

*Hicrî 1435. Yılı'nızı ve Enbiyânın
Kurtuluş Günü Olan Âşûrâ Gününüzü
Tebrik Eder, Ehli-Sünnet Câmiamızın
Necâtına Vesîle Olmasını Kurtarıcı
Mevlâ'mızdan Niyaz Ederiz!!!*

Aylık, İlim, Kültür ve Fikir Dergisi

Sayı 9

Kasım 2013
Fiyatı: 8 TL

**ARŞ VE KÜRSÎ'NİN YARATILIŞINDAN ÂDEM -ALEYHİSSELAM-IN HILKATINE;
NUH TUFANI'NDAN, RASÛLÛLLAH -SALLÂLLÂHU ALEYHI VE SELLEM-IN HİCRETİNE;
KERBELA MUSİBETİNDEN KIYAMET GÜNÜNE KADAR BİRÇOK ÖNEMLİ HADİSENİN
CEREYAN ETTİĞİ ÂŞÛRÂ GÜNÜNÜN EHEMMİYETİ VE FAZİLETLİ AMELLERİ HAKKINDA
BU SAYIDA OKUYACAKLARINIZ ÖNÜMÜZDEKİ HICRÎ YILDAKİ SAĞLIK, GEÇİM
VE KORUNMA İSTEKLERİMİZİ KARŞILAYACAK NİTELİKTEDİR...**

54 FARZIN DÖRDÜNCÜSÜ NAMAZ KILMAK -1-

- Namazın 5 Vakit Olarak Farz Oluşu Hakkında Kur'an, Sünnet ve İcmâ'dan Deliller –
- Namazın 3 Vakit Olduğunu Savunanlara Reddiyeler – Namaz Kılmayanların Hükmü –

*Ahmet Mahmut
Ünlü*

DUALAR VE ZİKİRLER

- Sene Sonu ve Sene Başı Duaları –70–
- Muharrem Ayının Namaz, Oruç ve Dua Gibi Vazifeleri –73–

- Âşûrâ Gününün, Onda Oruç Tutmanın Faziletleri ve O Günkü Orucun Hükmü –78–
- Bir Sene Tüm Kötülüklerden Kurtulmak İçin Âşûrâ Gecesi Okunacak Dualar –82–
- Âşûrâ Gecesinin ve Gününün Faziletli Namazları –83–
- O Sene Ölecekler Âşûrâ Günü Okumaları Nasip Edilmeyecek Uzun Ömür Duaları –87–
- Kerbela Katliamının Âşûrâ Günü Vukuu Onun Matem Günü İlan Edilmesini Gerektirmez –93–
- Bir Sene Boyunca Hasta Olmamak, Kötülük Görmemek ve Çok Sevap Kazanmak İçin Yapılması Önerilen Yirmi Beş Faziletli Amel –93–

**GÖRÜYORUZ AMA
BAKIYOR MUYUZ?**

Prof. Dr. Volkan TUZCU

**M.İSLAMOĞLU'NA REDDİYE
"KADER RİSALESİ" ÜZERİNDEN
KADERİ İNKÂR**

Ali EREN

**KUR'AN VE SÜNNET'TE
NESH NEDİR?**

Resül BÖLÜKBAŞ

EDİTÖRDEN

Her günü-gecesi çok kıymetli ve faziletli olan mânevî bir mevsimdeyiz. Allâh-u Teâlâ'nın Kur'an-ı kerim'de beyan ettiği, ibâdet ve taat noktasında daha dikkatli ve gayretli olmamız gereken **haram aylardayız**

Malumunuz olduğu üzere **Muharrem Ayı'nın** başlangıcı, Hicrî takvim başlangıcı olarak kabul edilmiştir. İşte Zilhicce Ayı bitiyor ve Muharrem Ayı başlıyor. Dolayısıyla 3 Kasım Pazar Gününü, 4 Kasım Pazartesi Gününe bağlayan gece Hicrî yılbaşımızdır. Böylece Hicrî 1434 yılını geride bırakıp, 1435 yılına giriyoruz.

Hicrî Senenin ilk ayı olan Muharrem Ayı'nın onuncu günü ise, **Âşûra Günü'dür.**

Muharrem Ayının fazilet bakımından diğer aylara göre ayrı bir yeri olduğu gibi, Âşûra Günü'nün de diğer günler içinde önemli bir yeri vardır. Rivayet edilir ki; Allâh-u Teâlâ on tane Peygamberine on ikramda bulunmuş ve Onları düşmanlarından kurtarmıştır. Âşûra Gününe hürmet etmek İslâm'ın âdaplarından Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) bu günün faziletinin aranmasını ve o gün oruç tutulmasını tavsiye buyurmuşlardır.

Âşûra Günü orucuyla alakalı olarak Abdullah b. Abbas (Radiyallâhü anhüma) şöyle anlatmıştır:

"Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Medine-i Münevvere'ye geldiğinde, Yahudilerin âşûra günü oruç tuttuklarını gördü. Bu sebeple:

- **Oruç tuttuğunuz bu günün mahiyeti nedir?** diye sordu. Yahudiler:

- Bu gün önemli bir gündür. Allâh-u Teâlâ bu gün, Hazreti Mûsâ'yı ve İsrailoğullarını

düşmanlarından kurtardı. Hazreti Mûsâ'da şükür için bu gün oruç tuttu. Biz de bu sebeple oruç tutuyoruz, dediler. Bunun üzerine Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem):

- **Öyleyse biz Mûsâ (Aleyhissalam)'a** (benzeme yönünden) **sizden daha layık ve daha yakınız**, buyurdu ve o gün oruç tuttu. (Ashâbına da) bu orucu tutmalarını emir buyurdu."

Daha sonra Ramazan orucu farz kılınca bu emir muhayerliğe dönüştü. Nitekim Hazreti Âişe (Radiyallâhü anhâ) şöyle buyurdu:

"Ramazan (orucu farz olma)dan önce âşûra orucu tutuluyordu. Ramazanın farziyeti indikten sonra onu dileyen tuttu, dileyen tutmadı."

Bu arada şunu da ifade edelim ki; Peygamberimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) vahiy gelmeyen hususlarda ehl-i kitaba muvafakat etmeyi severdi. Bu durum özellikle putperestlere muhalefet eden hususlarda böyleydi. Fakat Mekke fethedilip, İslâm Dini her yerde üstünlük elde edince, Yüce dinimiz İslâm her yönüyle tamamlandı ve Allâh-u Teâlâ bu dinden razı olduğunu beyan edince, artık buna gerek kalmadı. Bundan böyle bütün konularda Peygamber Efendimiz ehl-i kitaba muhalefeti ilan etti.

İbni Abbas (Radiyallâhü anhüma)'dan merfû bir rivâyette Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem):

"Âşûra günü oruç tutun ve bu hususta Yahudilere muhalefet edin. (Yani) Âşûra gününden bir gün önce veya bir gün sonra da oruç tutun." buyurmuşlardır. Dolayısıyla sadece âşûra günü oruç tutmak mekruhtur.

Âşûra gününün fazileti hakkında ise Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem):

"Âşûra günü tutulan orucun, bir yıl önceki günahlara keffâret olacağını Allah-u Teâlâ'nın rahmetinden umarım." Buyurmuştur.

Rivâyet edilir ki; Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) mübarek tükürüğü ile hurmayı yumuşatır, âşûra günü çocuklara çiğnetirdi ve bu çocuklar o gün akşama kadar bir şey yemezlerdi. Selef-i sâlihîn de Âşûra Günü kendileri oruç tuttıkları gibi, o gün akşama kadar çocuklara da bir şey yedirmezlerdi.

Yine denilmiştir ki: Vahşi hayvanlar dahi âşûra günü ot yemezler.

Bir de Âşûra Günü ziyafet hazırlamak, aile halkını sevindirmek, sene boyunca evde bereketlere vesile olacağı rivâyetlerde gelmiştir. Nitekim Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuşlardır:

"Âşûra Günü, aile efrâdına yemesini ve içmesini bol yapan kimseye, Cenâb-ı Hak sene boyunca rızkını genişletip bollaştırır."

Süfyan-ı Servî (Kuddise Sirruhü), bununla alakalı olarak demiştir ki:

"Elli senedir biz bunu tecrübe ettik ve öyle bulduk."

Şimdiden tüm okurlarımızın Hicrî yılbaşısını tebrik ediyor, bu Hicri yeni yılın İslâm coğrafyasında yaşanan bütün zulümlerin son bulmasına ve tüm dünya Müslümanlarının bir an önce birleşmesine vesile olmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

Fi Emânillah!

Lalegül Dergisi Adına
İmtiyaz Sahibi
Caprice Gold Yayıncılık Ltd. Şti.
Genel Yayın Yönetmeni
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

Yayın Türü
Yerel, Süreli, Aylık

Basım Yeri
Promat Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Sanayi Mah. 1673. Sok. No: 34 34510
Esenyurt/İstanbul
Tel: 0212 622 63 63 • Fax: 0212 605 07 98
www.promat.com.tr

Yurtiçi Abonelik Bedeli (Yıllık)
95 TL
Yurtdışı Abonelik Bedeli (Yıllık)
90 Euro

Abonelik için Banka Hesap Notları
Lalegül Adına
Asya Katılım Bankası (İmsan Şubesi)
TL IBAN: TR79 0020 8001 8103 9966 8300 02
USD IBAN: TR52 0020 8001 8103 9966 8300 03
EURO IBAN: TR25 0020 8001 8103 9966 8300 04

Albarakatürk Katılım Bankası
(Bağcılar Şubesi)
TL IBAN: TR39 0020 3000 0184 9021 0000 01
USD IBAN: TR12 0020 3000 0184 9021 0000 02
EURO IBAN: TR82 0020 3000 0184 9021 0000 03

Kuveyt Türk Katılım Bankası
(Güngören Şubesi)
TL IBAN: TR56 0020 5000 0086 3075 5000 01

Posta Çeki Hesap Numaraları
(Merkez Adı: Başakşehir/Başakşehir)
TL: 10293172

Temsilci İrtibat
444 34 68

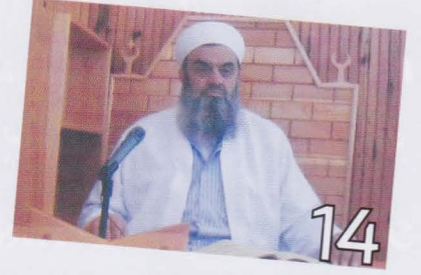
Abone Dağıtım
Lalegül Yayınları
Tel: 444 34 68

Adres
Tuana Yayıncılık
Fevzi Çakmak Mah. Osman Gazi Cad.
2/1 Sokak No: 1/6
Tabya / Bağcılar/İSTANBUL
Tel: 444 34 68

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

54 FARZIN DÖRDÜNCÜSÜ
NAMAZ KILMAK -1-
AHMET MAHMUT ÜNLÜ

KUR'AN VE SÜNNET'TE
NESH NEDİR?
RESÜL BÖLÜKBAŞI

17 SÜNNET
HADİS-İ ŞERİFLER

25 EDEBİYYÂT
ŞİİRLERDEN SEÇMELER

37 MENÂKİB
KISSADAN HİSSELER

47 HİKEMİYYÂT
HİKMETLİ SÖZLER

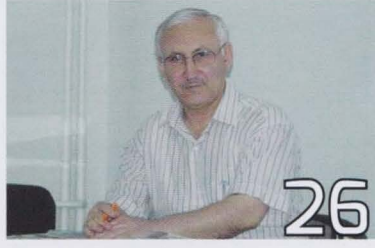
61 SIHHAT-Ü ÂFİYET
SAĞLIKLI HAYAT

İÇİNDEKİLER

18

HAC'DAN DÖNEN KİMSELER
NASIL HAREKET ETMELİ?
MEHMET TALU

26

(M.İSLAMOĞLU'NA REDDİYE)
"KADER RİSALESİ" ÜZERİNDEN
KADERİ İNKÂR
ALİ EREN

34

BİR SAHÂBİYİ TANIYALIM
HAZRET-İ ÖMER-EL-FÂRUK
(1) (Radiyallâhu Anh)

38

BİR ALİMİ ANALIM
ERZURUM'UN SON DEVİRDE
YETİŞTİRDİĞİ BÜYÜK VELİ
HACI SÂLİH EFENDİ (3)
(Kuddise Sirruhü) 1898-2.2.1991

42

EHL-İ SÜNNET İ'TİKADİ
TÜRPÜŞTİ RİSALESİ (3)

48

İMAN-KÜFÜR VE TEKFİR (3)
HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

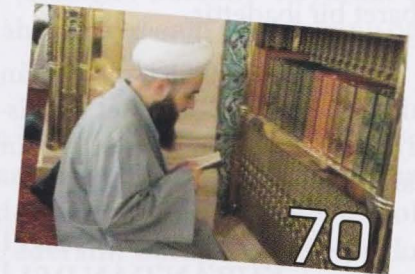
52

İSLÂM COĞRAFYASINDA MÜSLÜMAN-
LARA YAPILAN BASKI VE ZULÜMLERİ!
MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

68

BOŞANMA KARARININ İZAHİ
ÇOCUKLARA NASIL YAPILMALIDIR?
MEHTAP KAYAOĞLU

70

DUALAR VE ZİKİRLER
AHMET MAHMUT ÜNLÜ

54 FARZIN DÖRDÜNCÜSÜ

NAMAZ KILMAK -1-

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

İlim meraklısı olan kıymetli okurlarım!
“Namaz” anlamına gelen “Salât” kelimesi, lugatta “Dua etmek” veya “Hayır duada bulunmak”tır.

Namazda, başta Fâtiha-i Şerîfe olmak üzere **Al-lâh-u Te’âlâ**’ya birçok dua ve niyaz bulunduğundan bu ismi almıştır. Şeriat istilâhında (dilinde) ise namaz, belli bir takım fiiller ve özel rukunlerden ibaret bir ibadettir.

Namaz ibadeti “Kitap (Kur’ân-ı Kerîm âyetlerinin açık beyanı)”, “Sünnet (hadîs-i şerîflerin delâleti)” ve “İcmâ (ümmetin âlimlerinin söz birliği)” ile sâbit olan bir farzdır.

NAMAZIN FARZİYETİNE DAİR KUR’ÂN’DAN DELİLLER

Allâh-u Te’âlâ bir âyet-i kerîmesinde şöyle buyurmaktadır:

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾

“Şüphesiz namaz müminler üzerine vakitle belirlenmiş olarak farz kılınmıştır.” (Nisâ Sûresi:103)

Diğer bir âyet-i kerîmede ise: ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾
“Namazı ikâme edin (hakkıyla kılın)” (Bakara Sûresi:43’den) buyrulmuştur. Başka bir âyet-i kerîmede de:

﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى﴾

“Namazlara ve orta namaza devam edin” (Bakara Sûresi:238’den) buyrulmaktadır. İşte bu ve daha birçok âyet-i kerîme namazın farz olduğunun açık delilleridir.

NAMAZIN FARZİYETİNE DAİR SÜNNETTEN DELİLLER

İbni Ömer (Radiyallâhu Anhumâ) dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ﷺ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷺ «بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ؛ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَصَوْمِ شَهْرِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا.»

“İslâm beş temel üzerine bina edilmiştir; Allâh’tan başka hiçbir ilâh bulunmadığına ve Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Allâh-u Te’âlâ’nın elçisi olduğuna şahitlik etmek, namaz kılmak, zekât vermek, ramazan ayının orucunu tutmak ve yoluna gücü yetenler için Beytullah’ı hacetmek.” (Buhârî, İmân: 1 no:8, 1/12; Müslim, İmân:5, no:16, 1/45)

Câbir (Radiyallâhu Anh) dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﷺ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷺ «بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكَفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ.»

“Kişiyle, şirk ve kâfirlik arasında namazın terki vardır.” (Müslim, İmân:134; Ebû Dâvûd, Sünnet:15; Tirmizî, İmân:9)

Bu hadîs-i şerîf, kişinin imandan çıkmasına tek engelin namaz olduğunu açıklayarak, onun imandan sonra gelen en önemli farz olduğunu ortaya koymaktadır.

Cerir ibni Abdillâh (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır:

عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﷺ «خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا بَرَزْنَا مِنَ الْمَدِينَةِ إِذَا رَاكِبٌ يُوضِعُ نَحْوَنَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷺ كَانَ هَذَا الرَّاَكِبِ إِيَّاكُمْ يُرِيدُ، قَالَ ﷺ فَأَنْتَهَى الرَّجُلَ إِلَيْنَا فَسَلَّمَ فَرَدَدْنَا عَلَيْهِ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَيْنَ أَقْبَلْتَ قَالَ ﷺ مِنْ أَهْلِي وَوَلَدِي وَعَشِيرَتِي، قَالَ: فَأَيْنَ تُرِيدُ قَالَ: أُرِيدُ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ ﷺ فَقَدْ أَصَبْتَهُ، قَالَ ﷺ يَا رَسُولَ اللَّهِ! عَلِمَنِي مَا الْإِيمَانُ؟ قَالَ ﷺ تَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ وَتَصُومُ رَمَضَانَ وَتَحُجُّ الْبَيْتَ، قَالَ ﷺ قَدْ أَقْرَرْتُ، قَالَ ﷺ ثُمَّ إِنَّ بَعِيرَهُ دَخَلَتْ يَدُهُ فِي شَبَكَةِ جُرْدَانَ فَهَوَى بَعِيرَهُ وَهَوَى الرَّجُلُ فَوَقَعَ عَلَى هَامَتِهِ فَمَاتَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷺ عَلَيَّ بِالرَّجُلِ، قَالَ ﷺ فَوُتِبَ إِلَيْهِ عَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ وَحَدِيثُهُ فَأَقْعَدَاهُ، فَقَالَا ﷺ يَا رَسُولَ اللَّهِ قُبِضَ الرَّجُلُ، قَالَ ﷺ فَأَعْرَضَ عَنْهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، ثُمَّ قَالَ لَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷺ أَمَا رَأَيْتُمَا إِعْرَاضِي عَنِ الرَّجُلِ فَإِنِّي رَأَيْتُ مَلَكَيْنِ يَدُسَّانِ فِي فِيهِ مِنْ ثَمَارِ الْجَنَّةِ فَعَلِمْتُ أَنَّهُ مَاتَ جَائِعًا، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷺ هَذَا وَاللَّهِ مِنَ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ﷻ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ، قَالَ ﷺ ثُمَّ، قَالَ ﷺ دُونَكُمْ أَحَاكُمُ، قَالَ: فَاحْتَمَلْنَا إِلَى الْمَاءِ فَعَسَلْنَا وَحَنَطْنَا وَكَفْنَا وَحَمَلْنَا إِلَى الْقَبْرِ، فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى جَلَسَ عَلَى شَفِيرِ الْقَبْرِ.»

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ile beraber bir sefere çıkmıştık. Medîne-i Münevver’e den ayrılınca, bir atının bize doğru koştuğunu gördük. **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): ‘Sanki bu atlı size gelmek istiyor’ buyurdu. Derken o kişi yanımıza varıp selam verdi, biz de cevap verdik.

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ona: ‘Nereden geldin?’ diye sordu. O: ‘Ailem, çocuklarım ve akrabamdan (ayrılıp) geldim’ dedi. Bunun üzerine **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): ‘Nereyi arzuluyorsun?’ buyurunca, o: ‘**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)i arıyorum’ dedi.

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) de: ‘Kesinlikle ona isabet ettin (aradığını buldun)’ buyurdu. O kişi: ‘Yâ Rasûlellâh! Bana imanın ne olduğunu öğret’ dedi.

Bunun üzerine **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): ‘Allâh-u Te’âlâ’dan başka hiçbir ilâh olmadığına, Muhammed’in de Allâh-u Te’âlâ’nın Rasûlü olduğuna şahitlik edersin, namazı dosdoğru kılarısın, zekâtı verirsin, ramazan orucunu tutarsın ve Beyt’i haccedersin’ buyurunca, o: ‘Kabul ettim’ dedi.

﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى﴾

“**Namazlara ve orta namaza devam edin**” (Bakara Sûresi:238'den) buyurmuştur. Bu ifadede geçen “Namazlar” kelimesi, en azından üç namazın farz olduğuna delâlet eder.

“Orta namaz” ifadesi ise orta namazın o üç namazdan biri olmasına mânidir. Aksi takdirde bu, faydasız bir tekrar olmuş olur. Dolayısıyla namazların sayısının üçten fazla olması gerekir.

Farz namazların dört tane olması da caiz değildir. Aksi halde namazlar içinde orta sayılacak bir namaz bulunmaz. Dolayısıyla “Orta namaz”ın bulunabilmesi için, namazların sayısının en az beş tane olması gerekir.

Bu âyet-i celîle farz namazların beş tane olduğuna delâlet ettiği gibi vitir namazının farz olmadığına da delâlet eder. Aksi takdirde farz namazların sayısı altıya çıkmış olur ki, bu durumda da orta namaz bulunamaz.

Binâenaleyh bu âyet-i kerîme, farz namazların beş tane olduğuna delâlet etmekle beraber bunların vakitlerine delâlet etmemektedir. Ancak İsrâ Sûresi'nin 78. âyet-i kerîmesi, Rûm Sûresi'nin 17 ve 18. âyet-i kerîmeleri, Hûd Sûresi'nin 114. âyet-i kerîmesi ve Tâhâ Sûresi'nin 130. âyet-i kerîmesinde bu vakitler belirtilmiştir.

NAMAZIN BEŞ VAKİT OLARAK FARZİYETİNİN SÜNNETTEN DELİLLERİ

İbni Abbâs (Radıyallâhu Anhumâ) şöyle nakletmiştir:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ﴿إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِمَعَاذِ حِينَ بَعَثَهُ إِلَى الْيَمَنِ ﴿أَدْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ، فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ فَأَعْلِمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةَ فِي أَمْوَالِهِمْ، تُؤْخَذُ مِنْ أَعْيَانِهِمْ وَتُرَدُّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ.﴾

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) **Mu'âz ibni Cebel** (Radıyallâhu Anh)ı Yemen'e vâli olarak gönderirken ona şöyle buyurdu:

Sonra bu kişinin devesinin ön ayağı, tarla fareleri için hazırlanmış kuyu gibi derin bir tuzağa girip tökezleyince, kendisi de başı üstü düşerek (boynu kırılıp) vefat etti. Bu durumu gören **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): **‘O kişiyi bana getirin’** buyurunca, **Ammâr ibni Yâsir** ile **Huzeyfe** (Radıyallâhu Anhumâ) ona doğru sıçrayıp, onu oturtular ve: **‘Yâ Rasûlellâh! Adam ölmüş’** dediler.

Hemen (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) onlardan yüzünü çevirdi ve sonra onlara: **‘O adama bakmadığımı fark ettiniz değil mi?! Çünkü ben, iki meleğin onun ağzına cennet meyvelerinden koyduklarını görünce onun aç öldüğünü anladım** (da müteessir olduğumdan bakamadım).

Allâh'a yemin ederim ki; işte bu kişi, Allâh-u Te'âlâ'nın (haklarında): **‘İman edip de imanlarını her hangi bir zulümle karıştırmayanlar** (var ya), **işte onlar için emniyet vardır ve onlar hidayete erenlerdir’** buyurduğu kimselerdendir. **Bu kişi az çalışıp, çok kazananlardandır. Artık kardeşinizi** (kefenlemek için) **alın’** buyurdu.

Bunun üzerine biz onu suya götürüp yıkadık, üzerine kokular saçtık ve kefenleyerek kabre taşıdık. Derken **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) geleerek kabrin kenarına oturdu ve duada bulundu.” (Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:19176, 31/512-513; Ebû Nu'aym Hilyetü'l-evliyâ, 4/203)

NAMAZIN BEŞ VAKİT OLARAK FARZİYETİNİN KUR'ÂN-I KERİM'DEN DELİLLERİ

Kur'ân-ı Kerîm'de farz namazların sayısı beş olarak sarâhaten (açıkça) bildirilmemişse de sahabenin birçoğu bazı âyet-i kerîmeleri bu hususta delil olarak zikretmişlerdir. Şu bilinsin ki **Allâh-u Te'âlâ:**

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾

“**Şüphesiz ki namaz, inananlar üzerine vakitleri belirlenmiş bir farz olmuştur**” (Nisâ Sûresi:103) âyet-i celîlesinde, namazların belli vakitlerle farz kılındığını beyan etmiş, ancak bu vakitleri bu âyet-i kerîmede mücmel (kısa ifade ile) zikredip, başka âyet-i kerîmelerde ise bunu açıklamıştır.

Bu âyet-i kerîmelerin sayısı da beştir; bir tanesini zikredecek olursak **Mevlâ Te'âlâ:**

‘Sen onları (evvelâ) Allâh-u Te’âlâ’dan başka hiçbir ilâh olmadığına ve benim Allâh’ın Rasûlü olduğuma dair şahitlik etmelerine davet et. Eğer buna itaat ederlerse, onlara Allâh-u Te’âlâ’nın kendilerine her gün ve gecede beş vakit namazı farz ettiğini bildir.

Eğer buna da itaat ederlerse, zenginlerinden alınıp fakirlerine verilmek üzere Allâh-u Te’âlâ’nın onlara mallarında sadakayı (zekâtı) farz kıldığını bildir.” (Buhâri, Zekât:1, 65, no:1331, 1389, 1420, 2/505; Müslim, İmân:7, no:19, 1/50)

Ubâde ibni Sâmit (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte de Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿«خَمْسٌ صَلَوَاتٍ افْتَرَضَهُنَّ اللَّهُ عَلَى عِبَادِهِ.»﴾

“Beş namaz vardır ki; Allâh-u Te’âlâ onları insanlar üzerine farz kılmıştır.” (İbni Mâce, İkâmet:194, no:1401, 1/448; Ebû Dâvûd, Salât:9, no:425, sh:72; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:322, 5/317)

Talha ibni Ubeydillâh (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır:

عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ إِنَّ أَعْرَابِيًّا جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَائِرِ الرَّأْسِ، فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنِي مَاذَا فَرَضَ اللَّهُ عَلَيَّ مِنَ الصَّلَاةِ فَقَالَ ﴿«الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ شَيْئًا»﴾، فَقَالَ أَخْبِرْنِي بِمَا فَرَضَ اللَّهُ عَلَيَّ مِنَ الصِّيَامِ فَقَالَ ﴿«شَهْرَ رَمَضَانَ إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ شَيْئًا»﴾، فَقَالَ أَخْبِرْنِي مَا فَرَضَ اللَّهُ عَلَيَّ مِنَ الزَّكَاةِ فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَرَائِعَ الْإِسْلَامِ، قَالَ وَالَّذِي أَكْرَمَكَ لَا أَتَطَوَّعُ شَيْئًا وَلَا أَنْقُصُ مِمَّا فَرَضَ اللَّهُ عَلَيَّ شَيْئًا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿«أَفْلَحَ إِنْ صَدَقَ» أَوْ «دَخَلَ الْجَنَّةَ إِنْ صَدَقَ»﴾

“Bir Ârâbi başının saçları dağınık olarak Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e geldi ve: ‘Yâ Rasûlel-lâh! Allâh-u Te’âlâ benim üzerime namazdan neyi farz kıldı, bana haber ver?’ dedi. Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): ‘Beş vakit namaz (farz etti), ancak senin gönlünden koparak bir şey kılman müstesna’ buyurdu.

Bunun üzerine o zat: ‘Allâh-u Te’âlâ benim üzerime oruçtan neyi farz kıldı, bana haber ver?’ dedi. Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): ‘Ramazan ayını farz kıldı, ancak senin içinden gelerek bir şeyi nafil olarak yapman müstesna’ buyurdu.

O zat: ‘Allâh-u Te’âlâ’nın benim üzerime zekât-tan farz kıldığı şeyi bana haber ver?’ dedi. Bunun üzerine Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) o zata İslâm’ın ibadet yollarını (zekâtı, miktarlarını, hac ve hükümlerini) haber verdi.

O zaman o Ârâbi: ‘Sana (peygamberlik makamını) ikram eden Allâh-u Te’âlâ’ya yemin ederim ki, ben kendiliğimden gönüllü hiç bir şey yapmam. Ama Allâh-u Te’âlâ’nın benim üzerime farz kıldığı şeylerden de hiçbir şeyi eksik yapmam’ deyince, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): ‘Eğer doğru söylediyse, felah buldu.’ Diğer bir rivayette ise: ‘Eğer doğru söylüyorsa, cennete girdi’ buyurdu.” (Buhâri, Savm:1, 2/225; Ebû Dâvûd, Salât:1, no:391, sh:68)

Ebû Katâde ibni Rab’iyy (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i kudsîde Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Allâh-u Te’âlâ’nın şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

عَنْ أَبِي قَتَادَةَ بْنِ رَبِيعٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿«قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِنَّي فَرَضْتُ عَلَى أُمَّتِكَ خَمْسَ صَلَوَاتٍ وَعَهَدْتُ عِنْدِي عَهْدًا، أَنَّهُ مَنْ جَاءَ يُحَافِظُ عَلَيْهِنَّ لَوْ قَتِهِنَّ أَدْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيْهِنَّ فَلَا عَهْدَ لَهُ عِنْدِي.»﴾

“Muhakkak ki Ben senin ümmetine beş vakit namazı farz kıldım ve Kendi katımda şöyle bir ahitte bulundum. Her kim bunlara vakitlerinde devam ederse, mutlaka onu cennete girdireceğim. Ama her kim bunlara devam etmezse, artık onun için Benim yanımda hiçbir söz yoktur.” (İbni Mâce, İkâmetü’s-Salât:194, no:1403, 1/450; Ebû Dâvûd, Salât:9, no:430, sh:73)

“Ebû Dâvûd” şerhi “el-Menhel” sahibi Mahmud Muhammed Hattab (Rahimehullâh) bu hadîs-i şerîfe şöyle mana vermiştir:

Allâh-u Te’âlâ, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e ve onun ümmetine her gün ve gece beş vakit namazı farz etmiş ve bunları zamanında doğru düzgün bir şekilde kılmaya devam eden müminleri azaba

sokmadan cennete kavuşturacağını vaat etmiştir. Namaza devam etmeyenler için ise cennete azapsız kavuşturma sözü vermemiştir. Artık dilerse onları affeder, isterse cezalandırır.

Beş vakit namazın farz olduğuna inanmak, onları kılmaktan daha önemlidir. Zira farz olduğuna inanarak tembelliğinden kılmayan kişi, kâfir sayılmaz. Ama farziyyetini inkâr eden kâfir olur. Beş vakit namazı üzerinde bir borç bilerek edâ eden kimse cehenneme haram olur.

Nitekim kendisine **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in kâtibi deneni **Hanzala el-Üseydî** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ حَنْظَلَةَ الْأَسِيدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ وَكَانَ يُقَالُ لَهُ كَاتِبُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ﴿إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ﴿مَنْ حَافَظَ عَلَيَّ هَؤُلَاءِ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسَ الْمَكْتُوبَةَ عَلَيَّ وَضُوءِهَا وَعَلَى مَوَاقِيتِهَا وَرُكُوعِهَا وَسُجُودِهَا يَرَاهَا حَقًّا عَلَيْهِ حُرِّمَ عَلَيَّ النَّارِ.﴾

“Her kim şu farz olan beş vakit namazı kendisi üzerinde (Allâh için) bir hak olarak görür de, onların abdestlerini, vakitlerini, rukû ve secdelerini muhafaza ederse, cehenneme haram kılınır.” (Beyhaki, Şu’abü’l-îmân, no:2566, 4/313; Taberânî, el-Mu’cemu’l-kebir, no:3494, 3495, 4/13-14; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, 4/267)

NAMAZIN FARZİYETİNİN İCMÂDAN DELİLİ VE “NAMAZ ÜÇ VAKİTTİR” DİYENLERE REDDİYELER

Ümmetin tamamı bir gün ve bir gece içerisinde beş vakit namazın farz olduğu hakkında ittifak etmişlerdir.

Görüldüğü üzere; bunca âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîflerin sarîh ifadeleri, ayrıca asr-ı saadetten günümüze kadar gelmiş geçmiş Ehl-i Sünnet dairesi içerisinde bulunan farklı mezheplere mensup âlimlerin tamamı namazın beş vakit olarak farz kılındığı hususunda görüş birliği içerisindeyler.

Gel gelelim günümüzde âlim geçinen bazı kimseler Kur’ân-ı Kerîm’de namazın beş vakit olarak açıkça belirtilmediği safatasını halka yutturmaya çalışmaktadırlar.

Bunlardan kimi namazı üç vakitle sınırlamakta, kimi de delâlette sınır tanımayarak sadece dua ile yetinilebileceği, kıyam ve kıraat gibi şartlar yerine getirilerek eda edilen namazın asla farz olmadığı gibi bâtil fikirler ortaya atmaktadır.

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem), **Allâh-u Te’âlâ**’nın kendisine bildirdiği gayb ilimleriyle, âhir zamanda bu gibi insanların çıkacağını bizlere haber vermiştir. Böylece o, âlemlere rahmet olarak gönderilmesinin bir tezâhürü olarak biz âciz ümmetlerine son derece acımış, böylece bizi bu kişilere aldanmaktan sakındırmıştır.

Nitekim **Mikdâm ibni Ma’dî Keribe** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ الْمُقَدَّامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﴿قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿«أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ، أَلَا يُوشِكُ رَجُلٌ شَبَعَانَ عَلَيَّ أَرِيكَتِهِ يَقُولُ ﴿عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْقُرْآنِ فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ فَأَحِلُّوهُ فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ.﴾

“Dikkat edin! Gerçekten bana Kur’ân verildi. Onunla birlikte bir misli de (sünnet) verildi. Âgâh olun! Midesi tok olduğu halde rahat koltuğunda oturan bir kimsenin: ‘Şu Kur’ân’a iyice yapışın, onda helal bulduğunuzu helal kabul edin, haram bulduğunuzu da haram sayın (hadislere itibar etmeyin)’ demesi yaklaşmıştır.” (Ebû Dâvûd, Sünnet:6, no:4604, 2/610; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:17174, 6/91)

Ubeydullâh ibni Ebî Râfi’ (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ﴿قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿«لَا أَلْفَيْنَ أَحَدَكُمْ مُتَكِنًا عَلَيَّ أَرِيكَتِهِ يَأْتِيهِ الْأَمْرُ مِنْ أَمْرِي مِمَّا أَمَرْتُ بِهِ أَوْ نَهَيْتُ عَنْهُ فَيَقُولُ ﴿لَا نَذْرِي مَا وَجَدْنَا فِي كِتَابِ اللَّهِ اتَّبَعْنَاهُ.﴾

“Herhangi birinizi, koltuğuna yaslanmış bir halde benim emrettiğim veya yasakladığım husus ona intikal edince (umursamadan): ‘(Kur’an’dan başka bir şey) bilmeyiz (ve tanımıyoruz). Biz Allâh’ın kitabında ne bulduksa ona tâbi oluruz (artık hadislere tâbi olmayız)’ derken sakın ha bulmayayım.” (Ebû Dâvûd, Sünnet:53 no:4605, 2/610; Tirmizî, İlim:10, no:2663, 5/37; İbni Mâce, Mukaddime:2, no:13, 1/6)

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Beyanlarının Kur’ân Gibi Bağlayıcı Olduğu

Irbâz ibni Sâriye (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır: “Bir kere biz Hayber’de **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in yanında bulunuyorduk. O insanların namaza toplanmaları için çağrı yapılmasını emretti. Sahabeyle namaz kıldırdıktan sonra ayağa kalkarak:

عَنْ الْعَزْبَابِ بْنِ سَارِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ «أَيَحْسَبُ أَحَدُكُمْ مُتَكِنًا عَلَيَّ أَرِيكَتِهِ قَدْ يَظُنُّ أَنَّ اللَّهَ لَمْ يُحَرِّمْ شَيْئًا إِلَّا مَا فِي الْقُرْآنِ، أَلَا وَإِنِّي وَاللَّهِ وَعَظْتُ وَأَمَرْتُ وَنَهَيْتُ عَنْ أَشْيَاءٍ إِنَّهَا لَمِثْلُ الْقُرْآنِ أَوْ أَكْثَرُ»

“Sizin biriniz koltuğuna yaslanarak, Allâh-u Te’âlâ’nın Kur’ân-ı Kerîm’de olan (yasaklar)dan başka hiçbir şeyi haram etmediğini mi zannediyor?! Âgâh olun! Vallahi şüphesiz ben, (bazı şeyleri) emrettim, vaaz ettim ve bazı şeyleri de yasakladım. Gerçekten onlar, elbette Kur’ân(dakiler) gibidir veya daha çoktur’ buyurdu.” (Ebû Dâvûd, İmâre:33, no:3050, 2/186; Dârimî, es-Sünen, Mukaddime:49, no:592, 1/151; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsneid, no:17194, 6/95)

Görüldüğü üzere; **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bir mucize eseri olarak kendisinden sonra keyfi yerinde bir takım insanların türeyeceğini ve bunların koltuktan başka bir şeye dayanmaksızın oturdukları yerden, hadis-i şerîfleri inkâr edeceklerini ve Kur’ân’dan başka bir kaynak tanımayacaklarını haber vermiştir.

“NAMAZ ÜÇ VAKİTTİR” DİYENLERİN VE HAYIZKEN NAMAZ KILANLARIN DECCALLA BİRLİKTE HAŞR OLUNACAĞI

Huzeyfe (Radiyallâhu Anh)dan gelen şu rivayet gaybtan haber verebilen vahiy kaynağından alınma bir duyuma dayalı olmaksızın asla söylenecek bir söz değildir:

عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ «أَوَّلُ مَا تَفْقِدُونَ مِنْ دِينِكُمْ الْخُشُوعُ وَآخِرُ مَا تَفْقِدُونَ مِنْ دِينِكُمْ الصَّلَاةُ، وَلْتَنْقُضَنَّ عُرَى الْإِسْلَامِ عُرْوَةَ عُرْوَةَ وَلْيَصَلِّينَ النِّسَاءُ وَهُنَّ حِيصٌ وَلْتَسْلُكَنَّ طَرِيقَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ حَذْوِ الْقُدَّةِ بِالْقُدَّةِ وَحَذْوِ النَّعْلِ بِالنَّعْلِ لَا تُخْطِئُونَ طَرِيقَتَهُمْ وَلَا تُخْطِئُكُمْ حَتَّى تَبْقَى فَرِقتَانِ مِنْ فِرْقٍ كَثِيرَةٍ، تَقُولُ إِحْدَاهُمَا مَا بَالُ الصَّلَوَاتِ الْحَمْسِ لَقَدْ ضَلَّ مَنْ كَانَ قَبْلَنَا إِنَّمَا قَالَ اللَّهُ ﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفَا مِنَ اللَّيْلِ﴾، لَا تُصَلُّوا إِلَّا ثَلَاثًا، وَتَقُولُ الْأُخْرَى ﴿إِنَّمَا نَحْنُ الْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ كَأَيِّمَانِ الْمَلَائِكَةِ لَا فِينَا كَافِرٌ وَلَا مُنَافِقٌ﴾، حَقٌّ عَلَيَّ اللَّهُ أَنْ يَحْشُرَهُمَا مَعَ الدَّجَالِ.»

“Dininizden ilk kaybedeceğiniz şey huşûdur, dininizden en son kaybedeceğiniz şey ise namazdır. Andolsun ki elbette İslam’ın kulpları birer birer bozulacaktır. Yine yemin olsun ki elbette kadınlar hayız hallerinde namaz kıl(maları haramken bunu bile yap)acaklardır.

Kasem olsun ki mutlaka siz, kendinizden önce geçmiş olan (Yahudi ve Hristiyan)ların yoluna, bir okun tüylerinin birbirine göre ayarlanıp kesilmesi gibi ve bir takunyanın, eşi olan diğer takunyaya göre ölçülüp kesildiği gibi tıpa tıp gireceksiniz. O derece ki, siz onların yolunu şaşmayacaksınız, o yol da sizi şaşmayacaktır.

Nihayet birçok fırkalardan iki fırka kalacak ki onlardan biri: ‘Bu beş vakit namaz da ne oluyor?! Hiç şüphesiz bizden öncekiler (beş vakit namaz kılarak) sapıtmışlar. Halbuki Allâh-u Te’âlâ: ‘Namazı gündüzün iki ucunda ve gecenin yakın saatlerinde kıl’ buyurmuştur. Siz üç vakitten fazla kılmayın’ diyecektir.

Diğeri ise: ‘Biz, Allâh’a ancak meleklerin imanını gibi bir imanla inanmış kimseleriz. İçimizde ne kâfir ne de münafık yoktur’ diyecektir. Ama bu iki fırkayı da Deccal ile birlikte haşretmesi Allâh-u Te’âlâ üzerine bir haktır.” (İbni Ebi Şeybe, el-Musannef, 13/381, 382; Ahmed ibni Hanbel, ez-Zühd, sh:179; Hâkim, el-Müstedrek, 4/469)

Artık bu rivayetlerden kesinkes anlaşıldığı üzere namazın farzıyetine inanmak yeterli olmayıp, beş vakit olarak farz kılındığına inanmak da bir iman şartıdır. Tabi ki beş vakit olarak kılınması amele taalluk eden ayrı bir farzdır.

NAMAZI TERK EDENİN HÜKMÜ

Bilinmelidir ki, selef ve halef diye tabir edilen (önceki ve sonraki) âlimlerin ekserisi, namazı amellen terk etmenin yani farz olduğuna inanıp, tembellik yüzünden kılmamanın, insanı kâfir etmeyeceği görüşünde birleşmişlerdir. **İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe**, **İmâm-ı Mâlik** ve **İmâm-ı Şâfi'î** (Rahimehummüllâh) da bu görüştedirler.

Namazı terk eden kişinin fâsık olacağı ve tevbeye çağırılacağı da, bu imamlar arasında ittifak konusudur. Ancak tevbe etmediği takdirde, **İmâm-ı Mâlik** ve **İmâm-ı Şâfi'î** (Rahimehummüllâh) göre, evliyken zina eden gibi had cezası olarak öldürülür.

Ebû Hanîfe (Rahimehullâh) Kûfe âlimlerinin bazısı ve **İmâm-ı Şâfi'î** (Rahimehullâh)ın ileri gelen ashâbından **Müzenî** (Rahimehullâh) ise bu kişinin öldürülme-yip, namaz kılıncaya kadar hapsedilmesi ve kınanması gerektiği görüşündedirler.

Mâtürîdî ve Eş'arî mezheplerinin ulemâsının ekserisi, namazı terk edenin kâfir olmayacağı kanaatine varmışlar ve namazı terk edenin kâfir olacağını ifade eden hadîs-i şerîfleri birkaç şekilde tevîl etmişlerdir:

- 1) Namazın terk edilmesini helâl gören kâfir olur.
- 2) Namazı terk eden kişi, kâfir olmasa da kâfir işi yapmış olur. Çünkü kâfirler namaz kılmazlar.
- 3) Namazı terk eden kişiler, imanlarını kurtarmayıp kâfir olarak ölme tehlikesiyle karşı karşıyadırlar. (Ali Nâsif, et-Tâc, 1/140)

Namazı terk edenin kâfir olmadığını savunan cumhûrun delilini ise birkaç yönden ele alabiliriz:

- 1) Onların buna dair başlıca delilleri:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

“Şüphesiz Allâh, Kendisine ortak koşulması(nın günahı)nı affetmez.

Ondan başkasını ise dileyeceği kimse için bağışlar” (Nisa Sûresi:116) âyet-i kerîmesidir. Zira **Allâh-u Te'âlâ** bu âyet-i kerîmesinde, namazı terk etmek dahil şirkin dışındaki bütün günahları bağışlamasını Kendi iradesine bağlamıştır.

Ubâde ibni Sâmit (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﴿ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ «خَمْسُ صَلَوَاتٍ كَتَبَهُنَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى الْعِبَادِ، فَمَنْ جَاءَ بِهِنَّ لَمْ يُضَيِّعْ مِنْهُنَّ شَيْئًا اسْتِخْفَافًا بِحَقِّهِنَّ كَانَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدٌ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، وَمَنْ لَمْ يَأْتِ بِهِنَّ فَلَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدٌ إِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ وَإِنْ شَاءَ أَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ. »﴾

“Allâh-u Te'âlâ beş vakit namazı, kullar üzerine farz kılmıştır. Her kim onlardan hiçbirini, değerlerini küçümseyerek terk etmezse, Allâh indinde onu cennete girdireceğine dair kendisi lehine bir söz vardır. Bunları kılmayana ise Allâh indinde bir ahid yoktur. Dilerse ona azap eder, isterse de onu cennete sokar.” (İmâm-ı Mâlik, el-Muvatta, Salâtü'l-leyl:3, no:270, sh:77; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:22783, 8/404; Abdürrezzâk, el-Musannef, no:4575, 3/5)

Görüldüğü üzere bu hadîs-i şerifte imanları olduğu halde üşengeçlik yüzünden beş vakit namazı kılmayanların da Müslüman olduğu en açık bir dille ortaya konulmuştur. Zira namazlarını kılanlara cennete girme sözü verilirken, kılmayanların durumu ise **Allâh-u Te'âlâ'nın** meşîetine (dilemesine) havale edilmiştir.

Oysa kâfir sayılacak olsalardı **Allâh-u Te'âlâ'nın** kâfirler hakkındaki hükmü belli olduğundan, onların durumunun ilahi iradeye bırakılmasının bir anlamı olmazdı.

NAMAZIN DİNİN DİREĞİ OLUŞU VE NAMAZSIZ İMANIN KABUL OLMAYIŞI

Mu'âz ibni Cebel (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır:

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﴿ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ قَالَ ﴿ «بِخَيْرِ بَخٍ لَقَدْ سَأَلْتَ عَنْ عَظِيمٍ، وَإِنَّهُ لَيْسِيرٌ عَلَيَّ مَنْ يَسِّرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ صَبَلَ الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوبَةِ وَأَدَّ الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ، أَوْ لَا أَخْبِرُكَ بِرَأْسِ الْأَمْرِ وَعَمُودِهِ وَذُرْوَةِ سَنَامِهِ؟ أَمَّا رَأْسُ الْأَمْرِ فَالْإِسْلَامُ، مَنْ أَسْلَمَ سَلِمَ، وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ، وَذُرْوَةُ سَنَامِهِ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.»

“Bir kere ben: ‘Yâ Rasûlellâh! Bana bir amel söyle ki beni cennete soksun’ dediğimde Rasûlül-lâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): ‘Ne güzel! Ne iyi! Andolsun ki elbette sen çok büyük bir şeyden sordun, ama o Allâh’ın kolay ettiklerine kolaydır. Farz namazları kıl, farz kılınmış zekatı da öde. Sana bu işin başını, direğini ve örgücünün tepesini söyleyeyim mi? İşin başı İslam’dır. İslam’a giren kurtulur. Direği namazdır, örgücünün zirvesi ise Allâh yolunda cihattır’ buyurdu.” (Ebû Dâvûd, et-Tayâlesî, sh:76-77; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, 5/237; İbni Ebi Şeybe, el-Musannef, 11/7, el-İmân, no:1)

Ali (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﴿ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ «الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ.»

“Namaz dinin direğidir.” (Deylemi, Müsnedü’l-Firdevs, 2/404; Süyûtî, ed-Dürri’l-mensûr, 3/48)

Yani her kim onu ikâme eder (vakti vaktinde hakkıyla kılar)sa, muhakkak dinini ikâme etmiş (ayakta tutmuş) olur, her kim onu terk ederse, muhakkak dinini yıkmıştır.

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﴿ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا سَهْمَ فِي الْإِسْلَامِ لِمَنْ لَا صَلَاةَ لَهُ وَلَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا وُضُوءَ لَهُ.»

“Namazı olmayanın İslam’da hiçbir nasibi yoktur, abdesti olmayanın da namazı yoktur.” (Süyûtî, ed-Dürri’l-mensûr, 3/43; Müsnedü’l-Bezzâr, no:334; Heysemî, Mecma’u’z-zevâid, 1/292)

İbni Ömer (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ﴿ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ «لَا إِيْمَانُ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ، وَلَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا طَهُورَ لَهُ، وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا صَلَاةَ لَهُ، إِنَّمَا مَوْضِعُ الصَّلَاةِ مِنَ الدِّينِ كَمَوْضِعِ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ.»

“Emaneti (ve güvenilirliği) olmayanın imanı yoktur, abdesti olmayanın namazı yoktur, namazı olmayanın da dini yoktur. Namazın dindeki yeri ancak başın cesetteki yeri gibidir. (Başsız vücut yaşamayacağı gibi din de namazsız yaşamaz.)” (Taberânî, el-Mu’cemu’l-evsat, no:2292; Münziri, et-Terğîb, no:820, 1/280)

İbni Ömer (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﴿ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ «الصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ عِمَادُ الدِّينِ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ الْإِيْمَانَ إِلَّا بِالصَّلَاةِ.»

“Beş vakit namaz dinin direğidir. Allâh namazsız imanı kabul etmez.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/180; İbni Kestir, Câmi’u’l-mesânid, 2/499; Emali-ş-şeceri, 1/42)

NAMAZIN CEHENNEM ATEŞİNİ SÖNDÜRÜP CENNETE GİRDİRMESİ

Enes (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَنَسِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﴿ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ «إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَكًا يُنَادِي عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ يَا بَنِي آدَمَ قَوْمُوا إِلَى نيرانِكُمْ الَّتِي أَوْقَدْتُمُوهَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ فَأَطْفِئُوهَا بِالصَّلَاةِ.»

“Şüphesiz Allâh-u Te’âlâ’nın öyle bir meleği vardır ki her namaz vakti geldiğinde: ‘Ey Âdemoğulları! Kalkın o (büyük günahları işleyerek) kendi nefisleriniz aleyhine yakmış olduğunuz ateşlerinize de, onları namazla söndürün’ diye nida eder.” (Taberânî, el-Mu’cemu’l-evsat, no:9452, 9/173)

Câbir ibni Abdillâh (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﴿ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ (مِفْتَاحُ الْجَنَّةِ الصَّلَاةُ.))

“**Cennetin anahtarı namazdır.**” (Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:14662, 23/29; Tirmizî, Tahâret:3, no:4, sh:6)

NAMAZIN DİĞER AMELLER İÇİN BİR MÎZAN VE KİSTAS OLUŞU

Enes (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﴿ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ (أَوَّلُ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الصَّلَاةُ؛ فَإِنْ صَلَحَتْ صَلَحَ لَهُ سَائِرُ عَمَلِهِ وَإِنْ فَسَدَتْ فَسَدَ سَائِرُ عَمَلِهِ.))

“**Kulun, kıyamet günü hesaba çekileceği ilk şey namazdır. O düzgün olursa diğer amelleri de düzgün olur. O bozuk olursa diğer amelleri de bozuk olur.**” (Taberânî, el-Mu’cemu’l-’evsat, no:1880, 2/512; el-Mu’cemu’l-kebir, no:1859)

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ (فَمَنْ آدَاهَا بِحَقِّهَا قُبِلَتْ مِنْهُ وَقَبِلَ مِنْهُ سَائِرُ عَمَلِهِ، وَمَنْ رُدَّتْ عَلَيْهِ صَلَاتُهُ رُدَّ عَلَيْهِ سَائِرُ عَمَلِهِ.))

“**Namazı hakkıyla eda edenin, namazı da kabul edilir, diğer amelleri de kabul edilir. Namazı reddedilenin ise diğer amelleri de reddedilir.**”

(Bezzâr, Heysemî, Mecma’u’z-zevâid, Salât:203, no:2890, 2/345)

İmâm-ı Mâlik (Radiyallâhu Anh)ın, **İmâm-ı Nâfi’** (Radiyallâhu Anh)dan rivayetine göre, **Ömer ibni Hat-tâb** (Radiyallâhu Anh) vâlilerine yazdığı bir mektupta namazın ehemmiyetini ve diğer amellerin bir ölçüsü olduğunu şöyle açıklamıştır:

عَنْ نَافِعِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ كَتَبَ إِلَى عُمَالِهِ ﴿ (إِنَّ أَمَمَ أُمُورِكُمْ عِنْدِي الصَّلَاةُ مَنْ حَفِظَهَا أَوْ حَافِظَ عَلَيْهَا حَفِظَ دِينَهُ وَمَنْ ضَيَّعَهَا فَهُوَ لِمَا سِوَاهَا أَضْيَعُ.))

“**Bana göre işlerinizin en mühimi namazdır. Kim onu (farz, vacip, sünnet ve vakitlerine riayet ederek) korur ve on(u tam zamanında kılmay)a devam ederse, dinini korumuş olur. Kim de onu (zamanını geciktirerek) zâyi ederse, demek ki o, onun dışındakileri daha çok zâyi edicidir.**” (İmâm-ı Mâlik, el-Muwatta, 1/6)

NAMAZIN, HER PEYGAMBERİN, ÖZELLİKLE DE RASÛLÜLLÂH (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)İN SON VASIYETİ OLUŞU

Enes (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edildiği üzere: “**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e ölüm gelip çattığı sıradaki vasiyeti:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﴿ كَانَتْ وَصِيَّةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ حَضَرَهُ الْمَوْتُ ﴿ (الصَّلَاةَ الصَّلَاةَ! وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ.)) حَتَّى جَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَزِّغُ بِهَا فِي صَدْرِهِ وَمَا يَفِيضُ بِهَا لِسَانَهُ.

‘**Namaza dikkat edin! Namaza dikkat edin! Bir de ellerinizin mâlik olduğu kölelere (haksızlık etmemeye) dikkat edin!**’ şeklinde olmuştu. Hatta **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) artık dili bu vasiyeti rahatça okuyamaz hale gelmişken bile bu sözcükleri mübarek göğsünde çağlıyordu.” (Ziyâüddîn el-Makdisî, el-Ehâdisü’l-muhtâra, no:2420-2425, 7/34-37; Ebû Ya’lâ, el-Müsned, no:2990, 5/347, no:2933, 5/309-310; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, 3/117; İbni Mâce, Vesâyâ, no:2697, 2/900-901)

Yine bir hadîs-i şerifte şöyle vârid olmuştur:

وَجَاءَ فِي الْحَدِيثِ ﴿ (إِنَّهَا آخِرُ وَصِيَّةِ كُلِّ نَبِيٍّ لِأُمَّتِهِ وَآخِرُ عَهْدِهِ إِلَيْهِمْ عِنْدَ خُرُوجِهِ مِنَ الدُّنْيَا.))

“**Şüphesiz her peygamberin dünyadan çıkar-ken ümmetine yaptığı en son vasiyeti ve onlara en son emri namazdır.**” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Günye, 2/187)

NAMAZIN GÜNAHLARA KEFFÂRET OLUŞU

Ebû Hureyre (Radıyallâhu Anh)dan rivayet olunduguna göre bir kere **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ❀ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❀ «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسًا مَا تَقُولُ ذَلِكَ يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ»، قَالُوا: لَا يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ شَيْئًا؟ قَالَ ❀ «فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ يَمْحُوا اللَّهُ تَعَالَى بِهَا الْخَطَايَا.»

“Gördünüz mü (söyleyin bakalım), birinizin kapısının önünde bir nehir bulunup da, günde beş vakit o suda yıkansa, bu (beş kere yıkanma) o kişinin kirlerinden bir şey bırakır mı (ne dersiniz)?” diye sordu. Sahabe-i kirâm: “Kirinden bir şey bırakmaz” dediler.

Bunun üzerine **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): “İşte beş vakit namazın ilginç hali budur, Allâhu Te’âlâ onlar sebebiyle (o kişinin) hataları(nı) mahveder (siler süpürür)” buyurdu. (Buhârî, Mevâkıt:6, 1/134; Müslim, Mesâcid:283, 1/462-463)

Ebû Müslim (Radıyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır:

عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ❀ دَخَلْتُ عَلَى أَبِي أَمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ، فَقُلْتُ ❀ يَا أَبَا أَمَامَةَ! إِنَّ رَجُلًا حَدَّثَنِي عَنْكَ أَنَّكَ سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ ❀ «مَنْ تَوَضَّأَ فَأَسْبَغَ الْوُضُوءَ فغَسَلَ يَدَيْهِ وَوَجْهَهُ وَمَسَحَ عَلَى رَأْسِهِ وَأَذُنَيْهِ وَغَسَلَ رِجْلَيْهِ ثُمَّ قَامَ إِلَى صَلَاةٍ مَفْرُوضَةٍ، غَفَرَ اللَّهُ لَهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ مَا مَشَتْ إِلَيْهِ رِجْلَاهُ وَقَبِضَتْ عَلَيْهِ يَدَاهُ وَسَمِعَتْ إِلَيْهِ أذْنَاهُ وَنَظَرَتْ إِلَيْهِ عَيْنَاهُ وَحَدَّثَ بِهِ نَفْسُهُ مِنْ سُوءٍ»، فَقَالَ ❀ وَاللَّهِ لَقَدْ سَمِعْتُهُ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَارًا.

“Bir kere **Ebû Ümâme** (Radıyallâhu Anh)ın yanına girdiğimde o mescitteydi. Ben ona: ‘Yâ Ebâ Ümâme! Bir adam bana senden nakletti ki; sen **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)î şöyle buyururken işittin:

‘Her kim abdest alır, abdestini de tamamlarsa, kollarını ve yüzünü yıkar, başına ve kulaklarına mesheder ve ayaklarını yıkarsa, sonra da farz bir namaza kalkarsa, Allâh o gün onun için, iki ayağının kendisine doğru yürüdüklerini, iki elinin tuttıklarını, iki kulağının duyduklarını, iki gözünün baktıklarını ve içinden geçirdiği bütün kötülükleri bağışlar’ dedim. O: ‘Vallâhi! Ben bunu **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)den defaatle işittim’ dedi.” (Taberânî, el-Mu’cemu’s-sağır, no:1099; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:22335, 8/298)

KIYAMET GÜNÜ İLK SORGUNUN NAMAZ HAKKINDA OLACAĞI

Enes (Radıyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

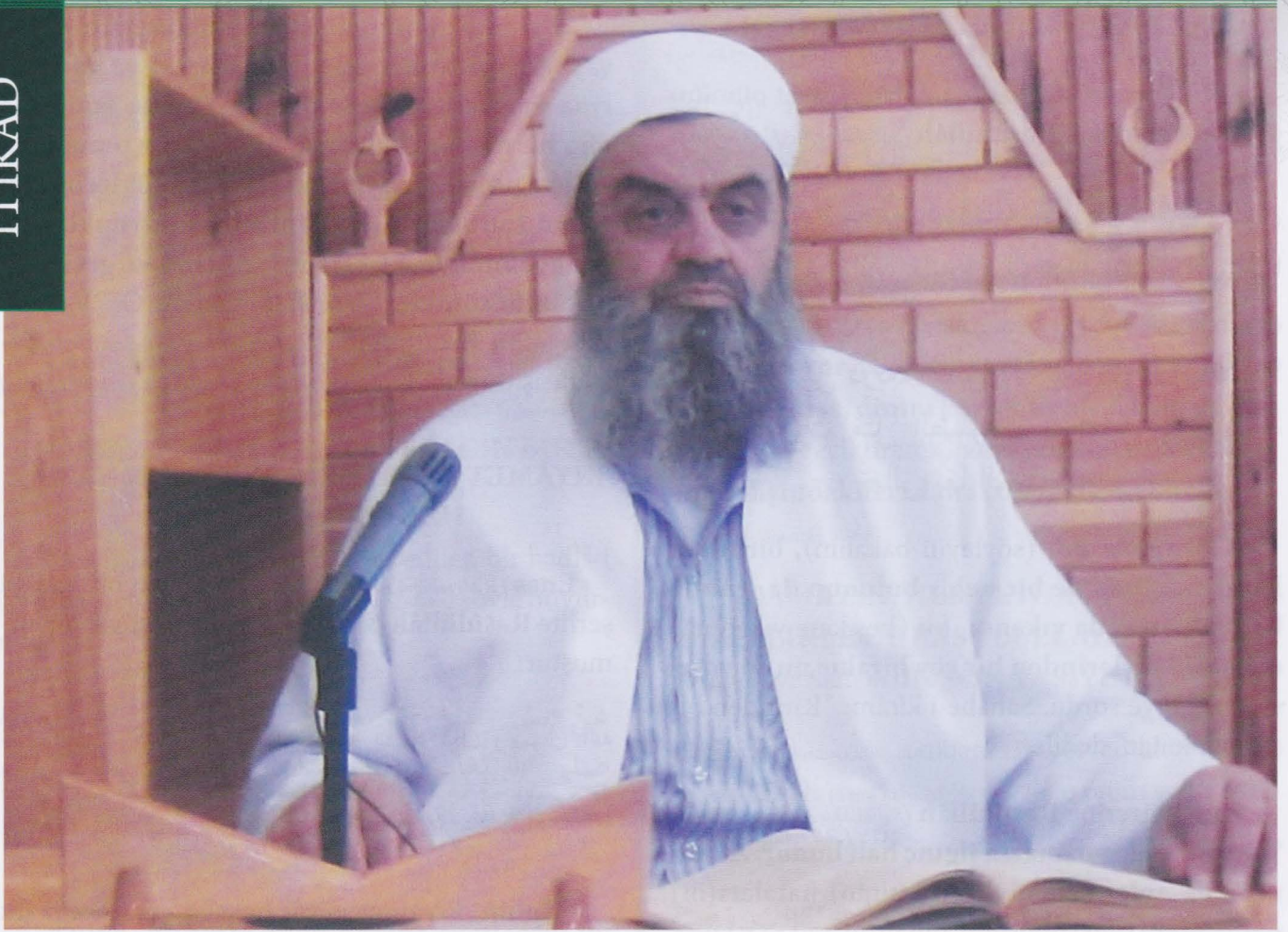
عَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❀ «أَوَّلُ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الصَّلَاةُ.»

“Kulun, kıyamet günü hesaba çekileceği ilk şey namazdır.” (Taberânî, el-Mu’cemu’l-evsât, no:1880, 2/512; el-Mu’cemu’l-kebir, no:1859)

Abdullâh ibni Ömer (Radıyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte de **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ❀ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❀ «وَأَوَّلُ مَا يُسْأَلُونَ عَنْهُ الصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ.»

“Kulların ilk sorulacak oldukları şey de, beş vakit namazdır.” (Ebû Nu’aym, Hilyetü’l-evliyâ, 5/233)

KUR'AN VE SÜNNET'TE NESH NEDİR?

RESÜL BÖLÜKBAŞ

Neshin lügat manası tebdil, tağyir, değiştirmek, izale etmek, ortadan kaldırmak manalarına gelir. İstılâhi manası ise; Kur'an-ı kerim âyeti veya Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimiz'in sünneti ile sabit olan bir hükmü kaldırıp başka bir âyet veya sünnetle başka bir hükmü yerine ikame edilmesidir. Kur'an-ı kerim nesh olayını Bakara Süresinin yüz altıncı âyetinde:

مَا نَنْسَخُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِّنْهَا أَوْ مِثْلَهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Biz bir âyetten her neyi nesh eder veya unutturursak ondan daha hayırlısını veya onun mislini getiririz. Bilmez misin ki Allah Teâlâ şüphe yok her şeye kemaliyle kadirdir.”

Yüce Allah'ın her bir ef'alinin hikmet üzere olduğuna asla şüphe yoktur.

Öyleyse nesihte de mutlaka bir hikmet vardır. Zira Hâkimi Mutlak ve Şâri-i Hakiki olan Allah dilediği zaman dilediği gibi hükmeder, kullarının maslahatına uygun olduğu şekilde o hükmü şerğ eder (Meşru kılar). Zira o eşsiz bir ilim sıfatı ile muttasıf olup cehilden münezzehtir. Yaptığından asla sorulmaz, hikmeti tartışılmaz.

İşte bundan dolaydır ki Kur'an-ı kerim âyetlerinin biri ile sabit olan bir hüküm, daha sonra nâzil olan bir başka âyetle nesh edilir. Buna göre nesh edilen âyet ve o âyetle sabit olan hükme **“mensuh”**, nesh eden âyet ve o âyetle sabit olan hükme **“nasih”** denir. Ancak yukarıdaki âyetten de anlaşıldığı gibi nesh edenin mensuh olana eşit veya ondan ziyade kuvvetli olması şarttır. Öyle ise İlahî ve mütevatir olan bir hükmü, yine ilahî ve mütevatir olup nüzül tarihi itibarı ile daha sonra gelen başka bir hüküm ile nesh edilir.

Hadisi şerifler de böyledir. Bir hadisi şerif derece bakımından en az ona eşit olan bir başka hadisi şerifle neshedilir. Buna göre Allah (Celle Celalühü)'nün vaz etmiş olduğu bir hükmü ancak kendisi kaldırıp yerine başka bir hükmü koyar. Bu yetki ancak, bu hükümlerin şâri-i olan Allah'a aittir.

Kur'an-ı kerimde neshin varlığını ifade eden ve yukarıda zikredilen âyete rağmen, günümüzde bazı ilahiyatçılar tarafından "nesih" kabul edilmemektedir. Ve yeri geldiğinde mensuh âyetlerle amel etmeyi tercih ve tavsiye etmektedirler. Çok gariptir ki yüce Allahın koyduğu bir hükmü, daha sonra hikmete mebni onu kaldırıp başka bir hükmü koymasını, bir önceki âyetle sabit olan bir hükmü bir sonraki âyet ile kaldırmasını kabul etmeyip; "Kur'an'da nasih-mensuh yoktur, Kur'an âyetlerinin hepsi muhkemdir" iddiasında bulunabilmektedirler. Allah'ın koymuş olduğu bir hükmü yine kendisi tarafından kaldırılmasını kabullenemeyen bu akli evvel kişiler, Allah'ın âyeti ile sabit olan ve yüce Mevla tarafından vaz' edilen hükümlerin, beşer tarafından kaldırılıp yerine beşeri olan bir hükmün koyulmasını caiz görebiliyorlar.

Haberi mütevâtir ile sabit olan ilahi bir hükmün yine haberi mütevâtir ile sahibi tarafından neshedilebilir olmasını hafsalalarına alamayanlar, ilâhi ve mütevâtir olan âyetlerin getirdiği hüküm ya da hükümleri noksanlıklarla dolu olan faniler tarafından kaldırılabilceğini neyle izah edecekler?..

Evet, günümüz İslâm dünyasında birçok kişi ya da kişiler Kur'an âyetleri ile sabit olan hükümleri ortadan kaldırıp yerine beşeri hükümleri koymayı caiz görebiliyorlar. Allah (Celle Celalühü)'nün koyduğu bir hükmü, yine kendisinin kaldırıp başka bir hüküm koymasını akıllarına aldırılmayanlar ve kabul edemeyenler, nasıl oluyor da Allah'ın ahkâmının beşer tarafından kaldırılmasını câiz görebiliyorlar? Şaşmamak mümkün değil.

Şu son iki asırda Kur'an-ı kerimin birçok ahkâmı adeta neshedilmişçesine amel ve itikâdi sahadan neredeyse çıkarılmıştır. Bu hususu birkaç örnek vermek suretiyle izah etmeye çalışalım; Maide Sûresi'nin doksan ve doksan birinci âyetlerine baktığımızda, bu âyetler muhkem olup asla neshedilmemiştir. Bu âyetlere dayandırılan hükümler ise gâyet açık olup müskirâtın (sarhoşluk veren her türlü içkinin azı ve çoğu) haram olduğu apaçıktır. Bu içkilerin içilmesi, satılması, satın alınması haramdır. Hele hele içilmesine cevaz verilmesi, haramdan öte îmâni bir tehlikedir.

Hal böyle iken bu âyetlerin hükümleri adeta neshedilmişçesine meşru bir işmiş gibi hoş görülüyorsa, işte o zaman ilahi bir hükmün beşer tarafından nesh edilebileceğini kabullenmek demek olur.

Bir başka örnek verecek olursak yine Kur'an-ı kerimde Bakara Sûresi'nin yüz seksen yedinci âyetinin bir bölümünde:

...وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ...

“...Sabahın beyaz ipliği (aydınlığı), siyah ipliğinden (karanlığından) ayırt edilinceye kadar yiyin, için, sonra akşama kadar orucu tamamlayın...” Buyrulmaktadır.

Burada orucun başlama ve bitirme zamanını açıkça bildiriyor. Gündüzün başladığı imsak vakitinden başlayıp, güneşin batmasıyla bittiğini açık bir şekilde beyan ediyor. Hal böyle iken bazı sapık kafalı sözde âlimler, bu açık olan âyetlere rağmen; “Orucu her zaman ve mekanda eşit bir vakitle ayarlayıp yaz olsun, kış olsun veya başka bir mevsim olsun, oruç için eşit bir saat tayin etmeliyiz” diyebiliyorlar. “Oruç için belli bir saat tayin edip o saati doldurduktan sonra, ikinci vakti olsa bile iftar edebilmeliyiz” deme cüretinde bulunabiliyorlar.

Bir başka örnek verecek olursak Kur'an-ı kerim'in Nur Sûresi'nin otuz birinci âyetinde:

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِهِنَّ أَوْ أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بَأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

“Ve mümin kadınlara da söyle, gözlerini sakınsınlar ve avret mahallerini muhafaza etsinler ve ziynetlerini açmasınlar, onlardan her zahir olanı müstesna ve başörtülerini yakalarının üzerine sarkıtsınlar ve ziynetlerini açverişmesinler.

Ancak kocalarına veyahut kendi babalarına veya kocalarının babalarına veya kendi oğullarına veya kocalarının oğullarına veya kendi kardeşlerine veya kendi kardeşlerinin oğullarına veya kendi kız kardeşlerinin oğullarına veyahut kendi kadınlarına veya kendi ellerinin malik olduğu cariyelerine veyahut erkeklikten kesilmiş hizmetçilerine veya kadınların avret mahallerine muttali olmayan çocuklara (karşı aç verilmesi) müstesna. Ve ziynetlerinden gizledikleri bilinsin diye ayaklarını da birbirine vurmasınlar. Ve cümleten Allah'a tövbe ediniz, ey müminler! Ta ki felaha erebilesiniz.”

Bu âyette bahsi geçen hanımların örtünmeleri, kimlerin yanına ziynetleriyle çıkabilecekleri, kimlerden ziynetlerini saklayacakları apaçık beyan ediliyor. Sayılı kişilerden başkalarının yanına, kendilerini teşhir etmelerinin haram olduğunu beyan ediyor. Hal böyle iken ekseriyeti teşkil eden Müslümanların durumuna baktığımız zaman, bu âyetlere uygun olarak hayatlarını tanzim eden çok az sayıda mümin görebiliyoruz. Bu âyetlerle istendiği gibi bir hayat, İslâm'ın emrettiği şekilde mahrem ve nâmahreme dikkat edilmemesi bir yana, bu örtünme meselesi; “müminim” diyenlerin amellerinden silindiği gibi itikatlarından da neredeyse yok olmuştur. Yüce Allah'ın emir ve yasaklarına itiraz etmek, Allah'ın âyetlerini neshe kalkışmaktan başka bir şey değildir.

Bir başka örneğe Nisa Sûresi'nin yirmi ikinci ve yirmi üçüncü âyetinden verebiliriz:

وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِّنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا. حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأَخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمْ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِّن نِّسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا

“Bir de babalarınızın nikâhı geçmiş kadınları nikâhlamayın, geçen geçti, şüphe yok ki o pek çirkindi, iğrenç idi, o ne fena âdetti. Analarınız, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, birader kızları,

hemşire kızları, sizi emziren (süt) analarınız süt hemşireleriniz, karılarınızın anaları, kendileriyle (zifafa) girdiğiniz karılarınızdan olup himayelerinizde bulunan üvey kızlarınız (la evlenmeniz) size haram edildi. Eğer onlarla (üvey kızlarınızın analarıyla) zifafa girmemişseniz (onlarla evlenmeniz) size bir beis yok. Kendi sulbünüzden (gelmiş) oğullarınızın karıları (ile evlenmeniz) ve iki kız kardeşi birlikte almanız da (keza haram edildi). Ancak (câhiliyyet devrinde) geçen geçmiştir. Çünkü Allah hakikaten yarlıgayıcıdır, çok esirgeyicidir.”

Bu âyeti celilede bir müminin kimlerle evlenmesinin câiz, kimlerle câiz olmadığını, bir mümin için kimlerin mahrem, kimlerin nâmahrem olduğu beyan edilmektedir. Bu âyet-i celilede nesep yoluyla anne, kız, kız kardeş, hala teyze ve yeğenleri mahrem olduklarını ve bunlarla evlenmenin asla câiz olmayacağını beyan ederken, aynı zamanda raza (süt) yoluyla sütanne, sütkardeş, süt yeğenler, süt hala ve teyzelerinde haram olduğu bunlarla da nikâhlanmanın asla câiz olmayacağını beyan etmektedir.

Aynı zamanda kayınvalide, kayınpeder ve gelinlerin ve iki kız kardeşin veya birbirine mahrem olan iki kadının bir nikâh altında cem edilmesinin haram olduğunu açıkça beyan etmektedir. Kur'an-ı kerim'in hükmü bu iken, bu mahremler zincirinde nesep yoluyla mahrem olanları, mahrem olarak kabul edip, süt veya sühriyyet yoluyla mahremleri kabul etmemek, bu âyetlerin bir kısmını neshetmeye kalkışmak demektir. Bu ise Allah'ın koyduğu mahremiyeti ihlal etmek olduğundan, âyet-i celilede zikredilen sütanne, sütkardeşleri, kardeş mahrem olarak kabul etmeyip, bunlarla evlenmeyi câiz ve meşrû görmek anlamına geldiği için Allah'ın koyduğunu inkâr ve ona şirk koşturur.

Kur'an-ı kerim'den böylesine örnekleri çoğaltmak mümkündür. Bir önceki sayıdaki yazımda da belirttiğim gibi Kur'an-ı kerim'in elfâzı okunurken, ezberlenirken, tamamı okunup, tamamı ezberlenmekte, keza Mushaf-ı Şerif ele alındığında tamamına hürmet edilmekte, ancak ahkâmına sıra gelince kısmen kabul edip, kısmen kabullenmemek bir müslümanın yapacağı şey değildir. Kur'an-ı kerim'in ahkâmını analiz edip nefsimize ve zamanımıza uygun olanı alıp uygun olmayana reddetmek şeytânî bir sıfattır. Böyle yapanların asla ehl-i tevhid sayılamayacağı aşikârdır.

Yüce Allah müminleri ve gençlerimizi asrın fitnesinden muhafaza eylesin. Âmin.

HADÎS-İ ŞERİFLER

Hazreti Enes (Radiyallahu Anhu) anlatıyor:

“Hazreti Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ağırlaşmış, ölüm sekerâtı onu bayıltmaya başlayınca (Kerimesi) Hazreti Fâtıma (Radiyallahu Anha) “Vah babacığımın ızdırabına!” dedi. Bunun üzerine Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

– “Bu günden sonra baban üzerine hiç bir ızdırap yoktur.” buyurdu. Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) dar-ı bekaya irtihal edince Hazreti Fâtıma:

– “Ey Rabbinin davetine icabet eden babacığım! Ey “Firdevs” cenneti makamı olan babacığım! Ey Cibril-i Emin’e ölümünü haber verdiğimiz (baş sağlığı dilediğimiz) babacığım” dedi. (ve O’na mersiyyede bulundu) Hazreti PEygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) defnedilince de:

– “Ey Enes! Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in üzerine toprak atmaya nasıl da gönülünüz elverdi?” dedi. (Buhari (4462)

Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in azatlısı, dostu ve dostunun oğlu Ebu Zeyd Üsâme b. Zeyd b. Harise (Radiyallahu Anh) anlatıyor:

“Hazreti Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in kızı (Zeyneb); “Oğlum ölüm döşeğindedir, bize gelin” diye Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)a haber göndermişti. Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)da kızına selam ederek şu cevabı iletirdi:

– “Aldığı şey de, verdiği şey de Allah (Celle Celaluhu) indirdir. Her şeyin O’nun katında belli bir eceli vardır. O halde sabırlı ol ve sevabını Allah’tan bekle.” Bunun üzerine kerimeleri kendilerine and vererek, “illaki gelsin” haberini iletirdi. Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)da yanına Sa’d b. Übade, Muaz b. Cebel, Übeyy b. Ka’b, Zeyd b. Sabit ve bir kaç sahabe (Radiyallahu Anhum) olduğu halde kalktı (ve kerimelerinin

evine gitti). Hasta çocuk Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)a verildi. O’da çocuğu kucağına aldı. ruhu çıkmak üzere idi. Hadise karşısında Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in gözleri (yaşlarla) dolup taşıdı. Sa’d (Radiyallahu Anh)

– Bu ne hal Ya Rasûlellah!

– Bu (göz yaşları) Allah-u Teâlâ’nın (Celle Celaluhu) kullarının gönüllerine ilka ettiği merhameti (nin eseri)- bir rivayette de: “Kullarından dilediği kimselerin kalplerine koyduğu merhameti(nin eseri)-dir. Allah (Celle Celaluhu) kulları içerisinde ancak, çok şefkatli olanlara rahmetiyle muamele eder. (Buhari (1284) Müslim (923)

Hazreti Enes (Radiyallahu Anh) anlatıyor:

“(Bir gün) Hazreti Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bir mezarın yanı başında ağlayan bir kadın gördü. Ve:

– “Allah-u Teâlâ’dan kork ve sabret” buyurdu.

Kadın:

– “Git başımdan, sen benim musibetimle karşılaşmış değilsin” dedi. Kadın Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)i tanımamıştı. Kendisine:

– “O zat Hazreti Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) idi denilince derhal Hazreti Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in kapısına geldi. Fakat kapı önünde (sandığı gibi) kapıcılara rastlamadı. Kadın:

– “Sizi tanımamıştım (özür dilerim) deyince Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

– “Gerçek sabır musibetin ilk darbesinde olur” (sen ise bunu kaçırdın) buyurdu. (Buhari (1283) Müslim (926)

HAC'DAN DÖNEN KİMSELER NASIL HAREKET ETMELİ?

MEHMET TALU

ALLAH Teâlâ'nın verdiği en büyük nimetlerden biri olan zaman, su gibi akar ve bir daha geri gelmez. Hele bu "sayılı günler" olursa, bir de Kutsal iklimde coşku ve heyecanla geçirilen sınırlı bir zaman dilimi ise, bir rüya gibi gelir insana. Daha o mübarek mekânlara alışayım, doyasıya yaşayayım derken, yoğun hac görevlerinin tamamlanmasıyla bir de bakarsınız ayrılık vakti gelivermiştir. Hacı "Kavuşmak güzel de, bir de ayrılık olmasa!" diye hüzünlenir. Belki de ilk defa kendi evine dönüşüne sevinemez.

ALLAH Teâlâ'nın evinden ayrılıp, kendi evine gidesi gelmez. Zoraki annesinden koparılan küçük bir çocuk misali, boynu bükük, gözü yaşlı, yüreği dağlı, hüzünlü bir şekilde çaresiz veda eder.

Aslında fani olan insanın geçici ömrü de böyle değil mi? İnsanın hayatı da nihayet sayılı günlerden ibaret değil mi? Keşke geçirdiğimiz zamanlar, hep bu iklimde geçirdiğimiz günler kadar bereketli ve iyi değerlendirilmiş olsa...

"Taze hacılar" şimdi sudan çıkmış balığa dönmüştür. Âdeta Cennet gibi bir iklimden, günah soğuğuyla dolu bir dünyaya dönüşün şaşkınlığı içerisindeyler. Tıpkı kızgın demirin suya daldırılışı gibi. Muhabbetullahın âdeta elle tutulur, gözle görülür hale geldiği, kâinatın sevgilisinin kokusunun hissedildiği beldelerden ayrılmak kolay mı?

Kâbe'den ayrılırken, hacının kalbinde fırtınalar eser. Bir taraftan böyle bir imkâna kavuştuğu için, içinde taşıdığı sonsuz şükür duygusu, dünya Müslümanlarıyla beraber olmanın sevinci, İslâm tarihini yerinde okumanın kazancı, ALLAH Teâlâ'nın misafiri olmanın verdiği iç huzur, hacı ifa etmenin verdiği hoşnutluk; diğer taraftan henüz Kâbe'ye, Zemzem'e ve Arafat'a doyamadan, belki de bir daha kavuşamamak üzere ayrılık...

Haccının kabul edilip edilmediğinden emin olamadan ayrılık. Belki de şeytanı dize getiremeden, nefsini dizginleyemeden ayrılık... Yeterince arınamadan, manevi dirilişi ve silkinişi tam olarak gerçekleştirilmeden ayrılık...

Bu duygu ve düşünceler içerisinde, bedenlen ayrılmak zorunda olan hacı, kalbini Kâbe'de bırakamayacağı için, Kâbe'yi yükler yüreğine. ALLAH Teâlâ'nın evi olan Kâbe ile, ALLAH Teâlâ'nın nazargâhı olan kalbini birleştirir. Bundan sonra yüzünü her namazda Kâbe'ye çevirmekle kalmayacak, damarlarındaki kan, her an tavaf edecek yüreğindeki Kâbe'yi. Ölüncüye kadar şirkin, küfrün, nifakın, fıskın giremeyeceği bir Harem bölge ilan ettiği kalbini, ruhunu iman, ihsan, takva ve sabır duygularıyla güçlendirdiği Mekke-i Mükerrreme'den, yüreğine Kâbe'yi yükleyerek ayrılır. ALLAH Teâlâ'ya verdiği ahdi, sözü yenileyerek Hacer-i Esved'de biatını tazeleyerek döner.

Yüklendiği sadece Kâbe değildir aslında. ALLAH Teâlâ aşkı, ALLAH Teâlâ sevgisi, peygamber sevgisi, sahabe sevgisi, Müslümanlara karşı sevgi, saygı, kardeşlik duyguları... Bunların yanında, kardeşlerinin dertleri, sıkıntıları, yoksullukları, geri kalmışlıkları ve bütün bu olumsuzluklar karşısında bir şey yapamamanın üzüntüsü vb. nice duygular yüklenmiştir. Yoğunlaştırılmış hac eğitiminde bütün Müslümanların kardeş olduklarını, aynı inanç, ibadet ve ahlâka sahip olduklarını yaşayarak öğrenmiştir. Dilleri farklı olduğu için konuşamaları da, beden dilleriyle tek bir vücut olduklarını kavramıştır.

ALLAH Teâlâ'nın evinden kendi evine dönerken, bu dönüşün aslında yine ALLAH Teâlâ'ya yapılan bir dönüş olduğunu bilir.

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

“Biz ALLAH Teâlâ içiniz ve yine ALLAH Teâlâ'ya döneceğiz”⁷şuuruyla hareket eder. Bunun, sembolik ve geçici bir vuslattan gerçek ve nihai bir vuslata dönmek olduğunun farkındadır. Yolculuğun devam ettiğini ve bir gün onun da sona ereceğini düşünür.

Hacının dönüşünü ailesine haber vermelidir

Hacının dönüşünü ailesine haber vermesi dinen güzel kabul edilen bir davranıştır. Sünnete uygun olan da budur. Bu itibarla hacı haber vermeden aniden çıkıp gelmemeli, mümkün olduğu takdirde dönüşünü ailesine bildirmelidir. Bu şekilde ailesinin bazı hazırlıklar yapmasına fırsat vermiş olur. Câbir b. Abdullah (*Radiyallâhü Anh*)’dan rivayete göre Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) uzun yoldan gelenlerin haber vermeden önce eve dönmelerini uygun görmezdi ve şöyle buyururdu:

إذا أطل أحدكم الغيبة فلا يطرق أهله ليلًا

“Sizden biriniz evinden ayrılığını uzattığı zaman, ailesinin yanına geceleyin ansızın gelmesin.”⁸

Aile efradının da; hacını mebrur olarak yapmış, annesinden doğduğu gün gibi günahlarından arınmış olarak dönen hacıyı karşılaması iyi olur. Bunda büyük bereket vardır. Abdullah b. Ömer (*Radiyallâhü anhümâ*)’dan rivayete göre Rasûlullah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) Efendimiz:

إذا لقيت الحاج فسلم عليه وصافحه ومره أن يستغفر لك قبل أن يدخل بيته فإنه مغفور له

“Hacı ile karşılaştığın zaman ona selâm ver, onunla musafaha yap ve daha evine girmeden senin için istiğfar etmesini iste. Çünkü o hacı, günahları mağfiret olunmuş bir kimsedir.”⁹ buyurdu.

Hazreti Ömer (*Radiyallâhü Anh*)’da: Hacdan, umreden ve cihattan dönenleri çabuk karşılayın. Günah kirleriyle bulaşmadan size dua etsinler, demiştir.¹⁰

Ancak bu karşılama, mütevazı olmalı ve aile çapında kalmalıdır. Gösteriş ve övünme imajı

verecek sahnelere dönüşmemelidir. Bazılarının yaptığı gibi bir çok arabayla konvoy oluşturarak alayışlı karşılamalar organize etmek dinen doğru değildir. Hacının, evine dönünce iki rekât şükür namazı kılarak bu önemli ibadeti eda etmeyi nasip ettiğinden dolayı Cenâb-ı Hakk’a şükretmesi uygun olur.

Hacı Ziyareti

Hac vazifelerini yerine getirip memleketlerine dönen hacıların eş, dost, komşu ve arkadaşları tarafından ziyaret edilmesi güzel olur. Ziyarete gelenler:“ALLAH Teâlâ hacını kabul etsin, günahlardan korusun. Bu yolda yaptığın masrafların yerini doldursun!” gibi sözlerle hacıyı tebrik ederler. Hacı da onlar için dua edip Cenâb-ı Hakk’ın onları affetmesini ve bağışlamasını diler, onlar için istiğfar eder.

Ebu Hureyre (*Radiyallâhü Anh*)’dan rivayete göre Hazreti Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) Efendimiz:

اللهم اغفر للحاج وللمن استغفر له الحاج

“Ey ALLAH’ım! Hacıyı ve hacının mağfiret olunmasını istediği kimseyi mağfiret eyle!” diye dua etmiştir.¹¹

Ebu Hureyre (*Radiyallâhü Anh*)’dan rivayete göre Rasûlullah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*):

يغفر للحاج وللمن استغفر له الحاج

“Hacı mağfiret olunur, mağfiret olunmasını istediği kimse de...” buyurmuşlardır.¹²

Hazreti Ömer (*Radiyallâhü Anh*): Hacı mağfiret olunur. Zilhicce, Safer ve Rebiulevvel ayının onuna kadar kim için mağfiret dilerse o da mağfiret olunur, demiştir.¹³

Ebu Musa el-Eş’arî (*Radiyallâhü Anh*)’dan rivayete göre Rasûlullah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) Efendimiz:

الحاج يشفع في أربع مائة أهل بيت أو قال من أهل بيته ويخرج من ذنوبه كيوم ولدته أمه

11 Hakim, Müstedrek, Menasik, 1/441; Taberânî, el-Mu’cemüs-Sağir, No:1061, 2/373; el-Mu’cemul-Evsat, No:8594, 8/266; Beyheki, es-Süne-nül-Kübra, Hac, No:10516, 8/81; İbn-i Ebi Şeybe, Musannef, Hac:1

12 Aclûnî, Keşful-Hafâ, 2/391, No:3225

13 İbn-i Ebi Şeybe, Musannef, 4/191, No:12657

7 Bakara sûresi:156

8 Buhari, Nikah:119, No:4945, 5/2008; Müslim, İmare:180-185

9 A.b.Hanbel, No: 5348, 2/69, Deylemi, Firdevs, 1/281

10 İbn-i Ebi Şeybe, Musannef, 4/191, No:12651

“Bir hacı, dört yüz hane halkına veya kendi ev halkından dör tyüz kişiye şefaet edecektir. Hacı, annesinden doğduğu gün gibi günahlarından çıkıp temizlenir.”¹⁴ Buyurmuşlardır.

Bu bakımdan hacının duasını almak güzel bir davranıştır. Selef-i salihin de hacıları karşılar ve onlardan hayır dua talep ederlerdi.

Hicazdan dönenlerin, hacı'nın el içinin öpülmesi, yüzüne sürülmesi belde adetlerinden olup dîni bir yönü yoktur.

Hacdaki güzellikler anlatılmalı

Hacı, kendisini ziyarete gelenlere hacda şahit olduğu güzellikleri anlatmalıdır. Bu mübarek zaman ve mekânda yaşadığı birçok feyzi, bereketi ve muazzam sahneleri onlarla paylaşır. Milyonların birarada bulunduğu bir yoğunlukta birtakım rahatsızlıklar, olumsuzluklar müşahede etse de, kutusal iklime vefanın gereği, edeben bu gibi hususları anlatmaz.

Orada şahit olduğu birtakım olumsuzlukların nasıl bertaraf edilebileceği üzerinde İslâm toplumunun bir parçası olarak kafa yorar. Bunları aktarmak yerine başkalarını teşvik olsun diye gönlünde iz bırakan iyi intibalarını, olumlu sahneleri anlatır. Karşılaştığı bir takım olumsuzluklardan bahsetmemelidir. **Hacda kendisini gösteren birçok feyzi, bereketi ve muazzam sahneleri gözardı ederek şikâyetten başka anlatacak bir şey bulamayanların, hacdan gereken istifadeyi sağladıklarını söylemek mümkün değildir.**

Aslında hac müslümana, Müslümanların derdini dert edinme bilincini kazandırmış olmalıdır. Çünkü Müslümanların derdini dert edinmeyen, onlardan değildir. Ka'be'nin etrafında müminler denizinden bir damla olarak onlarla aynı kalıba girip de hacdan sonra bu denizin bir damlası olmayı reddetmek, bir hacı için nasipsizliğin en büyüğü olur. Bu yüzden hacının gönlünde din kardeşine karşı en ufak bir kin, husumet ve nefret kalmamalıdır.

Müslümanların, damlaları birbirinden ayrılmayan bir okyanus gibi olmaları gerektiğini düşünerek, kendisini bu okyanusun bir damlası

olarak görmeye devam etmelidir. Bu okyanusun içinde birtakım olumsuzluklara şahid olmuşsa, okyanusun bir parçası olarak bu olumsuzlukların nasıl bertaraf edilebileceği üzerinde kafa yormalıdır.

Hacı, ALLAH Resûlü (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in 23 yıl boyunca canını dişine takarak İslâm'ın aydınlığını insanlara nasıl ulaştırdığını gözü önüne getirip bu kutlu hizmetin, onun aydınlattığı yolda yeniden geliştirilmesinde hizmet alabilme azmi ve gayreti içinde olmalıdır.

Hacı, zaman zaman zihnen ve ruhen İslâm tarihine gider ve önce Hazreti Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) Efendimizin hayatının Mekke-i Mükerrreme dönemini yaşar. Gizlilik, endişe, davet, baskı ve işkence, abluka yılları, önce Habeşistan'a, sonra Medine-i Münevvereye hicret... Kırk yıl risalet öncesi, on üç yıl da Mekke-i Mükerrreme dönemi olmak üzere tam elli üç yıllık bir hayat mücadelesi bir film şeridi gibi geçer gözlerinin önünden. Mekke-i Mükerrremenin sarp kayaları kadar keskin ve katı kalpli müstekbirlere karşı tek başına çıktığı yolda ALLAH Resûlü'nün ortaya koyduğu çabaları düşünür.

Çok sevdiği Mekke-i Mükerrmeden ayrıldıktan tam on sene sonra orayı kan dökmeden nasıl ele geçirdiğini tahayyül eder. İnancın, azmin, sabrın yirmi üç sene gibi çok da uzun sayılmayacak bir sürede nasıl bir zafere dönüştüğünü ve bu değişim ve dönüşümün mimarı olan önderi ve rehberi daha iyi tanımaya, onun örnek mücadelesini yerinde anlamaya çalışır ve inancını, bilincini güçlendirerek hacdan döner.

Hacının eda edip döndükten sonra her gün beş vakit Kabe'ye dönüp, Rabbine yönelirken kişi Kabe'ye manevî bir yolculuk yapabilme bilinci kazanmış olarak dönmelidir. Bunun için kulluk şuuruna ermek gerekmektedir. Kabe'ye varış bu şuura ermenin fırsatını sunmaktadır. Önemli olan bu fırsatı iyi değerlendirebilmektir. Bunun yolu ise Kabe'de kişinin, kendini ALLAH Teâlâ'dan uzaklaştıran tüm unsurlardan arınma kararlılığına ermesi ve bu kararlılığın önünde engel teşkil edebilecek tüm nefsi eğilimlerden sıyrılıp çıkmasıdır.

Hacdan önce veya sonra ziyafet vermek

Hacdan önce veya sonra ziyafet vermek dini bir görev değildir. Bu, bazı yörelerde adet haline getirilmiştir. Gösterişe kaçılmadığı, kendisine ağır gelecek bir takım külfetlere girilmediği, özellikle fakirlerin de davet edilmesine itina gösterildiği takdirde böyle bir ziyafetin dinen bir sakıncasının olmayacağı hatta komşuları, dostları ve tanıdıklarıyla helalleşmeye de vesile olacağından güzel bir davranış olduğu açıktır.

Hacının, kendisini ziyarete gelenlere imkânları ölçüsünde ikramda bulunması da güzel bir gelenektir.

Ancak bazı insanların imkânları yeterli olmamasına ve kendileri için ağır bir külfet teşkil etmesine rağmen mutlaka böyle bir ziyafet vermeye kalkışmaları ise dinen doğru değildir.

Haccın kazandırdıklarının korunması

Mahşer provası yapmış olan hacı için artık hayat, hacdan önce ve hacdan sonra olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Elbette hac sonrasında açılmış beyaz bir sayfa, lekesiz bir kalp ve inşaALLAH günahları silinmiş bir amel defteri vardır. Hem geçmişe, hem de ahirete bir yolculuk yapan hacı, bu gördüğü ve yaşadığı hakikatlerden sonra, elde ettiği bu safiyetini korumaya gayret etmeli, ondaki bu olumlu değişikliği görenler, hacca özenmelidir.

Müslüman olmak kadar Müslüman ölmek ne kadar önemli ise, hac yapmak kadar hacdan döndükten sonra, orada kazanılan güzel hasletlerin korunması da o kadar önemlidir. Hac yaparak günahlarından arandıktan sonra bu arınmışlığın korunması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi için gereken gayreti göstermek hacının en başta gelen görevidir.

Her ne kadar İslâm'a göre, hacdan döndükten sonra, sorumlulukta herhangi bir değişiklik yok ise de, insanlar, hacıyı örnek bir Müslüman olarak görmek isterler. Halkımızın muhayyilesinde onun **"iyi bir Müslüman"** haline dönüşmüş olması beklentisi yatmaktadır.

Bu sebeple Hacdan döndükten sonra hacıların en çok özen göstermeleri gereken hususlardan biri: Yanlış anlaşılmaya sebep olacak tavır ve hareketlerden uzak durmalarıdır. Çünkü olumsuz tutum ve davranışların, hacının çevresinde daha çok dikkat çekeceğini ve İslâm'ın aleyhinde propaganda malzemesi olarak kullanılacağını göz önüne alarak hacı, kesinlikle doğruluktan, dürüstlükten taviz vermemeli, hakkı hukuku gözetmelidir.

Aslında her Müslümanın görevi olmakla birlikte özellikle hacı, İslâm'ın güzelliğini yaşantısıyla fiilî olarak göstermeli, kesinlikle doğruluktan, dürüstlükten taviz vermemeli, hakkı hukuku gözetmeli, İslâm'a uygun olmayan tavır ve davranışlardan son derece sakınmalı; yalan, haksızlık, emanete hıyanet, bencillik, ahde vefasızlık, aldatma, kandırma, eksik ölçme ve tartma gibi gayrı ahlâkî tutum ve davranışlardan daima uzak durmalıdır.

Gerek dürüstlük, doğruluk, özü sözü bir olmak... gibi ahlâkî nitelikler açısından ve gerekse İslâmî bilinçlenme noktasından bir hacının, hacdan sonraki İslâmî hayatının hac öncesinden daha ileride olması, makbul bir haccın en açık belirtisidir.

Yaptığı hac, ALLAH Teâlâ'ya saygısını, takvasını ve Ahiret hayatına daha iyi hazırlanma şevkini ne derece artırmışsa, ALLAH Teâlâ nezdinde haccı o derece kabul görmüş demektir. Bundan dolayı hacı, hacdan sonraki hayatını, hac günlerinde konsantre olduğu İslâmî yaşantı doğrultusunda sürdürme çabası içinde olmalıdır, ALLAH Teâlâ'ya verdiği sözü daima hatırında tutarak kötülüklerden, İslâm'ın onaylamadığı her türlü söz, fiil ve davranıştan uzak durmalı, ahidini bozmamalıdır. Umre bitip de memleketine döndükten sonra sırf menfaat, makam, mevki hırsı gibi birtakım basit düşüncelerle hacda kazandığı safiyeti bulandırmamalıdır.

Zaten hacılığın bir vasfı da bu ibadet vesilesiyle anadan yeni doğmuş gibi günahlarını erittikten sonra sılasına dönünce de günah olan her şeyden kaçınıp salih ameller işlemeye karar vermiş olmak değil midir?

Hacer-i Esved'i istilâm, bir sözleşmeydi. Bu hareketiyle Müslüman, bundan böyle ALLAH Teâlâ'nın emir ve yasaklarına karşı gelmeyeceğine

söz vermiş olmaktadır. Bu itibarla hacı, yaptığı bu sözleşmeyi ihlâl edecek her türlü söz, fiil ve davranıştan uzak kalmaya özen göstermelidir. Şeytanın ya da heva ve hevesinin peşine takılarak ahde vefasızlık etmemelidir.

Halk arasında “**hacçı tutmak**” diye bir tabir kullanılmaktadır. Aslında beklenti, tıpkı orucun oruçluyu tutmasında olduğu gibi, haccın hacıyı tutmasıdır. Her ne kadar “**oruç tutmak**”, “**hacçı tutmak**” diye ifade ediliyorsa da, gerçekte oruç ve hac, sahibini tutmaktadır. Bu hac; haram kazanca, her türlü olumsuz davranışlara, nefesine, şehvetine ve şeytana karşı sahibini tutarsa, hac tutulmuş olacaktır. Aksi takdirde oruç tuttuğu halde, kendini tutamayan kişinin durumu ne ise, haccettiği halde hac tarafından korunmayan kişinin durumu da böyledir.

İnsanların hacıdan beklediği ve ısrarla takip ettiği bir husus daha vardır ki, o da **hacçı efendilerin aile efradıdır**. Hacçı efendiler ve aile fertleri çok yakından, adım adım, dikkatli bir şekilde takip olunmaktadırlar. Onların her hareketinden İslâmiyet hakkında anlam çıkarmak isteyenler çoğunlukta.. Bu, psikolojik ve sosyolojik bir vakiydir. Buna dikkat etmek lazımdır.

Hacının kendisi beş vaktine beş vakit daha katsa, gündüzleri oruçlu, geceleri namazlı olsa fakat oğlucuklu İslâm, iman ve hayat prensiplerine aykırı hayat yaşıyorsa o zaman söz dolaşıp geliyor: “**Hacının oğlu... Hacının kızı..**” şeklini alıyor. Malum yanlış yorum ve değerlendirme erbabı da yine çok hatalı bir değerlendirme ile hacının şahsında İslâmiyeti karalamaktadır.

Bu bakımdan memleketimizde yanlış yer tutmuş olan bu tür değerlendirmeleri nazarı dikkate alarak hacçı efendilerin şahsi hayatlarında ticari ve iş hayatlarında olduğu gibi aile hayatlarında da örnek olmaya çalışmaları gerekmektedir. Halk arasında “**Hacca gitmekten ziyade hacılığı korumak daha önemlidir.**” sözü çok manidardır.

Hacılara Üç Not

En büyük medreselerden biri olan hacçı eda eden Müslüman, toprağın üzerinde iken

başedilebilecek en büyük nimetlerden birini yaşamıştır. Tevhid ve teslimiyetin en çok ortaya çıktığı yerlerden biri olan hac, vahdet, adalet, denge, nefis terbiyesi ve ahlâk gibi bu ümmete ait meziyetlerin sindirildiği bir yer ve zamanı ihtiva etmektedir. Hac ibadeti ile müşerref olan bir Müslüman bunları düşünmelidir.

Bütün ibadetlerde olduğu gibi hacc ibadetine de bir muhasebe yapmak gerekir. Haccın kalıcılığı, tesiri için gereklidir. Hacçı Mekke-i Mükerrreme’de bırakıp gelmek büyük bir kayıptır.

Birinci not: Şükret. Hacca layık bir şükür yap.

Milyonlarca mü’min arasından sana nasip oldu bu nimet. Seçilmiş olduğunu bil. Seni seçen ve Kâ’be’de bekleyen Rabbine şükretmen gerekir. En mübarek yerlere, en mübarek zaman diliminde ulaştın. Sihat ve afiyet içinde haccettin. Yüzün gülsün, için dolsun, gözlerin taşsın. Haccın coşkusu seni mutlu etsin. Aylarca, yıllarca o heyecanı kaybetme. Şükretmek, sadece ‘elhamdülillah’ deyivermek olamaz. Şükür, yürüyüşünde, tutuşunda belli olur. Konuşurken anlaşılır.

Haccetmeye şükret; evine kazasız, belasız dönüşüne şükret. Bıraktığını bulmana şükret. Şükürün gece sürsün, gündüz sürsün.

Haccın bütününe şükret, haccın içinde kazandıklarına şükret. Umreye şükret. Rengârenk din kardeşlerini görmene şükret. Günahlarından arınmana şükret. Zemzeme doymana şükret. Tarihin derinliklerini gözlerinle görmene şükret. Yolculuğunun iyi geçmesine şükret.

İkinci not: Sen haccettin. Kabul edecek veya reddedecek olan ALLAH Teâlâ’dır. O kabul etdikten sonra neyin ne değeri olur?

Haccın kabul olduğunun işaretleri vardır. O işaretleri iyi kollamalısın. Bu işaretlerin hiç biri kesin sonucu göstermemekle beraber önemli ipuçları verir sana.

Sakın hacca doymuş olma. Yol bulsan her sene gitmeye hazır halde bekle. Bu senin heyecanının iyi bir işaretidir.

Haramlarla arana ciddi bir mesafe koy; haramlar seni ürkütsün. Bu da iyi bir işarettir.

İslam'ı hacdan ibaret algılamak; ALLAH Teâlâ'nın diğer emirlerine de önem ver, salih ameller yap. Ölmeden iyi işlere ara vermemeye azimli ol. Bu da iyi bir işarettir.

Mekke'de açtığın yeni sayfayı kirletmemeye gayret et. Kalbin geniş, yüzün nurlu olsun. Öncesi ile sonrası arasında hac, önemli bir gösterge olarak seni de ikna etmelidir.

Sakın riyaya bulaşma. Haccı öveceksin diye kendini öne çıkarma taktikleri yapma.

Mescitleri mekân edin; namazı cemaatle eda et. Nafileleri ihmal etme.

Zühdü ilke edin. Zühd, dünya işlerini terk etmek değildir. Zühd, dünyaya meyletmemektir. Parayı kalbine değil kasana koymandır. Bir camiye kapanıp gün boyu namaz kılarak zühde girmiş olmazsın. Yine ticaret yap, fabrikanda çalış. Ama yeğlediğin ahiret yurdu olsun. ALLAH'a itimadın sonsuz olsun.

Ahlâkını yüceltmeye devam et. Gözünü, kulağını haramdan koru.

Kur'an tilavetini ihmal etme. İlim meclislerine katıl. Kesinlikle hadis oku, fıkıh oku. Bir tefsir dersi izle.

Üçüncü not: Sehl b. Sa'd es-Sâidi (Radıyallâhü Anh) şöyle dedi: Hazreti Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimiz Hayber harbinde müşriklerle savaşmakta olan bir adama baktı. O adam savaşta yeterlilik bakımından müslümânların en büyükleri derecesinde idi. Ona baktı da:

من أحب أن ينظر إلى رجل من أهل النار
فلينظر إلى هذا

“Her kim cehennem ehlinin bir adama bakmak isterse, şu adama baksın!” buyurdu.

Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in bu sözü üzerine sahâbîlerden bir zât hiç ayrılmaksızın o adamı ta'kib edip gözledi. O adam sonunda yaralanınca çabuk ölmek isteyerek kendi kılıcının sivri ucunu

iki memesinin arasına koydu. Sonra üzerine dayanıp yüklendi, kılıç iki küreği arasından dışarı çıktı ve öldü. Onun bu işi Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e ulaşınca:

إن العبد ليعمل فيما يرى الناس عمل أهل الجنة وإنه لمن أهل النار ويعمل فيما يرى الناس عمل أهل النار وهو من أهل الجنة وإنما الأعمال بخواتيمها

“Kul, insanların görüşünde cennet ehlinin amelini yapar, hâlbuki o, muhakkak ateş ehlidir. Yine kul insanların görüşünde ateş ehlinin amelini yapar, hâlbuki o, cennet ehlidir. Ameller ancak ölüm sırasındaki sonlarına göre değerlendirilir.”¹⁵ Buyurdu.

Büyük bir gayretin boşa çıkması, biriktirdiklerinin heba olması ne büyük bir afet olur. Hac en büyük yatırımlardandır. Onu korumak, onunla ölmek hedefin olmalıdır.

Eskilerin sık kullandıkları bir benzetme vardır. O hepimiz için öğüt olmalıdır. Derler ki: İyi yere güvenip aldanma. Cennetten daha iyi bir yer mi vardır? Hazreti Âdem (Aleyhisselam)'ın başına gelen de orada gelmedi mi?

Hiç ara vermeden ALLAH Teâlâ'nın rızasını kazanacak işlere yoğunluk ver.

Haccetin, yolun açıldı. Mola verme. Kendini ibadetten emekli olmuş biri zannetme. Asıl şimdi gayret zamanıdır diye düşün.

Hac, çok büyük bir ibadettir. Mekke-i Mükerreme'de bırakılıp gelinmeyecek kadar büyüktür. Bir ayda, bir yılda etkisi kaybolmayacak kadar ağırdır.

Hac, bu kadar büyük olmasaydı, bir hac bir ömür için yeterli olur muydu, değil mi?

15 Buhari, Rikak:33, 5/2381, No:6128

ŞİİRLERDEN SEÇMELER

VER YÂ RABBİ

Cengiz NUMANOĞLU

Çıksın diye, adımız tek “çağdaş”a;
Kur’ân’sız bir İslâm aradık hâşâ.
Ayaklar ne yapsın, şuursuz başa?
Bize biraz, hidâyet ver Yâ Rabbî.

Kanımız bulandı, kalpte kibirden;
Yüzler kızarmıyor, tendeki kirden,
Kırkı aldık.. Biri çaldık fakirden;
Bize biraz, fazîlet ver Yâ Rabbî.

Uygun buldu, iblis bizi dişine;
Parfüm döktü, şuuraltı leşine,
Takıldık bir; ‘cinselliğin’ peşine,
Bize biraz, utanma ver Yâ Rabbî.

Kadına zil takip, sahneye saldı,
Kadehler kaldırıp, seyrine daldık,
İffet; nasıl da hafife aldık.
Bize biraz, ciddiyet ver Yâ Rabbî.

Kırdık.. Azarladık, ana babayı,
Evlâda gelince, aldık sopayı,
Hamurda kalmadı, edebin payı;
Bize biraz, merhamet ver Yâ Rabbî.

Komşu kapısından, geçemez olduk,
Bir hatır kahvesi, içemez olduk,
Dosta sırrımızı, açamaz olduk;
Bize biraz, ferâset ver Yâ Rabbî.

Bir gaflet ki; uzun söze ne gerek,
Âyetlerle alay ettik gülerек.
Yasakları deldik.. Hem de bilerek;
Bize biraz, basîret ver Yâ Rabbî.

Günden güne, bozulmada neslimiz,
Çocuk çocuk, bir ekrana teslimiz
Korkumuzdan, cür’et aldı nefsimiz;
Bize biraz, cesâret ver Yâ Rabbî.

BURSA'DA MÂNÂ

Arif EMRE

Zümrüt gecelerde, sarhoş gönüller,
Lahûti âlemin letafetinde..
Bir şefkat incelir eriyip gider,
Hüdavendigârın merhametinde..

Rahmet denzinde nûr gibi arın.
Uyuyor doğacak bir mutlu yarın,
Yeşil mânâsında evliyaların
Dualar Hüdânın hidayetinde..

Dinle.. mâverada okunur Kur’an,
Şakırdar Suları serin şadırvan,
Arşa kapı açar Rahmet-i Rahman
Ulucamideki ibadetinde...

Süleyman Çelebi varır dergâha,
Uzanır gizlice bu yeşil vâha,
Yolu bulur Ravza-i Resûlüllaha,
Mevludlar okunur ziyaretinde.

Nakışlar biz bize, gözlere sefa..
Aslına bağlanış aslına vefa..
Üflenmiş ruhlara bir gizli şifa
Ledünni zevklerin zerafetinde..

Evler çiçek çiçek, türbe kubbeli,
Dağlarda bir mahşer, yeşil cübbeli,
Külahlı sorguçtu, taçlı, rütbeli..
Hûu çeker göklerin nihayetinde..

Kudrette kükremiş binlerce arslan,
Ve yiğid cedleri o Gazi Osman..
Efsane efsane ruhlarda destan,
Fetihler devrinin celadetinde..

Yaşıyor maziyi Bursa rüyada,
Yıldırımlar çakar geldikçe Yâda,
Bursa haşre kadar ermiş Murada,
Şanlı Şehidlerin şehadetinde..

(M.İSLAMOĞLU'NA REDDİYE)

“KADER RİSALESİ” ÜZERİNDEN KADERİ İNKÂR

ALİ EREN

Geçen sayımızda, Mustafa İslamoğlu isimli yazarın, “Hasan el Basrî'nin Kader Risalesi ve Şerhi” isimli eserindeki yanlışların bir kısmına işaret etmiştik. Bu sayımızda Sayın İslamoğlu'nun madde madde benzer yanlışlarına işaret etmeye çalışacağız.

1- Kader ile ilgili olmamakla beraber verdiği bir yanlış bilgi şu:

“Vahiy kesilinceye kadar, hem Efendimiz'in hem de sahabenin 'Kur'an dışında yazılı bir metin bırakmama' titizliği sürdü” (Sa: 79)

Yazar, “Vahiy kesilinceye kadar” demekle, ‘Peygamberimiz'in sözleri kendi hayatında yazılmış değildir’ demek istiyor. Doğru değil. Vahiy, Peygamberimiz'in vefatından 80 küsur gün önce kesilmişti. Oysa ashab-ı kiram senelerdir Peygamberimiz'in sözlerini yazıyordu.

Gerçi bu sözü ilk söyleyen İslamoğlu değil. Yaşar Nuri gibi, hadislerin değerini düşürmek isteyenler eskiden beri hep bunu söyler dururlar.

İşin aslı şu: Hadislerin Kur'an'la karışma korkusu olduğu için İslamın ilk yıllarında böyle bir yasak vardı. Daha sonra Peygamberimiz kendisi sözlerinin yazılmasına bizzat izin vermiştir.

Ashab-ı kiramdan bir zat – Abdullah b. Amr b. As (Radıyallahu Anh) olacak- Rasûlüllah Efendimiz'in her söylediğın yazarmış. Başka bir zat da; “Sen Rasûlüllah'ın her söylediğini yazıyorsun. Ama Rasûlüllah da bir insandır. Normal zamanı olur kızgın zamanı olur” diyor. Abdullah (Radıyallahu Anh) bunu Peygamberimiz'e soruyor. Peygamberimiz, “**Yaz! Allah'a yemin ederim ki bu ağızdan yanlış söz çıkmaz**” buyuruyor. O da yazmaya devam ediyor. Nitekim son derece zeki olan Ebû Hüreyre Hazretleri, “Rasûlüllah'ın söylediklerini o yazardı, ben yazmazdım” diyor.

Peygamberimiz'in sözlerini yazan birçok sahabeden biri olan Hazreti Ali Efendimiz, yazdığı bir tomar kağıdı kılıcının kabzasına bağlamıştı ve orada taşırdı. Bunu aynı sahifede İslamoğlu da doğruluyor ama nedense Peygamberimiz hayattayken yazdığını gizliyor.

2- Hazreti Osman (Radıyallahu Anh) Emevîlerden ya, İslamoğlu ona dokundurmayı da ihmal etmiyor.

Hazreti Osman Efendimiz'in şehit edilmesinde, evini muhasara edenlerin, “**Seni taşıyan Allah'tır**” dediklerini, onun da “**Yalan söylüyorsunuz. Eğer Allah taşlasaydı, attığı taşları hedefe tam isabet ettirirdi**” dediğini yazdıktan sonra diyeceğini diyor:

“Hazreti Osman'ın bu yaklaşımı ile, kendisini hilafet makamından çekilmeye davet edenlere “**Allah'ın giydirdiği gömleği çıkartamam**” sözü arasında çelişki olduğu da bir vakıa.” (Sa: 106)

Yani Hazreti Osman'ın yaklaşımı ile sözü arasında çelişki varmış.

3- “**Hazreti Ali kendisinden önceki halifelerin kadılığını yapıyordu**” (Sa. 81) diyerek bir doğruyu yazan İslamoğlu, başka bir sahifede de şöyle diyor:

“**Bir kişi, fikri kimliğini nasıl böylesine gizleyebilir**” (Sa: 85)

Bu sözü, İslamoğlu'nun “**İmam Ali, kendisinden önceki halifelere takıyye gereği kadılık yaptı**” diyen şii dostlarına da söylemesini arzu ederiz. Çünkü Şii'lerle şii-severler, Hazreti Ali Efendimiz'in kendisinden önceki halifelere karşı takıyye yaptığını söylüyorlar.

“İmam Ali” dedik, çünkü Şii'ler “**Hazreti Ali**” demezler, “**İmam Ali**” derler. Nitekim Haydar Baş da “**Hazreti Ali**” demiyor, Şii ağzıyla o da “**İmam Ali**” diyor.

4- İslamoğlu, ÜÇ MUHAMMED ve YAHUDİ-LEŞME TEMAYÜLÜ isimli kitaplarında Müslümanları hiçbir istisna yapmadan, **evet hiçbir istisna yapmadan** küfürle itham ettiği gibi, sözde kaderle ilgili olan bu kitabında da, Emevî idarecileri, Mekke yerine Kudüs'ü, Kâbe yerine de Kubbetü's-Sahra'yı kabul ettirmekle suçlayarak şöyle demektedir:

“Mekke'nin alternatifi haline getirilmek istenen Kudüs'ü ve Kâbe'nin alternatifi haline getirilmek istenen Kubbetü's-Sahra'yı Müslümanlara kabul ettirmek kolay olmadı.” (Sa: 92)

Evet, bir yerin Mekke'nin alternatifi haline getirilmek istendiği doğrudur. Ama orası Kudüs değil Necef'tir. Necef'i Mekke'nin alternatifi yapmak isteyenler de orayı kutsal sayan Şii'lerdir.

Kubbetü's-Sahra, Peygamberimiz'in miraca çıkarken üzerine bastığı kabul edilen kayadır. Bu kayaya haceri muallak/boşlukta duran taş denilir. Daha sonra altı doldurulmuştur. İslamoğlu müslümanları bununla ilgili olarak da şöyle suçlamaktadır:

“Öyle ki, ilerleyen yüzyıllarda bu kayanın havada olduğuna inanmak İslam itikadının bir parçası haline gelecektir.” (Sa: 94)

Yanış ve iftiradır... İslamoğlu'nun yazdığı gibi olsaydı, böyle bir inanç itikad kitaplarında yer alırdı ve biz de böyle olduğuna inanmanın şart olduğuna inanırdık. Halbuki birçok müslümanın böyle bir kayanın varlığından bile haberi yok.

5- İslamoğlu, İbrahim (*Aleyhisselam*)'ın kurban etmek istediği oğlunun İshak (*Aleyhisselam*) değil İsmail (*Aleyhisselam*) olduğu meselesinde, **“Rivayetlerden öyle anlaşılıyor ki, Rasûlüllah'ın kanaatı da bu yöndeydi”** diyor. (Sa: 93)

Yani Rasûlüllah'ın bilgi değil kanaat oluyor. İslamoğlu, ÜÇ MUHAMMED isimli kitabında da İslamî bir mesele hakkında, **“Rasûlüllah bu meseleyi doğru anlamıştır”** diyordu. Rasûlüllah'ın bir meseleyi doğru anlayıp anlamadığının tespitini İslamoğlu yapıyor.

6- İslamoğlu, **“Allah, insanın iradeli olarak yaptığı eylemlerde, kaderini kendi seçimine tabi kılmıştır”** diyor ve buna delil getirdiği İsrâ sûresi 13. âyete, kaderi inkâr aşkına şu yanlış mânâyı veriyor:

“Biz her insanın kaderini kendi çabasına tabi kıldık.” (Sa: 118)

Âyetin lafzı şöyle: **Ve külle insânin elzernâhü tâirehü fi unukihî...**

İslamoğlu'nun verdiği mealde geçen **kader, çaba, tâbi kılmak** kelimelerinin karşılığı âyette yok, âyetteki **tair** ve **unuk** kelimelerinin mânâları de onun verdiği mealde yok.

Nitekim, şu tefsirlerden hiç biri İslamoğlu'nun verdiği mânâyı vermiyor:

Tefsir-i Kebir, Kurtubî, Celâleyn, Kadı Beydâvî, İbn-i Kesîr, Rûhul Beyan, Elmalılı, Ömer Nasuhi Bilmen'in Tefsiri, Diyanet'in 5 ciltlik Tefsiri. Ayrıca 10 ayrı meale baktım, onların da hiç biri bu mânâyı vermiyor. Başkasına bakmaya usandım.

İslamoğlu'nun verdiği mânâ sadece Muhammed Esed'in verdiği mânâyı uyuyor.

Onun da sebebi şu: İslamoğlu'nun **gerekçeli meâl-tefsir** adıyla kaleme aldığı eser, tetkik eden herkesin de söylediği gibi zaten Muhammed Esed'inin kötü bir kopyası. Kopya da tabii ki aslının aynısı olacak. Kopya ama öyle bir kopya ki okur okumaz hemen anlaşılıyor.

Dinde Deformistler isimli eserimizde de anlattığımız gibi, Muhammed Esed, eserinde var gücüyle bugünkü Hıristiyan ve Yahudilerin de âhret kurtuluşuna ereceklerini işliyor.

Şu ilgi ve bağa bakınız ki, her konuşmasında **“Şeyhim Muhammed Esed”** diye Esed'i şeyhi ilan eden Engin Noyan da Hilal Televizyonunda İslamoğlu ile beraber.

7- İslamoğlu, verdiği bu yanlış mânâdan sonra sahifeler boyunca yanlış-doğru şeyler yazarak, kaderi inkâr yolunda çırpınıp duruyor, kendince delil üstüne delil getiriyor. Bu meyanda, üç ayrı âyeti kerimede imanın şartlarının beyan buyrulduğunu yazıyor: Bakara 177, Bakara 284-285, Nisâ 136. âyetler. (Sa: 118)

Ama bunu âyetlere hiç bakmadan yazmış galiba. Çünkü bahsettiği âyetlerden Bakara sûresi 284. âyet imanın maddeleriyle hiç alakalı değil. Onun böyle yanlışlıkları, diğer kitaplarında da sıkça görülür. Ama onun böyle yanlışları, Müslümanlara hakaretleri ve inkârları karşısında çok hafif kalır.

Onun için üzerinde durmaya değmez.

Bakara sûresi 177. âyetle Nisâ sûresi 136. âyette imanın 5 maddesi, Bakara sûresinin 285. âyeti ise imanın 4 maddesi zikrediliyor.

İslamoğlu, denize düşenin yılanı sarıldığı gibi, imanın şartları içinde kadere iman olmadığını kabul ettirebilmek için canhıraş bir gayretle Nisâ 136. âyetle ilgili bir uydurmaya gidiyor. Âyetlere mânâ vermekte uyulması gereken **usûl-i tefsir** kaidelerini yok sayıp, imanın 5 şartının zikredildiği bu âyet hakkında, **“Zimnen, ‘bu esaslara eklemeyin ve çıkarmayın’ vurgusu vardır”** diyor. (Sa: 119)

Biz de kendisinin, bu âyette zimnen böyle bir vurgu olduğuna dair ilmî bir belge göstermekten âciz bir ilim fukarası olduğunu bilerek diyoruz ki:

Eeey ilim sahipleri! Eeey usûl-i tefsirden behresi olanlar! Lütfen söyleyiniz. O âyette, İslamoğlu'nun dediği gibi zimnen **“Bu esaslara eklemeyin ve çıkarmayın vurgusu”** var mıdır?

İslamoğlu'nun; esasen burada yapmak istediği, **“Peygamber de olsa buna bir ekleme yapamaz”** diyerek Kur'an'ın hükmüne itiraz etmektir. Ancak Kur'an Peygamberimiz hakkında şöyle buyuruyor:

“O(nun sözleri/hükümleri ilhamdan) vahiyle bildirilenden (ve vahye uygunluktan) başkası değildir.” (Necm: 4)

Yani, Peygamberimiz'in **“Kaderin imanın şartından olduğunu söylemesi”** kendinden değildir. Peki Peygamberimiz'in kader hakkında hadis-i şerifleri var mıdır? Elbette vardır.

Kurtubî Tefsiri, Kamer sûresi 49. âyetin tefsirinde şu bilgiler var:

a- “Ebû Zübeyr, Cabir b. Abdullah (Radiyallahu Anh)'dan şöyle dediğini rivayet etmektedir: Rasûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) buyurdu ki: **“Bu ümmetin mecûsileri yüce Allah'ın kaderini yalanlayan kimselerdir. Bunlar hastalanacak olurlarsa onlara ziyarete gitmeyiniz. Ölürlerse cenazelerinde bulunmayınız. Onlarla karşılaşacak olursanız, onlara selam vermeyiniz.”**

Bu hadisi İbni Mâce, Sünen'inde rivayet etmiştir.

(İbni Mâce, 1, 35. İbni Ömer'den benzer bir rivâyet: Ebû Davud, IV, 222)

b- “...eğer onlardan herhangi birisinin Uhud dağı kadar altını bulunup da bunu infak edecek olursa, kadere iman etmediği sürece Allah ondan kabul etmeyecektir.” (Müslim, I, 37, Tirmizî V, 6, Ebû Davud, V, 223)

c- Ebû Hüreyre (Radiyallahu Anh) dedi ki: Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: **“Kadere iman üzüntü ve kederi giderir.”**

(Bu üç madde için kaynak: El-Câmi'u li-Ahkâmî'l-Kur'an Tercümesi, cild: 16, sa: 531,532)

d- Kaderin, imanın şartlarından olduğu meşhur **Cibril Hadisi**'yle de sabit ve kesindir.

İslamoğlu, muhaddis olmadığı için hadis-i şerifler hakkında konuşacak ilme sahip olmadığına bakmadan allem edip-kallem edip meşhur **Cibril Hadisi**'ni tutarsız göstererek o hadis-i şerifteki kader maddesini geçersiz sayıyor.

Oysa hadisler hakkında değerlendirme yapacak olanlar muhaddislerdir, İslamoğlu gibiler değil. muhaddisler de asırlar öncesinden hadislerin sahih olanı ile olmayanını ayırmışlar ve iş bitmiştir. İslamoğlu'na da bize de düşen, hadislere itiraz değil, okuyup istifade etmeye çalışmaktır. Yoksa pişmiş aşı su katmak değildir.

Cibril hadisi vesilesiyle Cibril kelimesi geçen bir âyet-i kerimeyi hatırlıyoruz:

“Kim Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cibril'e (Cebrâil) ve Mikâil'e düşman olursa, Allah da kâfirlerin düşmanıdır.” (Bakara: 98)

Maddî bir varlık olmayan meleklerle düşmanlık, ele silah alıp hücum etmekle olamaz. Onlara düşmanlık, onların varlıklarını ve sözlerini kabul etmemekle olur.

8- İslamoğlu'nun, **“Kadere iman sonradan sokuşturulmuştur”** iddiasında ne kadar samimi olduğuna bakınız ki, “İman esaslarına ilave” iddiasında bulunan Hüseyin Atay'ın kitabını kaynak göstermektedir.

İslamoğlu'nun, Hilal televizyonunda program yaptırdığı Abdülaziz Bayındır'ın Müslümanların orucunu heba etmeye çalıştığı gibi, Hüseyin Atay da **“Sahur yemeğini güneş doğana kadar yeyin”** diyen kişidir. İslamoğlu, kaderin imanın şartlarından olmadığı konusunda işte bu zatın kitabını gösteriyor. (Sa: 120) Bozacının şahidi şıracı ...

İslamoğlunun diğer bir kaynağı da Hüseyin Atay'ın "**Kur'an'da iman esasları ve kader sorunu**" isimli eseri.

Oysa, Müslümanların kader ile bir sorunları yok. Sorun kendi kalplerinde.

İslamoğlu; "**Hadislerin akide (inanç) belirlemeyeceğiyle ilgili**" diyerek başka bir eseri tavsiye ediyor. (Sa: 122, dipnot)

Hadis Rasûlullah Efendimiz'in sözüdür. "**Hadisler akide belirleyemez**" demek, "**Allah Resûlü neye nasıl inanılacağını söyleyemez**" demektir.

Rasûlullah söylemez ama İslamoğlu söyler, öyle mi?

9- İslamoğlu, kadere inananları zımnen müşriklikle suçlama gayretinde. İşte o sözü:

"Müşrikler şirk koşmalarını "Allah'ın dileği" olarak takdim edecek kadar kadercidirler." (Sa: 119)

Kadere inananların müşrik oldukları usturupluca ancak bu şekilde söylenir.

Zaman Gazetesi yazarı Ahmet Şahin, "**Ehl-i kitapla âmentüde ittifakımız var**" diyordu. Âmentüde imanın 6 şartının hepsi var. İslamoğlu Ahmet Şahin'den de baskın çıktı. Ahmet Şahin hiç olmazsa Âmentüyü 6 şartıyla kabul ediyordu. İslamoğlu bu 6 şartın ancak beşini kabul ediyor.

10- İslamoğlu, "**Sen daha önce kitap nedir iman nedir bilmezdin**" mânâsındaki Şûrâ sûresi 52. âyeti delil getirerek, Rasûlullah'ın da iman şartlarını Kur'an'dan öğrendiğini, dolayısıyla Kur'an'dan öğrendiği imanın 5 olan şartını altıya çıkarmayacağını söylüyor. İlaveten de Peygamberimiz hakkında şu sözü söylüyor:

"Allah'ın önüne herkes geçse, o yine geçmez."

(Sa: 121)

Bu söz bile acı. Çünkü bu, "**Herkes Allah'a inanmasa o yine inanır**" demek gibidir. Bir Müslüman eğer böyle bir söz söylüyorsa, onun İslam konuşma üslubuyla alâkası olmadığını delilidir.

İslamoğlu kabul etmese de dinde Kur'an'dan başka üç delil daha var: **Sünnet, icmâ ve kıyas**. Kur'an'da olmayan nice meseleleri Peygamberimiz açıklamış ve yerine göre hükümler koymuştur. Peygamberimiz'in de hüküm koyma salâhiyeti olduğunu, Ahzab sûresi 36. âyette bizzat Rabbimiz

bildiriyor. Ama nedense bu âyet hep İslamoğlu'nun görmez tarafına denk geliyor.

11- "**İslamoğlu Kader Risalesi'nde kadere inkâr etmiyor**" diyenler onun şu cümlesini dikatli okumalıdır:

"Sözün özü: Kur'an'ın saydığı 5 şartın dışında olan "Kadere iman şartı", rivayetlere sonradan monte edilmiştir." (Sa: 123)

Sayın İslamoğlu! İslam da yeni tebliğ edilmiş değil, kader meselesi de zat-ı âlinize havale edilmiş değil. Bu din tebliğ edileli 14 asırdan fazla oldu. Kadere iman hakkında "**Sonradan monte edilmiştir**" gibi indî ve ilimden uzak sözleri bırakın da yapabiliyorsanız, bize 14 asırlık İslam mirası bırakan ve tarihe damgalarını vuran İslam âlimlerinin sözlerinden delil getirin. Çünkü siz de biz de ne biliyorsak onların eserlerinden öğrendik. Onlardan öğrendiklerimizi yok sayarsak hepimiz zır câhil kalırız? Öyleyse buyurun, ortaya koyun bakalım onların kader hakkında yazdıklarını. Herhalde ulemânın 14 asır boyunca uyduklarını söyleyemezsiniz ...

Kadere iman; 14 asırlık İslam mirası, İslam inancıdır. Kadere inanmamak neyin ve kimin mirasıdır?

İslamoğlu kadere imanın/inanmanın şart olduğunu gizleyebilmek için âyet-i kerimeyi (Ahzab: 36) yok sayarak Peygamberimiz'i nasıl devre dışı bırakıyor:

"Esasen, Kur'an'da yer almayan bir iman esası, hiçbir hadisle imana ithal edilemez." (Sa: 123)

Bu söz, "**İman meselelerini konuşmak hususunda Peygamber de kim oluyormuş!**" demek değilse nedir?

Ey İslamoğlu! İslamda şiddetle haram olan livata, Şîada oldukça yaygın. Livatanın haram olduğuna inanmak ise iman gereği. Peygamberimiz, "**Livatanın haram olduğuna inanmak iman gereğidir**" buyurduysa, sizin "**Kur'an'da yer almayan bir iman esası, hiçbir hadisle imana ithal edilemez**" sözünüzü esas alıp Peygamberimiz'in böyle bir sözünü kabul etmeyecek miyiz?

12- Müfessir olmayanların tefsir hakkında, fakih olmayanların fikhî bir mesele hakkında mütâlea

yürütmede salâhiyetleri olmadığı gibi, muhaddis olmayanlar da hadlerini bilip hadisler hakkında değerlendirme yapmamalıdır. Çünkü ehliyetleri yoktur.

Buna rağmen İslamoğlu, asırlardan beri İslam âleminin/İslam âlimlerinin Kur'an'dan sonra en güvenilir kaynak kabul ettiği Sahih-i Buhârî ve Sahih-i Müslim'deki rivâyet hakkında Kur'an'a ters olduğunu söyleyebiliyor. Ebû Hüreyre (Radıyallahu Anh) rivayetiyle Sahih-i Müslim'de ve İmam Mâlik'in Muvattâ'ında yer alan bir hadis-i şerifin 8 noktada Kur'an'a zıt olduğunu söyleyebiliyor. (Sa: 122, 127)

Şüphe yoktur ki, Peygamberimiz'in sözleri/hadisleri Kur'an'ın açıklamasıdır. Ama İslamoğlu kalkmış bu mühim eserlerde geçen bu hadislerin bize sıhhatli bir şekilde ulaşmadığı iddiasında. Neye göre? Hakkı ve salâhiyeti olmayarak yaptığı değerlendirmeye göre.

Onun dediği gibi, bu kaynak eserlerdeki hadisler bize güvenilir rivâyetlerle gelmediyse, yandık demektir. Çünkü Allah dinini yeryüzüne doğru olarak yerleştirememiş oluyor.

İlimden bî behre olarak, bir mânâda İslamın geçersizliğini iddia etmek mânâsına gelen bu derece ağır bir iftiraya uzun uzun cevap vermeye değmez. Ancak şöyle denilebilir:

İslam âleminde, Peygamberimiz'in sözlerinin bulunduğu eserlerin en muteber kabul edileni Kü-tüb-i sitte denilen 6 eserdir. İslam âlimlerinin kabûlüne göre, bunların içinde de 2 tanesi daha öndedir: Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim. Yeryüzünde bunlardan daha değerli hadis kaynağı da yoktur...

Öyleyse; gözden düşürmek için bu iki esere bile kusur bulan (daha doğrusu uyduran) bir kişi, açık ki hadisleri yok saymaktadır. Veya diğer bir ifadeyle: O hadisleri beyan buyuran Allah Resûlü'ne içten içe kızan bir peygamber muarızdır.

Evet verilecek cevabımız bundan ibarettir...

13- Daha önce yazdık. Bu kitap sadece kadere imanı inkâr gayesiyle yazılmış değil. Diğer bir gaye de Müslüman olup olmadıklarına bakmadan Emevî sülalesinden olan herkesi ya karalamak veya -Hazreti Osman (Radıyallahu Anh) dahil- basit göstermektir. Bu vesileyle, Şiîlerle Sünnîler arasındaki en mühim kırmızı çizgilerden biri olan Hazreti Muâviye melesini sıcak tutup, insanları o mübârek sahâbiye

karşı kinlendirmek. Yazdıklarının yanlış-doğru olduğuna bakmadan, şu cümlelerine bakalım:

“Kur'an **“Herkes yaptığının rehinidir”** (74:38) diyor. Fakat rivâyet (rivayet dediği Sahih-i Müslim) bunun tam zıddını iddia ediyor. Âdem yaratılmadan önce takdir edilen şeyi yapmıştır, bundan dolayı da kınanamaz.” (Sa: 128)

İslamoğlu hiçbir ayırma işareti koymamış ama altı çizili söz, hadis-i şerife ait değil İslamoğlu'nun kendi değerlendirmesi. Yani, Müslim'in **“Âdem bundan dolayı kınanamaz”** dediğini söylüyor.

Ey İslamoğlu! Hadisten sizin yakıştırdığınız o mânâ anlaşılmaz. Âdem (Aleyhisselam)'ın senelerce gözyaşı dökerek istiğfar ettiğini hepimiz bilmiyor muyuz? Öyleyse kınanamaz sözünü nereden çıkarıyorsunuz?

İslamoğlu, yukarıdaki altı çizili sözleri söyledikten sonra şöyle devam ediyor:

“Bu durumda aynı şey Şeytan, Kabil, Nemrut, Firavun, Ebû Leheb, Ebû Cehil, Muâviye'nin Bedir'de Rasûlüllah'a karşı savaşıp öldürülen amcası, dayısı ve kardeşi için de geçerlidir.” (Sa: 128)

Dikkat ederseniz son üç kişinin isimlerini vermiyor da, **“Muâviye'nin Bedir'de Rasûlüllah'a karşı savaşıp öldürülen amcası, dayısı ve kardeşi”** diyor. Bu kişilerin isimlerini bilmediği için yazmıyor değil. **“Muâviye'nin amcası, dayısı, kardeşi, Bedir'de Rasûlüllah'a karşı savaşmıştı. Muâviye var ya Muâviye, işte böyle kimselerin yakınıdır”** demek istiyor. Bu cümlesinin aynısını 169. sahifede bir defa tekrar ediyor.

Böyle demek istediğini nereden mi biliyoruz? Bu kitabında da diğer kitaplarında da yazdıklarından ve sergilediği umumî tavrından...

14- Ne yapmalıymışız? Allah'ın sıfatları ve kaderi hakkında konuşmamalıymışız. Böyle davranmak, Kur'an'ın edebiyatı edeplenmekmiş. (Sa: 131)

Böyle söyleyerek; Müslümanlara öğretmek için bile olsa Allah'ın sıfatlarından, sıfat-ı zâtiye ve sıfat-ı sübûtiyesinden bahsetmeyi yasaklıyor. Oysa kendisi Allah'ın kaderini inkâr yolunda doludizgin gidiyor.

15- İslamoğlu; **“Peygamberlerin, insanlar içinde sapıklığa en uzak kesimi temsil ettiğini”** söylüyor. (Sa: 132)

Ne demek en uzak kesim? En uzak da olsa bir sonu yok mudur? Sapıklıkta en uzak da olsalar, nihayet vara vara sonunda Peygamberlere mi varılacak hâşâ?

Velhasıl, güya peygamberleri tebci etmek için söylenen bu sözün Müslüman ağzına yakışmadığı ortadadır.

İslamoğlu bir de **“Kur’an bu hakikati duyurmak için bundan daha sarsıcı bir örnek sunamaz”** demesin mi? (Sa: 133)

Kur’an sunamaz demek, yapmak istese de yapamaz demektir. Kur’an Allah kelamı olduğuna göre, **“Kur’an sunamaz”** demek **“Allah sunamaz”** demektir ki bu Allah’a acziyet izafe etmektir. Böyle bir sözün de vehâmeti ortadadır...

16- İslamoğlu, Hasan-ı Basrî Hazretleri’nin verdiği bir bilgiye göre, kendi yorumu olarak şöyle diyor: **“El-Basrî, Emevîler eliyle devlet ideolojisi haline getirilen kader inancının kökeninin cahiliye damgalı olduğunun farkındadır.”** (Sa: 142)

Dikkat! **“Câhiliye damgalı olduğunu söylüyor”** diyemiyor. Ve bu sözleyle, kadere inananların câhiliye devri müşrikleri gibi olduğunu bir defa daha vurguluyor.

İslamoğlu’nun, Âdem (Aleyhisselam) hakkında da sözü var:

“Âdem kendi günahının sorumluluğunu kabul ederek tevbe etti ve adam oldu.” (Sa: 142)

17- Abdülaziz Bayındır’ın **“Allah geleceği ne bilsin”** sözünün bir benzerini de İslamoğlu söylüyor:

“Helak olan Semud, Allah ezelde yazdığı için değil, kendi yaptıkları yüzünden azaba uğradı. Burada biri kalkıp da; **“Ama Allah onların öyle yapacaklarını ve azaba uğrayacaklarını biliyordu”** derse konuyu saptırmış, istismar etmiş olur.” (Sa: 153)

18- İbni Kayyim, Vehhâbiliğin fikir babası İbni Teymiyye’nin talebesidir. Vehhâbiler ile Şiîler ise fikren birbirlerinin düşmanıdır. Ama iş kadercileri şeytanın dininden göstermeye gelince, İslamoğlu bir an için şii taraftarlığını bırakıp İbni Cevziyye’nin sözüne sarılıyor. Onun üzerinden, kadere inananların şeytanın dininden olduklarını söylemekten çekinmiyor:

“İblis eyleminin sorumluluğunu üstlenmekten kaçınıp tercihinin faturasını Allah’a çıkarmış, **“Beni sen saptırdın”** demişti. Bu durumda ilk kaderci İblis olmuş oluyordu. İbn Kayyim El-Cevziyye’nin dediği gibi **“Kadercilik İblis’in dini olmuştu.”** (Sa: 156)

19- Kaderi inkâr için kırk dereden su getiriyor:

“Allah’ın bir ismi de Hayr’dır. Hayr olan Allah şerri murat etmez. Sevabı emreden Allah günahı kader yapmaz” diyor. (Sa:157)

Mûtezile de bunun aynısını söylüyor. Ehl-i sünnete göre ise bu mesele şöyledir:

“Mürîdü’l-hayrı ve ş-şerli’l-kabîh / Allah hayrı da şerri de irade eder.”

Dilimizde de kullanılan **irade etmek** şu:

Allah’ın bir şeyi irade etmesi, ondan mutlaka razı olması demek değildir. Allah razı olmadığını da irade eder. Kul bir kötülük yapmak istediği zaman, Allah ona mâni olmaz ve razı olmayarak onu irade eder ve yaratır. Zaten Allah bir şeyi irade etmese o şey nasıl meydana gelecektir?

Allah (Celle Celalühü) hayırlı şeyleri ise razı olarak irade eder. Allah’ın sübûti sıfatlarından birisi de zaten irâde sıfatıdır.

20- İslamoğlu, Hasan-ı Basrî Hazretleri’nin Kader risalesinin tercümesinde, **“İmam el-Basrî, Emevî kaderciliğinin istismar ettiği bir başka âyete dikkat çekiyor”** diyor. (Sa: 205)

Okuyanların da açıkça anladıkları gibi, tercüme şeklinde gözükken bu risalenin tercüme sebebi açık: Âyetleri istismar ederek, Şiîlerin üslubuyla Emevî müslümanları kötümek.

Ama ortada açıkça okuyucuları kandırma var. Çünkü, Hasan-ı Basrî Hazretleri risalesinde bir defa dahi **“Emevî”** kelimesini kullanmadığı halde, İslamoğlu ille de **“İmam el-Basrî, Emevî kaderciliğinin istismar ettiği...”** diyor.

Üstelik bu risale, bir Emevî mensubu olan Halife Abdülmelik’e, -İslamoğlu’nun bu kitabınının 102. sahifesinde açıkça görüldüğü gibi- Hasan-ı Basrî Hazretleri tarafından **“Ey mü’minlerin emiri!”** hitabıyla yazılmış.

Risalenin yazılma sebebi de ortada zaten: Halife Abdülmelik’in sorduğu bazı sorulara cevap. (Sa: 214)

21- Arapların “**Hâlef tu’raf / aykırı konuş ki meşhur olasin**” sözünü iyi bilen İslamoğlu, Bakara sûresinin 2. âyeti hakkında, büyük âlimliğini(!) şöyle ortaya koyuyor:

“Âyet metnindeki **hüden lil muttakin** ibaresi, yaygın anlayışta zannedildiği gibi *hidayet*’i takvanın temeline değil, *takvâyı hidâyetin temeline* yerleştirmektedir.” (Sa: 206)

“**Yaygın anlayışta zannedildiği gibi**“ derken, “**Şimdiye kadar bütün âlimler böyle zannetmişlerdir ama hepsi yanılmıştır. Doğrusu tam tersidir yani benim söylediğimdir**” demek istiyor. Sonra kendince bir izaha girişerek, “**Hidayete takvanın sebep olduğunu**” söylüyor.

Geçmiş âlimlerin yanlış söylediklerini iddia eden bu zat bilmiyor ki bahse konu âyet-i kerime, “**Kur’an’ın müttakiler için bir hidâyet/yol gösterici olduğunu**” söylüyor. Ve yine bilmiyor ki, hidayete ermeyenin takvâ sahibi olması da mümkün değil.

Tatmayan ne bilsin! **Men lem yezuk, vâh bilmez yazık.** Onun için bilmemesi normal. Çünkü takvâ kâl/söz işi değil bir haldir ve o mânevî hal içinde olmayanlar gerçek takvâyı bilemez, bilemedikleri için de onu kelimelerle izah ederken bile işte böyle çukura düşerler.

22- Artık kitabının sonuna yaklaşmış olduğu için açıktan açığa, “**kadere iman etmenin Allah’a itiraz demek**” olduğunu söylemektedir. Ama bunu kendisi söylemiyormuş gibi yapmakta, Hasan-ı Basrî Hazretleri’ni ileri sürmektedir: “el-Basrî, kadercî tavrı “Allah’a itiraz” olarak görmekte...” (Sa: 212)

Halbuki gerçek tam tersi. Hasan-ı Basrî Hazretleri kadere iman edenleri değil kaderi yanlış anlayan câhilleri suçlamaktadır. Nitekim o mübârek zâtın kullandığı kelime şu: “**Cühhâl / câhiller**.” (Sa: 209, alttan 3. satır- sa: 213, metin satır:1,)

23- İslamoğlu insanları –hâşâ- Allah ile ortak iş yapmış gibi gösteriyor:

“**İnsan bu sayede Allah ile birlikte tarih yapma şerefine nail olmuştur.**” (Sa: 218)

Ne kadar zorlanırsa zorlansın, böyle bir sözün câiz olduğu söylenemez.

24- Bizim Müslümanlar olarak iki güzel hasletimiz var: Saygı ve sevgi.

Saygı küçükten büyüğe, sevgi de büyükten küçüğe olur. Yani büyükler küçüklere sevgi, küçükler de büyüklere saygı duyarlar. İslamoğlu ise Hazreti Allah hakkında şöyle diyor:

“**Zira O (Allah) akıl ve irade ile imtihan ettiği insanın emeğine saygı duyandır.**” (Sa: 220)

25- İslamoğlu’nun kitabının son cümlesine geldik. Önce bir kelimeye dikkatinizi çekmek isterim: **Emek**. Bu kelime lügatta şu mânâlara geliyor: Çalışma, yorgunluk, zahmet, sıkıntı ve bir işin yapılması için harcanan beden ve zihin gücü. Meselâ **emek çekmek** deriz, **emek harcamak** deriz, **emek vermek** deriz. Bunların hepsinde de uğraşmak mânâsı var.

Artık İslamoğlu’nun kitabının son cümlesini okuyabiliriz. İslamoğlu, bu son cümlesinde insana şöyle hitap ediyor:

“**Sen, bizzat Allah’ın emeğisin.**” (Sa: 220)

İslamoğlu’nun bu sözüne göre, Allah insanı zahmet çekerek, sıkıntıyla ve uğraşarak yaratmış oluyor. Velhasıl bu da Müslümanın diline yakışmayan çok tehlikeli bir söz.

İslam inancına ve Kur’an’a göre, sonsuz güç, kuvvet ve kudret sahibi olan Allah bir şeyi yaratmak istediği yani onun meydana gelmesini istediği zaman “**Ol**” der o da olurur. (Nahl: 40, Yâsin: 82, Kamer: 50)

Yani Allah (*Celle Celalühü*) insanı –hâşâ- emek harcayarak yaratmaz.

26- Elmalı Tefsiri (sadeleştirme), Kalem sûresinin ilk âyetlerinin tefsirinden İslamoğlu’na bir cevap:

“Üsâme b. Sâmit (*Radyallahu Anh*), oğlu Velid’e, Rasûlüllah Efendimiz’in şöyle buyurduğunu vasiyet etti:

“**Haberiniz olsun ki Allah ilk yarattığında kalemî yarattı da ona “Yaz” dedi. Kalem, Ey Rab-bim ne yazayım ki? dedi. Allah “Kaderi yaz” dedi. Hazreti Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buyurdu ki: İşte o anda kalem olmuş ve sonsuza kadar olacak şeyleri yazdı.**”

(Tirmizî, Kader 17; Ahmed b. Hanbel, V, 317; Keşfül Hafâ, I, 309 (824) el-Hakim, el- Müstedrek 2/498; Beyhakî, es- Sünenü’l- Kübrâ, III, X, 204.)

***

Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi talebelerinden Niyazi Çapar'la, İslamoğlu arasında geçen ilginç görüşmeyi ve İslamoğlu'nun ibretlik cevaplarını Niyazi Çapar'ın ağzından aktarıyoruz:

“Mustafa İslamoğlu İle Kader'e İman Esası İle İlgili Tartışmamız.

15 ŞUBAT 2013'te, İslamoğlu'nun 20 yıllık talebesi olan Osman Dolaş'ın vasıtası ile Akabe Vakfı'na gittim. Cuma ezanını ben okudum. İslamoğlu çok etkilendi. Namaz bitti. Osman Abi ile beraber odasına çıktık. En son biz kalmıştık. Ezanı benim okuduğumu öğrenince bana sarıldı ve **“Ezan da seni okusun”** dedi. Selam faslından sonra İslamoğlu ile aramızda şu konuşma geçti:

Niyazi Çapar: Hocam sizin kitaplarınızı okuyoruz.

İslamoğlu: Maşallah. Elazığ'daki arkadaşlarınız da okuyor mu?

Niyazi Çapar: Pek rastlamadım.

Osman Dolaş: Hocam, Niyazi kardeşin size bazı soruları olacaktı.

İslamoğlu: Buyurun.

Niyazi Çapar: Hocam, siz kitabınızın (Kader Risalesi Tercüme ve Şerhi) 105. sayfasında **“Kadere iman maddesi Allaha iftira, peygamberin ağzına ilavedir”** diyorsunuz. Kimdir bu iftirayı yapanlar?

(Bu öylesine sarsıcı bir iftiradır ki, “tümüyle sahâbeden başlamak üzere selef iman esaslarından başlamak üzere bu dini bozmuştur” demektir.)

İslamoğlu: Şimdi hicri 2. yy'den sonra gnostik akımlara karşı kelamcılar tarafından ümmetin gündemine sokulmuş bir maddedir.

Çapar: Ama hocam, bakın ben kitabınızın arkasına bazı notlar aldım. Bizim hadis kaynaklarımızın hemen hepsinde kadere iman maddesi geçmektedir. İmam-ı Âzam'ın Fıkhul Ebsad'ında da geçiyor.

İslamoğlu: O kitap onun adına uydurulmuş.

Çapar: Hocam İmam-ı Âzam'ın Müsned isimli eserinde de kadere iman maddesi geçiyor.

(İslamoğlu hicri 2. yy'dan sonra bu maddenin kelamcılar tarafından sokulmuş olduğunu söylüyor. Büyük yanlışlıktır. Çünkü verdiği tarih öncesinde yığınla eserde kadere iman maddesi geçmektedir.)

Meselâ İmam-ı Âzam'ın (80-150) Fıkh-ı Ekber, Müsned, Fıkh-ı'l-Ebsat gibi eserlerinde mevcuttur.)

İslamoğlu: Kardeşim hadislerin hepsi zan ifade eder.

(Yepyeni bir 'usul' kaidesi!!! Biz haber-i vahidin zan ifade ettiğini biliyorduk.)

Onlarla iman olmaz. Bak Kur'an'da üç yerde iman esasları tam olarak geçiyor. İçinde böyle bir madde var mı?

Çapar: Hocam size bir şey sormak istiyorum.

(Kendisi hemen her Cuma namazını Akabe Vakfı'nda kıldırıyor.)

Cuma namazı diye bir namaz Kur'an'da var mı?

İslamoğlu: Olmaz olur mu? Cuma suresinde geçiyor ya.

Çapar: Hocam siz daha iyi bilirsiniz. Cuma suresinde Cuma namazı diye bir ibadetten bahsedilmiyor. **“Cuma günü namaza çağrıldığınız zaman koşun”** diyor Allah Teala. Biz nerden biliyoruz ki ayrı bir namazdan bahsediyor? Sünnetleri var, farzı var ve öğle vaktinde. Bu bilgileri Efendimiz'den öğreniyoruz. Kadere iman maddesi de böyledir.

İslamoğlu: Ama bu iman, o ibadet.

Çapar: Hayır hocam usulünüz gereği bu maddeyi kabul etmiyorsunuz. Kur'an'da kadere iman maddesi açık bir şekilde geçmiyor, hadislerden öğreniyoruz. Aynı şekilde Cuma namazı da geçmiyor bu namazı da sünnetten öğreniyoruz. Ama onu kabul ediyorsunuz. Bu bir çelişki değil midir? Ayrıca Cuma namazı durumu ALLAH'a iftira olmayıp peygamberin ağzına da ilave olmuyor. Bunun ölçüsünü neyle belirliyorsunuz?

İslamoğlu: Benimle polemik yapıyorsunuz.

Çapar: Hayır hocam aklımdaki soruları soruyorum.

İslamoğlu: Benim vaktim çok değerli. Başka zaman konuşuruz.

HAZRET-İ ÖMER-EL-FÂRUK (1)

(Radıyallahu Anh)

TÜRKİYE GAZETESİ YAYINLARI
İSLAM ALİMLERİ ANSİKLOPEDİSİ GİBİ BAZI
MUTEBER ESERLERDEN ALINTIDIR.

Hazreti Ebû Bekir'den sonra Eshâb-ı kirâmın en büyüğü ve Peygamberimizin ikinci halifesi. Hülefa-i Raşidinden ve Aşere-i mübeşşereden yani Cennetle müjdelenen on kişiden biridir. Hicretten kırk sene önce Mekke'de doğdu. Dokuzuncu dedesi olan Ka'b'da soyu Peygamberimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) soyu ile birleşir. Babası Hattâb Kureyş kabilesinin ileri gelenlerinden, annesi Hanteme binti Hişam Ebû Cehil'in kızkardeşi idi. Künyesi Ebû Hafs'dır.

HAZRETİ ÖMER (Radıyallahu Anh)'IN
İSLAM'I KABULLENİŞİ

İslâm'dan önceki Mekke toplumunda doğup büyüyen Hazreti Ömer nesep (soy kütüğü) ilmini iyi bilirdi. Gençliğinde ata biner ve güreş yapardı. Babasının koyunlarını güderdi. Daha sonra ticâretle meşgul olmuş ve çeşitli memleketlere gitmiştir. Aynı zamanda Kureyş'in sefiri yani elçisi idi. Hicaz bölgesinin o zaman en meşhûr ve en büyük panayırı olan Ukaz panayırında defalarca güreşte birinci oldu. Ayrıca hitâbetinin üstünlüğü ve ata binmekteki mahareti ile meşhûr olmuştur. Eğere dokunmadan ata binerdi. Sol elini sağ eli gibi iyi kullanırdı. Çok heybetli, cesur ve çok kuvvetli idi.

Peygamberimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bir gün gördü ki Hazreti Ömer ile Ebû Cehil bir yerde oturmuşlar, gizli gizli bir şeyler konuşuyorlardı.

O gece Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) "Yâ Rabbî bu İslâm Dinini Ömer ile yahut Ebû Cehil ile kuvvetlendir" diyerek duâ etti. Peygamberimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) duası üzerine Hazreti Ömer müslüman olmakla şereflendi.

Bu hadise şöyle gerçekleşti: Bi'setin yani Resûlullah'a (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) peygamber olduğunun bildirildiği günün altıncı yılında, Resûlullahın amcası Hazret-i Hamza îmâna gelince, müslümanlar çok kuvvetlendi. Çok sevindiler. Bu iş Kureyş kâfirlerine güç geldi. İleri gelenleri toplandılar ve "Muhammedin adamları çoğalıyor. Bunu önlemeğe çare bulalım" dediler. Herbiri birşey söyledi. Ebû Cehil:

"Muhammed'i öldürmekten başka çare yoktur. Bunu yapana şu kadar deve, bu kadar da altın veririm" dedi. Ömer bin Hattâb yerinden fırladı ve "Bu işi, Hattâb oğlundan başka yapacak yoktur" dedi. Onu alkışladılar ve "Haydi Hattâb oğlu! Görelim seni" dediler.

Kılıcını çekerek yola düştü. Nu'aym bin Abdullah'a rastladı, o "Bu şiddet, bu hiddetle nereye yâ Ömer?" dedi. O da "Millet arasına ikilik sokan, kardeşi kardeşe düşman eden Muhammed'i öldürmeğe gidiyorum" dedi. Nu'aym ona "Ya Ömer! Güç bir işe gidiyorsun. O'nun Eshâb-ı çevresinde pervane gibi dolaşıyor. O'na birşey olmasın diye titreşiyorlar. O'na yaklaşmak çok zordur. O'nu öldürsen bile Abdulmuttaliboğullarının elinden yakarı nasıl kurtarabilirsin?" deyince. O'nun bu sözlerine çok kızdı ve "Yoksa, sende mi onlardan oldun? Önce senin işini bitireyim" diye, kılıcına sarıldı. O "Yâ Ömer! Beni bırak! Kardeşin Fâtıma ile, zevci Sa'îd bin Zeyd'e git, zira ikisi de müslüman oldu" dedi.

Onların müslüman olduğuna inanmayınca "Eğer inanmazsan, git sor! Anlarsın" dedi. Hattaboğlu bu işi başarırca, din ayrılığı ortadan kalkacak, fakat Arapların âdeti olan kan davası hâsıl olacaktı. Kureyş ikiye bölünecek. Birbiri ile çarpışacaktı. Böylece, değil yalnız Ömer bin Hattâb, bütün Hattaboğulları öldürülecekti. Fakat Ömer bin Hattâb çok kuvvetli, cesur ve öfkeli olduğundan bunları düşünememişti. Kardeşini merak edip hemen evlerine gitti. O anlarda Tâhâ sûresi yeni gelmiş, Sa'îd ile Fâtıma, bunu yazdırıp, Habbâb bin Eret adındaki sahâbîyi evlerine getirmiş, okuyorlardı. Ömer bin Hattâb, kapıdan bunların sesini duydu.

Kapıyı çok sert çaldı. O'nu, kılıç belinde, kızgın görünce, yazıyı sakladılar. Habbâb'ı gizlediler. Sonra kapıyı açtılar. İçeri girince "Ne okuyordunuz?" dedi. "Birşey yok" dediler. Kızması artarak, "İşittiğim doğru imiş, siz de O'nun sihri aldandınız", dedi. Sa'îd'i yakasından tutup, yere attı.

Fâtıma kurtarayım derken, onun yüzüne de öfkeli bir tokat indirdi. Yüzünden kan akmaya başladığını görünce, kardeşine acıdı. Fâtıma'nın canı yandı. Kana boyandı ise de, îmân kuvveti kendisini harekete getirip, Allahü teâlâyâ sığınarak:

“Yâ Ömer! Niçin Allah'dan utanmazsın? Âyetler ve mu'cizeler ile gönderdiği Peygambere inanmazsın? işte ben ve zevcim, müslüman olmakla şereflendik. Başımızı kessen, bundan dönmeyiz” dedi ve kelime-i şehâdeti okudu. Bunu duyan Ömer yere oturdu. Yumuşak sesle:

“Hele şu okuduğunuz kitabı çıkarınız” dedi. Fâtıma: “Sen abdest veya gusül abdesti almadıkça onu sana vermem” dedi. Hazreti Ömer abdest aldı. Ondan sonra Kur'an sahifesini Fâtıma getirdi. O'na verdi. Hazreti Ömer, güzel okuma bilirdi. Tâhâ sûresini okumağa başladı.

Kur'an-ı kerîmin fesahati, belagati, mânâları ve üstünlükleri kalbini çok yumuşattı. **“Göklerde ve yer yüzünde ve bunların arasında ve toprağın altındaki şeyler hep O'nundur”** (Tâhâ 6) âyetini okuyunca, derin derin düşünceye daldı ve:

“Yâ Fâtıma! Bu bitmez tükenmez varlıklar, hep sizin tapdığınız Allahın mıdır?” dedi. Kardeşi “Evet, öyle ya! Şüphemi var?” dedi.

Hazreti Ömer: “Yâ Fâtıma! Bizim binbeşyüz kadar altundan, gümüşten, tunçdan, taşdan oymalı, süslü heykellerimiz var. Hiçbirinin, yeryüzünde bir şeyi yok!” diye rek şaşkınlığı arttı.

Biraz daha okudu. **“O'ndan başkasına, tapılmaz. Herşey, ancak O'ndan beklenir. En güzel isimler O'nundur”** âyetini düşündü. (Tâhâ 8) “Hakikaten, ne kadar doğru” dedi.

Habbâb bu sözü işitince, yerinden fırladı. Tekbîr getirdikten sonra, “Müjde yâ Ömer! Resûlullah Allahü teâlâyâ duâ ederek, ‘Yâ Rabbi! Bu dinî, Ebû Cehil ile yâhud Ömer ile kuvvetlendir’ buyurdu. İşte bu devlet, bu se'âdet sana nasip oldu” dedi. Bu âyet-i kerîme ve bu dua, Ömer'in kalbindeki düşmanlığı sildi, süpürdü.

Hemen, “Resûlullah nerede?” dedi. Kalbi, Resûlullahın sevgisi ile yanmağa başladı. O gün, Resûl-i Ekrem (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Safa tepesi yanında, Erkam'ın evinde Eshâbına nasihat veriyordu. Eshâb-ı kirâm toplanmış, onun nurlu cemâlini görmekle, tatlı tesirli sözlerini işitmekle kalblerini cıralıyor, ruhlarını ferahlatıyorlardı.

Sonsuz lezzet, zevk ve neşe içinde halden hale dönüyorlardı. Hazreti Ömer'i buraya getirdiler. O'nun kılıçla geldiği görüldü.

Heybetli, kuvvetli olduğundan, Eshâb-ı kirâm, Resûlullahın etrafını sardı. Hazret-i Hamza:

“Ömer'den çekinecek ne var, iyilik ile geldi ise, hoş geldi. Yoksa o kılıncını çekmeden ben onun başını yere düşürürüm” derken, Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) **“Yol verin, içeri gelsin!”** buyurdu. Biri sağında, biri solunda, ötekiler tetikte olarak içeri girdi. Cebrâil (Aleyhisselam) daha önce Hazreti Ömer'in îmân ettiğini, yolda olduğunu haber vermişti. Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Hazreti Ömer'i tebeşüm buyurarak karşıladı ve **“Bırakınız, yanından ayrılınız”** buyurdu. Bırakdılar, Resûlullahın (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) önünde diz çökdü.

Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Hazreti Ömer'i kolundan tutup: **“İmâna gel yâ Ömer!”** buyurdu. O da temiz kalb ile kelime-i şehâdeti söyledi. Eshâb-ı kirâm, sevinçlerinden yüksek sesle tekbir getirdi. O zamana kadar gizli imâna gelirdiler. Hazreti Hamza'nın ve üç gün onra Hazreti Ömer'in müslüman olması ile, müslümanlar kuvvetlendi.

O sırada Hazreti Ömer: “Kardeşlerimiz ne kadardır?” dedi. “Seninle kırk olduk” dediler.

Ömer (Radiyallahu Anh) “Öyle ise, ne duruyoruz? Haydi çıkalım, Harem-i şerîfe gidelim. Açıkça okuyalım!” dedi. Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) kabul buyurdu. Önde Hazreti Ömer, sonra Hazreti Âli, ondan sonra Resûlullah, sağında Hazreti Ebû Bekir, solunda Hazreti Hamza, arkasında öteki Sahâbîler yürüyerek Harem-i şerîfe gittiler.

Kureyşin ileri gelenleri, orada Hazreti Ömer'den müjde bekliyorlardı. “Ömer, Muhammedileri toplamış getiriyor” dediler, sevindiler. Ebû Cehil, zeki, cin fikirli olduğundan, bu gelişi beğenmedi. İleri varıp “Yâ Ömer! Bu ne?” dedi.

Hazret-i Ömer hiç aldırış etmeden **“Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden Resûlullah”** dedi. Ebû Cehil, ne diyeceğini şaşırıldı. Dona kaldı. Hazret-i Ömer bunlara dönerek:

“Beni bilen bilir. Bilmeyen bilsin ki, Hattâb oğlu Ömer'im. Karısını dul, çocuklarını yetim bırakmak isteyen, yerinden kıpırdasın!” dedi. Hepsisi geriye çekilip dağıldılar.

Böylece Ehl-i İslâm, Harem-i şerîfde saf olup, yüksek sesle tekbir aldı. İlk olarak meydanda namaz kıldılar. Hazret-i Ömer o günden sonra dayısı Ebû Cehle ve kâfirlerin ileri gelenlerine meydan okudu.

Hazreti Ömer müslüman olunca: **“Ey Peygamberim sana Allah ve mü'minlerden, senin izinde gidenler yetişir.”** meâlindeki Enfâl sûresinin 64. âyet-i kerimesi indi.

KISSADAN HİSSELER

KIRKPINAR'IN DOĞUŞU

Kırkpınar, tarihi ve coğrafi gerçeklerle tamamen uyum içinde ve binlerce yılda hâsıl olan, milli vicdandan doğan bir anânevî kutlamadır. Zaman, Osmanlı'ya Anadolu'nun dar geldiği, gözünü Ahmet Yesevi Hazretleri'nin işaretiyle Avrupa'ya diktiği 1350'li yıllardır.

Orhan Gazi'nin şehzadesi Sultan Süleyman, Sarı Saltuk ve Ahmet Yesevi Hazretleri'nin menkıbeleri, Peygamber Efendimizin İstanbul'un fethiyle ilgili müjdesiyle büyümüştür. Avrupa'ya geçmek, İstanbul'u fethetmek ateşiyle yanmaktadır. Ancak, o da İstanbul'un fethinin, Trakya'nın fethinden geçtiğini iyi bilmektedir. Şehzade Süleyman, bir gün babası Orhan Gazi'den, **“Oğul, vakit, saat gelmiştir, an, Rumeli'ne geçme anıdır.”** iznini alır. Şehzade Süleyman ve 40 alperen arkadaşı, bugün Boğaz'ın Anadolu yakasındaki Çanakkale-Lapseki kazasının Çardak Beldesi'ne gelirler. Burada, Salcı Baba'nın nezaretinde karşıya geçecekleri salı inşa ederler.

Şehzade Süleyman ve 40 yiğidi, Edirne'ye doğru yollarına devam ederler. Kırk alperen, fırsat buldukça, savaşa hazır olmak için birbiriyle güreş tutmaktadır. İçlerinde Ali ve Selim isimdeki iki yiğit, güreşlerini bir türlü ayıramamış, aralarında yenişme olmamıştır.

Bugün, Yunanistan toprakları içinde kalan ve Edirne-Ortaköy yolu üzerindeki Simovina Köyü **(Kırkpınar güreşleri 1912 yılına kadar burada yapılmıştır)** yakınındaki çayıra geldiklerinde yine güreş tutarlar. Yine güreşlerini ayıramazlar. Yalnız namaz için mola verdikten sonra, güreşlerine devam ederler, ay ışığında da sürdürürler ve ikisi de güreşirken vefat ederler.

Arkadaşları bu iki yiğidi, vefat ettikleri yere defnederler ve Rumeli topraklarında fethe devam ederler. Döndüklerinde bir de bakarlar ki, arkadaşlarını defnettikleri bu yerde kırk pınar fışkırmış akıyor. Bundan sonra, burası, **“kırklar”**, yani evliyalar, şehitler pınarı diye anılmaya başlanır. Söylene söylene **“Kırkpınar”** şekline dönüşür. Edirne'nin fethinden sonra Alperenler, Selim ve Ali'nin hatırasına vefat ettikleri yerde her yıl güreşler yapmaya başlarlar, böylelikle Kırkpınar güreşleri, Sarı Saltuk'un Edirne'yi terketmesinden 57 sene sonra tekrar doğar.

SONU NE OLACAK

Bir hükümdar, vezirine der ki: Bana öyle bir şey yap ki, sıkıldığımda, ona bakınca rahatlayayım; kızınca, ona bakıp sakinleşeyim. Saltanatımla mağrur olunca da, ona bakıp tevazu sahibi olayım.

Vezir der ki: “Bir yüzük yaptır, taşına ‘Sonu ne olacak?’ yazdır! O hâl zuhur edince, yüzüğe bak!”

Hükümdar yüzüğü yaptırır. Saltanatı ile mağrur olunca, o yüzüğe bakar, içinde bulunduğu nimet ve devletin “Sonu ne olacak” diye düşünür. “Elbet sonu ölümdür. Kıyamette hesabı var. Kötüye kullanırsan azabı var!” der, mağrur olmaktan kurtulur. Bir musibet geldiğinde de yüzüğe bakar, “Madem ölüm vardır, üzölmek boşuna!” diyerek rahatlar. Kızdığı zaman, “Sonu ne olacak” yazısını okur. “Sonu ölüm olduktan sonra, kızsam ne çıkar” der, gazabını yatıştırırdı.

O halde her işin sonunu düşünmeli, ona göre hareket etmelidir!

**HACI FERŞAD EFENDİ’NİN HALİFESİ, ALVARLI EFE HAZRETLERİYLE
MAHMUT EFENDİ HAZRETLERİ’NİN YAKIN DOSTU, HACI HASAN
RAMİ EFENDİ VE FETHULLAH HOCAEFENDİ GİBİ BİRÇOK ULEMANIN
ÜSTADI, CÜBBELİ AHMET HOCAEFENDİ’NİN AHİRET KARDEŞİ
ERZURUM’UN SON DEVİRDE YETİŞTİRDİĞİ BÜYÜK VELİ**

HACI SÂLİH EFENDİ (3) SELMAN DEMİR

(Kuddise Sirruhû) 1898- 2.2.1991

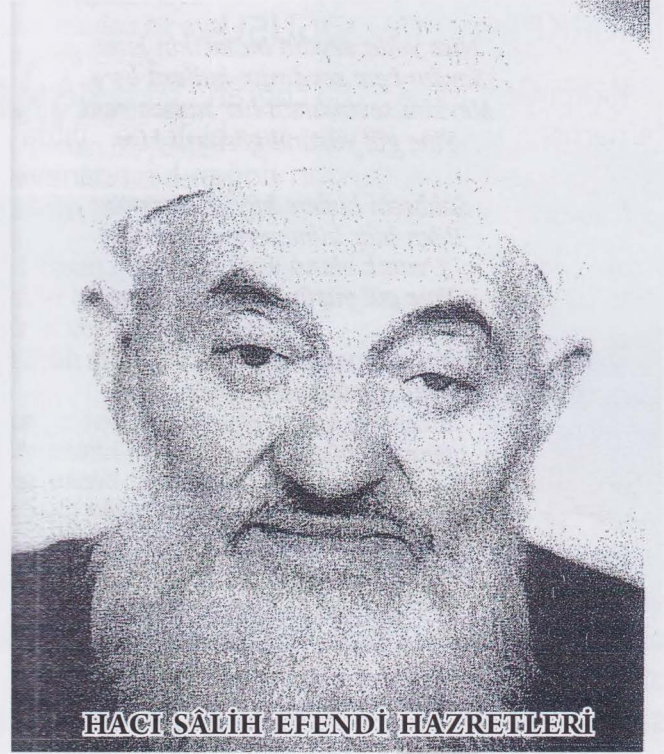
Hacca gittiği zamanlarda yakınlarının yanına pek uğramaz, geceleri Ravza-i Tâhire’ye giderdi.

Ravza hâdiminin “Otuz yıldır buradayım. Bu kapıların kendiliğinden iki zâta açıldığını gördüm.” diyerek bu iki zâttan birinin Sâlih Efendi olduğunu söylemesi, onun Huzûr-ı Nebevî’deki makbûliyetinin bir deliliydi.

Cübbeli Ahmet Hocaefendi şöyle anlatmıştır: Ben rivayetlerine çok güvendiğim kıymetli hafızlık üstadım Mustafa Kılıç Hocaefendi’nin şöyle anlattığını bizzat dinledim: “Hocam Hopşaralı Hacı Hasan Efendi Hazretleri bize Hacı Salih Efendi Hazretleri hakkında şu kerameti nakletmiştir:

‘Bir sene biz Hacı Salih Efendi Hazretleriyle birlikte Hac’ca gitmiştik, kendisinden birçok fazilet ve keramet gördük ama bunların en büyüğü hiç şüphesiz ki Ravza-i Mutahhara ziyaretiydi. Kendisiyle birlikte tam Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in Hücre-i Saadetlerinin kapısına doğru yöneldik, o mübarek zat o yüce kapının önünde huzur üzere dururken birdenbire kilitli kapının kendiliğinden seslice açıldığını müşahede ettik. Kapının önünde görevli duran polis bu hale çok şaşırды ve Hacı Salih Efendi Hazretleri’ne Hücre-i Saadet’in içerisine dahil olması için yol gösterdi fakat Hacı Efendi Hazretleri: ‘Bizi dışarıdan kabul ettiler’ diyerek teeddüben içeri girmekten kaçındı.

İşte Hacı Salih Efendi Hazretleri böyle büyük bir kabule mazhar olmuştu. “Görenler hep beni divâne sansın yâ Resûlallah” misrâî, peygamber âşıklarının Ravza-i Tâhire önündeki ahvâline tercümândır. Burada büyük bir edeble vazifesini ifâ eden Sâlih Efendi, hacılardan birinin hücre-i saadetin parmaklıkları önünde feryâd u figân ile vefât ettiğini duyunca, yanına gelmiş, yüzünü açıp bakmıştı. “Biri daha bunun gibi oldu ama bunun ölümü daha güzel olmuş.” diyordu. Demek bu türlü hâdiselere şahidolan tek kişi Âkif değildi.

HACI SÂLİH EFENDİ HAZRETLERİ

O da böyle bir vak’ayı, bir şiirinde terennüm etmişti.

Kurnuçlu Mehmed Efendi 1968’de Hacca gitmişti. Ravza-i Tâhire’nin yakınında Sâlih Efendi’yi görünce sevindi. Sâlih Efendi elpençe-divan, Huzûr-ı risâlet-penâhiye doğru ağır ağır ilerliyordu. Etrafıyla hiç ilgilenmiyordu. Mehmed Efendi hemen onun yanına vardı, elini öpmek istedi. Sâlih Efendi şiddetle elini geri çekti. Sonra ardına bakıp da elini öpmek isteyenin, çocukluğundan beri tanıdığı Mehmed olduğunu görünce onu yanına aldı, elinden tuttu. Onunla birlikte huzûr-ı Nebevî’ye doğru başı önde ilerlemeye devam etti. Her adımda bir süre bekliyordu. Bâbü’s-selâm’dan Kabr-i Rasûlullah’a (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) dakikalar sonra geldiler. Bu haliyle âdeta “Burada yalnız bir el öpülür.” diyordu.

İstanbul’da ziyaret ettiğimiz, bir hocaefendi, Sâlih Efendi’den bahsederken o zâttın farklı halleriyle alâkalı müşâhedelerini gizli kapaklı anlatmıştı.

Medine-i Münevvere'de başından bir şey geçmişti: "Bir gün Ravza-i Tâhire'de buluşacaktık. Bâbü's-selâm'dan içeri girdik, bir yerde oturduk, Sâlih Efendi bir ara benden, gözlerimi kapamamı istedi. Daha sonra "Öp şu eli." deyip bana bir zâtın elini öptürdü..." (Bu mübarek elin Rasûlüllah (Sallâ-lâhu Aleyhi ve Sellem)in yedi şerifi olma ihtimali kuvvetli görünüyor.)

İLMİYLE ÂMİL BİR ÂLİM

Sâlih Efendi, sevenleri arasında ilminden ziyade velâyetiyle, mâneviyat cephesiyle tanınmış, sevilmmişti. Ama küçük yaşlarından itibaren kendisini tahsile vermiş. İslâmî ilimlerde derin vukuf kesbetmişti. Arapça, Farsça, fıkıh, tefsir, hadis ve tasavvufla işigali olmuş üç ayrı eser te'lif etmişti.

İyi bir hatipti. Söylediklerini yaşadığı, yaşadıklarını söylediği için sözleri müessir olurdu. Samimi ve coşkulu bir edâ ile vaaz ederdi. Cemeaat, onun vaazlarına rağbet ederdi. Çeşitli illerde vaaz-u nasihatte bulunan Sâlih Efendi Çorum'da bulunduğu sıralarda itikâfa girmişti. Cemaatten birisi ona yemek götüren Sıdkı Efendiye "Ben ömrümde iki vâiz dinledim. Birisi bu zâttır." demişti.

Bazen Hasankale'nin Emrekom söyüne gider, orada vaaz ederdi. Köylülerden bazıları gitmemesini, burada kalıp vaazlarına devam etmesini istediklerinde Nâzım Ağa "Gitmezse aç kalırsınız. Kendinizi onun vaazından alamazsınız. Sonra kim tarlaya gidip de çalışacak." diyordu.

Sâlih Efendi ilmi ile âmil idi. Hüsn-i ahlâkı ilimden üstün tutar, bildikleriyle amel etmenin ehemmiyetini ifade ederdi. Hasta olduğu bir dönemde Abdulgafur Efendi kendisini ziyarete gelmişti. Sohbet esnasında o zâta, "Hacı Abdulgafur Efendi! İnsanın mânen mertebe kat etmesinde ilim mi önde gelir yoksa ahlâk mı?" diye sormuş, "Ahlâk önde gelir." cevabını alınca "Elbette öyledir. İnek bir kova süt verir, faydalanırsın. Önünden almazsan o kovayı devirir, sütü döker. Öylesinden nasıl istifade edeceksin? buyurmuştu.

Sâlih Efendi'nin, kendi yazdığı üç eseri vardı. Bunları, 1969'dan önceki imâmet senelerinde kaleme almıştı. Karaca Efendi'nin hazırladığı mürekkepleri kullanırdı.

Mefâtihi Gaybiyye adlı eseri tasavvufî bir risâle olup muhtelif bahislerden oluşmaktadır.

Câmiü'l-Ezhâr mine'l-Ehâdisi'n-Nebeviyye adlı eseri 852 sayfalık bir hadis kitabıdır. Doksan sekiz bâbdan oluşan eserin her bâbında ayrı bir konu ile alâkalı hadis-i şerifler şerh edilmiştir.

Zübdetü'l-Kelâm fimâ Yehtâcü İleyhi'l-hâs ve'l-âam, bir ilm-i hâl kitabıdır. Akâid, fıkıh ve âdâb-ı muâşerete dair mevzûlardan müteşekkildir. Beş yüz seksen dört sayfalık bu eser 10 bâb, yetmiş üç fasıl ve hâtime kısımlarından oluşur:

1. Bâb; Akâid- 2. Bâb: İlmin Fazileti - 3. Bâb: Taha-ret- 4. Bâb: Namaz- 5. Bâb: Zekât- 6. Bâb: Oruç-7. Bâb: Hac -8. Bâb: Kitap ve Sünnete Bağlılık- 9. Bâb: Av ve Hayvan Kesimi- 10. Bâb: Haramlar

Hâtime bölümünde de su mevzûlar işlenmiştir: Tevbe, sabır, sadaka, takvâ, tevekkül, havf-recâ, zühd, kanaat, infak, kesb (kazanç), emr-i bi'l-ma'ruf nehy-i ani'l-münker, komşu hakkı, ehl-i beyt, ulemâyâ hürmet, insanların ayıplarını örtme, müslümanların ihtiyaçlarını giderme, gıybet ve lâf taşıma, riyâ, yalan, sum'a, tûl-i emel, hırs.

HAKK DOSTU BİR VELİ

Medine'de mücavir Erzurumlu Mustafa Necati Efendi Hazretleri "Sâlih Efendi velîdir. Bütün zuhurât öyle gösteriyor." derdi. Havasdan birçok insanın tasdiki de bu istikâmetteydi. Tanıyanların nazarında o kâmil bir Hakk dostuydu.

Velâyetinin tek delili keşf ü kerâmâtı değildi. Kur'an ve sünnet ahlâkını kâmil mânâda hayatına hayat kılmıştı. Sevenlerinden dinlediğimiz birkaç hadise, onun bu yönüne ışık tutuyor:

Bir gün birileri kendisini ziyarete gelmişlerdi. Sohbet esnasında Hazreti Yusuf kıssasından bahsetmeye başlamıştı. Celâllenmişti, o konuşmaya devam ederken misafirlerin üçü de ağlamaya başlamışlardı. Sâlih Efendi'nin hadimi Sâdi Bey de orada bulunuyordu.

Olanlara bir anlam veremediği için adamları yolcu ederken "Bu işin hikmeti nedir?" diye sormuştu. İçlerinden biri şöyle cevap verdi: "Biz bu adamı ziyaret edelim. Eğer velî ise aramızda kararlaştırdığımız bir mevzûyu biz sormadan anlatır demiştik. Seçtiğimiz konu da Hazreti Yusuf'un kıssasıydı..."

“Sâlih Efendi celalli bir edâ ile o kıssadan bahsederken velâyetin kerâmette aranmasına içerlemiş olacak ki “Tamam mı, oldu mu?” diyerek misafirlere sitem etmişti.

Sâlih Efendi'nin İstanbul'daki sevenlerinden Cevdet Bey bir ramazan günü kendisini iftara davet etmişti. Cuma namazından sonra Eyüb Sultan Camii'nde buluşacaklardı. O günün sabahı Cevdet Bey hanımıyla münâkaşa etmiş, onu üzümüştü. Hanımı içten içe sitem etmiş, “Senin Efen de velî ise gelip senin yemeğini yemesin.” demişti. Cuma namazı bitmiş, buluşma vakti gelmişti ama Cevdet Bey Hacı Efe'yi bulamamıştı. Az sonra İsmail Efendi'ye rastlamış, “İnsanların başına ne gelirse dilinden gelir.” cevabını almıştı.

Sâlih Efendi Küçükköy'de kaldığı sıralarda ziyaretine üç kişi gelmişti. Önceden aralarında anlaşmışlar, “Velî ise biz sormadan bir rüyamızı tâbir etsin.” demişlerdi. Ziyaret tamamlanmış, ayrılma vakti gelmişti ki Sâlih Efendi içlerinden Melâmî şeyhi olan zâtın omuzlarından tutup “Rüya göreniniz yok mu, tâbirini yapayım.” demişti.

Müceldi Köyü'nden Turgut Bey traktörle Erzurum'a giderken aracı Uzunahmet civarında çamura saplanmıştı. Balçıktan kurtulmak mümkün olmuyordu. karanlık çökmek üzereydi ve gece orada kalmak tehlikeli olabilirdi. Traktörden indi, yakın köylerden birinde sabahlamak üzere oradan uzaklaştı. Az sonra dönüp tekrar şansını denemeye karar verdi. Olanlara akli ermemişti, araca binip kontağı çalıştırmıştı ve motor bir anda çamurdan kurtulmuştu. Hayretle ardına baktı, Çöğender İmamı Sâlih Efendi oracıkta duruyordu. Aracı açığa alıp Hacı Efe'nin elini öpmeye gidecekti ama hayretini artıran bir şey daha olmuştu. Hacı Efe ortalıklarda yoktu. Daha sonra bu hadiseyi Molla Sıdkı Efendi'ye anlatmış, “Sen bu işe ne dersin?” diye sormuştu. Sıdkı Efendi “Ne diyeyim? Kerâmet-i evliyâdır.” buyurmuştu.

Çöğenderliler'den biri bir gün hayvanlarını otlatıyordu. Birden aklına bir fikir gelmiş, “Şimdi köye giderim. Hacı Efem velî ise ben çalmadan kapısını açar. Nasıl olsa hayvanlar da uyuyor.” deyip köyün yolunu tutmuştu. (Velâyetin kerâmetle ölçülmesini o kişinin sâfiyetine vermek gerekir

herhalde..) Hacı Efe'nin evinin önüne geldiğinde kapı açılmış, o zât “Oğul koş, mal ziyâna girdi.” demişti. Hacı Efe'nin dediği doğruydu, koşup geri döndüğünde mallarının başkalarına ait tarlalara girip zarar verdiğini görmüştü.

Köylüleri, o zâtın hiç tanımadıkları kimseleri mi safir ettiğine de defalarca şahid olmuşlardı. Remzi Efendi bir gece vakti Hacı Efe ile birlikte kırk kadar zâtın ibâdet ettiklerini görmüş, onun camiye geldiğini farkedene Sâlih Efendi “Sen burada ne arıyorsun? bunu gördün, sakın kimseye bir şey söyleme!...” demişti.

Bir vakit Sabahaddin Demir, caminin önünden geçerken avluda üç tane at görmüştü. Atlar çok güzel, çok farklıydı. merâkı uyanmıştı, camide kim var kim yok öğrenmek için içeri girdi. Üç zât, Sâlih Efendi'yle birlikte namaz kılıyorlardı. Hemen dışarı çıktı ama merakını yenememişti. Ertesi gün Sâlih Efendi'ye o zâtların kim olduğunu sordu. Hacı Efe beklenmedik şekilde celâllenmişti: “Ne gördün ula! Bu camiye her gün Üçler, Yediler, Kırklar gelir de sen şimdi ne gördün!...” demişti.

BİR TASAVVUF EHLİ ZAT

Sâlih Efendi, tasavvuf müessesesinin erkânını hayatına tatbik etmiş bir mutasavvıftı. Rind-meşrep (dünya ile meşgul olmayan) bir hayat tarzı vardı. İbâdet ü taati, evrâd ü ezkârı ile her an huzur halindeydi. Allah'tan gâfil olma endişesi içindeydi. Dünya ahvâliyle pek ilgilenmez, sohbetlerinde maddiyattan, siyasetten bahsedilmezdi.

Nakşî ve Kâdiri tarikatlarına genç yaşta intisâb etmişti. Derslerine devamda kesinlikle ihmalkâr davranmazdı. En hasta zamanlarında dahi evrâdını terk etmemişti.

Kendisi hatme yaptırdığı gibi Delâil-i Şerif okuma icâzetnâmesi de verirdi. Âdeti daha ziyâde zikr-i hafî (gizli zikir) idi. Cehrî (sesli) zikri köyde bulunduğu senelerde yaptırdı.

Meşâyıhdan biri olarak bilinirdi ama pek az kişinin intisâbını kabûl etmişti. Kendisine böyle bir taleple gelenleri “Mahmud Efendi Hazretleri Mürşid-i Kamil'dir” diyerek ona intisâb etmelerini isterdi. Etrafında müridlerinden ziyade muhiblerinden müteşekkil bir halka vardı.

Delâil-i Hayrât, Mecmuatü'l-Ahzâb, Cevşenü'l-Kebîr gibi meşhur mecmuâları okumayı hiç terk etmemişti. Kendisini tanıyanlardan bazıları “Nakşi erkânına (derslerine) onun kadar bağlı birini görmedik.” demişlerdir.

Tasavvuf büyüklerine ve bunlar içinde bilhassa Mevlâna Abdurrahman Cami Hazretlerine büyük bir hürmeti vardı. O zâtın Cilâu'l-kulûb adındaki eserini çokça okurdu. Bir gün Çöğender'de taleberine ders veriyordu. Köyün büyüklerinden Hasan Yazıcı bir ara medreseye gelmiş, Sâlih Efendi'nin çocuklara anlattıklarını dinlemişti. Molla Cami'den okuyorlardı. “Hacı Efe, siz nelerden bahsediyorsunuz, ben bir şey anlamadım;” diyerek oradan ayrılan Hasan Efendi'nin ardından, Sâlih Efendi o akşam talebesi Sıdkı Efendi'den bir defter isteyip şu şiiri yazmıştı:

*Ne dersin fehmin anlamaz
Senin esrârın (sırların) ey Câmî
Ne dilcedir beyân eyler
Arap Camî Acem Câmî*

*Misâlin bahr-ı ummandır
Bütün gavvâs (dalgiçlar) olur âciz
Meğer feyzin erişe bil
Şarâbın doldur ey Câmî*

*Hudâ lütfeylese bir dem
Kitâbın olsa elde hem
Meânîler zuhûr etse
Aselden (baldan) tathîr Câmî*

*Meârif sırrına vâkıf
Olanlar anladı sırrın
Haberdâr olmayanlar hiç
Bilemez sözlerin Câmî*

*Bu Sâlih kemter-i âciz
Kalıptır hayret içre hem
O lübb-i zevk-i ma'nâdan
Bize keşfeyle ey Câmî*

İBÂDET UFKU

Sâlih Efendi'nin en mümeyyiz vasıflarından biri de ibadet ü taate karşı iştîyâkıydı.

Saatlerce kıyamda kaldığı olurdu. Gece ibadetlerine çok önem verir, teheccüd namazlarını hiç aksatmazdı. O zâtı evinde misafir eden birçok kişi, saatler boyu gece namazıyla meşgul olduğunu müşâhede ederdi. Geceleri bir âşık mâşuk münâsebeti içinde Hakk'la mülâki oluyor, seccâdesini göz yaşlarıyla ıslatıyordu. Gecelerinin çoğunu ibadetle geçirdiği yakınlarının mâlumuydu.

Dostu Lâdikli Ahmed Ağa'ya âlemin ahvâli karşında ne için ümitsizliğe düşmediği sorulduğunda, “Ne var korkacak! Allah'ın ne kulları var!.. Gecedden sonra neler olur bilir misiniz?” buyurmuştu. Geceler bu zâtların vuslat zamanlarıydı ve bu vakitlerde Cenâb-ı Hakk (Celle Celalühü) kim bilir ne duâlara icâbet ediyordu.

*Ey dîde nedir uyku? Gel uyan gecelerde
Kevkeblerin (yıldızların) et devrini seyran gecelerde
Dil beyt-i Hudâ'dır, anı pâk eyle sivâdan
Kasrına nüzûl eyleye Rahman gecelerde*

Abdulgafur Efendi, “O zâta ibâdet husûsunda 24 saat dar gelirdi.” demişti. Osman Demirci Hocaefendi'nin “İbâdet böyle zâtlar için hava gibidir. Hava almazlarsa yaşayamazlar.” sözü de bu beyânı doğrular mâhiyettedir..

Mevlânâ Hazretleri bir talebesinin, “Efendim, bu saatlere kadar ibâdet ediyorsunuz. Biraz istirahat etseniz.” demesine karşılık “Âlem uykudayken biz de uyursak bunca halkın imdâdına kim yetişir?” buyurmuştu. Sâlih Efendi de Mevlânâ ve emsalleri gibi geceler boyu gönül kasrını pürnûr ediyor, gâfillerin ıslâhı için duâ duâ Mevlâ'ya yakarıyordu. Şairin dediği gibi:

Şeb-i yeldâyı (uzun geceyi) müneccimle (gök bilimci) muvakkit (takvimci) ne bilsin?

Mübtelâ-yı gamma (derde düşmüş) sor kim geceler kaç saattir?!

İMÂM-I RABBÂNÎ HAZRETLERİ'NİN MEKTÛBÂT'ININ 1. CİLD, 193.TE

“EHL-İ SÜNNET'İN DOĞRU İTİKÂDINI EDİNMEK İÇİN, BÜYÜK İMÂM TÛRPÛŞTÎ'NİN RİSÂLESİNİ OKUMAK PEK MÛNÂSİPTİR. ANLAŞILMASI KOLAYDIR. SOHBET DERSLERİNİZDE OKURSANIZ ÇOK İYİ OLUR” BUYRULAN

“TÛRPÛŞTÎ RİSALESİ” (3)**Beşinci Fasıl****Allahü Teâlânın İsimleri ve Sıfatları Hakkında bilinmesi Lazım Gelenler**

Allahü Teâlâ'nın isimleri ve sıfatları vardır. bu isimleri ve sıfatları da, zâtı gibi kadim olup, ezeli ve ebedîdir. Böyle olmasaydı, (evveli ve sonu olmayan) Allahü Teâlâ'yı anlatamaz ve sıfatlandıramazlardı.

Allahü Teâlâ'nın isim ve sıfatları hiçbir mahlûka, söylenemez, verilemez. Çünkü sonradan var olanın, kadimin sıfatlarını kendinde buldurması ve O'nun ismi ile isimlendirilmesi mümkün değildir. Allahü Teâlâ'nın sıfatları kendine mahsus, isimleri sadece O'na hasdır. İnsanlar bu sıfatları ve isimleri kullansa da, kullanmasa da, bunlara sahip olamazlar.

Kullar, Allahü Teâlâ için Âlim, Kâdir ve Müt-ekellim dediklerinde, Allahü Teâlâ'nın Zâtı ve O'nunla kâim olan sıfatlarını kasederler. Yani bu sıfatlar ve isimler, insanlar için kullanılmış olsa da, Allahü Teâlâ'dan ayrılıp, başkasına gitmezler. Biraz daha açıklayalım:

Allahü Teâlâ'nın ilim sıfatı vardır deriz. Kulları O'nu ilimle tavsif etsinler veya etmesinler, ilim O'nun zâtından ayrılmaz. “Allahü Teâlâ'nın sıfatları, O'nu vafedenlerle kaimdir” diyenlere cevap olarak: “Hayır, o zaman kadim olan sıfatlar, muhdes (sonradan olma) olur. Muhdesle kaim olan da muhdes olur” deriz.

Allahü Teâlâ'nın, insanların sıfatlandırması ve isimlendirmesi ile değil, kendi sıfatları ve isimleri ile sıfatlanmış ve isimlendirilmiş bulunduğu anlaşıldıktan sonra bilinmesi lazımdır ki, Allahü Teâlâ'nın isim ve sıfatlarını bilmek, ancak, Allahü Teâlâ'nın Kitabından, yahud Peygamber Efen-dimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) sahih hadis ve haber lerinden öğrenilir.

Zira mahluk, kendiliğinden, yaratının sıfatlarını anlayamaz. Orada akıl ve kıyas da iş görmez.

Bu da bilince, anlaşılmış olur ki, Allahü Teâlâ'nın Kur'ân-ı kerimde ve alimlerin Rasûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)den haber verdikleri sahih haberlerde bildirilmiş olan isim ve sıfatlarını bırakıp, başka isim ve sıfatlar söylenemez. Mese-la, Allahü Teâlâ'nın İlim sıfatı yerine, Marifet ke-limesi kullanılamayacağı gibi, Muhabbet yerine de aşk kullanılamaz. Cûd sıfatı yerine de, yine cömert manasında olan Sehâ kullanılamaz. Çünkü Kur'ân-ı kerimde ve hadis-i şeriflerde, Allahü Teâlâ'nın sıfatları için, bu lafızlar (kelimeler, sözler) kullanılmamıştır. Bir kimse bu şekilde kullanmaya kalkışır, bidat ve dalalet yoluna sapmış olur.

(İmam Hucetü'l islâm -Rahimehullahu Teâlâ-, ismi tavsif yoluyla kullanmak ile, isimlendirme şeklin-de kullanmak, ayrı şeylerdir, dedi ve buyurdu ki: Bir şeyi isimlendirmek, müsemmada, yani isim verilecek o şeyde bir nevi tasarruftur. Böyle bir tasarrufa ise, ancak babanın, efendinin ve benzerinin hakkı vardır. Eğer bunlardan başkası isim koyarsa, o kişi kızar ve bana isim vermek ona mı düştü der. Yani isim koyma hakkına sahip olandan başkası bir kimseye isim vere-mez. Başkasının yapacağı şey, bu yakınlarından biri-nin verdiği isim ile o kişiye çağırmaaktır.

O halde kulun ne haddine ki, mutlak tasarruf sa-hibi olan ve hiç kimsenin kendisinde tasarrufta bulun-ması mümkün olmayan, Allahü sübhanehü ve tealanın münezzeh, müberra ve temiz zâtına, kendiliğinden bir isim vermeye kalksın. Bizim üzerimize vacip olan, Al-lahü Teâlâ'nın kitabında ve vahyin açıklanması olan Habibinin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) sünnetinde bildirilmiş olan isimler ile hitap etmektir. Nitekim Al-lahü Teâlâ Arâf suresi 180. ayetinde, “(Esmâü'l-hüs-nâ) En güzel isimler Allah'ındır. O halde O'nu o güzel isimlerle çağırın. O'nun isimleri hakkında eğri yola gidenleri bırakın. Onlar yapmakta olduklarının ceza-sına çarptırılacaklardır” buyuruyor.) (Akâid-i Neseft)

Sıfatları anlatmaya devam edelim: Allahü Teâlâ'nın sıfatları, O'nun aynı da değildir, gayrı

da değildir. Yani ne O'dur, ne O'ndan gayrisidir. Çünkü sıfat, mevsuf (O sıfata sahip olanın ta ken disi isim) olamaz. Mevsuf (sıfatın sahibi) de sıfat olamaz. Yani ilim alim manasında olamayacağı gibi alime de ilim denemez. Bir kimse: "Ben Allahü Teâlâ'nın sıfatlarına tapıyorum" dese, batıl, (boş ve asılsız) söz söylemiş olur. Aynı şekilde, benim mabudum, hayatdır, ilimdir, kudretidir dese, yine yanlıştır. Bilakis benim mabudum hayy'dır, hayat O'nun sıfatıdır, alimdir, ilim O'nun sıfatıdır, kadirdir, kudret O'nun sıfatıdır demelidir.

Eğer dua ederken, yâ hayat, yâ ilim derse, batıl söz söylemiş olur. Buradan anlaşıldı ki, sıfatlar Allahü Teâlâ'nın zatı değildir.

(Allahü Teâlâ'nın bu sıfatları, zâtının aynı değildir, zâtının gayri de değildir. Eğer aynı olursa, sıfatlar olmamış olur. Eğer zâtdan gayri olurlarsa, zât onlarsız mevcut olmuş olur. Halbuki Allahü Teâlâ'nın zâtı sıfatlıdır mevcut değildir. Eğer başka olsalardı, zâtdan ayrı olmaları mümkün olurdu. Halbuki Allahü Teâlâ'nın sıfatları, O'nun zâtından asla ayrılmaz. (Şerh-i Akâid-i Neseft)

Şimdi sıfatların, Allahü Teâlâ'nın gayri (O'ndan başka) olmadıklarını da açıklayalım:

Başkalık, Allahü Teâlâ ve sıfatları için caiz değildir.

Çünkü başkalık iki ayrı şey için söylenir ki, bunlardan biri yok olunca, diğeri yerinde kalır. Yahud bunlardan birinin olmaması, diğerrinin vücuduna (varlığına), tesir etmez. Böyle düşünmek ise, Allahü Teâlâ ve sıfatları hakkında caiz değildir.

Sıfatları hakkında bilinmesi icap edenlerden biri de, Allahü Teâlâ'nın sıfatlarından hiçbirisi, bir başka sıfatının gayri de değildir. Biraz önce bunun açıklaması yapıldı. Ama bir sıfat diğerr sıfatın aynı da değildir. Çünkü iki sıfat bir sıfat olmaz. Kudret sıfatı kudretle alakalı şeylerde söz konusu olup, ilimle alakalı şeylerde kullanılmaz. İlim de, bilgi ile alakalı olup, kudretle alakalı şeylerde kullanılmaz. Buradan anlaşılmış oldu ki, hiçbir sıfat diğerr bir sıfatın aynı değildir, gayri da değildir.

Allahü Teâlâ'nın sıfatları için, mütegâyir (başka başka), yahud mütemâsil (benzer), yahud mütecânis (hem cins, aynı cins), yahud mütedâdd (birbirine zıt) demek doğru değildir. Zira bunlar mahluklara ait sıfatlardır. Allahü Teâlâ'nın sıfatları mahlukatın sıfatları gibi değildir ki, mahlukatın halleri O'nun için söylenebilirsin.

Böyle şeyler, Allahü Teâlâ ve O'nun sıfatları hakkında caiz değildir.

(İki gayri şey ona denir ki, birbirinden ayrılmaları mümkündür. Bunun gibi hiçbir sıfat, diğerr bir sıfatın zıddı ve münâkızı (muhâlifi) değildir. Demek ki, rıza (beğenmek) sahat (beğenmemek, kızmak)ın aynı değildir, zıddı da değildir. Kızmak beğenmenin aynı da, zıddı da değildir. Çünkü, Allahü Teâlâ'nın rızası, kızmasını, gazabını izale etmez (gidermez). Bir sıfatı, diğerr sıfatını meşgul etmez. Zira Allahü Teâlâ'nın sıfatlarının birbirlerini meşgul etmeleri, birbirlerine mani olmaları ve sıfatlarının zeval bulmaları diye bir şey olamaz. (Fetâvâ-i Birehne)

Allahü Teâlâ'nın ezeli isimlerinden biri Hâlıktır. hâlık (halk edici, yaratıcı)lık O'nun sıfatıdır. O mahluk değildir. Râzıktır (rızkı vericidir), rızık verilen değildir. Aynı şekilde Rabdir (terbiye eden, yetiştirendir), terbiye olunan değildir. bu ikincilerin hepsi mahlukata ait olup, fiilden önce, onlara fail denmez.)

Allahü Teâlâ kadim olduğundan, kadim olmayan, yeni sıfatlar, sonradan olma vasıflar, Allahü Teâlâ için söylenemez. Allahü Teâlâ'nın zâtî sıfatları ile fiilî sıfatlar arasında, ezeli olmaklık bakımından fark yoktur. Allahü Teâlâ, "Kendinden başka ma'bûd bulunmayan Allah, Hayy'dır ve Kayyûmdur" Bakara suresi 255. ayet-i kerimesi ile ve "O işitendir ve görendir" Şûrâ suresi 11. ayet-i kerimesi ile zâtî sıfatlarını methettiği gibi, "O, yaratan, var eden, şekil veren Allah'dır" Haşr suresi 24. âyet-i kerimesi gibi âyetlerle de fiilî sıfatlarını methetmektedir ve bildirmektedir.

Buradan anlaşılmış oldu ki, Allahü Teâlâ'yı fiilî sıfatlarla anmak, O'nu methetmektir. Eğer mahlukatı yarattığı için bu methi hak etmiş olsaydı, halka muhtac olurdu. Halbuki muhtac olmaklık, sonradan yaratılmış olanın sıfatı olup, kadim olanın hali değildir. Bu sıfatlar mahlukatı yaratmakla alakalıdır denirse, yaratmadan önce methi hak etmemiş olur manası taşıdığından, bu da Allahü Teâlâ'ya nakısa (eksiklik) getirir. Allahü Teâlâ noksanlık ve kusurdan münezzehtir.

Sapık mezheplerin: "Önce halık değildi, sonra halık oldu" sözleri, sıfatların değişirliğini, başka şekle girdiğini, bir halin bitip başkasının başladığını ifade etmektedir ki, bunların hiçbirisi Allahü Teâlâ ve O'nun sıfatları hakkında doğru değildir.

Halıklık, yaratmak, hep O'nun sıfatıdır, hiç birşey yaratmasa da, yaratmak sıfatı olmasaydı, yaratma işi nasıl meydana gelecekti. Bu durum mahluklara mahsus olup, fiil olmadan onlara fail denmez. Zira onların kudreti, peyder pey onlarda yaratılıyor. İş yapmadan önce onlarda iş yapma kudreti yoktur. Allahü Teâlâ ise, bütün sıfatları ile kadimdir.

Yaratmasa da, ezelde yaratma kuvveti vardır. Buradan anlaşılması oldu ki, kudretli halık O'nun kadim ismidir ve halk bu isim vasıtasıyla yaratılmıştır. Yoksa Allahü Teâlâ, mahlukatı yarattığı için, halık olarak anılmamıştır. Eğer yapabildiğini yapmazsa, yine kudretli ve yapabilecek durumdadır. Yapmak, yapabilmenin şartı değildir. Hak Teâlâ yaratmaya, rızık vermeye ve bağışlamaya muktedirdir, yani halık, razık ve gafurdur demek, illa yaratacak, rızık verecek ve bağışlayacak demek değildir.

Bilinmesi lazım gelenlerden biri de, Allahü Teâlâ'nın sıfatlarını belli bir sıra dahilinde belirlemek doğru değildir. Yani sıfatlarından hiçbiri diğerinden önce değildir. Orada öncelik ve sonralık olmaz. Öncelik ve sonralık mahluklara ait sıfatlardandır.

Zira önce yaşayan bir kişi olacak ki, ardından ona alim denebilsin. (Yani insanlar için önce hayat, sonra ilim sıfatları bir sıra ile bildirilir.) Halbuki Allahü Teâlâ hep hay, hep alim idi ve hep böyle olur. Ne ilmi kudretinden evvel, ne de kudreti ilminden evvel idi.

İsimleri hakkında da, bir mesele hariç, sıfatlar için söylenmiş olanları söyleriz. Bu da isim ve müsemma meselesi olup, ehl-i kible arasında ihtilafıdır. Yani isim zâtının aynı mıdır, yoksa O'ndan gayrisi midir? İsim müsemmadan, yani zât-ı ilâhiden gayridir diyenlerin sözünü itikad olarak kabul etmemelidir ki, beğenilen kavil (söz) değildir. Çünkü Allahü Teâlâ'dan gayri olan her şey muhdestir, yani mahluktur ve sonradan olmadır. Allahü Teâlâ için ise, mahluk kelimesini söylemek hiç uygun değildir. O Celle ve Alâ böyle sıfatlardan, noksanlık ve ihtiyaç manası taşıyan vasıflardan çok yücedir, münezzehdir.

Gelelim; Selef-i salihin ve onlardan sonra gelen Ehl-i sünnet ve'l-cemaat alimlerinin sözlerine: İlk asrın ileri gelen alimleri bunun gibi meselelerde konuşmayı bidat saymışlar ve buyurmuşlardır ki, bizim Allahü Teâlâ'nın isimleri ve sıfatları olduğuna,

bu isim ve sıfatların sonradan olma eksiklik ve lekelerinden temiz bulunduğuna tam itikadımız olunca, "Aynı da değildir, gayri da değildir" gibi sözleri dile almamız, ihtiyata daha yakındır ve bu yol selamet (kurtuluş) yoludur. İlmi eksik, anlayış az olan Müslümanlara daha uygundur. Diğer vecihleri, mana ve deyişleri bildirmemizin sebebi, bu ihtilaf ve ayrılıklar, sıradan insanlar ve avam arasında yayıldığı ve açıkça konuşulduğu içindir. Manalarını iyi anarlarsa, şüpheye düşmekten kurtulurlar. zira bu itikad meselesidir; küçük bir ayrılık veya şüphe mümini büyük zarara sokar.

Birinci asırdan ve Selef-i salihinden sonraki alimlerden bir kısmı, "İsim, müsemma değildir, müsemmadan gayrisi de değildir" demişlerdir. Sıfat ve mevsufda geçtiği gibi. Orada bu bahsi, delilleri ile açıklamıştık. Diğer bir kısım alimler diyor ki, aslında isim ve müsemma birdir. Delili de şudur: Allahü Teâlâ Nisa suresi 36. ayetinde mealen, "Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın" buyuruyor. Eğer isim, müsemmanın gayrisi, yani zâtı ilahiden başkası olaydı, ma'bud (ibadet olunan), müsemma değil, isim olurdu. Bir kısmı da diyor ki, Allahü Teâlâ'nın, Mevcûd, Kadim gibi zâtının isimlerinde isim ve müsemma birdir. Sıfatların isimlerinde, ne müsemmadır, ne de müsemmadan başkadır. Sıfatları anlatırken bunu bildirmiştik.

Âlimlerimizden her üç fırkanın, hepsinin delilleri vardır. Her biri kendi re'yini isbat etmekte ve yine herbiri Allahü Teâlâ'yı tenzihde çok dikkat göstermektedir. Fakat ihtilaf olduğu ve insanlar tam anlayamadığı için, bu sözlerde düşünüp, bu üçünden birini kendine İtikâd edinme endişesiyle, onlara yardım için diyelim ki, isim müsemmadan gayridir demesinler. Çünkü bu sözde dinine zarar vardır. Biraz önce buna ait malumat vermiştik.

Mümin kişi Allahü Teâlâ'nın isimlerini ve sıfatlarını, zâtı gibi hudus emarelerinden, yani mahlukata benzer, sonradan olma sıfatlardan münezzeh bilmelidir ve yine bilmek lazımdır ki, Kitab ve Sünnette, nerede Allahü Teâlâ'nın bir ismi geçmişse, ondan murad müsemmadır, yani O ismin sahibidir. Murad ve maksad müsemma olunca, isim ve müsemma bir olmuş olur. Eğer bir kimse bu sözü anlayamazsa, biraz önce söylediğimiz usulü esas kabu letsin ve o, Allahü Teâlâ'yı, bütün isim ve sıfatları ile Kadim bilince, bu meseleyi bilmemesinin ona bir zararı dokunmaz inşaallah'ül azîz.

HİKMETLİ SÖZLER

Dünya öküzün üstünde derler ama; dünyanın üstünde nice öküzler bilirim.

***

Sonunda **“eyvah”** diyeceğin şeylere, başında **“eyvallah”** deme.

***

Dünya güzel olsaydı, doğarken ağlamazdık. Yaşarken temiz kalsaydık ölünce yıkanmazdık.
(Necip Fazıl KISAKÜREK)

İhya etmek için ne kadar ilim lazımsa imha için de o kadar cehalet kafidir.

***

Kökünü beğenmeyen dal ve dalını beğenmeyen meyve olgunlaşmadan çürür.

***

Devler gibi eserler bırakmak için, karıncalar gibi çalışmak lazım.
(Necip Fazıl KISAKÜREK)

Sükût, incelik, edep ve zarafet insanı her gittiği yerde sultan yapar.

***

Kadının üç mühim vazifesi vardır:
Âileyi tazim, (değerli tutma) nesli temin,
evlâdı talim (ve terbiye)
(Hazreti Mevlâna)

Dilini terbiye etmeden önce yüreğini terbiye et; çünkü söz yüreктen gelir, dilden çıkar.

***

Ne tükenmez hazinesin ey dil!
Ne devasız bir dert!
***
(Hazreti Mevlâna)

Kim demiş Avrupa insanı medeni?
Ne edep var ne haya çırılçıplak bedeni!
Eğer medeniyet açıp saçmaksa bedeni;
Desenize hayvanlar bizden daha medeni!
(Mehmet Akif ERSOY)

Herkesin bir derdi var; her derdin bir acısı..
Acılarım katlanılmaz değil ama bir de tuz basanı var.
(Hazreti Mevlâna)

Gönlümün sevmediğini gözüm neylesin.
Rabbim herkese gönülden seveni nasib eylesin.
(Hazreti Mevlâna)

Bırakacağın eli hiç tutma, tutacağın eli ise hiç bırakma. Sahte sevgilere gül olmaksansa, gerçek sevgilere diken ol!
***

Aşk acısını tatmayan yürek ya deliye aittir ya ölüye.
(Hazreti Mevlâna)

Dediler ki: Gözden irak olan gönülden irak olur.
Dedim ki: Gönüle giren gözden irak olsa ne olur.
(Hazreti Mevlâna)

İMAN-KÜFÜR VE TEKFİR (3)

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FİKİH KURULU

Bizi yoktan var eden Allah Teâlâ'ya sonsuz hamt eder, onu tanımamak ve ona karşı nankörlük etmekten ona sığınırız. Hakla batılı, helal ile haramı ayırmak için gönderilen Hazreti Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e, âl ve ashabına selam ederiz.

Önceki sayılarımızda iman ve küfürden bahsettik. Şimdi kısaca tekfirden bahsettikten sonra küfür ile tekfir arasındaki fark ve sonuçlara değineceğiz.

Küfür; Kişiyi İslam dairesinden çıkartmış olma ihtimali olan eylem veya sözlerdir.

Tekfir: Müslüman kişinin iman dairesinden çıkmış olduğunu iddia ve ispattır. Yani Müslüman bir kişiyi küfre nispet etmek, kâfir olduğunu söylemektir.

İmanı iki şekilde tarif edebiliriz. Birincisi; kişiyi, yaşadığımız dünyada Müslüman kabul etmemizi sağlayan iman, ikincisi; Ukba'da geçerli olacak iman yani gerçek imandır.

Kişinin dünyada Müslüman sayılması için hem tasdik hem de ikrar olmalı ve ayrıca imanı ortadan kaldıracak eylem ve söz bulunmamalıdır. Bu yüzden ikrar edip amel ettiği halde, kalben tasdik etmeyen münafık, dünya hükümlerine göre Müslüman kabul edilirken, kalben tasdik etse de bir özür nedeniyle bunu Müslümanlara ifade edemeyen, dünya hükümlerine göre kâfir sayılmaktadır. Oysaki ahretteki imana yani gerçek imana göre durum tam aksinedir.

Âlimler, dünyevî imanı söz ve amel (dil ile ikrar) olarak görür, ama büyük günah işleyeni tekfir etmez; ebedî cehennemlik görmez. Allah'a eş koşmamak şartıyla, büyük günah sahibi tövbe etmeden ölürse, "o Allah'ın meşiyetindedir; dilerse onu ateşe sokmakla azaplandırır, dilerse de azaplandırmaz.

Kişi, farzlardan herhangi birini terk etmesinden dolayı imandan çıkmış olmaz. Bir Müslüman helal kabul etmedikçe büyük bile olsa herhangi bir günahı işlemesi sebebiyle tekfir edilemez. Ancak İslam dairesinden çıkmaya da günahından ötürü fasık olur.

Günah işleyen Müslümanın, kâfir veya münafık olmadığı Kuran'dan şu ayetlerle sabittir:

وَدَا التُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

"Zünnûn'u da hatırla. Hani öfkelenerek (halkından ayrılıp) gitmişti de kendisini asla sıkıştırmayacağımızı sanmıştı. Derken karanlıklar içinde, "Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Seni eksikliklerden uzak tutarım. Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum" diye dua etti."

Allah Teâlâ, Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e şöyle buyurmuştur: **"Allah senin geçmiş ve gelecek günahını bağışlamak için..."**

Hazreti Yusuf'un kardeşleri de: **"Ey babamız, günahlarımızın bağışlanması için istiğfarda bulun, muhakkak ki biz hata edenleriz"**

Yine Allah Teâlâ: **"Zina eden kadın ve zina eden erkek"** buyurmuş ondan iman ismini kaldırmamıştır. Yine Allah Teâlâ: **"Sizden zina işleyenle"** buyurmuştur. Buradaki "sizden" ifadesi ile Müslümanları kastetmiştir.

Bu ayetlerde açıkça görüldüğü üzere, Allah, asi olan büyük günah sahiplerini "mü'min" olarak vasıflandırmıştır.

Âlimler tarafından belirtilen bir başka delil ise şöyledir:

Asrı Saadetten bu güne kadar kible ehlerinden ölenlerin, yaptıkları bazı büyük günahlardan dolayı tövbe etmeseler dahi cenaze namazları kılınmakta kendileri için dua ve istiğfarda bulunmaktadır. Büyük günah işleyenin mümin olduğu, ölünce kendilerine Müslüman muamelesi yapıldığı icma ile sabittir. Böyle birinin kâfirlerle birlikte ebediyen ateşte kalması caiz değildir. Çünkü “kalbinde zerre kadar iman bulunanların cennete gideceklerine” dair hadisler bulunmaktadır.

İmam Maturidi şöyle der: Küfür sürekli bir haldir. Günah işlemek ise geçici bir haldir. Küfür dışındaki büyük günahlar belli bir zamanda yapılır. Bir anda şehvet hırsıyla yapılan günahın cezası eb-edi olamaz. Allah’a şirk koşmanın dışında, diğer büyük günahlar devamlı olmamak şartıyla, bazen şehvetin galip gelmesiyle yapılır. Cezası da buna göredir.

Buradan anlaşılıyor ki küfür ile tekfir farklı şeylerdir. Nasıl ki; dünyada ve ahrette geçerli olmak üzere iki ayrı imandan bahsettik, aynı şekilde dünyada kişiyi dinden çıkmış saymak ve ahrette dinden çıkmış saymak şeklinde iki ayrı küfürden bahsedecek olursak tekfirin dünyada kişiyi kâfir kabul etmek anlamına geldiğini söyleyebiliriz. Şu kadar var ki tekfir edilmesi hak olan kişi, aksi geçerli bir özrü bulunmadıkça aynı zamanda ahrette de kâfir sayılır. Yani dünyada Müslüman sayılmak için geçerli olan imanın, zail olduğunu söylemeye tekfir denir. Ahretteki iman veya küfür ise kesin ve şüphesiz bir şekilde sabit olmadıkça ancak Allah Teâlâ'nın bileceği bir şeydir. Bizler ancak gösterge ve işaretlere göre davranabiliriz.

Şimdi meseleyi biraz daha açalım. Asıl olan kişinin Müslüman sayılmasıdır. Aksine bir delil bulunmadıkça “her doğan İslam dini üzere doğar” kuralına göre Müslümandır. Şu kadar var ki, doğduğundan beri dünyada Müslüman olduğunu söylememiş veya Müslümanların yapması gereken ibadetlerden hiç birine katılmamış olan kişinin bu tavrı, onu dünyada Müslüman saymamıza engeldir. Asıl meseleye dönecek olursak; kişinin Müslüman olması asıldır. Buna göre onu dinden çıkaracak bir şey bulunmadıkça Müslüman sayılır. Onun dinden çıktığını gösteren şey, kesin değil de ihtimalli yani

şüphe barındıran bir şey olursa Müslüman olması asıl olduğundan dolayı “şüphe, asıl olanı izale etmez” kuralına göre dünyada kâfir sayılmamalıdır. Yani tekfir edilmemelidir. Fakat bu hareketiyle kâfir olup olmadığı ise ayrı bir şeydir. Zira bu, ahretle alakalı imanın gidip gitmemiş olduğuyla alakalıdır ki bunu Allah Teâlâ bilir. Zira Allah Teâlâ hakkında şüpheli veya ihtimalli diye bir şey söz konusu değildir. Çünkü Allah Teâlâ kalplerdeki en ince ayrıntıları bilir. O kişinin o sözle gerçekten inkârı kast edip etmediğini bilir ve ona göre onu Müslüman veya kâfir sayar. Fakat biz, bu detayı bilemediğimiz için kesin ve kuşkusuz olmadıkça bir eylem veya sözden dolayı bir kişiyi tekfir edemeyiz.

İbn Abidin: İşlenen kötü bir amelin müçtehitler tarafından yüz ayrı yorumu yapılacak olsa; doksan dokuzu küfür olduğunu, biri ise küfür olmadığını söylüyorsa, bu fiili işleyen kişinin tekfir edilmesinin caiz olmadığını söyler. Yani ona mü'min ve muvahhit muamelesi yapılması gerekir.

Dikkat edilmelidir ki; böyle bir kişiyi, kâfir olduğuna dair yüzde yüzlük kesin bilgi olmadığından dolayı tekfir edemeyiz. Yoksa Allah katında hala Müslüman mıdır değil midir, orasını bilemeyiz. Biz tekfir edemediğimizden ötürü onu Müslüman olarak görürüz. Müslüman olarak onunla muamelelerimizi sürdürürüz.

Aynı şekilde böyle bir fiili işleyen kişi; olaya aksi yönden bakıp işlediği bu işin yüzde yüz küfür olmadığına dair kesin bilgi sahibi olamayacağı için, kendi adına bunu küfür gibi görüp derhal tövbe etmelidir. Ve şahadet getirerek imanını yenilemelidir. Yani bu defa şöyle denebilir: İşlenen kötü bir amelin müçtehitler tarafından yüz ayrı yorumu yapılacak olsa; doksan dokuzu küfür olmadığını, biri ise küfür olduğunu söylüyorsa, bu fiili işleyen kişinin küfre düşmüş olmasından korkup tövbe etmesi vaciptir.

İşte kitaplarımızda bahsedilen küfür ile tekfir arasındaki farkların en önde geleni budur.

Şimdi bir misalle bunu açıklamaya çalışalım: Müslüman bir kişi: “daha önemli işim var, şimdi namaz kılamam” dese bu sözü bir küfür sözüdür.

Buna dair her hangi bir ihtilaf yoktur. Fakat bu sözü söyleyen kimsenin bu söz sebebiyle kâfir olması ayrı, tekfir edilmesi yani ona “sen kâfirsın/ kâfir oldun” denilmesi ayrı bir şeydir. Zira bu söz, namazı hafife almak anlamında olursa kişiyi dinden çıkartır. Fakat “şu işi hemen yapmam lazım ardından kılarım, namaz vakti geçmiyor” anlamında olursa dinden çıkmış olmaz. Bu şekilde bu sözün yüz ayrı anlama geldiğini ve doksan dokuz anlamının kişiyi dinden çıkartan anlamlar olduğunu, sadece bir anlamı, dinden çıkmayacağı anlamına geldiğini var sayalım. Şimdi “kişi, bu yüz anlamdan sadece biri olan iman dairesinden çıkmayacağını gerektiren anlamı kast etmiş olabilir mi?” olabilir de olmayabilir de. Bu yüzden biz hangi anlamını kast ettiğini kesin bilemiyoruz.

Küfür anlamlarından birini kast etti diyecek olsak yüzde doksan dokuz ihtimali olan bir şık olsa da kişinin son yüzde birlik anlamı kast etmemiş olduğunu kesin bilemediğimizden bizim bu düşüncemiz şüphe içeren bir kanaatten öteye geçemez. Bu yüzden geride de dediğimiz gibi ihtimal kalmayıp kesin ve şüphesiz bilgiye ulaşmadıkça kişiler tekfir edilemez. Ama bu kişi, gerçekte kâfir oldu mu, orasını biz bilmeyiz, bilmekle de mükellef değiliz. Fakat Allah Teâlâ, her şeyi tüm ayrıntısıyla bilen olduğu için bu kişinin bu sözle hangi manayı kast ettiğini bilir. Küfür manalarından birini kast etmiş ise kâfir olmuştur.

Yüzde bir ihtimali olan küfür olmayan anlamını kast etmiş ise olmaz. Hangi manayı kast etmiş ise Allah Teâlâ ona göre onu kâfir veya Müslüman sayacaktır. Ama bu Allah Teâlâ'nın işidir. Biz, hangi manayı kast ettiğini kesin olarak bilemediğimiz için ve o kişinin daha önceden Müslüman olduğu kesin olarak sabit olduğu için onu tekfir edemeyiz. Ölecek olsa cenaze namazını kılarız. Nikâh veya başka bir şeyde şahitliğini kabul ederiz. Nikâhı ortadan kalkmış olmaz. Yani karısından ayrılmaz. Müslümanlara yapılan tüm muameleler bu kişi hakkında da geçerli olur.

Şu noktaya da dikkat edilmelidir; bu veya buna benzer söz söyleyen kişi, gaflete düşüp bunu söylemiş olabilir. Dolayısıyla kendisi de neyi kast ettiğini bilemeyebilir. Her ne kadar tekfir edilmese

de kendisi, kendi hakkında ihtiyatla hareket edip bu emsal sözlerden dolayı hemen tövbe etmeli, imanını tazelemeli ve yeniden nikâhını kıymalıdır. Zira kendisi de bilmediği için ihtimaldir ki küfre düşmüş olabilir. Buna dair kelim kitaplarında “kişi, bilmeden İslam dairesinden çıkmış olabileceğinden iman ve nikâh tazelemesi müstehaptır” derler.

Kişi, her durumda küfür kokan sözlerden sakınmalıdır. Fakat karşımızdaki insanlar, bu sözleri kullandıklarında hemen ona “kâfir oldun” şeklinde hükmetmek de ayrı bir küfür sözüdür, unutmayalım.

Zira kâfir olduğu kesin olmayan bir Müslümana kâfir oldun demek de küfürdür. Bu yüzden insanlara kâfir demekten kaçınmak gerek. Bununla birlikte yüzde yüzlük kesin küfür olduğu sabit söz veya eylemlerde bulunanın bir özre mebni bunu söylemediği biliniyorsa bu kişinin de kâfir olduğundan şüphe etmemeliyiz. Ama kâfir olduğunu söylemekte bir gerekçe yoksa yine de söylememeliyiz.

Zira tekfir esasen yetkili makamların işidir. Çünkü buna göre nikâh, şahitlik veya cenaze emsali muameleler yapılacaktır. Fertlerin kendi görüş ve anlayışlarına göre önüne geleni tekfir etmeleri İslam dünyasında tefrika ve kargaşayı doğurmaktan başka bir şeye yaramamıştır.

Allah Teâlâ cümlemizi küfür söz ve hareketlerinden korusun ve bilmeden tekfir etmekten sakındırsın.

İSLÂM COĞRAFYASINDA MÜSLÜMANLARA YAPILAN BASKI VE ZULÜMLER!..

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

İslâm coğrafyasında baskılar, zulümler, katliamlar had safhada. Hangi İslâm ülkesine bakacak olsak kan var, kıyım var, gözyaşı var. Feryatlar neredeyse Arş'a dayanmış.

Suriye ve Mısır'daki zulüm ve katliamları yakinen biliyoruz, çünkü bu ülkeler hemen yanı başımızda olduğu için haberdar oluyoruz. Ama zulüm sadece oralarda değil. Birçoğunun belki haritada yerini bile bilmediği pek çok yerdeki müslüman kardeşlerimiz, insanlıktan nasibini alamamış zâlimlerin insafına terkedilmiş durumda.

Küresel güçlerin, "Yeni Dünya Düzeni" senaryosu gereğince dünyanın dört bir yanında Müslümanlara karşı şiddet uygulanıyor. Pek çok ülkede Müslüman halk baskılara, katliamlara, soykırım ve tecavüzlere maruz bırakılmış. Oysa yirmi birinci asırdayız, Dünyada her şey değişiyor ama bir tek şey değişmiyor o da; Müslümanlara yapılan baskı ve zulüm...

İslâm coğrafyasında çatışmalar, fitneler, baskı ve zulümler maalesef artarak devam ediyor. Dünyanın gözü önünde açıkça insanlık suçu işlenirken, Müslümanların feryatları yeri göğü inletirken, Dünya bu zulümlere ve insanlık dışı uygulamalara maalesef seyirci kalıyor.

Bu feryatlar karşısında kulaklar sağır olmuş duyan yok, gözler kör olmuş gören yok, diller lâl olmuş konuşan yok... Cılız birkaç sesin dışında çıt çıkmıyor ve gereken tepkiler maalesef verilmiyor. Halbuki Kutuplarda birkaç hayvan öldü diye harekete geçip milyonlarca dolar harcayanlar; iki tane yunus balığını, üç tane balınayı kurtarmak için örgüt kuranlar; Caretta caretta türü su kaplumbağalarının nesli tükenmesin diye gayret sarfedenler, dünyanın dört bir yanında insanlar vahşice katledilirken neredeler?!

Geçenlerde bir haber yansımıştı ekranlara, şöyle ki:

"Amerika'nın Virginia eyaletinde elektrik teline takılan martıyı kurtarmak için helikopterle bir operasyon düzenlendi. Kurtarma ekibi başarılı bir operasyonla martıyı tellerden kurtardı. Onu tedavi eden veteriner ise; 'martı kurtarıldığında durumu kötüydü ama kırık kanadını tedavi ettik. Şu an uyutuluyor. Uyandığında onu martıların çok sevdiği spagetti ve sosisle besleyeceğiz.' diye konuştu."

Breh breh... Duyan da bunları şefkat ve merhamet âbidesi zanneder... Bu tür haberler, son derece riyâkârlık ve propaganda kokan haberler. Onlar, bu tür olayları çok güzel kullanıp vicdan sömürüsü yaparak kanlı ellerini ve çirkin yüzlerini gizlemeye çalışırlar. Ama buna kim inanır. Zira Irak'a demokrasi getirmek iddiasıyla girip yok yere iki milyon insanın ölmesine, milyonlarca yavrunun yetim kalmasına, binlerce kadının tecavüze uğramasına, Irak'ın yakılıp-yıkılıp harabeye dönmesine sebep olanlar bunlar değil mi?.. Sözümona bir de insan hakları savunucusu geçinirler. Ama icraata sıra gelince, onların gözünde Müslümanların bir martı kadar, su kaplumbağası kadar değeri yok!..

Dünya kamuoyunun gözünü boyamak için de, bu tür haberleri köpürterek dünyaya duyurup, güya hayvanlara bile ne kadar değer verdikleri, onların hayatta kalması için ne kadar da çaba sarfettikleri izlenimi vermek istiyorlar. Yani o kadar merhametliler ki, onlar için değil insan, bir hayvanın bile canı çok kıymetli(!) Ama artık mızrak çuvala sığmıyor. Zira pek çok yerde Müslümanların kanları oluk gibi akarken, zâlimler katliam yapmaya hız kesmeden devam ederken iki yüzlü AB ve Amerika sus-pus olmuşlar, dilsiz şeytanı oynuyorlar.

Tabi yapılan bu katliam ve zulümlere karşı dünya bir ölüm sessizliğine büründüğü ve kimse dur demediği için, bundan cesaret alan zâlim diktatörler de zulümlerine son vermiyorlar.

Böylece dünyanın dört bir yanından vahşet ve katliam haberleri gelmeye, yüreğimize bir hançer gibi saplanıp içimizi sızlatmaya devam ediyor.

Kıymetli Okurlar!

Rabbimizin **“Müminler ancak kardeştir...”**

(Hucûrat: 10) âyet-i kerimesiyle bizleri kardeş ilan ettiği, dünyanın muhtelif yerlerinde mazlum durumdaki bazı Müslüman kardeşlerimizin ne halde olduğunu, neler çektiğini, ne gibi baskı ve zulümlere maruz kaldıklarını beraberce şöyle bir gözden geçirelim istedim. Kısa bir araştırma yaparak bazı bölgelerde yapılan zulümleri kısaca da olsa sizlerle paylaşıyorum.

ARAKAN:

Türk halkı olarak Arakan'dan **son birkaç yıldır haberdarız. Toplu kıyım ve katliam haberleriyle gündemimize düşmüştü.**

Arakan coğrafi konum olarak, Güneydoğu Asya'daki Burma / Myanmar Devleti'ne bağlı yedi eyaletten biridir. Arakan bölgesi, ağırlıklı olarak Bangladeşli göçmenlerin bulunduğu ve Müslüman nüfusun yoğun olarak yaşadığı bir bölge. Belki çoğu kimse Burma ve Myanmar'ı iki ayrı ülke zannediyor olabilir. Askeri cunta, **Burmada** yaptığı kanlı bir darbeden sonra 1989'da bu bölgenin adını **Myanmar** olarak değiştirmiş ve o tarihten itibaren bu isim kullanılmaya başlanmış.

Budist Myanmar Devleti'nin işgali altında bulunan Arakan'daki Müslümanlar, büyük bir baskı ve mahrumiyet içinde hayatlarını sürdürmeye çalışıyorlar. Oradaki insanlıktan nasiplerini alamamış olan budist çeteler, hiç bir sebep göstermeden sadece müslüman oldukları için Arakan'da soykırım yapıyorlar. Bu güne kadar binlerce Müslüman hunharca katledilmiş, şu anda orada yaşayanlar da halen soykırım tehdidiyle karşı karşıya...

Arakan'daki Müslümanlar her an öldürülme, sınır dışı edilme, köylerinin basılarak yakılıp talan edilmesi korkusuyla bir insanlık dramı yaşıyorlar. Müslümanlara yaşama hakkının dahi çok görüldüğü Arakan'da, halka çok ağır yasaklar ve yaptırımlar getirilmiş.

İHH raporuna göre, budist **Myanmar Devleti'nin** Arakan'daki Müslümanlar için koyduğu yasalardan bazıları şöyle:

Müslümanların başka ülkelere seyahat etmesi yasak. Hatta Arakan'daki bir Müslüman, başka bir köy veya kasabada yaşayan ailesini ziyarete gitmek istese, mutlaka izin alması gerekiyor. Şayet izinsiz giderse yedi yıla kadar hapis cezası var.

Bir Müslüman herhangi bir yerde iş bulup da çalışamaz, ancak budist bir vatandaşın işinde veya tarlasında ücret almadan çalışabilir.

Arakanlı bir Müslüman kesinlikle bir devlet dairesinde memuriyet görevi alamaz. Hatta resmi binalara dahi giremez. Devletin vatandaşlarına sağladığı hiçbir imkandan faydalanmadığı gibi, hastalandığı zaman devlet hastanesine gidemez.

Arakan'daki Müslümanların, cep veya sabit bir telefona veya motorlu bir araca sahip olmaları yasak. Zira vatandaşlık hakkı diye bir hakları bulunmuyor.

Onların betonarme ev yapmalarına da müsaade edilmiyor, ancak toprak evler yaparak orada oturabiliyorlar.

Arakanlı Müslümanlar işte bunun gibi daha pek çok haklardan mahrum bırakılırken, budist çetelerden gördükleri zulüm ve vahşet de işin cabası... Mesela; bir budist şayet bir Müslümana saldırıp onu öldürecek olsa (ki, bu durum orada çok rastlanan bir olay. Hatta devlet yöneticileri tarafından da gerekli desteği alan budist çeteler, sık sık Müslümanların köylerine saldırıp toplu katliamlar yapıyorlar. Müslümanlara ait evleri, okulları, camileri ateşe verip, her türlü vahşeti gözlerini kırpmadan işleyebiliyorlar. Buna rağmen) kanûni olarak herhangi bir işleme tabi tutulmuyorlar. Çünkü eğer öldürmüştü, dövmüştü veya tecavüz etmişse haklı(!) bir sebebi vardır.

Açık bir cezaevinden farkı olmayan Arakan'da yaşamak elbette çok zor. Bu ağır şartlar onları zorunlu olarak göç etmeye mecbur ediyor. Pek çokları bu zulümden kaçıp komşu ülke Bangladeş'teki kamplara mülteci olarak sığınmaya çalışıyor. Ama buradan kaçmak öyle kolay değil.

Çünkü Bangladeş sınırına ulaşabilmek için timsah ve yılanlarla dolu olan bir nehri geçmeleri gerekiyor. Yakalanmamak için de, gecenin karanlığında gizlice kano/teknelere yola çıkıyorlar. Sessizce hareket edip kimseye görünmeden, nehirdeki timsahlarla mücadele ederek bin bir zahmetle Bangladeş sınırına ulaşabiliyorlar.

Peki, Bangladeş'teki mülteci kamplarına sığınanlar rahata mı kavuşuyor? Maalesef hayır... Zira mülteci kamplarındaki yaşam da içler acısı...

Sığınma kamplarında yaşayanlar son derece sıkıntı içindeler. Öyle ki; yaşlı bir mülteci şöyle diyor:

“Bizi bütün acılarımızdan kurtaracak olan ölü mü bekliyoruz!”

İşte o yaşlı mültecinin söylediği yürek yakan bu sözler, sanırım oradaki durumu çok açık bir şekilde anlatıyor. Yani Arakan'daki vahşetten kaçmayı becerenler, bu sefer mülteci kamplarında sefalet içinde sürececek olan bir hayata mahkum oluyorlar.

Tabi son zamanlarda Bangladeş hükümeti de artık mülteci kabul etmiyormuş. Çünkü mültecilerin insani ihtiyaçlarını sağlayacak imkanları olmadığı gerekçesiyle, gelenleri geri gönderiyorlarmış. Yani Arakanlı Müslümanlar iki ateş arasında kalmış durumda... Bin bir zorlukla o tehlikeli nehri sandallarla geçip Bangladeş'e ulaşanlar, bu sefer karşılarında Bangladeş askerlerini buluyorlar. Bu askerler, mültecileri sandallara bindirip tekrar geriye, zulmün ve vahşetin içine gönderiyorlar.

Ülkelerine zorla geri gönderilen Arakanlı birçok genç kız ise, katliamcı budistlerin tecavüzüne uğramamak için çareyi, kendisini nehrin sularına bırakıp intihar etmekte buluyor. Yani tecavüze uğramaktansa ölmeyi tercih ediyor.

Arakan'daki bu zulüm ve kısımlar sona ermiş değil, maalesef son hızla devam ediyor.

PATANI

Uzak doğunun bir kanayan yarası da Patani... Bilir misiniz Patani nerde?.. Coğrafi konumu itibari ile o da Güneydoğu Asya'da **Tayland'a bağlı bir yer.** Tayland'ın güneyinde Müslümanların yoğun olarak yaşadığı bir bölge.

Patani yeraltı kaynakları bakımından son derece zengin olan bir yer. Hatta Tayland'ın en zengin bölgesi denilebilir. Malum petrolü, enerjisi, yeraltı zenginlikleri olan bölgelerde gözü olan çoktur ve böyle yerlerde kan, gözyaşı, kıyım bitmez. Tayland hükümeti de o bölgedeki Müslüman halkı yok edip Patani'yi tamamen budistleştirmek istiyor. Bunun için de şiddet, vahşet ve katliamı bir araç olarak kullanıyor.

Tayland hükümeti, Patani'de Müslümanların sayısını azaltmak için binlerce budist aileyi değişik yerlerden getirerek Patani'ye yerleştiriyor. Hatta bu aileleri Müslümanlara karşı da silahlandırıyor. Ayrıca, budizm'i yaymak ve Müslümanları budistleştirmek amacıyla Patani'ye budist mabetleri kuruyor. O bölgedeki şehir ve kasabaların adlarını değiştiriyor. Yani İslam kültürünü ve izlerini tamamen yok edip, Patani'deki Müslüman halkı asimile etmeye çalışıyor.

Patani halkı çok büyük bir baskı altında, ikinci sınıf insan muamelesi bile görmüyorlar. **İşgalci budist Tayland Devleti'nin Patani halkına reva görmediği zulüm yok gibi.** Her an bir saldırıya uğrayabilir, keyfi olarak tutuklanabilir veya sebep-siz bir şekilde evinden alınıp toplama kamplarına götürülebilirler.

Bir keresinde, okunan sabah ezanından rahatsız oldukları bahanesiyle, o civardaki karakolun budist askerleri mescidi basıyor ve namaz kılan cemaate kurşun yağdırıyorlar. Buna rağmen yine de camiler dopdolu, mescitler tıklım tıklım...

Patani'deki toplama kamplarında tutulan yüzlerce genç kıza askerler tarafından tecavüz ediliyor, alimler, hocalar katledilip camiler ateşe veriliyor. Tayland hükümeti, yakınları katledilenlerin haklarını aramak için gösteri yapmalarına kesinlikle müsaade etmiyor. Bir şekilde düzenlenen gösteriler ise, çok sert ve kanlı bir şekilde bastırılıyor. Gözaltına alınan insanlardan da bir daha haber alınamıyor.

Ölümler ve yapılan katliamlar için Patani halkının şikayet edeceği bir kurum, bir merci yok. Şayet yakını öldürülen Patani'li bir Müslüman, bu durumu Tayland hükümetine şikâyet edecek olsa suçlu muamelesi görüyor, tehdit edilip gözaltına alınabiliyor.

Bu arada, Patani'deki Müslümanlara yönelik yapılan vahşet ve işkencelerde sınır tanımayan Tayland yönetiminin en iyi müttefiği ise, Amerika ve İsrail olduğu söyleniyor.

Yapılan bu baskı, katliam ve vahşet neticesinde, Patani'deki Müslümanlar özgürlük mücadelesi başlatmışlar. Tabi ikinci dünya savaşından hemen sonra başlatılan bu bağımsızlık mücadelesi, bu gün de tüm hızıyla devam ediyor. **Budist Tayland askerlerine karşı direnmek için dağlara çıkan pek çok Patanili Mücahit direnişçi olduğu söyleniyor.**

Tayland yönetimi, direnişçi mücahidlerle ilgisi olsun veya olmasın halkın evlerini basarak, güya direnişe destek verdiği şüphesiyle aile fertlerini gözaltına alıp toplama kamplarına götürüyor ve çok ağır işkencelere maruz bırakıyorlar. Bu toplama kamplarındaki insanlara, tecavüz de dahil her türlü vahşeti reva görüyorlar.

Tabi bu kamplarda eşi, çocuk-çocuğu esir tutulan mücahidler, onları kurtarmak için kampları bastıklarında ise, medya bunu "terörist saldırı" olarak dünyaya duyuruyor.

Tayland yönetimi, Patani'de yaşananların dışarı yansımaması için medyaya sansür uyguluyor. Yabancı basının oraya girmesi ise zaten yasak. Fakat her türlü baskıya rağmen dışarı sızan bazı vahşet olaylarını kamufle etmek için de, bunları Tayland'ın bir iç sorunu olduğu şeklinde yansıtmaya çalışıyor. Patani'deki silahlı mücahidler tarafından yürütülen direnişin ise, Filistin davası gibi dünya kamuoyuna mal olmaması için büyük çaba sarfettikleri de gelen haberler arasında...

DOĞU TÜRKİSTAN

Doğu Türkistan'da da Müslümanlar, kızıl Çin'in zulmü altında inim inim inliyor. Orada da baskı, zulüm ve katliam var. Hoca Ahmet Yesevi'nin ana vatanında Kur'an okumak, namaz kılmak, oruç tutmak, dini eğitim almak, kısacası Müslüman olmak suç...

Türkistan'ın bir parçası olan ve Uygur Türkleri'nin yaşadığı Doğu Türkistan, uzun yıllardır Çin işgali altında. Orada yapılan vahşet ve katliamlar sebebiyle, Çin işgalinden bu yana altmış milyon

Müslüman-Türk'ün hayatını kaybettiği söyleniyor. Gerçekten de bu çok korkunç bir rakam... Yani Bosna'dan, Irak'tan, Filistin'den tutunda, Afganistan, Çeçenistan ve Suriye'de ölenlerin hepsini toplasan bunun onda biri bile etmiyor. Anlayacağınız orası, Güneşin doğduğu ama insanlığın battığı bir yer...

Çin işgali altındaki Doğu Türkistan'da, evvelden beri var olan baskı ve zulümler, 2009 yılında yeniden hortlamış. Toplu katliam ve tutuklamalarla başlayan bu baskı ve zulüm süreci hala devam ediyor. Kızıl Çin, çocuk-çocuk, genç-yaşlı, kadın-erkek demeden Uygur Türklerini katlediyor, onlara akıl almaz işkenceler yapıyor. Müslüman nüfusun artmasını engellemek için kadınlara zorla (ilkel şartlarda) kürtaj yapılıyor, birden fazla çocuğu olanların çocukları ellerinden alınıyor. İnsanlar sokak ortasında sopalarla, demir çubuklarla acımasızca döve döve linç ediliyor. En küçük bir hak arayan veya özgürlük isteyenler mahkemelerde yargılanıp ya idam ediliyor ya da çok ağır cezalara çarptırılıyor.

Oradaki baskılar sadece bunlarla sınırlı değil. Kızıl Çin, Doğu Türkistan'da Müslümanların attığı her adımı kontrol ediyor. Yollarda kurdukları askeri denetim noktalarında tüm araçları tek tek durdurup içlerini ararken, erkeklere hakaret edip tartaklıyor, Müslüman kadınlara da tacizde bulunuyorlar.

Orada telefonla haberleşme ve iletişim son derece sınırlı, telefon konuşmaları ancak polis denetiminde yapılabiliyor ve bu konuşmaların hepsi dinleniyor. Şüpheli sözler edildiği bahanesiyle insanlar yıllarca tutuklu kalabiliyor.

Uygur Türkleri'nin ensesinde adeta boza pişiren ve onlara nefes bile aldırılmayan Çin, Doğu Türkistan'daki zulmü dünyaya duyurmaya çalışanlara da "terörist" muamelesi yapıyor.

Bununla alakalı olarak, geçen Temmuz ayında haber sitelerine de yansıyan bir olay cereyan etmişti. Şöyle ki;

"İstanbul Üniversitesi'nde master yapan, aynı zamanda Doğu Türkistan'daki zulmü duyurmak için kurulan bir internet sitesinin de yöneticisi olan Mutallip Emin adındaki bir öğrenci, Yaz tatilini Doğu Türkistan'da geçirip tekrar geri dönmek

için Pekin Havaalanı'nda uçak beklerken kayıplara karıştı.”

Haberin detayı ise şöyle;

“Muttalip Emin Türkiye'ye dönmek için Pekin Havalimanı'nda uçak beklerken, Çin istihbaratında görevli sivil kifayetli biri yanına gelerek; “sizinle bir çay içelim konuşalım” diye onu çağırıp, beraberinde götürdü ve o andan itibaren ortadan kayboldu. Mutellip Emin'den hiçbir haber alamayan ailesi ve yakın dostları, onun hayatından endişe ediyor.”

Yine evvelce, üstelik Çin'in hükümet politikalarını destekleyen ve hükümet yanlısı olan bir Uygur gazeteci olan Gayret Niyaz, Urumçi olayları hakkında konuştuğu için sorgu ve işkenceye çekilmiş, 15 yıl ceza almıştı.

Yani hükümet yanlısı olan bir gazeteciye bile, bir eleştirisinden dolayı böyle ağır bir ceza veriliyorsa, Uygur halkının karşı karşıya olduğu baskıyı anlamak zor olmasa gerek...

KEŞMİR

Keşmir'de Müslümanlar 1947'den beri Hint işgali altındalar ve akla gelebilecek her türlü işkence ve katliamlara maruz kalıyorlar. Hindistan'ın denetiminde bulunan Keşmir'de, bölgede yaşayan Müslümanlara yönelik Hinduların baskı ve tacizleri son dönemde artarak devam ettiği, Hint askerlerinin Keşmir'deki Müslümanlara ait okulları, hastaneleri ve köyleri yakıp yıktığı, haber kaynakları tarafından belirtilmektedir.

Keşmir bölgesinde vahşi Hintliler kadın, çocuk demeden Müslümanları katlediyorlar. Gözleri dönmüş barbar Hindu askerleri, sadece Müslüman oldukları için onlara zulmediyorlar. Keşmir'de 2011'de açılan toplu mezarlarda üç bin kişinin cesedinin ortaya çıkması, orada yapılan toplu katliamlar hakkında fikir vermeye yeter sanırım.

Çatışmaların başladığı 1989 yılından bu yana ise yaklaşık yüz bin kişinin hayatını kaybettiği, on binden fazla insanın hala kayıp olduğu, iki milyon insanın ise göç etmek zorunda kaldığı söyleniyor.

İnsan Hakları Örgütü'nün hazırladığı rapora göre, Balkan gerçeğinin Hindistan'ın işgali altında

bulunan Keşmir'de de yaşandığı bildirilirken etnik temizliğin, zulmün, kadın ve çocuklara tecavüzün devam ettiği açıklanmıştır.

Keşmir'de zulüm devam ediyor ama bu zulme karşı mücadele de devam ediyor. Sistemik olarak yapılan işkencelerin normal hale geldiği Keşmir'de, Müslüman halk özgürlük ve bağımsızlık mücadelesi veriyor. Bu direnişin başını çekenlerden “Azad Keşmir Cemaati İslâmi Başkanı” Abdülreşid Turabi bir röportajında, oradaki zulme direnen Müslümanlara yapılan işkencelerden bahsederken, üzüntüyle şunları anlatıyor:

“Arkadaşımı demirden yapılmış bir sandalyeye oturtup bağladılar ve altında ateş yaktilar. O kızgın demir sandalyede arkadaşımın etini erite erite şehid ettiler.

Bazı kardeşlerimize de çok ağır işkenceler ederek, iyice kızdırılmış ütüyü yüzlerine yapıştırip dağladılar ve acımsızca şehid ettiler.

Ayrıca bazılarına hapisshanede zehirli iğne yaparak veya zehir enjekte edilmiş gıdalar yedireerek yavaş yavaş ölmelerini sağladılar. Yıllarca hapisshanede işkence ve zulme maruz kalan binlerce Müslüman ise, serbest bırakıldığında ya akli dengesi bozuluyor ya da engelli durumuna düşmüş oluyordu.”

Hindistan'ın tamamen askeri bölge haline getirdiği Keşmir'de, yedi yüz bin asker bulunduğu söyleniyor. On iki milyon civarında nüfusu olan küçük bir bölgede bu kadar çok askerin olması demek, neredeyse her on beş kişiye bir asker düşüyor demektir. Yani herkes kontrol ve gözetim altında...

Sokak ve caddelerin her iki ucunda da askeri noktalar bulunuyor. Çok sıkı bir denetleme var. Ve bu silahlı güçlerin yetkileri çok geniş. Öyle ki; bir asker şüphelendiği herhangi bir eve, (mahkeme veya savcılık izni olmaksızın) istediği vakitte baskın yapabilir. İsteddiği kişiyi evinden veya sokaktan alıp sorgu için götürebilir ve bir seneye kadar da mahkemeye çıkartmadan hapiste tutabilir. Hatta şüphelendiği bir kişiyi vurma yetkisi bile var.

Şöyle bir düşünelim; böylesine sınırsız yetkileri olan silahlı bir gücün şayet vicdanı da yoksa, insanlıktan nasibini de almamışsa, kin ve nefretle

hareket edip düşmanca davranıyorsa, o bölgedeki baskıyı ve vahşeti tahmin etmek sanırım hiç de zor değil.

Kıymetli Okurlar!

Haritada yerlerini dahi bilmediğimiz birçok yerde vahşet gören, aşağılanan, katledilen, diri diri yakılan Müslüman kardeşlerimiz var. Cahiliye döneminde Bilali Habeşi'lere, Habab b. Eretlere işkence eden zalim Ümeyye bin Halefler, Ebu Cehiller ne yazık ki bu asırda da hortlamışlar. Vahşete, işkenceye, kana doymuyorlar. Kısa kısa sizlere arzettiğimiz ülkelere dışında, daha pek çok yerde Müslümanlar zulüm görüyor. Kıyımın, gözyaşının olmadığı, feryatların yükselmediği Müslüman devlet neredeyse yok gibi...

Kerkük'te Türkmenlere yönelik baskılar ve bombalı saldırılar her geçen gün arttığını haberlerden okuyoruz. Kerkük'te de acı ve gözyaşı dinmek bilmiyor. Türkmenlere yönelik zulüm her geçen gün daha da şiddetlenerek devam ediyor.

Diğer taraftan **Afganistan**'da hemen hemen her gün Müslüman kanı dökülüyor.

Pakistan halkı ise neredeyse kendi ülkesinde mülteci durumunda.

Mısır'da zulümler, tutuklamalar, katliamlar devam ediyor. Firavunlar ülkesinde, şimdiki Firavun kana doymuyor. Ellerinde Kur'an'dan, dillerinde duadan başka silahı olmayan masum halkın üzerine mermiler yağdırıyor.

Suriye'de kan oluk gibi akıyor. İki buçuk yıldır süren iç savaşta hayatını kaybedenlerin sayısı yüz bini çoktan aştı. Suriye yakılıp yıkıldı, her yer bombalandı, Suriye adeta hayalet şehir haline geldi. Bu iç savaş yüzünden yedi milyon insan evlerini terk etmek zorunda kaldı. Şiddet olaylarından kaçıp komşu ülkelere sığınan Suriyelilerin sayısı ise iki milyona yaklaşıyor.

Filistin sorunu ise hala bitmiş değil. Mısırdaki darbeye birlikte Filistin'deki sıkıntılar daha da artmış, problemler daha da çoğalmış vaziyette...

Bazı İslam ülkelerinde ise açlık var, yokluk var, sefalet var... halk aç ve çıplak, çocuklar anadan üryan, insanlar ayakta duramayacak derecede zayıf ve çelimsiz. Halk korku içinde, dünyadan ümitlerini kesmiş vaziyette adeta ölümü bekliyorlar. Ayrıca birçok ülkede de Müslümanlar inançlarından dolayı haksız yere hapishanelere tıkmış durumda...

Malum haram aylardayız. Cahiliye döneminde bile haram aylar girince kılıçlar kınlarına girerdi. Oysa bu günkü Ebu Cehiller, Umeyye bin Halefler içinde bulunduğumuz şu haram ayda bile Müslümanlara hayatı haram ediyorlar. Her yerden katliam ve kıyım haberleri gelmeye devam ediyor. Zulüm, vahşet ve şiddet ayyuka çıkmış... Müslümanlar bulunduğu coğrafyalarda maalesef yalnız, güçsüz ve perişan durumdadır. Tabi bu devran hep böyle sürmeyecek! **Bir şeyin kemali, onun zevaline delalet eder.** Artık zulüm kemale erdiğine göre, Rabbimizden niyazımız bu zulümlerin bir an önce zeval bulması...

Ancak bu zulümlerin sona ermesi, akan kanların durması için İslam aleminin birleşmesinden başka çare yok. Bir an önce aramızdaki tefrikalara son verip, bir araya gelerek tek vücut olmalıyız.

Değişik coğrafyalarda yaşayan Müslümanlara yapılan bu zulümlerin bir an önce bitmesini, oluk gibi akan Müslüman kanının durmasını, tüm İslam coğrafyasında emniyet ve huzurun hakim olduğu günlerin en kısa zamanda gelmesini Rabbim nasip eylesin!

Ayrıca tüm zalimlerin tek tek hesap verip cezalarını çektiğini ve iktidarlarının yıkılıp yer ile yeksan olduğunu görmeden de Mevla Teala canımızı almasın! Amin!

Fi emanillah!

MÜ'MİNLER YALNIZCA ALLAH'TAN KORKUP SAKINIRLAR

ALİ ULVİ UZUNLAR

Muhterem okuyucularımız, önceki yazımızda mü'minlerin kâmil manada mü'min olabilmeleri için hangi özelliklere sahip olmaları gerektiğini genel manada sıralamıştık. Bu yazımızda ise mü'minlerin takva olmaları, Allahtan başka kimsenin karşısında boyun eğici olmamalarına işaret eden âyeti kerimeleri müzâkere edeceğiz inşallah.

Âyet-i Kerimede Rabbimiz:

“Rablerinin azabına karşı (daimi) bir korku duymaktadırlar. (Mearic: 27) buyurmaktadır.

Bu âyeti kerimeyi Elmalılı Hamdi Yazır şöyle açıklıyor;

Rablerinin azabından korku üzere bulunurlar, kendilerine acıyarak azaptan korku ve sakınma üzere bulunurlar. Görevlerinde, yapmaları gereken işlerde kusur etmiş veya yasak olan bir şeye atılmış bulunmak ve Hakka layık işler yapamamış olmak endişesiyle korkar dururlar. Güzel işler yapmakla beraber çalıştıkları, yaptıkları işlere güvenmezler, sonunda varıp kavuşacakları Allah'a karşı onları büyük bir şey yapmış gibi saymayıp küçük görürler. Onun huzuruna çıkacaklarını düşünerek **“Rablerinin huzuruna döneceklerinden, kalpleri çarparak zekatlarını verenler..”** (Müminün: 23/60) övgüsü üzere kalpleri titriye titriye çalışırlar.

Çünkü Mevlâ Tealâ'nın azabından emin olunmaz. Aman verilmiş, kendisinden güvence alınmış değildir. Zira insan için bu dünyada herşeyi çözümlenmiş, bütün görevlerini yerine getirmiş ve sakınılması gereken her şeyden sakınmış bulunduğunu iddia etmek mümkün olmadığı gibi, kaderin sırrı da bilinmemektedir. İnsanın bugüne kadar hiç kusur işlememiş olduğu varsayılsa bile, yarın nasıl bir durum kazanacağını Allah'tan başka kimse bilemez.

Başka bir ayeti Kerimede ise: **“Ey iman edenler, Allah'tan nasıl korkup-sakınmak gerekiyorsa öylece korkup-sakının ve siz, ancak müslüman olmaktan başka (bir din ve tutum üzerinde) ölmeyin.** (ancak müslümanlar olarak can verin.)

(Âl-i İmran: 102)

Allah'tan hakkıyla korkmak “takva mertebeleri”nin en mükemmelidir ki, iki mânâ ile düşünülür.

Birisi; her yönden Allah'a itaat edip hiçbir şekilde isyan etmemek, daima zikir (Allah'ı anma) üzere bulunup, hiç unutmamak ve her hal ve durumda şükredip hiçbir nankörlüğe düşmemektir ki, ilâhî şan ve büyüklüğe layık olmak mânâsına “Hak takva” demektir.

Bu, peygamberler gibi masum fitrat üzere yaratılmış olanlardan başkası için mümkün değildir. “Seni layıkıyla tanıyamadık, Sana layıkıyla ibadet edemedik.” bundan dolayı bu âyet indiği zaman ashab-ı kiramın çok ibadet etmekten dolayı ayakları şişmiş, alınlarının derileri soyulmuş ve bunun üzerine **“Gücünüzün yettiği kadar Allah'dan korkun.”** (Teğabün: 16) emrinin inmiş olduğu rivayet edilmiştir.

İkincisi; Allah yolunda hakkıyla, gücünün yettiği kadar gayret etmek ve bu konuda hiç kimsenin kınamasından korkmamak, hatta anası, babası veya kendi aleyhinde bile olsa Allah için adalet ve doğruluktan ayrılmamaktır ki; bu hak, vücub (lüzumlu, gerekli) ve sabit olmak mânâsıdır. Allah'tan hakkıyla korkmak ve müslüman olarak ölebilmek için de her şeyden önce, Allah-u Tealâ'nın Âli İmran süresi 103. âyeti kerimesinde buyurduğu üzere, Allah'ın ipine toptan yapışarak tevhid üzere toplanmak ve ayrılıklardan çekinmek lazımdır.

Anlaşıyor ki haccın farz oluşu, bu toplanmanın hem sebeplerinden, hem de maksatlarından birini teşkil eder. Şu halde önce kalplerin birleşmesi, ikinci olarak fiillerin birleşmesi hak dinin esaslarının en büyüklerindedir. “Ben, kendi başıma dinimi, imanımı koruyabilirim.” demek tehlikelidir. Kendi başına kalmak isteyen fertlerin, iman ve İslâm üzere hüsn-ü hatime (iyi sonuç) ile ahirete gidebilmesi şüpheli olur. Ferdler, zorlama ve baskı altında her şeyini kaybedebilir. Çünkü “Allah’ın kudreti topluyla beraberdir.” Ve dinin dünyada en büyük feyzi de bu toplumun kuruluşundadır. Bunun içindir ki, toplumlarını yitiren veya perişan edenler muhakkak perişan olurlar.

Fiilî sebepler karşısında ilmî deliller, çoğunlukla hükümlerini yerine getiremezler. Nitekim Hazreti İsa (Aleyhisselâm) bile “**Allah yolunda bana yardımcı olacaklar kimlerdir?**” (Âl-i İmran: 52) dedi. Her mümin, Hakk’ın bir izafî tecellisine ulaşmıştır. Hakk tecellî ise, bütün bağların toplanmasıyla hakk tevhidin ortaya çıkmasındadır. Şu halde bütün iman ehli, tek kelime üzerinde fiillerini birleştirmedikçe ittikâ (layıkıyla Allah’tan korkma)ya eremez, Allah’a kavuşamazlar.

Hablullah (Allah’ın ipi), Allah Teâlâ’ya kavuşma sebebi olan delil ve vasita demektir ki, Kur’ân, Allah’ın emrini yerine getirme ve cemaat, ihlas, İslâm, Allah’a söz verme, Allah’ın emri diye rivayetlerle tefsir edilmiştir ve hepsi birbirine yakındır. Bu âyetin cemaat ve ictimaiyyet (toplum bilim, sosyoloji) ile emir olduğunda kuşku yoktur. Bununla beraber burada cemaat, hablullah (Allah ipi)nin aynı değil, ona yapışmanın ürünüdür.

Ebu Said el-Hudrî hazretlerinden rivayet edildiği üzere Allah Resûlü şöyle buyurmuştur: “Gökten yeryüzüne indirilmiş olan hablullah (Allah’ın ipi), Allah’ın kitabıdır.” Korkunç bir yolun kenarına çekilmiş olan bir ip veya bir kuyuya düşmüş olanları çıkarmak için uzatılmış bir ip ve ona gereğince iyice tutunmuş bir toplum düşününüz. İşte bu tasavvurdan meydana gelen hey’et-i ictimaiyye (sosyal kurul) Kur’ân etrafında devamlı yükselen bir İslâm cemaatinin misalini teşkil edecektir.

Bu i’tisam (tutunma) için herhangi bir cemaat olmak ta kâfi değildir.”

“Ey iman edenler, Allah’tan korkup sakınırsanız, size doğruyu yanlıştan ayıran bir nur ve anlayış (furkan) verir, kötülüklerinizi örter ve sizi bağışlar. Allah büyük fazl sahibidir.”

(Enfal Suresi, 29)

Şöyle ki:

Ey mûm inler! Siz Allah’a ittika ederseniz, her hususta hıyanetten sakınır, takvaya sarılırsanız o sizin için furkan yapar. Size bir ayırım gücü ihsan eder. Maddî ve manevî alanda öyle bir farklılık ve imtiyaz bahşeyler ki, “**Allah, pisi temizden seçer ayırır.**” (Enfâl: 37) gereğince, açık ve kapalı alanlarda hakkı hak olmayandan, iyiyi kötüden, temizi pisten ayırır, sizi her türlü fenalıklardan uzak tutar ve farklı duruma getirir.

“Furkan”: Fark ve temyiz veya fârik demek olduğu gibi, sabah anlamına da gelir. Nitekim derler ki, “Şöyle yapıp duruyordum ta sabah oluncaya kadar” demektir. Bu mânâyâ göre demek olur ki: Sizi gecenin karanlığında bir tanyeri gibi parlak ve aydınlık bir toplum yapar, farklı ve imtiyazlı bir duruma getirir, parlatır da parlatır, şan ve şerefınızı bir nur gibi ufuklar yapar ve seyyiatınızı toptan kefarete uğratar, ayıplarınızı iyice örter, dünyada kimseye göstermez. Ve size mağfret eder, ahirette de günahlarınızı bağışlayıp mağfur kılar. Ve Allah pek büyük ihsan ve kerem sahibidir. Lütfuyla bunları yaptıği gibi daha neler neler yapar.

Son olarak, Kur’anı Kerimlerimizde en çok yıpranan sayfaların üzerinde olan Yasin suresinin 11. âyeti kerimesi ile müzakeremizi nihayete erdirelim.

“Sen ancak, zikre (Kur’an’a) uyan ve gayb ile Rahman olan (Allah’a) (karşı) içi titreyerek korku duyan kimseyi uyarırsın. İşte böylesini, bir bağışlanma ve üstün bir ecirle müjdele.” (Yasin: 11)

Ancak o kimseyi korkutup uyarırsın, yani çoğunluk öyle olmakla beraber sen yine de herkesi uyaracaksın, çünkü uyarmanın o kimselere faydası olur, o kimseleri sakındırır, korundurursun ki zikri (Kur’an)ı takip etmekte; kitabı, Kur’an’ı gerçekten düşünerek vird etmekte, nasihat dinlemekte ve Rahman olan Allah’a korku beslemektedir.

Yani ahirette olacağı gibi henüz huzuruna varmış olmayıp, gıyabında bulunduğu halde, O'nun yüceliğini ve büyüklüğünü sayarak azabından korkar, Rahmân'dır diye rahmetine güvenip aldanmaz. **“Kullarıma haber ver ki ben çok bağışlayıcı, çok merhamet edeyim. Benim azabım da o acı verici azabdır.”** (Hicr: 49-50) buyurduğunu hesap eder, emirlerini tutar. Yahut kendi gaybında içinden, yani yalnız görünürde değil, Allah'tan başka kimsenin bilemeyeceği kalbinin iç yüzünden korku duyar. Hangi kavimden olursa olsun. İşte onu hem bir bağışlanma, hem de şerefli bir mükafatla müjdele.

Mağfiret ve ecirdeki tenvinler tefhim (büyüklük) içindir. Yani hiçbir günah bırakmayıp örten geniş, önemli bir mağfiret (bağışlanma) ve hiçbir minnet ve eksikliği olmayan şanlı, şerefli güzel bir ecir ile müjdele. Demek ki, peygamberlik yalnız korkutmak için değil, hem de böyle büyük müjde ile müjdeleme hikmeti içindir. Bu korkutma ve müjdelemenin asıl sır ve hikmeti ise şudur:

Allah-u Teâlâ'nın “biz” buyurması büyüklük ve yücelik içindir. Yani büyüklük şanımız olan biz, güç ve kuvveti bilinen Allah'ız, yahut biz başka değil, yalnız biz ölüleri diriltiriz ve önceden gönderdikleri şeyleri; hayatlarında yaptıkları iyi ve kötü bütün amelleri ve eserlerini, yani geriye bıraktıkları faydalı veya zararlı eserlerini, gerek okuttukları ilimler, yazdıkları kitaplar, yaptıkları vakıflar, medreseler, mescidler, mektebler, yollar, çeşmeler, köprüler, hastaneler, çeşitli imaretler gibi hayır ve hasenat kuruluşlarını ve gerek zulüm ve düşmanlık kanunlarını tesis, günah ve isyan örnekleri tertib eden fesat ocakları gibi uğursuz şer ve kötülüklerini ve hatta bütün izlerini ve gölgelerini yazarız, adlarına, hesaplarına geçiririz.

Sahih bir hadiste rivayet edilmiştir ki: **“İnsan öldüğü zaman şu üçten başka bütün ameli kesilir: Sadaka-i cariyeye (devam eden sadaka), kendisinden faydalanılan ilim, ona dua eden salih evlat.”** Demek ki, bu hadis-i şerif, kalacak hayırlı eserlerin kısımlarını açıklamıştır.

Âyet bunların zıddı olan kötü eserlerin de yazılacağını açıklıyor. Ve zaten her şeyi önce açık

bir kütükte, bir ana kitapta, yani Levh-i mahfuz'da sayıp yazmışızdır. Yani her şey, oluşundan önce Allah'ın ilminde belli olup Levh-i mahfuz'da bütün sayısıyla zabtedilmiş olmakla beraber, olduktan sonra da bütün izleri ve gölgeleriyle yazılır ve insanlar bu şekilde yaptıklarından sorumlu tutulur. Böyle korkut ve müjdele.

Öyleyse güç yetirebildiğiniz kadar Allah'tan korkup-sakının, dinleyin ve itaat edin. Kendi nefsinize hayır olmak üzere infakta bulunun. Kim nefsinin bencil-tutkularından (ya da cimri tutumundan) korunursa; işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Teğabun: 16)

Âyeti kerimelerde anlaşılacağı üzere Allah-u Teala'dan sakınmak utanmak, nimetlere karşı nankörlük ve sevdiğimizi kırmama adına dikenli yollarda yürüyormuş gibi hayat programımıza dikkat etmek, görevimiz ve sorumluluğumuzdur.

Ancak böyle manevi özelliklerde ki insanlar hakkıyla korkup sakındıkları için toplumu İslâm'a, doğruya yönlendirebilirler. Cemaatleri saf, hakiki manada kul olma aşamasına getirebilirler.

Rabbim, Kendisinden hakkıyla sakınan insanların sayısını ziyâdeleştirmesi duası ile müzakeremizi nihayete erdirirken, siz değerli okuyucularımızı Allah'a emanet ediyorum.

Selam ve dua ile...

SAĞLIKLI HAYAT

PEKMEZİN FAYDALARI

- Kalsiyumu, sütün 3 katıdır.
- Öksürük, grip, kemik erimesine ve kansızlığa iyi gelir.
- Balgam söktürür.
- Mide şişkinliğini giderir.
- Bağırsak parazitlerini temizler.
- Doğal şeker, zengin mineral ve vitaminler (A,B, B2, B3, D) ile doğal güç ve besin kaynağıdır.
- Yüksek sodyum ve potasyum vardır. Kanı temizler.
- Akciğer kanserini % 90 oranında önler.
- Kalp çarpıntısını önler.
- Vücuttaki radyasyonu dışarı atar.

BAL VE TARÇIN

Tıpta da bal, asırlarca hayati ilaç olarak kullanılmaktadır. Bugünün bilim adamları da birçok hastalıkların tedavisinde balı çok etkili bir ilaç olarak kabul etmişlerdir. Kopenhag Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmada; kahvaltıdan önce bir yemek kaşığı bal ve bir çay kaşığı tarçın alan 200 hastanın 73'ü bir hafta içerisinde şifa bulmuşlar, geri kalan yürüyemeyen ve hareket edemeyen hastalar da bir ay içerisinde şifa bulmuşlardır. Bal ve tarçın birçok hastalığa iyi geldiği tespit edilmiştir.

- Canlılığı artırır.
- Kalp krizinden korur.
- Diş ağrısını kesebilir.
- Kanserlilere faydalıdır.
- Kolesterol seviyesini düşürür.
- Grip mikroplarını öldürür.
- Gebe kalmayı hızlandırır.
- Deriyi taze ve yumuşak tutar.
- Bağışıklık sistemini kuvvetlendirir.
- Mide ağrıları ve ülser için faydalıdır.
- Vücutta yağın birikmesine engel olur.

AVRUPA'DA İLAÇ OLARAK SATILAN ÜZÜM ÇEKİRDEĞİNİN FAYDALARI

Antioksidantlar, vücudumuzdaki kimyasal reaksiyonlar sonucu oluşan veya dışarıdan sigara, alkol, kirli hava v.s. ile alınan zararlı maddeleri etkisiz hale getiriyor. Uzmanlara göre vücudun antioksidant üretimi 25 yaşından sonra yavaşlamaktadır. Bu yavaşlamanın yol açtığı deformasyonları yok etmek için bilinen en kuvvetli antioksidant ise organik üzüm çekirdeği ekstraktıdır. Çekirdek, bağ dokularını güçlendirerek cilt sarkmasına engel oluyor. Cildin elastik, yumuşak ve düzgün olmasını sağlıyor. **Üzüm çekirdeğinde tavsiye edilen miktar günde 150 ile 300 miligram.** Damar sağlığını korumak için gerekli doz ise günde 5-10 gram. Üzüm çekirdeğinin insanlar üzerinde herhangi bir yan etkisi görülmemiş.

Kimler kullanmalı?

- Kan damarlarının yardımı ihtiyacı duyduğunu düşünenler.
- Cildindeki kırışıklıklar günden güne fazlaşanlar.
- Cildi cansız ve solgun görünenler.
- Cinsel yaşantısında kendini yetersiz hissedenler.
- Kalple ilgili sorunları olanlar.
- Ani kalp krizi riski olanlar.
- Görme gücünde yaşlanmaya bağlı bozulma olanlar.
- Şişlikler ve ödem alerjilerinde.
- Yüksek tansiyonda.
- Kolayca kanama ve morarma eğilimi olanlar.
- Daha önce kanamaya bağlı felç geçirenler.
- Şeker hastalığı olanlar.
- Varis ve hemoroit gibi soruları olanlar.

Şunu belirtmek gerekiyor ki; yukarıda bahsettiğimiz faydaların birçoğu çekirdeğin damarları onarıcı özelliğinden kaynaklanıyor.

Çünkü damarlar, insan bedenini ayakta tutan ana mekanizmalar. Onların bozukluğu insan bünyesinde birçok hastalığa neden oluyor. Damarları onaran çekirdek, böylelikle diğer hastalıkların iyileşmesinde de önemli bir etkiye sahip oluyor.

GÖRÜYÖRÜZ AMA BAKIYOR MUYUZ?

PROF. DR. VOLKAN TUZCU

Rabbimizin bize bahşettiği en büyük nimetlerden olan görmenin sadece göz ve beyin ilişkisi ile açıklanamayacağını biliyor muydunuz ? Peki, gördüğümüz renklerin kaynağının ne olduğu sorulsa nasıl cevap verirsiniz ? Gözümüz mü yoksa beynimiz mi farklı renkleri ortaya çıkaran organlarımız ? Renklerin ibret alınması, dolayısı ile tefekkür edilmesi gereken bir husus olduğu Kur'anı Kerim` de Nahl Suresi 13. Ayetinde vurgulanmıştır: "Sizin için yeryüzünde çeşitli renk ve biçimlerle yarattığı şeyleri de sizin hizmetinize verdi. Öğüt alan kimseler için bunda ibretler vardır."

Gözümüze gelen ışık, göz dibimizdeki retina tabakasındaki özel hücre alıcılarını uyarır. Burada ki antenler ile alınan bu sinyaller retinadaki hücrelerin bağlantıları aracılığı ile sinir hücrelerine elektrik sinyalleri olarak aktarılır. Bu sinir hücreleri de sinyalleri beynimizin belli bölgelerine taşırlar. Bunun sonucunda da görme işlevi gerçekleşmiş olur. Biyoloji kitaplarında bu esnada olan olaylar ile ilgili çok daha fazla detay bulunabilir. İşin sadece fiziksel yönü dikkate alındığında görme fonksiyonunun ortaya çıkışı genelde bilim adamları tarafından bu şekilde özetlenir. Tabii materyalist ve akıldan yoksun bir anlayış ile bakıldığında böyle özetlenen bu olayların arka planında akıl sahipleri için çok daha büyük ibretler olduğuna Kur'an-ı Kerim'de de işaret edilmektedir.

İnsan gözü güneşten gelen elektromanyetik dalgalarının çok az bir kısmını, sadece belirli dalga boyu aralığındaki bölümünü, 380-780 nm arasını görebilir. Oysaki güneşten gelen elektromanyetik radyasyon dalga boyu 100-1,000,000 nm arasındadır. Yani güneşten gelen dalgaların çok dar bir dalga boyundaki kısmının tabiatındaki yansımalarını görebiliriz aslında. Göremediğimiz

kısımda ise ultraviyole ışık (100-400 nm), ve kızılötesi ışık (700-1,000,000 nm) mevcuttur. Dolayısıyla güneşten gelen elektromanyetik dalgaların göremediğimiz kısmı görebildiğimizden çok daha fazlasıdır. Ama burada başka bir ilginç husus da bu kadar geniş bir frekans aralığı ile gelen dalgaların güneşten en yoğun olarak gelen kısmının da bizim görebildiğimiz dalga boyu aralığı ile aynı olmasıdır, yani görünür ışık kaynağının güneşten gelen yoğunluğu ya da gücü kızılötesi ve ultraviyole kaynaklarından çok daha fazladır. Peki güneş ışığının renkleri nereden gelmektedir ?

Göz dibimizdeki retina tabakasında 3 çeşit renk görmeye hassas alıcılar vardır: kırmızı, yeşil ve mavi. Bunlar uyarılınca farklı renkleri görürüz ve bunlar farklı şekilde beraber uyarılınca da farklı renkler ortaya çıkar. 430 nm civarındaki dalgalar ile mavi, 570 nm civarındaki dalgalar ile de kırmızı alıcılar uyarılır. Aslında bunların adı mavi veya kırmızı alıcılar olsa da bu alıcıların rengi yoktur. Sadece bu frekanslardaki dalgalara hassas antenlerdir.

Yapısal olarak birbirinden fazla farkları da yoktur. Retinadaki uyarıları beyne taşıyan sinirler de aslında benzer yapıdadır. Peki o zaman renkler nerede ortaya çıkmaktadır Bir an için kırmızı ve mavi alıcıların hücrelerdeki yerini değiştirdiğimizi düşünelim. O zaman gökyüzünü kıpkırmızı, kırmızı bir çiçeği de masmavi görürdük. Çünkü bütün mesele retinadaki hangi alıcıların uyarıldığı ile ilgilidir.

Aslında minik bir iğne ile retinadaki alıcılara zayıf elektrik uyarıları versek de aynı renkleri görebiliriz. Yani tabiatın gelen ve güneş ışığının görebildiğimiz kısmının yansımalarının uyarılması ile ortaya çıkan renkler aslında tabiatın bir özelliği değildir.

Madem renkler tabiattaki varlıkların özelliği değil o zaman acaba beynimiz mi renklerin kaynağı? Retinadan beyne giden görme sinirlerini ve bunların beyinde ulaştığı bölgeleri bir an için hayal edin. Bütün bunlar sinirler, sinir uçları ve birbirinin yapısal olarak çok benzeri olan beyin hücreleri. O zaman beynimizin renklerin kaynağı olması iddiası da son derece yetersiz kalan bir izah oluyor. Bazen anestezi yapılan beyin ameliyatları buna güzel bir delil aslında. Cerrahlar hastanın beyinin dış kısmına iğne ucu ile dokununca hastalar farklı renkler görebiliyorlar. Peki o zaman bu kadar farklı renkler, şekil ve yapı olarak benzer hücrelerin uyarılması ile nasıl ortaya çıkıyor ?

Aslında diğer duyuların durumu da görme duyusundan çok farklı değil. Sesleri beynimize ileten de yine benzer hücreler. İç kulakta belli frekanslardaki ses dalgaları ile uyarılan hücrelerin sinir yoluyla ilettiği uyarılar renkleri ileten sinirlerinden yapı olarak hiç de farklı değil. Hatta imkan olsa duyma sinir hücreleri ile görme sinirlerini birbirine ters bağlasak, ses dalgaları kulağa gelince renk ve şekil görmek, göze güneş ışığı düşünce de ses duymak mümkün olabilirdi.

Aslında bunun ilginç bir örneği renk körlerinde var zaten. Renk körleri renkleri bizim gördüğümüz gibi görmezler, çünkü tabiatın gelen güneş ışığı dalgaları onlarda farklı retina hücrelerini uyarır. Yani aslında mavi olan gökyüzü değildir, göz dibimizdeki hücreler veya beynimizdeki hücrelerin de ürünü değildir mavi renk. Tüm bunlar mavi rengin ortaya çıkmasında aracı olurlar. Tüm bu olaylar iyi tefekkür edildiğinde beynimizin duyuları ortaya çıkarmada sadece vesile olduğuna ve ancak bildiğimiz fiziksel yapının dışında bir yapı ile bu duyuların ortaya çıkabileceğine, işaret eder, tabii akıl sahipleri için.

Kur'an-ı Kerim'deki farklı ayetlerde bu konuya çok güzel işaret buyurulmuştur:

56/68- İçtiğiniz suya ne dersiniz?!

56/69- Siz mi onu buluttan indirdiniz, yoksa indiren biz miyiz?

56/70- Dileseydik onu acı bir su yapardık. O halde şükretseydiniz ya!..

Dileseydik onu acı bir su yapardık. Yukarıda irdelemeye çalıştığımız konuyu tekrar düşünerek bu ayeti tefekkür edelim. İlk anda bunları düşünmezsek şu aklımıza gelebilir: Zaten su tatlıdır, nasıl acı olabilir ki ? Dikkat edelim ayette suya acı bir şey katardık demiyor, onu acı yapardık diyor. Peki aslında tatlı olan suyu biz acı olarak algılayabilir miydik ki ? Duyularımızın ortaya çıkışının aslında gelen uyarılardan bağımsız olduğunu söylemiştik, o zaman bu sorunun cevabı evet olacaktır. Yani aynı su dilimizdeki daha tatlı duyguyu veren alıcıları değil de acı alıcılarını uyarıyorsa aynı suyu acı olarak algılamayacak mıydık ? Bazı hastalıklarda ağız tadımızın nasıl değiştiğini düşünelim.

O zaman bu ayetlere bu gözle bakılınca ne kadar muazzam bir gerçeğe işaret edildiği yalın bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Rabbimiz bizim en önemli ihtiyaçlarımızdan olan suyu, bizde en güzel şekilde tat duygusu oluşturması için dilimizdeki tat duygusu alıcılarının en uygun olanlarını su moleküllerine hassas olacak şekilde yaratmış. İstese, su molekülleri sanki acı bir ilaçta olduğu gibi sadece acı tadın alıcılarını uyaracak şekilde yaratırdı, biz de bu büyük nimeti acı acı içmek zorunda kalırdık.

İşte tefekkürü emreden benzer ayetlerde de işaret edildiği gibi çevremizdeki tabiata bu bilgiler ışığında baktığımızda her şey çok daha farklı bir anlam kazanacaktır. Rengarenk bir çiçeğin renklerinin kaynağının çiçek olmadığını, güzel kokan bir gülün kokusunun da o gülden gelmediğini, ve daha nice duyu algılamalarının tabiatın ürünü olmadığını, tabiattaki varlıkların sadece bu duyuların ortaya çıkışına vesile olduğunu tefekkür ederek hikmetler dolu yeni pencerelerin sizin için açıldığını şahitlik edeceksiniz.

BU MEVSİMDE DUA TOHUMLARINI EKELİM

ADEM ŞENER

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adı ile ...
Dünyanın dört bir tarafında Müslümanların eza ve cefa çektiği ve binbir türlü zulüme maruz kaldığı bu günümüz dünyasında Müslüman, en büyük silahı olan dua ile Mevla'ya yönelmeli, Filistin'de, Mısır'da, Suriye'de Afganistan'da, Irak'ta, Çeçenistan'da ve küfürle fiili mücadele edilen diğer bütün cephelerde çarpışan İslam ordularının yanında manevi destek vazifesi gören dua ordusunun birer neferi olmaya gayret etmelidir.

Dua, zorluk kapılarını açan anahtardır. Dua belaları ortadan kaldırmaya vesiledir.

Dua, kulun Rabbi ile konuşmasıdır. Sevenin sevgiliye halini arz etmesi, insanın acizliğini, çaresizliğini ve perişanlığını anlaması ve Yüce Yaratan'a sığınmasıdır.

Dua, kulun, kendisine şah damarından daha yakın olan Yüceler Yücesi'ne ünsiyet peyda etmesi, kendisini tamamen O'na teslim etmesidir.

Allâh'a sığınmak, bir yaratılış kânunu ve kulluk muktezâsıdır. Yerde ve göklerde ne varsa, ilâhî takdîre râim olmuş bir hâlde, O sonsuz kudret sâhibini lisân-ı hâl ile zikretmekte ve O'na yalvarışta bulunmaktadır. Gerçek bir dînî terbiye de, duâ hâlini mü'minin rûhunda sürekli kılmayı hedefler. Zirâ duâ, kalbde Allâh'a açılan en yüce kapının anahtarıdır.

İbn-i Ömer (Radiyallahü Anhüma) dua ile ilgili olarak Allah Rasulü (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in şöyle buyurduğunu anlatır: **“Kime dua kapısı açılmış ise ona rahmet kapıları açılmış demektir. Allah'tan talep edilen (dünyevi şeylerden) Allah'ın en çok sevdiği afiyettir. Dua, inen ve henüz inmeyen her çeşit (bela ve musibet) için faydalıdır. Kazayı sadece dua geri çevirir. Öyle ise sizlerin dua etmeniz gerekir.”** (Tirmizi)

Dua Arapça'da, çağırma, davet etmek, rağbet göstermek, yardım talep etmek, ismen çağırma (tesmiye) mânalarına gelir. İbadete de dua denmiştir.

Ebû'l-Kâsım el-Kuşeyrî şu açıklamayı yapar: “Dua Kur'an'da muhtelif mânalarda gelmiştir.

1- İbâdet: **وَ تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا يَنْفَعُكَ وَ يَضُرُّكَ**

«**Sana fayda da zarar da vermeyecek Allah'tan başkasına dua (ibadet) etme**” (Yunus 106).

2- İstiğâse (yardım talebi): **وَ ادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ**

“**Allah'tan başka güvendiklerinizi de yardıma çağırın**” (Bakara 23).

3- Nidâ **يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ**

“**Sizi çağırdığı gün, O'na hamdederek davetine uyarsınız**” (İsra 52).

4- Senâ: **قُلْ أَوْدَعُوا اللَّهَ أَوْدَعُوا الرَّحْمَنَ**

“**De ki: “Gerek Allah deyin, gerek Rahmân deyin, hangisini derseniz deyin en güzel isimler O'nundur**” (İsra 110).

Keza: **وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ**

«**Rabbimiz: «Bana dua edin ki size icabet edeyim» dedi**» (Gâfir 60).

Cumhur, duâyı ibadetin bir şubesi olarak görmüş ve “**Dua ibadetin en büyüğüdür**” demiştir. Nitekim hadiste de: **«الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ»** «**Dua ibadetin tâ kendisi**» veya **«الدُّعَاءُ مَخُّ الْعِبَادَةِ»** «**Dua ibadetin özü (iliği)**» olarak tavsif edilmiştir.

Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) pek çok hadislerinde mü'minleri dua etmeye teşvik eder: **لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ مِنَ الدُّعَاءِ**

“**Allah indinde duadan daha kıymetli bir şey yoktur.**”

مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ يَغْضَبْ عَلَيْهِ

“**Allah, kendinden istemeyene gadab eder.**”

تَسَلُّوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ

“**Allah'ın fazlından isteyin, zira Allah istenmesini sever.**”

الدُّعَاءُ مِفْتَاحُ الرَّحْمَةِ

“**Dua rahmetin anahtarıdır.**”

الدُّعَاءُ سِحُّ الْمُؤْمِنِ وَعِمَادُ الدِّينِ وَنُورُ السَّمَوَاتِ وَأَرْضِ
“Dua mü'minin silahı, dinin direği, semâvat ve arzın nurudur.”

الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ

“Duâ, kazayı defeder.”

الدُّعَاءُ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ فَعَلَيْكُمْ عِبَادُ
اللَّهِ بِالْدَّعَاءِ

“Dua, gelmiş olan musibet için de henüz gelmemiş olan musibet için de faydalıdır.”

“Dua belâyı defeder.”

Nu'man İbnu Beşîr (Radiyallahu Anh) anlatıyor: “Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem): **“Dua ibadetin kendisidir”** buyurdular ve sonra şu âyeti okudular. “Rabbimiz: **“Bana dua edin ki size icâbet edeyim. Bana ibadet etmeyi kibirlerine yediremeyenler alçalmış olarak cehenneme gireceklerdir”** buyurdu.” (Gâfir 60)

İbnu Ömer (Radiyallahu Anhüma) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki: **“Kime dua kapısı açılmış ise ona rahmet kapıları açılmış demektir. Allah’a taleb edilen (dünyevî şeylerden) Allah’ın en çok sevdiği afiyettir. Dua, inen ve henüz inmeyen her çeşit (musibet) için faydalıdır. Kazayı sadece dua geri çevirir. Öyle ise sizlere dua etmek gerekir.”**

Kişiyeye dua kapısının açılması, çokça dua etmeye muvaffak kılınmasıdır. Dua edebilmek, kişi için büyük bir hayırdır. Mü'min, ayet-i kerîmenin mantûkunca, kendisine isâbet eden her hayrını Allah’tan bilmekle mükelleftir: **“Sana ne iyilik gelirse Allah’tandır, sana ne kötülük gelirse nefsendendir”** (Nisâ 79), Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) dua etme hayrını **“dua kapılarının açılması”** olarak ifâde buyurmuştur.

Rahmet kapısının açılması, duası sebebiyle bazan dileğinin aynen verilmesi, bazan da ona denk şekilde günahının affını ifade eder. Her ikisi de rahmettir,

Allah’tan istenenler arasında Allah’ın en ziyade sıhhati sevmesi, insan için sıhhatin önemini te’yîd eder. Ancak, sıhhat ve âfiyet âbid mü'minde kıymet ve değer kazanır. Çünkü mü'min, sıhhatli geçen örünü faydalı ve hayırlı faaliyetle, ibâdetlerle meyvadâr kılar. Sıhhat kâfirin küfrünü, fâsığın fiskını artırabilir. Bu ise kişi için hayır değil, şerdir. Öyle ise mü'min, sıhhat isteyecek fakat bu ömrü hayırlı işlerde geçirme gayretini eksik etmeyecektir, zira ahirette ömrün her anından hesap var ve sağlıklı ömrün hesabını vermek daha zordur.

Duanın, inen musibet için faydası, onun ortadan kalkması, hafif atlatılması şeklinde olabilir. Yahut da Cenâb-ı Hakk’ın vereceği sabır ve mukâvemet yoluyla da olabilir. Böylece musibete tahammül edilir ve zararı hafif atlatılır. Zaten gelmiş olan musibet karşısındaki sabırsızlık ve panik musibeti katmerler. Allah’tan geldiğinin şuuru içinde “her duaya cevap var” inancıyla Rabb-i Rahimine iltica edenin kazanacağı rûhî emniyet ve sakinet kişiyi panikten ve dolayısıyla paniğin getireceği müteakip musibetlerden korur. Binaaleyh, musibet anında yapılacak duanın tesiri kesindir.

İnmeyen musibete duanın faydası daha zâhirdir. Henüz inmemiş olan belâ, duanın bereketiyle defedilip kaldırılabilir. Yahut, musibete maruz kalacak kişiyi, duanın önceden te’yîd ve takviyesi de âlimlerce bir fayda olarak değerlendirilmiştir, duanın kaza ve belâyı defedeceğine dair Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)’in beyanlarını en başta kaydetmiştir.

Hadis, son olarak, belirtildiği gibi mutlak hayır ve fayda olan duaya mü'minleri teşvîk etmekte, **“öyle ise sizlere dua etmek gerekir”** buyurmaktadır.

DUANIN EDEBLERİ

Duanın kabule daha yakın olduğu vakitleri kollamalı ve bu hassaten bu vakitlerde dua etmeye çalışmalıdır. Duanın kabule yakın olduğu vakitlerden bazıları şunlardır:

- Seher vakti

Hazreti Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh)’dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Her gece Rabbimiz gecenin son üçte biri girince, dünya semasına iner ve kim bana dua ediyorsa ona icabet edeyim. Kim benden bir şey istemişse onu vereyim, kim bana istiğarda bulunursa ona mağfirette bulunayım’ der.” (Buhari)

- Farz namazların sonunda

Hazreti Ebû Ümâme (Radiyallahu Anh)’dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **“En ziyade dinlenmeye (ve kabule) mazhar olan dua gecenin sonunda yapılan dua ile farz namazların ardından yapılan dualardır!”** (Tirmizi, Daavât: 80)

-Ezan ile kamet arası

Hazreti Enes (Radiyallahu Anh)’dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **“Ezanla kamet arasında yapılan dua reddedilmez (mutlaka kabule mazhar olur).”** (Ebû Dâvud, Salât: 35; Tirmizi, Salât: 46)

- Secdede iken

Hazreti Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **“Kul Rabbi-ne en ziyade secdede iken yakın olur, öyle ise (secdede) duayı çok yapın.”** (Müslim)

Zorluk anında
Yolculuk anında
Hastalık zamanında
Yağmur yağarken

Allahü Teâlâ yolunda cihat için saf tutulurken

Hazreti Sehl İbnu Sa'd (Radiyallahu Anh)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **“İki şey vardır, asla reddedilmezler: Ezan esnasında yapılan dua ile insanlar birbirine girdikleri savaş sırasında yapılan dua.”** (Muvatta, Nidâ: 7;)

Tüyler ürperdiği zaman
Kâbe-i Muazzama görüldüğü zaman
Tavaf yapılırken
Zemzem içilirken
Safa ile Merve tepeleri arasında sa'y yapılırken
Receb-i Şerif ayının ilk gecesi
Şaban-ı Şerif ayının on beşinci gecesi (Beraat Gecesi)
Kadir Gecesi
Arefe Gecesi
Cuma gecesi ve günü
- İftar vakti

Dua öncesi manevi bir temizlik yapmalı, tevbe ve istiğfar etmeli, helal yemeye gayret etmeli, doğru sözlü olmalı ve ibadet ve taate yönelmek sureti ile kalbi temizlemeye çalışmalıdır.

“Biliniz ki, Allahü Teâlâ kendisinden gafil bir kalbin duasını kabul etmez.” (Tirmizi, Daavât: 64)

Hakkını çiğnediği ve kötülük ettiği kimselerden helallik almalı, herkesin hakkını geri vermelidir.

Duanın başında ve sonunda Allahü Teâlâ'ya hamd etmeli ve Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e salavat okumalıdır.

Hazreti Fadâle İbnu Ubeyd (Radiyallahu Anh) anlatıyor: **“Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) dua eden bir adamın dua sırasında Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e salat ve selam okumadığını görmüştü. Hemen: ‘Bu kimse acele etti’ buyurdu. Sonra adamı çağırıp: ‘Biriniz dua ederken Allahü Teâlâ'ya hamd-ü sena ederek başlasın, sonra Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e salât okusun, sonra da dilediğini istesin’ buyurdu.”** (Tirmizi, Daavât: 66;)

Hazreti Ömer (Radiyallahu Anh)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **“Dua sema ile arz arasında durur. Bana salât okunmadıkça, Allahü Teâlâ'ya yükselmez.”** (Tirmizi, Salât: 352)

Ellerini semaya kaldırarak ve avuç içlerini semaya doğru tutarak dua etmelidir.

Hazreti İbn-i Abbas (Radiyallahu Anhüma)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **“Allahü Teâlâ'dan avuçlarınızın içiyle isteyin, sırtlarıyla istemeyin; duayı tamamlayınca avucunuzu yüzlerinize sürün.”** (Ebû Dâvud, Salât: 358)

- Duada aceleci olmamalıdır.

Hazreti Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **“Acele etmediği müddetçe her birinizin duasına icâbet olunur. Ancak şöyle diyerek acele eden var: ‘Ben Rabbime dua ettim, duamı kabul etmedi.’”** (Buhârî, Daavât: 22;)

- Duada ısrarlı olmalıdır.

Hazreti Aişe (Radiyallahu Anha)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **“Şüphesiz Allahü Teala ısrarla dua edenleri sever.”** (Taberani, Kütübü'd-Dua: 2/795)

- Dua ederken istediği şeyleri üçer defa istemelidir.

Hazreti İbn-i Mes'ud (Radiyallahu Anh) anlatıyor: **“Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) duayı üç kere yapmaktan, istiğfarı üç kere yapmaktan hoşlanırdı.”** (Ebû Dâvud, Salât: 361)

- İhlâsla dua etmelidir.

Hazreti Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **“Allahü Teâlâ'ya duayı, size icabet edeceğinden emin olarak yapın. Şunu bilin ki Allahü Teâlâ (bu inançla olmayan ve) gafletle (başka meşguliyetlerle) oyalanan kalbin duasını kabul etmez.”** (Tirmizi, Daavât: 66)

Duasına başkalarını da katmalı, dünyevi ve uhrevi ihtiyacı ve sıkıntısı olanlara da dua etmelidir. Zira kişinin gıyabında yapılan dua, kabule daha yakındır.

Hazreti Abdullah İbn-i Amr İbni'l Âs (Radiyallahu Anh)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“İcâbete mazhar olmada gâib kimsenin gâib kimse hakkında yaptığı duadan daha süratli olanı yoktur.” (Tirmizî, Birr: 50)

- **Dua ederken özlü dualar ile niyaz ve müna-catta bulunmalıdır.**

Hazreti Aişe (Radiyallahu Anha) anlatıyor: “**Peygam-ber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) özlü duaları ter-cih eder, diğerlerini bırakırdı.**” (Ebû Dâvud, Salât: 358)

Allahü Teâlâ’dan kararlı bir şekilde istemeli, is-tekte ciddi ve devamlı olmalıdır.

Hazreti Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh)’dan rivayet edi-len bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “**Sizden hiçbiriniz dua ettiğinde ‘Allah’ım! Dilersen bana mağfiret et, dilersen bana rahmet et’ demesin. Lakin kararlı bir şekilde istesin. Çünkü kimse, Allahü Teâlâ’ya zorla bir şey yaptıramaz.**” (Buhari, Daavât, 7)

- **Dua ederken abdestli olmalı ve kıbleye yö-nelmelidir.**

Duanın bir an önce kabul olmasını istememeli-dir. Eğer duası gecikirse, ümitsizliğe kapılmayıp so-nunu beklemeli ve “Bunda da Allahü Teâlâ’nın bir hikmeti vardır” demelidir.

İstedığı şeyin geç elde edilmesini istememelidir. Dua ederken dileğinin hasıl olması için ne çok ace-le etmeli, ne de geç hasıl olmasını istemeli, ikisinin arasında bir yol tutmalıdır.

Huzur ve huşu ile, umarak ve korkarak dua et-melidir.

Allahü Teala şöyle buyurmuştur: “**Onlar, hayır işlerine koşarlar, umarak ve korkarak bize yal-varırlar, ve bizden korkarlardı.**” (Enbiya Suresi: 90)

Müslümanlardan intikam almak, onlara zarar vermek gibi günah olan şeyleri istememelidir.

Allahü Teâlâ’ya dua etmekten asla bıkmamalı, umutsuzluğa düşmemeli ve duasının mutlaka bir gün kabul edileceğine inanmalıdır.

Ana-babayı razı etmeli, onların, misafirin ve mazlumun duasını almaya çalışmalı, mazlumun ahından kaçınmalıdır. Zira mazlumun duası geri çevrilmez, kabul edilir.

Gönülden, gizlice, bağırmadan ve samimiyetle dua etmelidir.

Allahü Teâlâ şöyle buyurmuştur: “**Rabbinize gönülden ve gizlice yalvarın. Doğrusu o, aşırı gidenleri sevmez.**” (Araf Suresi: 55)

Duayı “Âmin” ile tamamlamalıdır

Hazreti İbn-i Mes’ud (Radiyallahu Anh)’dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sal-lâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “**Ey filan!**

Duanı âminle tamamla ve de gözün aydın olsun (duan kabul olsun)!” (Ebû Dâvud, Salât: 172)

- **Duadan sonra ellerini yüzüne sürmelidir.**

Hazreti Ömer (Radiyallahu Anh) anlatıyor: “**Pey-gamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ellerini dua ederken kaldırıncaya, onları yüzlerine sür-medikçe geri bırakmazlardı.**” (Tirmizî, Daavât: 11)

Duanın kabul edildiği yerlerde dua etmeyi ga-nimet bilmeli ve buralarda dua etmeyi ihmal et-memelidir. Duaların kabul olduğu belli başlı yerler şunlardır:

Kâbe-i Muazzama,
Ravza-i Mutahhara,
Mescid-i Aksa,
Mültezem (Hacer-ül Esved ile Kâbe-i Muazzama’nın kapısının arası),
Beytullah’ın her tarafı,
Zemzem kuyusu,
Safa ile Merve tepeleri üzeri,
Arafat,
Mina,
Müzdelife,
Cemerat (şeytan taşlama yerleri),
Peygamberlerin kabirleri,
Dua uzun zaman kabul edilmezse üzülmemeli, karamsarlığa kapılmamalıdır.

Ebû Saîd el-Hudrî (Radiyallahu Anh)’dan rivayet edi-len bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “Müslüman bir kul, bir günah ya da akrabasıyla arayış açmak (gibi şeriata uymayan şeyler) istemedikçe, kendisine şu üç şeyin biri verilmeden duası asla geri çevrilmez.

Ya dua ettiği şey kabul edil(ip dünyada kendi-sine veril)ir, veya ahirette kendisi için o (duanın sevabı) saklanır yahut da duası kadar bir kötülük ondan uzaklaştırılır.” (Hakim, Müstedrek: 1/93)

- **Rahat ve bolluk zamanında da duaya devam etmelidir.**

Hazreti Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh)’dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sal-lâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “**Her kim sıkıntılı ve zor zamanlarında dualarının kabul edilmesini isterse, rahat zamanında çok dua yapsın.**” (Tirmizî, Daavât: No: 3382)

Yâ Rabbî! Aşk, vecd ve samîmî gözyaşlarıyla ilâhî rahmet ve mağfiretinden nasib alabilmemizi lutfeyle! İlâhî rızâna nâliyyet ümidiyle, yarattıklarına merhameti, gönüllerimizin tükenmez hazînesi eyle! İhlâslı kullarının feyizli duâları hürmetine, mübârek vatanımıza saâdet ve dirlik, milletimize hak ve hayırda birlik ihsân eyle!

BOŞANMA KARARININ İZAHI ÇOCUKLARA NASIL YAPILMALIDIR?

MEHTAP KAYAOĞLU
(PSİKOLOJİK DANIŞMAN & PSİKOTERAPİST)

Gece elektronik postalarımı kontrol ederken dikkatimi çaktı.

“Mehtap Hanım, eşimle ayrılıyor. 5 ve 12 yaşında iki kızımız var. Ayrılma kararını nasıl açıklayalım?” sorusuyla karşılaştım. Oturdum cevap yazıyordum ki... “Dur, kişiye özel cevap olmasın, herkes istifade etsin.” dedim kendime ve sizlere de gönderiyorum aynı cevabı...

Boşanmak günümüzde malesef biraz artmaya başladı. Her ne kadar istemesek de çevremizde birileri boşanıyor ve bizler üzülüyoruz. Herkes nice umutlarla evleniyor ama bazen talihsizlikler, bazen yanlış anlamalar, bazen inat kişilikler, bazen beklenmedik anlaşmazlıklar insanların ayrılmasına neden oluyor.

Eğer ayrılık kaçınılmazsa, evlilik danışmanlığı yardımı alın bence. Hatta evlilik ilişkisi bitme noktasına gelmeden aile danışmanlığı hizmeti alın ki lüzumsuz nedenlerle ayrılmayın. Arabanızdan ses gelse koşu koşu servise gidiyorsunuz, koltuğunuzun döşemesi yırtılsa koşu koşu mağazaya gidip yenisini alıyorsunuz, evliliğinizden çatırtılar geldiğinde inatla duymamazlıktan gelip işi son noktasına getiriyorsunuz.

Madem istemesek de birileri boşanıyor, madem bu boşanma durumlarında çocuklara yapılacak açıklama konusunda kafanız karışıyor, ben size hemen maddeler halinde yazıyorum her zaman olduğu gibi. Aklıma gelenleri sıralamanın en kolay yolu bu çünkü...

1. Öncelikle mümkünse ayrılmayın! Evliliğinizde yürümeyen / yürütemediğiniz inandığınız konularda mutlaka aile danışmanlarından / aile terapistlerinden yardım alın. Belki son derece saçma ve aslında üzerinde durulsa kolaylıkla çözümlenebilecek nedenlerle ayrılıyorsunuzdur. Kim bilir?

2. Ayrılma kararı kaçınılmaz bir hal almışsa, bu ayrılık kararını önce zihninizde sağlam bir zemine oturtun. Günlük pratiğinizde “Yok yok ayrılmam lazım benim kesin...!” söylemiyle yaşayıp, içinizde bir yerlerde aslında ayrılmak istemediğinizi düşünüyorsanız, önce kendi iç dünyanızda boşanmaya hazır olup olmadığınızı gözden geçirin. Kendinizi ikna edemediğiniz ayrılma kararını, çocuğunuza iletmeyin.

3. Ayrılmak istediğinize eşler olarak birlikte karar verin. Biriniz ayrılmayı düşünüürken, diğeri hala eşini sevdiğini ve bu evliliğe devam etmek istediğini düşünüyorsa, çocuğun kafası karışır. Oturun! Konuşun! İyisiyle kötüsüyle bir süreç paylaştığınızı, zaman içinde birbirinizden farklı olduğunuzu gördüğünüzü, bu farklılıkların günlük pratiğinizde ikinizi de yorduğunu, her insanın mutlu olmayı hak ettiğini, mutluluğun şimdiden sonra farklı hayatlar yaşamakta gizli olduğunu söyleyin birbirinize. Ayrılmaya birlikte karar verin. Başkalarının lafıyla sözüyle ayrılmayın. Başkalarının gereksiz ısrarlarıyla da iyi gitmeyen bir evliliği sürdürüp kendinize zulmetmeyin! İkiniz karar verin...!

4. Ayrılma kararını çocuklarınızın yaşına uygun olacak şekilde yapın.

Örneğin çocuklarınız iki yaş altındaysa karşınıza alıp konuşmanız gerekmeyecek. Fakat “Babam nerde?” diye sorarsa “Baba şimdi çok uzağa gitti, artık her zaman eve gelemeyecek. Ama seni çok seviyor, hafta sonları gelip seninle oyun oynayacak.” Deyin.

5-6--7 yaş civarı çocuğunuza dolambaçlı olmayan, anlayabileceği düz ifadelerle “Baba artık bizimle yaşamayacak. Biz birlikte burada yaşayacağız. Seni çok seviyor baban. Elinden geldiğince sık sık seni görmeye, seninle oynamaya gelecek. Ne zaman istersen telefonla arayıp konuşabilirsin.” Diyebilirsiniz.

9-12 yaş civarı çocuğunuz biraz daha iyi anlayacağı için “Annenle ben anlaşamıyoruz yavruçugum. Evde tartışmalar, sorunlar yaşıyoruz. Sizler bu anlaşmazlıktan olumsuz etkileniyorsunuz. Hiçbirimiz mutlu değiliz. Ayrılır, ayrı evlerde yaşarsak hepimiz daha mutlu olacağız gibi görünüyor. Anneniz de ben de sizi çok seviyoruz. Her zaman birlikte olacağız, sadece yeni hayatımızda farklı evlerde yaşayacağız.” şeklinde söyleyebilirsiniz.

13-17 yaş civarı gençler zaten biz söylemesek de ne olduğunu gayet iyi biliyorlar. Onlara da “Oğlum, bir süredir aramızdaki ilişkinin iyi gitmediğini biliyorsun. Ayrılmaya karar verdik. Ama bundan sonraki hayatımızda kim kiminle nerede kalacak, nerede kiminle yaşayacak gibi konularda karar vermemiz lazım. Ve senin de bu kararları alırken yapacağımız konuşmalara katılmanı istiyoruz. Seni çok seviyoruz. Senin için en uygun yaşam koşullarını oluşturmak istiyoruz.” Şeklinde izah edebilirsiniz.

5. Ayrılma kararını açıklarken ilişkide yaralanmış kişi olarak konuşma yapmayın. “Ahh yavrum, baban başka birine aşık olmuş, bu durumda onunla daha fazla evli kalamam.” veya buna benzer yorumlara girmeyin. Çocuk için gerekçe değil, netice önemlidir. Karşı tarafa olan öfkenizi yansıtmadan, sadece ayrılık kararı açıklayın. Aksi halde çocuğunuzun taraf tutmaya itersiniz ki, çocuk hangi tarafı tutarsa tutsun, diğer tarafa haksızlık yaptığını zannetmeye başlar ve zaman içinde depresyona girebilir. Ne yapın edin ama çocuğunuzun ayrılma kararınızın tarafı haline getirmeyin!

6. Ayrılma kararını söylerken onun duygusal konforunun bozulmayacağını dile getirin.

Çocuklar hep emniyette olmak isterler. Şartlar ne olursa olsun anne/babalarının onları koruyacağını hissetmek isterler.

Duygusal konfor = “Çocuğün sevildiğinin +özlendiğini +terk edilmediğini +şartlar ne olursa olsun anne babası tarafından hep korunacağını” bilmesidir.

“Annen seni çok seviyor, baban da seni çok seviyor, biz hayattayken seni kimse üzemez!” mesajını vermelisiniz.

7. Ayrılma kararınızın açıklanmasından sonra gelecek sorulara hazırlıklı olun. Çocuklar ayrılma kararını duyunca kendi yaş ve ihtiyaçlarına göre ters gideceğinden korktukları durumlar için sorular sıralayabilirler. Örneğin her gece çocuğa kitap okuyan kişi babaysa ve boşandıktan sonra çocuk anneye kalacaksa “Ama ben annemle kalınca, bana gece uyurken kim kitap okuyacak?” diye kendince endişeli bir soru sorabilir. Bu durumda anne; “Tatlı kızım benim, ben okuyacağım, hem de aynen babanın okuduğu gibi çok tatlı okuyacağım hiç merak etme. İstersen babanla bulduğunuz zamanlarda baban da sana kitap okuyabilir.” diyebilirsiniz.

Veya “Ee hafta sonu antrenman çıkışlarında beni kim alacak?” diye soran ergene “Tabii ki baban seni almaya devam edecek, hem antrenman çıkışında birlikte takılır gezersiniz...” diyebilirsiniz.

...

Gönül ister ki kimse ayrılmasın... insanlar mutlu evliliklerinde, huzur dolu ortamlarında gül gibi yaşayıp gitsin... ama olmuyor işte!

Bazen iki kişi aynı evdeyse mutlu oluyor, bazen ayrıldıklarında mutlu oluyor.

İlk aklıma gelenleri yazdım. Eksik kalanlar için soru sormaya devam edebilirsiniz... veya bu konuda çocuğunuz çok sıkıntılı olduğunu görüyorsanız lütfen getirin biz çözelim.

Sevgiler...

Mehtap KAYAOĞLU

(Psikolojik Danışman & Psikoterapist)

www.yuzlesme.tv

mehtap.kayaoglu@yuzlesme.tv

mehtapkayaoglu@gmail.com

<http://www.facebook.com/psk.mehtapkayaoglu>

<http://www.twitter.com/mehtapkayaoglu>

DUALAR VE ZİKİRLER

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

SENE SONU VE SENE BAŞI DUALARI

Bu yazımız vesilesiyle tüm okurlarımızın çıkan seneyi rahmet ve mağfiretle kapatmalarını **Mevlâ-i Mütê'âlimiz**'den niyaz eder ve her birerlerinin yeni hicri yıllarını tebrik ederiz. Sohbetlerimizde beyan ettiğimiz üzere; **Allâh-u Te'âlâ**'nın, kulları hakkındaki yıllık hesap defteri hicri yılın başında açılıp sonunda kapatılır. Arada ne kadar günahlar işlense de **Enes ibni Mâlik** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﷺ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ «مَا مِنْ حَافِظَيْنِ رَفَعَا إِلَى اللَّهِ مَا حَفِظَا مِنْ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ، فَيَجِدُ اللَّهُ فِي أَوَّلِ الصَّحِيفَةِ وَفِي آخِرِ الصَّحِيفَةِ خَيْرًا إِلَّا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﷻ أَشْهَدُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لِعَبْدِي مَا بَيْنَ طَرْفِي الصَّحِيفَةِ.»

“iki yazıcı melek (kulun amellerinden) gece ve gündüz neleri zaptedip **Allâh-u Te'âlâ**'ya (O'nun teftiş makamına) yükseltirler de **Allâh-u Te'âlâ** (amel) defterin(in) başında ve aynı sayfanın sonunda bir hayır(lı amel) bulursa mutlaka **Allâh-u Te'âlâ** (meleklerle hitâben): **'Ben sizi şahit tutuyorum ki, bu kulum için defterin iki tarafı (başı ile sonu) arasında bulunanların tümünü gerçekten bağışladım'** buyurur” (Tirmizî, Cenâiz:9, no:981, 3/310) hadîs-i şerîfi mûcebince bağışlanır. Bundan dolayı hepinizin aşağıda belirtilen tarihlerde sene sonu ve sene başı dualarını ihmal etmemeniz âhiretiniz için çok büyük önem arz etmektedir. **Allâh** rızası için sizden istirhamımız sevdiğinizinizi de bu duaları okumaya teşvik ederek, onların da senelik hesabı mağfiretle kapatmalarına ve bir yıl boyunca şeytandan korunmalarına yardımcı olmanızdır.

Şu hadîs-i şerîfi de unutmamalısınız ki **Ebû Mes'ûd el-Ensârî** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edildiğine göre **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﷺ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷻ «مَنْ دَلَّ عَلَى خَيْرٍ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ فَاعِلِهِ.»

“Kim bir hayra delalet ederse, onun için o hayrı yapanın ecrinin bir misli vardır.” (Müslim, 'imâre:18, no:5007, 6/41)

Bu duaların Arapça lafızlarının okunması efdal olandır. Ama okuyamayanlar bir bilene okutturup onu takip edebilirler. Buna da imkân bulamayanlar aşağıda yazılan manayı okuyabilirler. Çünkü namaz dışında Türkçe dua ve zikir caiz görülmüştür.

SENE SONU DUASI -29 Zilhicce 1434 / 3 Kasım Pazar 2013-

Rivayet olduğuna göre: “Her kim zilhiccenin sonunda (3 kasım pazar günü güneş batmadan önce) üç kere:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ «وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، اللَّهُمَّ مَا عَمِلْتُهُ فِي هَذِهِ السَّنَةِ مِمَّا نَهَيْتَنِي عَنْهُ وَلَمْ تَرْضَهُ وَنَسِيْتُهُ وَلَمْ تَنْسَهُ وَحَلِمْتَ عَلَيَّ بَعْدَ قُدْرَتِكَ عَلَى عُقُوبَتِي وَدَعَوْتَنِي إِلَى التَّوْبَةِ مِنْهُ بَعْدَ جَرَائِئِي عَلَى مَعْصِيَتِكَ، اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ مِنْهُ فَاعْفُرْ لِي وَمَا عَمِلْتُ فِيهِ مِنْ عَمَلٍ تَرْضَاهُ وَوَعَدْتَنِي عَلَيْهِ الثَّوَابَ، فَاسْأَلُكَ اللَّهُمَّ يَا كَرِيمُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ أَنْ تَقْبَلَهُ مِنِّي وَلَا تَقْطَعْ رَجَائِي مِنْكَ يَا كَرِيمُ، وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.»

'Ey **Allâh**! Senin razı olmayıp beni nehyettiğin şeylerden bu sene her ne yaptıysam, ben onların bir kısmını unuttum, Sen ise hiçbirini unutmadım. Üstelik bana ceza vermeye kâdirken mühlet verdin ve ben Sana karşı gelme cüreti göstermişken beni tevbeye davet ettin.

Ey **Allâh**! Ben bütün bunlardan dolayı Senden mağfiret diliyorum. Beni bağışla. Ey kerem sahibi! Ey celâl ve ikram sahibi! Senin razı olup bana sevap vaad ettiğin hangi amelleri bu

sene işlediysem, Senden dilerim ki onları kabul edesin ve Senden ümidimi kesmeyesin. Ey kerem sahibi, kabul eyle! **Efendimiz Muhammed**'e ve âl-i ashâbına salât-ü selâm eyle' derse, şeytan: 'Biz, bir sene yorulup bu günahları işletmek için bunca zahmet çektik, o ise bir anda hepsini sildirdi' deyip yüzüne toprak saçarak kaçır." (Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/156; Mâû'l-'Ayneyn, Na'tû'l-bidâyât, sh:165-166)

SENE SONUNDA OKUNACAK SAADET DUASI

29 Zilhicce 1434 / 3 Kasım Pazar 2013

Her kim aşağıda yazılan saadet duasını senenin sonunda (3 kasım pazar günü güneş batmadan önce) yirmi bir kere okursa uykuyla uyanıklık arasında bütün gizli halleri kendisine gösterilir. Vird sahibi olan kimseler mânevî mertebelerinin ne kadar yükseldiği kendilerine gösterilsin istiyorlarsa bu duayı her gün okumalıdır. Bu dua şöyledir:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا رَبِّ أَكْرَمِنِي بِشُهُودِ أَنْوَارِ قُدْسِكَ وَأَيِّدْنِي بِظُهُورِ سَطَوَاتِ سُلْطَانِ أُنْسِكَ حَتَّى أَتَقَلَّبَ فِي سُبُحَاتِ مَعَارِفِ أَسْمَائِكَ فَأَطْلِعْنِي عَلَى ذَوَاتِ أَسْرَارِ وُجُودِكَ فِي مَعَالِمِ شُهُودِكَ لِأَشْهَدَ بِهَا مَا أَوْدَعْتَهُ فِي عَوَالِمِ الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ وَأَعَايِنِ سَرِيَانِ قُدْرَتِكَ فِي مَعَالِمِ شَوَاهِدِ اللَّاهُوتِ وَالنَّاسُوتِ وَعَرِّفْنِي مَعْرِفَةً تَامَّةً فِي حِكْمَةِ عَامَّةٍ حَتَّى لَا يَبْقَى مَعْلُومٌ إِلَّا وَأَطَّلَعَ عَلَى دَقَائِقِ الدَّقَائِقِ الْمَبْطُونَةِ الْمُوجُودَاتِ وَأَذْهَبِ بِالظُّلْمَةِ الْمَانِعَةِ عَنِ إِذْرَاكِ حَقَائِقِ الْإِيمَانِ وَتَقَرَّبْ مَا فِي الْقُلُوبِ وَالْأَرْوَاحِ بِمُبْهَجَاتِ الْمَحَبَّةِ وَالْوَدَادِ وَالرُّشْدِ وَالْإِرْشَادِ إِنَّكَ أَنْتَ الْمُحِبُّ وَالْمَحْبُوبُ وَالطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَيَا كَاشِفَ الْكُرُوبِ وَيَا دَلِيلَ الْمُتَحَيِّرِينَ وَيَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ أَنْتَ رَبِّي وَرَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ، اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْنَا بَيْنَ النَّاسِ مَعْرُورِينَ وَلَا مِنْ خِدْمَتِكَ مَحْرُومِينَ مَهْجُورِينَ وَلَا بِنِعْمَتِكَ مُسْتَدْرَجِينَ وَلَا فِي الدُّنْيَا مَأْكُولِينَ آكِلِينَ أَمْوَالِ الدُّنْيَا بِالدِّينِ وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.»

"Rahman ve Rahim olan **Allâh**'ın adıyla! Yâ **Rabbi**! Bana mukaddes nurlarını müşâhede edebilme halini ihsan eyle, beni ünsiyetinin güçlü cezbelerinin zuhûruyla teyid eyle ki, bu sayede ben isimlerinin kazandıracağı mârifetlerin tecellîlerinde dönüp dolaşabileyim.

Yâ **Rabbi**! Sen beni Senin müşâhede edilebileceğin meşhed (gösterge)lerde bulunan varlığının sırlarının ta kendilerine vâkıf kıl ki, onlar sayesinde ben Mülk ve Melekût âlemlerine tevdi etmiş bulunduğun sırları müşâhede edebileyim, kudretinin Lâhût ve Nâsût âlemlerinde bulunan âyetlerinin şâhit (gösterge)lerine nasıl nüfûz ettiğini ayan beyan görebileyim.

Sen bana umûmî hikmetler içerisinde öyle bir mârifet nasib et ki, mevcûdatta gizli olan inceliklerden haberdâr olmadığım bir mâlumât kalmasın. İman hakikatlerini idrâke mâni olan karanlıkları benden gider, kalplerde ve ruhlarda bulunan sevgi-dostluk, hidâyet-irşad güzelliklerini bana yakın et. Zira seven de, sevilen de, arayan da, aranan da ancak Sensin.

Ey kalpleri dilediği tarafa çeviren! Ey sıkıntıları açan! Ey şaşkınlara yol gösteren! Ey yaradım isteyenlerin imdâdına kavuşan! Bütün gayıpları hakkıyla bilen ancak Sensin. Benim de, her şeyin de **Rabbi** ancak Sensin. Ey **Allâh**! Bizi insanlar arasında aldatılmış kimseler yapma, hizmetinden mahrum ve uzak bırakma, nimetlerinle helâke çekilen kimselerden eyleme, dünyada düşmanları tarafından yenilen ve din karşılığında dünya malları yiyen bedbahtlardan eyleme. **Allâh-u Te'âlâ** mahlûkatının en hayırlısı olan **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) e ve âl-i ashâbının cümlesine salât eylesin! Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle muâmele eyle. Bütün hamdler âlemlerin **Rabbi** olan **Allâh**'a mahsustur." (Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:64-65)

SENE BAŞI DUASI -1 Muharrem 1435 / 4 Kasım Pazartesi 2013-

1) Rivayete göre: "Her kim muharrem ayının evvelinde (3 kasım pazarı 4 kasım pazartesi-ye bağlayan gece veya en geç 4 kasım pazartesi günü) üç kere:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، اَللّهُمَّ اَنْتَ الْاَبْدِيُّ الْقَدِيمُ، الْحَيُّ الْكَرِيمُ، الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ، وَهَذِهِ سَنَةٌ جَدِيدَةٌ، اَسْأَلُكَ فِيهَا الْعِصْمَةَ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَأَوْلِيَّيْهِ، وَالْعَوْنَ عَلَى هَذِهِ النَّفْسِ الْأَمَّارَةِ بِالسُّوءِ، وَالْاِسْتِعَالَ بِمَا يُقَرِّبُنِي إِلَيْكَ يَا كَرِيمُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ أَجْمَعِينَ.»

'Bütün hamdler, âlemlerin Rabbi olan Allâh'a aittir. Salât-ü selâm, Efendimiz Muhammed'in ve âl-i ashâbının tamamının üzerine olsun. Ey Allâh! Sen Ebedî'sin, Kadîm'sin (başlangıcın ve sonun yoktur)! Hayy'sın, Kerîm'sin (hakîkî hayat sahibi de, kerem sahibi de ancak Sensin)! Hannân'sın, Mennân'sın (son derece acıyan ve çokça lütuflarda bulunan Rabbimizsin)!

İşte bu yeni senedir. Ben bu sene Senden dilerim ki beni kovulmuş şeytandan ve onun dostlarından koruyasın, kötülüğü çokça emreden bu nefse karşı bana yardım edesin ve beni Sana yaklaştıran amellerle meşgul edesin. Ey kerem sâhibi! Ey celâl ve ikrâm sahibi! Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle kabul eyle!

Allâh-u Te'âlâ, Efendimiz ve Peygamberimiz Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e, âl-i ashâbının ve Ehl-i Beyt'inin tamamına salât ve selâm eylesin' derse, şeytan: 'Ömrünün kalan kısmında kendisini güvenceye aldı, artık biz bu kişiden ümidi kestik' der ve Allâh (Celle Celâlihû) ona, kendisini şeytan ve etbâ'ından sene boyunca korumak üzere iki melek görevlendirir." (Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/156; Mâû'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât, sh:165)

2) Ebulleys es-Semerkandî (Rahimehullâh)ın beyanı vechile; muharrem ayının evvelinde (3 kasım pazarı 4 kasım pazartesiye bağlayan gece ve 4 kasım pazar gününde) şu duanın bin kere okunması çok faziletlidir:

«اللّهُمَّ هَذِهِ سَنَةٌ جَدِيدَةٌ، وَأَنْتَ الْمَلِكُ الْقَدِيمُ، اَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَأَسْتَكْفِيكَ مَوْتَهَا وَشُغْلَهَا، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ.»

"Ey Allâh! İşte bu yeni bir senedir. Sen Kadîm (evveli olmayan) bir padişahsın. Ey celâl ve ikrâm sahibi! Ben Senden, bu senenin hayrını ve bu sene içinde olacakların hayırlı olmasını dilerim. Bu senenin şerrinden ve içinde olacakların şerlerinden Sana sığınırım. Bu senenin sıkıntılarından ve (ibadetlerden alıkoyacak) meşguliyetlerinden (kurtulmam için) Senin bana kâfî gelmeni talep ederim." (Ebulleys es-Semerkandî, Tenbihu'l-ğâfilîn, sh:334)

Bin kere okuma fırsatı bulamayanlar yüz kere okuyabilirler. Ona da imkân bulamazlarsa üç kere okumayı ihmal etmesinler.

SENE SONU VE SENE BAŞI ORUÇLARI

29 Zilhicce 1434 / 3 Kasım Pazar 2013

1 Muharrem 1435 / 4 Kasım Pazartesi 2013

Hasen el-Adevî (Rahimehullâh)ın "en-Nefahâtü'n-Nebeviyye" isimli eserindeki nakline göre İbni Hacer (Rahimehullâh)ın, senediyle Hafsa (Radyallâhu Anhâ) vâlidemizden ve İbni Abbâs (Radyallâhu Anhümâ)dan rivayet ettiği bir hadîs-i şerifte:

عَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ ﴿مَنْ صَامَ آخِرَ يَوْمٍ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ وَأَوَّلَ يَوْمٍ مِنَ الْمُحَرَّمِ فَقَدْ خَتَمَ السَّنَةَ الْمَاضِيَةَ بِصَوْمٍ، وَاسْتَفْتَحَ السَّنَةَ الْمُسْتَقْبَلَةَ بِصَوْمٍ وَجَعَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ كَفَّارَةَ خَمْسِينَ سَنَةً.»

“Zilhiccenin son günü (3 Kasım pazar) ile muharremin ilk gününü (4 Kasım pazartesi) oruçlu geçiren kişi geçen seneyi oruçla bitirip, gelecek seneye oruçla başlamış olur, bu nedenle Allâh-u Te'âlâ o kimse için elli senelik (günahları da olsa) keffâret yazar” buyrulmuştur. (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/90; Mâü'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât, sh:167; Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/106)

MUHARREM AYININ VAZİFELERİ

MUHARREM HİLALİ GÖRÜLDÜĞÜNDE (3 Kasım Pazar Akşamı) OKUNACAK DUA

Hilal gören kişi tekbir getirerek otuz kere Fâtiha-i Şerîfe okursa Allâh-u Te'âlâ onu, o ay boyunca hıfzında ve emânında saklar. Hilal görme duaları “Ramazan-ı Şerîf Risalesi”nin baş taraflarında (sh:18-24) zikredilmiştir ki bunların tatbikinde çok büyük faydalar vardır.

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

رُوي عن النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ ﴿إِذَا رَأَيْتُمْ هِلَالَ الْمُحَرَّمِ، فَقُولُوا:

“Muharremin hilalini gördüğünüz zaman şöyle deyin” buyurmuştur:

«مَرَحَبًا بِالسَّنَةِ الْجَدِيدَةِ وَالشَّهْرِ الْجَدِيدِ وَالْيَوْمِ الْجَدِيدِ وَالسَّاعَةِ الْجَدِيدَةِ، وَمَرَحَبًا بِالْكَاتِبِ وَالشَّاهِدِ وَالشَّهِيدِ أَكْتُبَا فِي صَحِيفَتِي بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَأَنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ وَأَنَّ النَّارَ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ.»

“Yeni seneye, yeni aya, yeni güne ve yeni saate merhaba. Yanımda hazır bulunanlara, özellikle iki yazıcı meleğe merhaba. (Ey melekler!) Benim amel defterime: ‘Rahman ve Rahim olan Allâh’ın ismiyle! Ben şuna dâir şahitlikte bulunuyorum ki; gerçekten Allâh’tan başka hiçbir ilah yoktur, O tektir, hiçbir ortağı yoktur.

Şuna da şahitlik ederim ki hiç şüphesiz Muhammed O’nun kulu ve Rasûlüdür. Muhakkak ki cennet de haktır, cehennem de gerçektir. Kıyâmet gelecektir, onda hiç şüphe yoktur ve gerçekten Allâh kabirlerde bulunanları diriltecektir’ diye yazın.” (el-Cevâhiru'l-hams, sh:48)

MUHARREMİN İLK GÜNÜ YAPILACAKLAR

1 Muharrem 1435 / 4 Kasım Pazartesi 2013

Muharremin ilk günü çok mübarek bir gündür. Hatta İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayete göre Allâh-u Te'âlâ'nın Fecr Sûresi'nin ilk âyet-i kerîmesinde yemin ettiği sabah, senenin ilk sabahı olan Muharrem'in ilk gününün sabahıdır.

1) Rivayete göre: “Muharremin ilk günü üç yüz altmış kere Âyete'l-Kürsî okuyan ve her birinin başında besmele çeken ve bu sayıyı tamamladıktan sonra:

«اللَّهُمَّ يَا مُحوِّلَ الْأَحْوَالِ حَوِّلْ حَالَنَا إِلَى أَحْسَنِ الْأَحْوَالِ، بِحَوْلِكَ وَقُوَّتِكَ يَا عَزِيزُ يَا مُتَعَالٍ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.»

‘Ey halleri değiştiren Allâh! Kendi kuvvetin ve kudretinle bizim hâlimizi hallerin en güzeline çevir. Ey Ulu ve ey Yüce! (Duamızı kabul eyle.) Allâh-u Te'âlâ, Efendimiz Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ve âl-i ashâbına salât ve selâm eylesin’ diye dua eden kişi istemediği her şeyden korunur.” Bu böylece denenmiş ve doğru çıkmıştır.

2) Rivayete göre: “Her kim muharremin ilk günü bir kâğıda yüz on üç besmele yazar da onu üzerinde taşırsa ömrü boyunca ona istemediği bir şey ulaşmaz.”

3) Her kim evinden ocağından eziyet veren böcekleri ve haşerâtı uzaklaştırmak istiyorsa, muharremin ilk gününde A'râf Sûresi:97-99.

﴿أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿١﴾ وَأَوَّامِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ ﴿٢﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ﴾

âyet-i kerîmelerini bir kağıda yazıp, sonra onu suyla bozarak evinin ocağının dört bir tarafına o suyu serperse, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle bütün zararlı mahlukattan emin olur. (Mâû'l-ayneyn, Na'tü'l-bidâyât, sh:166)

MUHARREM AYI NAMAZLARI

İlk Gece (3 kasım pazarı 4 kasım pazartesiye bağlayan gece) **Namazları:**

1) Muharrem'in ilk gecesinde her rekatta bir Fâtiha, on Âyete'l-Kürsî ve on İhlâs okuyarak on rekat kılınır. Sonra eller kaldırılarak kendisi, anne babası ve tüm inanan erkeklerle kadınlar için istiğfarda bulunulduktan sonra:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ «وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، اللَّهُمَّ مَا عَمِلْتُهُ فِي هَذِهِ السَّنَةِ مِمَّا نَهَيْتَنِي عَنْهُ وَلَمْ تَرْضَهُ وَنَسِيتُهُ وَلَمْ تَنْسَهُ وَحَلَمْتَ عَلَيَّ بَعْدَ قُدْرَتِكَ عَلَى عُقُوبَتِي وَدَعَوْتَنِي إِلَى التَّوْبَةِ مِنْهُ بَعْدَ جَرَائِئِي عَلَى مَعْصِيَتِكَ، اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ مِنْهُ فَاعْفِرْ لِي وَمَا عَمَلْتُ فِيهِ مِنْ عَمَلٍ تَرْضَاهُ وَوَعَدْتَنِي عَلَيْهِ الثَّوَابَ، فَاسْأَلُكَ اللَّهُمَّ يَا كَرِيمُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ أَنْ تَقْبَلَهُ مِنِّي وَلَا تَقْطَعْ رَجَائِي مِنْكَ يَا كَرِيمُ، وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.»

'Ey **Allâh!** Senin razı olmayıp beni nehyettiğin şeylerden bu sene her ne yaptıysam, ben onların bir kısmını unuttum, Sen ise hiçbirini unutmadım. Üstelik bana ceza vermeye kâdirken mühlet verdin ve ben Sana karşı gelme cüreti göstermişken beni tevbeye davet ettin.

Ey **Allâh!** Ben bütün bunlardan dolayı Senden mağfiret diliyorum. Beni bağışla. Ey kerem sahibi! Ey celâl ve ikram sahibi! Senin razı olup bana sevap vaad ettiğin hangi amelleri bu sene işlediysem, Senden dilerim ki onları kabul edesin ve Senden ümidimi kesmeyesin. Ey kerem sahibi, kabul eyle! **Efendimiz Muhammed**'e ve âl-i ashâbına salât-ü selâm eyle' duası okunur. Her kim bu duayı namazın akabinde bir kere dahi okursa, **Allâh-u Te'âlâ** o kuluyla Kendi arasında bulunan bütün günahları bağışlar, o kişinin amellerini kabul eder ve şeytan: "Vay başımıza gelenlere! Br senelik yorgunluğumuzun tümü şu anda boşa gitti" der. (Muhammed Hakkî en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:43)

2) Üç selamla altı rekat kılınır. Her rekatta Fâtiha Sûresi'nden sonra bir kere Âyete'l-Kürsî, on bir kere İhlas Sûresi ve yirmi üç kere şu tesbih okunur:

«سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ سُبُوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّنَا وَرَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ»

3) Muharrem'in ilk gecesini gece yarısından sonra kalkıp **Allâh** rızası için dört rekat namaz kıldıktan sonra kıbleye yönelerek oturup tam bir itikad ve hulûs-u vicdan ile kalbi **Allâh-u Te'âlâ**'ya yönelici olduğu halde bin bir defa Duhâ Sûresi'ni okuyan ve sonrasında:

"Yâ **Rabbi!** Bu sûre-i şerîfe hürmetine ve bu âyet-i kerîme ile hitap edilen **Rasûl-ü Ekrem**'in hürmetine bu seneyi benim evlad-u 'iyâlim hakkında mübarek ve mesud kıl" diye dua eden kimse o senenin sonuna kadar rızık ve geçim hususunda sıkıntıya düşmez. (Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü'l-havâs, 2/52)

İlk Gün (4 kasım pazartesi günü) **Namazları:**

1) Muharrem'in ilk gününde dilediği sûrelerle iki rekat kılan, daha sonra ellerini kaldırarak:

«اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي قَدِيمٌ وَهَذِهِ سَنَةٌ جَدِيدَةٌ، فَاسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَأَسْتَغْفِرُكَ بِمُؤْتَنَهَا وَشُغْلِهَا، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ! اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَبَدِيُّ الْقَدِيمُ، وَهَذِهِ سَنَةٌ جَدِيدَةٌ، أَسْأَلُكَ فِيهَا الْعِصْمَةَ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالْعَوْنَ عَلَى هَذِهِ النَّفْسِ الْأَمَّارَةِ بِالسُّوءِ، وَالْإِسْتِغَالَ بِمَا يَقْرَبُنِي إِلَيْكَ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ!»

“Ey Allâh! Sen Kadîm (evveli olmayan) bir Rabbsin. İşte bu yeni bir senedir. Ben Senden, bu senenin hayrından istiyorum, şerrinden de Sana sığınyorum. Ey celâl ve ikrâm sahibi!

Ey Allâh! Sen Ebedîsin, Kadîmsin (başlangıcın ve sonun yoktur). İşte bu yeni bir senedir. Ben bu sene Senden dilerim ki beni şeytandan koruyasın, kötülüğü çokça emreden bu nefse karşı bana yardım edesin ve beni Sana yaklaştıran amellerle meşgul edesin. Ey celâl ve ikrâm sahibi!” duasını okuyan kişi için Allâh-u Te’âlâ bir melek görevlendirir ki, o melek şeytanı o kişiden uzaklaştırır, Allâh-u Te’âlâ nefesine karşı hareket etme hususunda ona yardım eder, râzı olduğu işlere onu muvaffak kılar ve bütün işlerinde o kişiye kolaylıklar ihsân eder. (Muhammed Hakkî en-Nâzilî, Hazînetü’l-esrâr, sh:43)

2) Güneş doğduktan (işrak vakti girdikten) sonra iki rekat namaz kılınır. Her rekatta Fâtiha Sûresi’nden sonra Kur’ân-ı Kerîm’den kolaya gelen kısım okunur. Selam verildikten sonra da yedi kere: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» kelime-i tayyibi zikredilir.

MUHARREM AYI ORUÇLARI

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ❀ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❀ «أَفْضَلُ الصَّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمِ.»

“Ramazan (ayının orucun)dan sonra en üstün oruç, Allâh’ın muharrem ayı(nda tutulan) dır.” (Müslim, Sıyâm:38, no:2812, 3/169; Tirmizî, Salât:324, no:438, 2/301)

Ali (Radiyallâhu Anh)dan rivayete göre **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) kendisine nâfile oruç hakkında soru soran bir kişiye şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ❀ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❀ «إِنْ كُنْتَ صَائِمًا بَعْدَ شَهْرِ رَمَضَانَ فَصُمْ الْمُحَرَّمِ فَإِنَّهُ شَهْرُ اللَّهِ.»

“Eğer ramazan ayından sonra (başka bir ayda) oruç tutacaksan, muharremi tut. Çünkü O, Allâh’ın ayıdır.” (Tirmizî, Savm:40, no:741, 3/117; İbni Ebî Şeybe, el-Musannef, no:9314, 3/41)

İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ❀ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❀ «مَنْ صَامَ يَوْمًا مِنَ الْمُحَرَّمِ فَلَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ ثَلَاثُونَ يَوْمًا.»

“Her kim muharremden bir gün oruç tutarsa, o kişiye (oruç tuttuğu) her güne karşılık otuz gün (oruç sevabı) vardır.” (Taberânî, el-Mu’cemu’s-Sağîr, no:963, 2/164; el-Mu’cemu’l-Kebîr, no:11082, 11/72)

İlk Cuma (8 Kasım Cuma Günü) **Orucu: Enes** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edildiğine göre:

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ❀ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❀ «مَنْ صَامَ أَوَّلَ الْجُمُعَةِ مِنَ الْمُحَرَّمِ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ.»

“Her kim muharremin ilk cumasını (8 kasım cuma gününü) oruçlu geçirirse, geçmiş günahları kendisi için bağışlanır.” (Safûrî, Nüzhetü’l-Mecâlis, 1/156)

İlk On Gün Oruçları: Âişe (Radiyallâhu Anhâ)dan rivayet edildiğine göre:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ ❀ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❀ «مَنْ صَامَ أَيَّامَ الْعَشْرِ إِلَى عَاشُورَاءَ، أُوْرَثَ الْفُرْدَوْسَ الْأَعْلَى.»

“Her kim muharremin ilk onunu Âşûrâ gününe kadar oruçlu geçirirse, Firdevs-i Âlâ’ya vâris kılınır.” (Safûrî, Nüzhetü’l-Mecâlis, 1/156)

ÂŞÛRÂ GÜNÜNÜN FAZİLETLERİ

“Şir’atü’l-İslam”da zikredildiğine göre; İslâm’ın sünnetlerinden biri de, Âşûrâ gününe saygı göstermektir. Bugün, muharrem ayının onuncu günüdür. Dokuzuncu veya onbirinci günü diyenler olduysa da sahih olan onuncu günü olmasıdır.

Hamele-i Arş (Arş'ı taşıyan melekler) bugüne hürmet ederler. Çünkü peygamberlerin (Salvâtullâhi Alâ Nebiyyinâ ve Aleyhim Ecma'in) kurtuldukları gündür. İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ «مَنْ صَامَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ مِنَ الْمُحَرَّمِ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى ثَوَابَ عَشْرَةِ آلَافِ مَلَكٍ، وَمَنْ صَامَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ مِنَ الْمُحَرَّمِ أُعْطِيَ ثَوَابَ عَشْرَةِ آلَافِ حَاجٍ وَمُعْتَمِرٍ وَعَشْرَةِ آلَافِ شَهِيدٍ، وَمَنْ مَسَحَ يَدَهُ عَلَى رَأْسِ يَتِيمٍ يَوْمَ عَاشُورَاءَ رَفَعَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ دَرَجَةً، وَمَنْ فَطَرَ مُؤِمَّنًا لَيْلَةَ عَاشُورَاءَ فَكَأَنَّمَا أَفْطَرَ عِنْدَهُ جَمِيعَ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَشْبَحَ بَطُونَهُمْ، » قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ! لَقَدْ فَضَّلَ اللَّهُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ عَلَى سَائِرِ الْأَيَّامِ؟ قَالَ ﴿ «نَعَمْ، خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَخَلَقَ الْجِبَالَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَخَلَقَ النَّجْمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَخَلَقَ اللَّوْحَ وَالْقَلَمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَخَلَقَ آدَمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَخَلَقَ حَوَاءَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَخَلَقَ الْحَيَّةَ وَأَدْخَلَهُمُ الْجَنَّةَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَوُلِدَ إِبْرَاهِيمُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَنَجَّاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَقَدْ أَمَرَ بِالذَّبْحِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَقُدِيَ وَلَدُهُ مِنَ الذَّبْحِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَأَغْرَقَ فِرْعَوْنَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَرَفَعَ إِدْرِيسَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَكَشَفَ الْبَلَاءَ عَنْ أَيُّوبَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَتَابَ اللَّهُ عَلَى آدَمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَغَفَرَ ذَنْبَ دَاوُدَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَرَدَّ مَلِكَ سُلَيْمَانَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَوُلِدَ عِيسَى يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَرَفَعَ اللَّهُ عِيسَى يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ. »

“Her kim muharremden Âşûrâ gününde oruç tutarsa, Allâh-u Te'âlâ o kişiye on bin melek sevabı verir. Her kim muharremden Âşûrâ gününde oruç tutarsa, o kişiye on bin hac ve umre yapan kadar sevap verilir, ayrıca on bin tane de şehit sevabı verilir.

Her kim Âşûrâ gününde eliyle bir yetimin başını okşarsa, Allâh-u Te'âlâ bu yaptığı iş vesilesiyle (o yetimin başındaki) her bir saç tanesine karşılık, o kişiye (cennette) bir derece verir.

Her kim Âşûrâ gecesinde bir mümini iftar ettirirse, sanki onun yanında bütün ümmet-i Muhammed iftar etmiş ve o kişi onların hepsinin karnını doyurmuş gibi (sevaba nâil) olur.”

(Bu müjdeleri işiten sahâbe-i kiram:) “Yâ Rasûlellâh! Allâh-u Te'âlâ Âşûrâ gününü elbette ki diğer günlerden daha üstün kılmıştır (değil mi?)” dediler.

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) de şöyle buyurdu: “Evet! (Bugünü, diğer günlerden daha üstün kılmıştır. Nitekim) Allâh-u Te'âlâ gökleri ve yerleri Âşûrâ gününde yaratmıştır. Dağları Âşûrâ gününde yaratmıştır. Yıldızları Âşûrâ gününde yaratmıştır. Levh-i (Mahfûz'u) ve Kalem'i Âşûrâ gününde yaratmıştır.

Âdem (Aleyhisselâm)ı Âşûrâ gününde yaratmıştır ve yine onları Âşûrâ gününde cennete koymuştur. İbrâhîm (Aleyhisselâm) Âşûrâ gününde doğmuştur. Allâh-u Te'âlâ onu (Nemrut'un içine attığı) ateşten Âşûrâ gününde kurtarmıştır. (İbrâhîm (Aleyhisselâm)a oğlunu) kurban kesmesini Âşûrâ gününde emretmiş ve oğlunu kesilmekten kurtaracak fidyesini (kurbanı) Âşûrâ günü göndermiştir. Allâh-u Te'âlâ Firavun'u Âşûrâ günü (Kızıldeniz'de) boğmuştur, İdrîs (Aleyhisselâm)ı Âşûrâ gününde (cennete) yükseltmiştir, Eyyûb (Aleyhisselâm)dan (amansız hastalığın sebep olduğu) belayı Âşûrâ günü kaldırmıştır.

Âdem (Aleyhisselâm)ın tevbesini Âşûrâ gününde kabul etmiştir, Dâvûd (Aleyhisselâm)ın zellesini Âşûrâ gününde affetmiştir, Süleyman (Aleyhisselâm)a (elinden çıkan saltanat ve) mülkünü Âşûrâ gününde iade etmiştir. İsâ (Aleyhisselâm) Âşûrâ gününde doğmuştur. Allâh-u Te'âlâ Âşûrâ gününde onu (2. kat semâya) kaldırmıştır. Kıyamet günü de Âşûrâ gününde vâki olacaktır.” (Ebulleys es-Semerkindî, Tenbihu'l-gâfilîn, sh:331-332; Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/87)

İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)dan gelen diğer bir hadis-i şerifte şu ilaveler bulunmaktadır:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ «خَلَقَ الْعُرْشَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَالْكَرْسِيَّ كَيْفَ هُوَ، ... وَخَلَقَ جِبْرِيْلَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَالْمَلَائِكَةَ كَيْفَ هُوَ، ... وَاشْتَوَى الرَّبُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَى الْعُرْشِ فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ، ... وَأَوَّلَ مَطَرٍ نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَأَوَّلَ رَحْمَةٍ نَزَلَتْ فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ. »

“Allâh-u Te'âlâ Arş'ı Âşûrâ günü yarattı, Kürsî de böylecedir. Allâh-u Te'âlâ Cibril'i Âşûrâ günü yarattı, diğer melekler de böylecedir. Rabb Tebârike ve Te'âlâ (yaratıklarına benzemekten münezzehtir olarak) Arş üzerine Âşûrâ günü istivâ buyurdu. Gökten ilk yağmur Âşûrâ günü indi. İlk rahmet de Âşûrâ günü nâzil oldu.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/88)

Seyyid Ali Zâde (Rahimehullâh)ın nakline göre; âşûrâ günü **Cebrâil, Mikâil, İsrâfil** (Aleyhimüselâm)ın, Arş ve Kürsî'nin yaratıldığı gündür. Kalem, gökler, yer ve cennet Âşûrâ günü yaratılmıştır. Tûbâ ağacı o gün dikilmiştir. Kıyamet de Âşûrâ günü kopacaktır. Kıyametin kopması hayırlı görünmüyorsa da, kemal erbâbı kendilerine vaad edilen mertebeye o gün ulaşmış olacakları için hayırlı bir gün olduğu açıktır.

“**Ravzatü'l-ulemâ**” isimli eserde zikredildiğine göre; âşûrâ gününe bu ismin verilmesi, **Allâh-u Te'âlâ**'nın on peygamber (Salavâtullâhi Alâ Nebiyyinâ ve Aleyhim Ecma'in)e ikrâm ettiği hasletten dolaydır. Bu ikramlar da şunlardır:

1) **Âdem** (Aleyhisselâm)ın tevbesi o gün kabul edilmiştir.

2) **Nûh** (Aleyhisselâm)ın gemisi 150 gün kadar su üzerinde bekledikten sonra Cûdî Dağı'na o günde oturmuştur. Naklolunduğuna göre; Nûh tûfânında 40 gün, 40 gece gökten yerden su boşalmış, gözelerin suyu sarı ve soğuk, semânın suyu ise kırmızı ve sıcak olmuştur. **Allâh-u Te'âlâ** gemiyi dile getirmiş ve o:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِلَهَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، أَنَا السَّفِينَةُ الَّتِي مَن رَكِبَنِي نَجَا، وَمَن تَخَلَّفَ عَنِّي غَرِقَ وَلَا يَدْخُلُنِي إِلَّا أَهْلُ الْإِخْلَاصِ.»

“Öncekilerin ve sonrakilerin ilâhı olan **Allâh**'tan başka hiçbir ilah yoktur. Ben öyle bir gemiyim ki bana binen kurtulur, benden geri kalan ise boğulur. Bana ancak ihlâs ehli binebilir” dedi. Bunun üzerine **Nûh** (Aleyhisselâm) evinin çatısına çıkarak:

«أَيُّهَا الْوُحُوشُ الرَّاعِيَةُ وَالسَّبَاعُ الضَّارِيَةُ وَالطُّيُورُ الطَّائِرَةُ، هَلُمُّوا لِلسَّفِينَةِ الْمُنَجِّيَةِ.»

“Ey otlayan yabânîler, parçalayan yırtıcılar ve uçan kuşlar. Haydi kurtaran gemiye gelin” diye seslendi. (Safûrî, Nüzhetü'l-Mecâlis, 1/156)

Mukâtil (Rahimehullâh)ın beyanına göre; geminin uzunluğu bin arşın idi. Su onun sekiz yüz arşınlık kısmını kapladı. **Nûh** (Aleyhisselâm) gemiye recebin on ikisinde, bir kavle göre ise başında, çarşamba günü bindi. **Ma'mer** (Radiyallâhu Anh)ın nakline göre ise recebin son on gününde bindi, Âşûrâ gününde ise gemiden indi. (*Ubeyd ez-Zarîr, Nüzhetü'n-nâzirîn, sh:97)

Hemedânî (Rahimehullâh)ın nakline göre; **Nûh** (Aleyhisselâm) gemiyi 124.000 tahta parçasından yapmak ve herbirinin üzerine bir nebinin ismini yazmakla emrolununca: “Ben bütün Peygamberlerin ismini bilemem” dedi. O zaman Mevlâ Teâlâ: “Ey Nuh! levhaları yontmak senden, enbiyanın isimlerini yazmak benden” buyurdu. İlk levhada Adem (Aleyhisselâm)ın, ikincisinde Şîs (Aleyhisselâm)ın, üçüncüsünde İdrîs (Aleyhisselâm), dördüncüsünde Nuh (Aleyhisselâm)ın ve böylece her bir tahtanın üzerinde bir peygamberin ismi belirdi. Son levhanın üzerinde ise **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ismi zuhur etti. O zaman Cebrâil (Aleyhisselâm) gelerek: “Ey Nuh! Peygamberlerin mührü, seçkinlerin süsü ve velilerin kandili Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ismi belirlediğine göre artık senin gemin tamama erdi” buyurdu, sonra Allahu Teâlâ gemideki levhalar sayısınca çiviler yapıp herbiri bir peygamberin adına olmak üzere tahta parçalarını birbiriyile çivilemesini Nuh (Aleyhisselâm)a emretti.

Haberde varid olduğuna göre; gemi tamamlanınca dört levhaya ihtiyaç kaldı, o zaman Cebrâil (Aleyhisselâm): “Allahu Teâlâ dört levha daha yontup her birine sevgilisi Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in eshabından birinin adını yazmanı emrediyor ve ‘Benim nezdimde onun sahabesi peygamberler menzilesindedir’ buyuruyor” dedi. Nuh (Aleyhisselâm) onları da bulup yerleştirdince her levhanın üzerinde dört halifeden birinin ismi belirdi ki, böylece “**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ve halifelerinin isimlerinin zuhur etmesiyle gemi boğulmaktan kurtulduğu gibi, muvahhidlerin kalplerinde **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ve ashâbının sevgisinin zuhur etmesiyle de âhirette onların cehennemden kurtulacakları” gerçeği ortaya çıkmış oldu. (Ebû Mansûr Muhammed İbn-i Abdîrrahman el-Hemedani, es-Seb'iyât fî mevâ'izi'l beriyât, Sh. 5-6; Safûrî, Nüzhetü'l-Mecâlis, 1/156-157)

3) Kırk gün süreyle mührünü kaybedip cinlere ve şeytanlara karşı hükümranlığını yitiren **Süleyman** (Aleyhisselâm)a mülkü o günde iâde edilmiştir. 4) **Yûnus** (Aleyhisselâm) o gün balığın karnından çıkmıştır. 5) **Yûsuf** (Aleyhisselâm) kırk sene ayrılıktan sonra o gün babasına kavuşmuştur. 6) **İdris** (Aleyhisselâm) o gün (cennete) yükseltilmiştir. 7) **İbrâhîm** (Aleyhisselâm) o gün **Nemrud**'un ateşinden kurtulmuştur. 8) **Mûsâ** (Aleyhisselâm) o gün **Firavun**'dan kurtulmuştur.

9) **Eyyûb** (Aleyhisselâm) o gün hastalığından kurtulmuştur. 10) **Îsâ** (Aleyhisselâm) o gün (2. kat) semâya kaldırılmıştır. (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:215-216)

Diğer bazı rivayetlere göre **Zekeriyâ** (Aleyhisselâm) evlat istediğinde **Allâh-u Te'âlâ** onun duasını kabul ederek kendisine **Yahyâ** (Aleyhisselâm)ı Âşûrâ günü bağışlamıştır. **Mûsâ** (Aleyhisselâm)ın sihirbazlara gâlip geldiği zînet günü de o gündür. **İbni Battâl**'ın **İbni Habîb** (Rahimehumelâh)dan nakline göre, evvelce Ka'be-i Muazzama'nın örtüsü her sene Âşûrâ günü değiştirilirdi. (*Ubeyd ez-Zarîr, Nüzhetü'n-nâzirîn, sh:97)

Abdülkâdir el-Geylânî (Rahimehullâh)ın beyânı vechile; ekserî ulemâ bugüne bu ismin verilme sebebi olarak muharrem'in onuncu günü olmasını zikretmişlerdir. Bazı ulemâ ise bunun sebebi olarak bugünün **Allâh-u Te'âlâ**'nın bu ümmete ikram ettiği on kerâmatın onuncusu olduğunu açıklamışlardır ki bunlar şunlardır:

Birincisi Recep ayıdır ki o, kulların günahların duymadığı için Allâh-u Te'âlâ'nın sağır ayıdır. Allâh-u Te'âlâ bu ayı bu ümmet için bir ikram yapmış ve bu ümmeti diğer ümmetlerden üstün kıldığı kadar recep ayını da diğer aylardan faziletli yapmıştır. **İkincisi** Şa'bân ayıdır ki, Allâh-u Te'âlâ Nebî (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)î diğer peygamberlerden üstün kıldığı nispette bu ayı da diğer aylardan faziletli yapmıştır. **Üçüncüsü** Ramazan ayıdır ki onun diğer aylardan üstünlüğü **Allâh-u Te'âlâ**'nın diğer yaratıklarından üstünlüğü gibidir. **Dördüncüsü** Kadir Gecesi'dir ki o, bin aydan daha hayırlıdır.

Beşincisi Fıtır (Ramazan) Bayramı günüdür ki o, en bol mükâfatların alınacağı gündür. **Altıncısı** Zilhicce'nin ilk on günüdür ki onlar **Allâh-u Te'âlâ**'yı zikretme günleridir. **Yedincisi** Arefe günüdür ki onun orucu (geçmiş ve gelecek) iki senelik günaha keffârettir. **Sekizincisi** Nahr günüdür ki o, kurban kesilerek **Allâh-u Te'âlâ**'ya yaklaşma günüdür. **Dokuzuncusu** cuma günüdür ki o, günlerin efendisidir. **Onuncusu** Âşûrâ günüdür ki, onun orucu bir senelik günaha keffârettir. (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/90-91; Ebulleys es-Semerkindî, Tenbihü'l-ğâfilîn, sh:333)

ÂŞÛRÂ GECESİNİN VE GÜNÜNÜN AMELLERİ ÂŞÛRÂ GÜNÜ ORUCU

Âşûrâ gününün orucu çok faziletlidir. **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bugünü sürekli oruçlu geçirmiş, sahabesine de böylece emretmiştir. Nitekim **İbni Abbâs** (Radiyallâhu Anhümâ) şöyle anlatmıştır:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ﴿ لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ وَالْيَهُودُ تَصُومُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، فَسَأَلَهُمْ، فَقَالُوا ﴿ هَذَا الْيَوْمَ الَّذِي ظَهَرَ فِيهِ مُوسَى عَلَى فِرْعَوْنَ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ «نَحْنُ أَوْلَى بِمُوسَى مِنْهُمْ فَصُومُوهُ.»

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Medîne'ye geldiğinde Yahudiler Âşûrâ gününde oruç tutuyorlardı. **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) onlara (bunun hikmetinden) sorunca: ‘Bugün **Mûsâ** (Aleyhisselâm)ın **Firavun**'a karşı gâlip geldiği gündür. (Biz de bugünü kutlamak için oruç tutuyoruz)’ dediler. **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) de: ‘**Biz Mûsâ**'ya (hürmet etmeye) onlardan daha layığız. Öyleyse siz de o gün oruç tutun’ buyurdu.” (Buhârî, Tefsîr:229, no:4460, 4/1764)

Yine bu konu hakkında **Rubeyyi**' binti **Mu'avviz ibni 'Afrâ** (Radiyallâhu Anhâ) şöyle anlatmıştır:

عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ مُعَوِّذِ بْنِ عَفْرَاءَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ ﴿ أَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَدَاةَ عَاشُورَاءَ إِلَى قُرَى الْأَنْصَارِ الَّتِي حَوْلَ الْمَدِينَةِ ﴿ «مَنْ أَصْبَحَ مُفْطِرًا فَلْيَتِمَّ بِقِيَّتِهِ يَوْمِهِ، وَمَنْ أَصْبَحَ صَائِمًا فَلْيُصِمْ»، قَالَتْ ﴿ فَكُنَّا نَصُومُهُ بَعْدَ وَنُصُومِ صَبِيَانَا وَنَجْعَلُ لَهُمُ اللَّعْبَةَ مِنَ الْعُهْنِ، فَإِذَا بَكَى أَحَدُهُمْ عَلَى الطَّعَامِ، أَعْطَيْنَاهُ ذَلِكَ حَتَّى يَكُونَ عِنْدَ الْإِفْطَارِ.

“Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Âşûrâ sabahı Medîne'nin etrafında bulunan ensar köylerine: 'Her kim sabahladığında bir şey yemediyse gününün kalan kısmını (oruca niyet edip yemeyerek) tamamlasın. Her kim oruca niyet ederek sabahladıysa (gün boyu) oruç tutsun' diye haber yolladı. Artık biz o günü oruç tutar olduk, çocuklarmıza da tutturuyorduk. Biz onlara renkli pamuktan oyun malzemesi yapıyorduk. Onlardan biri yemek için ağladığı zaman iftar oluncaya kadar eline o oyuncağı veriyor (onu oyalıyor)duk.” (Buhârî, Savm:46, no:1859, 2/692)

Ebû Hureyre (Radyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ﷺ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷺ «يَوْمَ عَاشُورَاءَ يَوْمٌ كَانَتْ تَصُومُهُ الْأَنْبِيَاءُ، فَصُومُوهُ أَنْتُمْ.»

“Âşûrâ günü peygamberlerin kendisinde oruç tuttuğu bir gündür. Öyleyse siz de o gün oruç tutun.” (İbni Ebî Şeybe, el-Musannef, no:9446, 3/55)

İbni Abbâs (Radyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷺ «لَيْسَ لِيَوْمٍ فَضْلٌ عَلَى يَوْمٍ فِي الصِّيَامِ إِلَّا شَهْرَ رَمَضَانَ وَيَوْمَ عَاشُورَاءَ.»

“Oruç hususunda hiçbir gün için (diğer güne karşı) üstünlük yoktur ancak ramazan ayı ve Âşûrâ günü (bu husustan) müstesnadır (onlarda tutulan oruç senenin diğer günlerine göre fazilet bakımından çok daha ayrıcalıklıdır).” (Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, no:11253, 11/127; Beyhâkî, Şu'abü'l-İmân, no:3780, 3/362)

İbni Abbâs (Radyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ﷺ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷺ «مَنْ صَامَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ مِنَ الْمُحَرَّمِ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى ثَوَابَ عَشْرَةِ آلَافِ مَلَكٍ، وَمَنْ صَامَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ مِنَ الْمُحَرَّمِ أُعْطِيَ ثَوَابَ عَشْرَةِ آلَافِ حَاجٍ وَمُعْتَمِرٍ وَعَشْرَةَ آلَافِ شَهِيدٍ.»

“Her kim muharremden Âşûrâ gününde oruç tutarsa, Allâh-u Te'âlâ o kişiye on bin melek sevabı verir. Her kim muharremden Âşûrâ gününde oruç tutarsa, o kişiye on bin hac ve umre yapan kadar sevap verilir, ayrıca on bin tane de şehit sevabı verilir.” (Ebulleys es-Semer-kandî, Tenbihü'l-ğâfilîn, sh:331; Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/87)

İbni Abbâs (Radyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ﷺ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﷺ «مَنْ صَامَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عِبَادَةَ سِتِّينَ سَنَةً بِصِيَامِهَا وَقِيَامِهَا، وَمَنْ صَامَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ أُعْطِيَ ثَوَابَ أَلْفِ شَهِيدٍ، وَمَنْ صَامَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَجْرَ أَهْلِ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ.»

“Her kim Âşûrâ gününde oruç tutarsa, Allâh-u Te'âlâ o kişi için (sürekli edâ edilmiş) oruçla namazıyla altmış yıllık ibadet sevabı yazar. Her kim Âşûrâ gününde oruç tutarsa, ona bin şehit sevabı verilir. Her kim Âşûrâ gününde oruç tutarsa, Allâh-u Te'âlâ ona yedi kat semâ ehlinin (sonsuz ibadetlerinin) sevabını yazar.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/88)

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

رُوي عن النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ ﷺ «مَنْ صَامَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ فَكَأَنَّمَا صَامَ الدَّهْرَ كُلَّهُ.»

“Kim Âşûrâ günü oruç tutarsa sanki bütün zamanlarda oruç tutmuş gibidir.” (Muhammed ibni Hatîrüdî, el-Cevâhirü'l-hams, sh:49)

Yine böylece Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

رُوي عن النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ ﷺ «مَنْ صَامَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَجَّةٍ وَأَلْفَ عُمْرَةٍ، وَأُعْطِيَ ثَوَابَ أَلْفِ شَهِيدٍ، وَكُتِبَ لَهُ أَجْرُ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، وَكَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ أَلْفَ نَسَمَةٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ، وَكُتِبَ لَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ قَصْرٍ فِي الْجَنَّةِ، وَحَرَّمَ اللَّهُ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ.»

"Her kim Âşûrâ gününde oruç tutarsa, Allâh-u Te'âlâ onun için bin hac ve bin umre sevabı yazar. Ayrıca ona bin şehit sevabı verilir. Kendisine doğu ile batı arasındakilerin (sâlih amellerinin) eciri yazılır. Bu kişi İsmâ'îl (Aleyhisselâm)ın çocuklarından (Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in atalarından) bin köle âzâd etmiş gibi olur. Kendisi adına cennette yetmiş bin köşk kaydedilir. Allâh-u Te'âlâ onun canını cehenneme haram kılar." (Safûrî, Nüzhetü'l-Mecâlis, 1/156)

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

رُوي عن النبي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ ﴿إِلْتَمَسُوا فَضْلَهُ فَإِنَّهُ يَوْمَ مُبَارَكٍ، إِخْتَارَهُ اللهُ تَعَالَى مِنَ الْأَيَّامِ، مَنْ صَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ جَعَلَ اللهُ لَهُ نَصِيبًا مِنْ عِبَادَةِ جَمِيعٍ مَنْ عِنْدَهُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَالْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ.﴾

"Âşûrâ gününün faziletine kavuşmaya bakınız. Çünkü o gün Allâh-u Te'âlâ'nın günler arasında özellikle seçtiği mübarek bir gündür. Bugün oruç tutan kimseye, Allâh-u Te'âlâ Kendi nezdinde (değerli) olan tüm meleklerin, nebilerin, rasüllerin, şehitlerin ve sâlihlerin ibadetlerinden büyük bir nasip ayırır. -Aleyhimü's-salâtü ve's-selâm-." (Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:216-217)

Bazı büyüklerden rivayet edildiğine göre; Ashâb-ı KeHF bir yanından öbür yanına dâima Âşûrâ gününde döndürülmektedir. Yine büyüklerden biri her gün karıncalara ekmek ufaladığını, Âşûrâ günü olduğunda yemediklerini rivayet etmiştir. (Safûrî, Nüzhetü'l-Mecâlis, 1/156)

"Şir'atü'l-İslâm"da zikredildiğine göre; Âşûrâ günü oruç tutmak sünnettir. Selef-i sâlihîn çocuklarına Âşûrâ günü yemek yedirmezlerdi. **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in de o gün çocukları dahi yedirtmediği rivayet edilmiştir. Nitekim **Rezîne** (Radiyallâhu Anhâ)dan rivayete göre **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Âşûrâ gününe o kadar tâzim ederdi ki kızı **Fâtıma** (Radiyallâhu Anhâ)nın emzikteki çocuklarını çağırıp ağızlarına mübarek tükürüğünü bırakır ve annelerine:

«لَا تُرْضِعُوهُمْ إِلَى اللَّيْلِ.»

"Geceye kadar bunları emzirmeyin" buyururdu. (Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, no:704, 24/277; el-Mu'cemü'l-Evsat, no:2568, 3/84)

"Zühretü'r-riyâz" kitabında nakledildiğine göre; **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Âşûrâ günü tuzağa düşmüş bir geyiğe rastladı. Geyik **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)den gidip yavrularını emzirip akşamdan sonra dönmesi için avcının ona izin vermesi hususunda şefaathetmesini istedi. Avcı **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in geyiğe gündüz, akşam olmadan dönmesini söylemesini istedi. Geyik: «هَذَا يَوْمٌ عَاشُورَاءَ فَلَا تُرْضِعُ أَوْلَادَنَا فِيهِ لِحُرْمَتِهِ.»

"Bugün Âşûrâ günüdür. Bugüne hürmeten yavrularımızı gündüz emzirmeyiz" dedi. Avcı: "Yâ Rasûlellâh! Bu geyiği sana hibe ettim" dedi. **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) de o geyiği salıverdi. (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:216)

Kays ibni Abbâd (Radiyallâhu Anh): "Vahşi hayvanlar dahi Âşûrâ günü oruç tutar" demiştir. (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/89)

Ebû Cebele (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır: "Ben bir yolculuk esnasında **İbni Şihab**'la birlikteydim ki (o seferdeyken) Âşûrâ gününde oruç tuttu. Ona: 'Sen seferdeyken Âşûrâ gününde oruç tutuyorsun, halbuki (seferdeyken) ramazanda oruç tutmuyorsun. (Bunun hikmeti nedir?)' denildiğinde, o: 'Elbette ramazan için diğer birtakım sayılı günler vardır (ki, şimdi o günlerde kazası yapılabilir), ama Âşûrâ günü kaçır (onun orucunun sevabını alamazsam başka günlerde kaza ederek bu fazilete eremem)' dedi." (Beyhakî, Şu'abü'l-İmân, no:3798, 3/367)

Selefin bazısından nakledildiğine göre: "Zinet günü olarak bilinen Âşûrâ gününü oruçlu geçiren kişi (sene içinde) kaçırdığı bütün oruçları telâfi etmiş sayılır." (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/89)

ÂŞÛRÂ GÜNÜNDE ORUÇ TUTMANIN HÜKMÜ

İbni Ömer (Radiyallâhu Anhümâ) şöyle anlatmıştır:

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ﴿ إِنَّ أَهْلَ الْجَاهِلِيَّةِ كَانُوا يَصُومُونَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَامَهُ وَالْمُسْلِمُونَ قَبْلَ أَنْ يُفْتَرَضَ رَمَضَانُ، فَلَمَّا افْتَرَضَ رَمَضَانُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «عَاشُورَاءُ يَوْمٌ مِنْ أَيَّامِ اللَّهِ، فَمَنْ شَاءَ صَامَهُ وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهُ.»

“Cahiliye ehli Âşûrâ gününde oruç tutuyorlardı. **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ve Müslümanlar da ramazan farz olmadan önce Âşûrâ günü oruç tutuyorlardı. Ramazan farz kılındığında **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): ‘Âşûrâ günü Allâh-u Te’âlâ’nın günlerinden bir gündür. Dileyen o günde oruç tutar, dileyen terk edebilir’ buyurdu.” (Müslim, Sıyâm:19, no:2698, 3/147)

Yahudilere muhalefet olması için Âşûrâ günü ile birlikte Muharrem’in dokuzuncu veya on birinci günlerinde de oruç tutulmalıdır. **İbni Abbâs** (Radiyallâhu Anhümâ) şöyle anlatmıştır:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا يَقُولُ حِينَ صَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ يَوْمٌ تُعْظِمُهُ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ «فَإِذَا كَانَ الْعَامُ الْمُقْبِلُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ، صُمْنَا الْيَوْمَ التَّاسِعَ»، فَلَمْ يَأْتِ الْعَامُ الْمُقْبِلُ حَتَّى تُوْفِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Âşûrâ günü oruç tuttuğunda (bize de) o günde oruç tutmayı emretti. (Sahâbe-i kiram:): ‘Yâ Rasûlellâh! Ama o öyle bir gündür ki, Yahudiler ve Hristiyanlar da o güne tâzim ediyor (ve o gün oruç tutuyor)lar’ dediler. Bunun üzerine **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): ‘İnşâallâh önümüzdeki sene olduğunda (Âşûrâ gününe onlardan daha çok tâzim ettiğimizi göstermek ve onlara benzemek için muharrem’in Âşûrâ gününden bir önceki gün olan) dokuzuncu günde de oruç tutalım’ buyurdu. (Ama ne yazık ki) önümüzdeki sene gelmeden **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) vefat etti.” (Müslim, Sıyâm:20, no:2722, 3/151; Ebû Dâvûd, Savm:66, no:2447, 2/302)

İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen diğer bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ ﴿ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ «صُومُوا يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَخَالِفُوا فِيهِ الْيَهُودَ، صُومُوا قَبْلَهُ يَوْمًا أَوْ بَعْدَهُ يَوْمًا.»

“Âşûrâ gününde oruç tutun ve o günde (ki orucunuzda) Yahudilere muhalefet edin. (Yani) öncesinde veya sonrasında da bir gün oruç tutun.” (Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:2154, 4/52; Beyhakî, es-Sünenü’l-kübrâ, no:8667, 4/287)

Bu bapta ve daha önceki baplarda zikredilen hadîs-i şeriflerden birkaç husus ortaya çıkmıştır:

- Âşûrâ günü orucu İsrâîloğullarına tek gün olarak farz edilmişti.
- Câhiliyet ehli de eski dinden bakiyye olarak o gün oruç tutuyorlardı.
- Ramazan farz edilmeden önce **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ve Müslümanlar o gün oruç tutmuşlardı.
- Ramazanın farzietinden sonra Âşûrâ günü orucunun farz olma gibi bir hükmü kalmadıysa da **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in kuvvetli bir sünneti olarak bu ümmete intikal etti.
- Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) vefat etmeden Yahudilere muhalefet için Âşûrâ gününü tutmamayı, ya bir önceki 9. günü, ya da bir sonraki 11. günü tutmayı emir buyurdu.

ÂŞÛRÂ GECESİ YAPILACAKLAR -9 Muharrem 1435 / 12 Kasım Salı 2013-

Rivayete göre: “Her kim Âşûrâ gecesi abdest tazeleyip iki rekat namaz kıldıktan sonra, diz üstü çökmüş halde kibleye yönelik vaziyette her birinin başında besmele çekerek üç yüz altmış kere Âyete’l-Kürsî okuduktan sonra kırk sekiz kere:

﴿قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ﴾

“(Habîbim!) De ki: ‘Ancak Allâh’ın fazlı(nın tecellîsi olan Kur’ân-ı Kerîm) ile ve sadece O’nun rahmeti(nin eseri olan İslâm ve sünnet) ile (mutlu olsunlar). İşte sana! Sadece bununla (sevinip) ferahlansınlar.

O (bahsi geçen İlâhî lütuf ve rahmet), onların toplamakta oldukları (mallar, mahsuller, davarlar vesâir fanî) şeylerden hayırlıdır” (Yûnus Sûresi:58) âyet-i kerîmesini okur da, sonra on iki kere:

«اللَّهُمَّ إِنَّ هَذِهِ لَيْلَةٌ جَدِيدَةٌ وَشَهْرٌ جَدِيدٌ وَسَنَةٌ جَدِيدَةٌ، فَأَعْظِمْنِي اللَّهُمَّ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَاصْرِفْ عَنِّي شَرَّهَا وَشَرَّ مَا فِيهَا وَشَرَّ فِتْنَتِهَا وَمُحَدَّثَاتِهَا وَشَرَّ النَّفْسِ وَالْهَوَى وَالشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.»

‘Ey Allâh! İşte bu, yeni gecedir, yeni aydır ve yeni yıldır. Öyleyse ey Allâh! Bana onun hayrını da, onda bulunanların hayrını da nasip et. Onun şerrini de, onda bulunanların şerrini de, onun fitnesinin şerrini de, onda meydana gelecek olan şeylerin şerrini de, nefsin ve kötü arzusunun şerrini de, kovulmuş şeytanın şerrini de benden çevir’ derse, peşine de:

«رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ»

‘Ey Rabbimiz! Bize dünyada da âhirette de güzel olan şeyler ver ve bizi ateşin azâbından muhafaza et’ (Bakara Sûresi:201’dan) gibi, Kur’ân-ı Kerim’den iktibas edilen dualardan dilediğiyle bitirir, sonra defaat ile tesbih, tehlil ve salevattan yani:

«سُبْحَانَ اللَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.»

“Allâh-u Te’âlâ’yı tesbih ederim, Allâh’tan başka hiçbir ilah yoktur. Allâh-u Te’âlâ, Efendimiz Muhammed’e ve onun âl-i ashâbına salât-ü selâm eylesin” dedikten sonra:

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ.»

‘Ey Allâh! Beni de, inanan erkekleri de, kadınları da bağışla’ diyerek Müslüman erkek ve kadınların tümü için dua yaparsa, o sene bütün kötülüklerden korunmuş olur.” (Na’tü’l-bidâyât, sh:166)

ÂŞÛRÂ GECESİNİ İHYÂ ETMENİN FAZİLETİ

Âşûrâ gecesi ihyası müstehap olan gecelerdendir. Nitekim Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ❁ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❁ «... وَمَنْ صَامَ هَذَا الْيَوْمَ كَانَ كَفَّارَةً أَرْبَعِينَ سَنَةً، وَمَا مِنْ أَحَدٍ أَحْيَا لَيْلَةَ عَاشُورَاءَ وَأَصْبَحَ صَائِمًا مَاتَ وَلَمْ يَدْرِ بِالْمَوْتِ.»

“Her kim o günde oruç tutarsa, kırk seneye keffâret olur (o kadar günahı da olsa silinir). Âşûrâ gecesini ihyâ edip de o günde oruçlu sabahlayan kimse, (çok kolay öleceği için) öldüğünde nasıl öldüğünü bilmez.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/89)

Ali (Radiyallâhu Anh)dan rivayete göre Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ ❁ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❁ «مَنْ أَحْيَا لَيْلَةَ عَاشُورَاءَ أَحْيَاهُ اللَّهُ مَا شَاءَ.»

“Her kim Âşûrâ gecesini (ibadetle, zikirle, namaz ve dualarla geçirerek) ihyâ ederse, Allâh-u Te’âlâ da onu dilediğince ihyâ eder.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/89)

Allâh-u Te’âlâ’nın meşîeti (dilemesi) sonsuz olduğuna göre, bu geceyi ihyâ edenin iki ci-handa nihayetsiz sûrette ihyâ olacağı, âbâd olacağı, her türlü murâdına nâil olup, her korkusundan emin olacağı âşikârdır. Bir müjde sınırlı kılınmayıp Allâh-u Te’âlâ’nın sonsuz dilemesine havâle edilirse artık onun sınırını kim çizebilir?! Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ❁ «مَنْ أَحْيَا لَيْلَةَ عَاشُورَاءَ فَكَأَنَّمَا عَبَدَ اللَّهُ تَعَالَى بِمِثْلِ عِبَادَةِ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ.»

“Her kim Âşûrâ gecesini (ibadetle, zikirle, namaz ve dualarla geçirerek) ihyâ ederse, sanki o kişi Allâh-u Te’âlâ’ya semâvât ehlinin ibadeti kadar ibadet etmiş gibi olur.” (Süyûtî, el-Le’âlî’l-masnû’a, 2/109-110; İbnü ‘Arrâk, Tenzihü’sherî’a, 2/150-151)

-12 kasım salıy 13 kasım çarşambaya bağlayan- **ÂŞÛRÂ GECESİ NAMAZLARI**

1) **Âişe** (Radiyallâhu Anha)dan rivayete göre: **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ ﴿ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴾ « مَنْ صَلَّى مِائَةَ رَكْعَةٍ فِي لَيْلَةِ عَاشُورَاءَ وَفِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ وَقَرَأَ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ مِنْهَا فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَقُلَّ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَإِذَا فَرَعَ مِنْ صَلَاتِهِ قَالَ ﴿ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، سَبْعِينَ مَرَّةً، وَيَسْتَغْفِرُ اللَّهُ سَبْعِينَ مَرَّةً، وَيُصَلِّيَ عَلَيَّ سَبْعِينَ مَرَّةً مَلَأَ اللَّهُ قَبْرَهُ إِذَا مَاتَ مِسْكًا وَعَنْبَرًا. »

“Her kim Âşûrâ gününde ve(ya) gecesinde her rekatta Fâtiha Sûresi ve üç kere İhlas Sûresi okuyarak yüz rekat kılar, namazı bitirdikten sonra yetmiş kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

‘Bütün tenzihler Allâh’a âittir. Bütün hamdler Allâh’a mahsustur. Allâh’tan başka hiçbir ilah yoktur. Allâh her şeyden büyüktür. O en büyük ve en yüce olan Allâh’ın yardımı olmadan hiçbir ibadete kuvvet ve hiçbir günahattan dönüş imkânı yoktur’ der, ardından yetmiş kere istiğfar eder, daha sonra da yetmiş kere bana salât ederse, öldüğü zaman Allâh-u Te’âlâ onun kabrini misk ve anberle doldurur.” (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir’ati’l-İslâm, sh:217)

“Ravzatu’l-ulemâ” isimli eserde zikrolunduğu vechile; **Âişe** (Radiyallâhu Anha)dan rivayet olduğu üzere: “Bu namazı kılan kişi öldüğü zaman kabri misk ve anberle doldurulur, kabre konan herkesin tüyleri dağılır ama bu namazı kılanın kabrinde tüyleri dahi bozulmaz. Kabrinden çıkartıldığı zaman yüzü dolunay gecesi gibi nurlu olur ve kocasının evine hazırlanıp götürülen gelin gibi cennete götürülür.” (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir’ati’l-İslâm, sh:217)

ÂŞÛRÂ GÜNÜ NAMAZLARI-10 Muharrem 1435 / 13 Kasım Çarşamba 2013-

1) Güneş doğduğu zaman kişi gusül abdesti alır, yeni elbiseler giyinir, sonra bir avuç su alıp onunla başını mesheder ve:

«حَسْبِيَ اللَّهُ وَكَفَى، سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ دَعَا، لَيْسَ وَرَاءَ اللَّهِ مُنْتَهَى،
مَنْ اعْتَصَمَ بِحَبْلِ اللَّهِ نَجَا.»

“Allâh yeter ve kâfidir. Allâh dua edeni işitir. Allâh’dan öte varılacak hiçbir şey yoktur. Allâh’ın ipine tutunan kurtulur” zikrini söyler. Daha sonra iki rekat kılar. İlk rekatta Fâtiha Sûresi’nden sonra Âyete’l-Kürsî, ikinci rekatta ise Fâtiha Sûresi’nden sonra Haşr Sûresi’nin son âyet-i kerîmelerini (Hüvellâhüllezî’dan aşağısını) okur. Namazdan sonra **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e salât-ü selam getirir ve şu duayı okur:

«يَا أَوَّلَ الْأَوَّلِينَ وَيَا آخِرَ الْآخِرِينَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَ أَوَّلَ مَا خَلَقْتَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَتَخْلُقُ آخِرَ مَا تَخْلُقُ فِي هَذَا الْيَوْمِ، أَعْطِنِي فِيهِ خَيْرَ مَا أَوْلَيْتَهُ مِنْهُ أَوْلِيَاكَ وَأَنْبِيَاكَ وَأَصْفِيَاكَ مِنْ ثَوَابِ الْبَرِيَا وَأَسْهَمَ مَا أَعْطَيْتَهُمْ فِيهِ مِنَ الْكَرَامَاتِ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ.»

“Ey öncekilerden evvel olan! Ey sonrakilerin âhiri olan! Senden başka hiçbir ilah yoktur, ilk yaratmış olduğun şeyi bugün yarattın, son yaratacağın şeyi de bugün yaratacaksın. **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ve âl-i ashâbı hakkı için bugün dostlarına, peygamberlerine ve seçkin kullarına verdiğin şeylerin en hayırlısını ve bugün onlara ikram ettiğin şeylerin en nasiplisini bana da ver.” (Muhammed İbni Hatîrüdîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:49)

2) İmâm-ı Echûrî (Rahimehullâh)ın naklettiği bir hadîs-i şerîfe göre:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ صَلَّى فِي يَوْمٍ عَاشُورَاءَ أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ يَقْرَأَ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً، وَسُورَةَ الْإِخْلَاصِ خَمْسَ عَشْرَةَ مَرَّةً أَوْ إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً، غُفِرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَ خَمْسِينَ عَامًا مَاضِيًا وَخَمْسِينَ عَامًا مُقْبِلًا، وَبَنَى اللَّهُ لَهُ فِي الْمَالِ الْأَعْلَى أَلْفَ مَنبَرٍ مِنْ نُورٍ، وَمَنْ صَلَّى فِيهِ رَكَعَتَيْنِ فَكَأَنَّمَا تَقَرَّبَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِأَعْمَالِ الصِّدِّيقِينَ.»

“Âşûrâ günü her rekatta bir Fâtiha ve on beş ya da on bir İhlâs okuyarak dört rekât kılan kişinin elli sene geçmiş, elli sene de gelecek günahlarını Allâh-u Te’âlâ mağfîret eder ve Al-lâh-u Te’âlâ onun için Mele-i E’lâ’da (yüksek melek cemaatleri içerisinde) nurdan (yapılmış) bin tane minber inşâ eder. O gün iki rekât dahi kılan bütün siddıkların amelleriyle Allâh-u Te’âlâ’ya takarrubta bulunmuş (mânen yakınlaşmış) gibi olur.” (Mâû'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât, sh:167; İbnü'l-Cevzî, Bostânü'l-vâ'izin, 1/251; Abdülkâdir el-Geylânî, el-Günve, 2/88; Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/157)

Ancak Abdülkâdir el-Geylânî (Rahimehullâh)ın rivayetine göre her rekatta elli kere İhlâs sûresi okunması zikredilmiştir. Müsait olanlar o rivayetle amel etsinler.

3) Ebû Hureyre (Radiyahullâhu Anh)dan rivayetle Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَلَّى يَوْمَ عَاشُورَاءَ مَا بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ أَرْبَعِينَ رَكَعَةً، يَقْرَأَ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ مَرَّةً، وَآيَةَ الْكُرْسِيِّ عَشْرَ مَرَّاتٍ، وَقُلَّ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً، وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ خَمْسَ مَرَّاتٍ، فَإِذَا سَلَّمَ اسْتَغْفَرَ سَبْعِينَ مَرَّةً، أَعْطَاهُ اللَّهُ فِي الْفُرْدُوسِ قَبْضَةً بَيْضَاءَ، فِيهَا بَيْتٌ مِنْ زُمُرَدٍ خَضْرَاءَ، سَعَةُ ذَلِكَ الْبَيْتِ مِثْلُ الدُّنْيَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَفِي ذَلِكَ الْبَيْتِ سَرِيرٌ مِنْ نُورٍ، قَوَائِمِ السَّرِيرِ مِنَ الْعُنْبَرِ الْأَشْهَبِ، عَلَى ذَلِكَ السَّرِيرِ أَلْفُ فَرَاشٍ مِنَ الرَّعْفَرَانِ.»

“Her kim Âşûrâ günü öğle ile ikindi (namazları) arasında kırk rekât kılar, her rekatta bir kere Fâtiha, on kere Âyete'l-Kürsî, on bir kere İhlâs Sûresi, beş kere de Felak-Nas sûrelerini okur, selam verdiği de yetmiş kere istiğfar ederse, Allâh-u Te’âlâ ona Firdevs (cennetin) de öyle beyaz bir kubbe verir ki, onun içerisinde genişliği üç bu dünya kadar olan, yeşil zümrütten bir ev vardır. O evde nurdan öyle bir döşek vardır ki, o sedirin ayakları hoş kokulu anberdendir, o döşegin üzerinde de zâferan (safran)dan bin yaygı vardır.” (Cüzekânî, Süyûtî, el-Le’âlî'l-masnû’a, 2/54-55; İbnü 'Arrâk, Tenzihü'sherî'a, 2/89)

Mâû'l-'Ayneyn (Rahimehullâh)ın beyanı vechile; İmâm-ı Echûrî (Rahimehullâh) bazı ulemâdan: “Âşûrâ günü hakkında çoluk çocuğa bolluk yapma ve oruç tutmak dışında sahih bir hadîs-i şerîf bulunmamaktadır. Diğer hadisler ise zayıf durumdadır” şeklinde bir görüş nakletmişse de faziletli ameller konusunda amel etmek hadisin sahih olmasına bağlı değildir.

Bilakis bir kimseye güvenilir bir âlimden bir rivayet yahut Allâh-u Te’âlâ'nın her hangi bir amele hayır ve sevap vereceğine dâir zayıf bir hadis ulaşmışsa o kişinin o rivayetle gereği gibi amel etmesi uygun düşer. Zira Allâh-u Te’âlâ'nın kullarına karşı ihsan ve lütufları, niyetlerindeki samimiyetler nispetinde olacaktır. Nitekim Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

«نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ.»

“Müminin niyeti amelinden hayırlıdır” (Beyhakî, es-Sünenü's-sağîr, no:2, 1/5; Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, no:5942, 6/185) hadîs-i şerîfinde bu hakikate dikkat çekmiştir. O halde kul, Rabbinden kendisine ulaşan nakillerin muktezâsıyla amel ederken Allâh-u Te’âlâ'nın fazl-u keremine ve ihsânına itimat etmelidir. (Mâû'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât, sh:167)

Mâû'l-'Ayneyn (Rahimehullâh)ın bu görüşü çok yerinde olup müteber kaynaklarda geçen hadîs-i şerîflere uygun düşmektedir. Nitekim Ebû Hureyre ve Vâsile ibni Eska' (Radiyahullâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i kudside Allâh-u Te’âlâ:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَوَالِدَةَ بْنِ الْأَسْقَعِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي فَلْيُظَنِّ بِي مَا شَاءَ.»

“Ben, kulumun bana karşı olan zannının yanındayım. Benim hakkımda dilediği (meşrû) zanda (ve düşüncede) bulunsun” (Buhârî, Tevhîd:15, no:6970, 6/2694; Müslim, Zikir:1, no:2675 4/2061; Tirmizî, De'âvât:132, no:3603, 5/581) buyurarak, bu sahada kullarına genişlik vermiştir.

Câbir ibni Abdillâh (Radiyallâhu Anh)ın rivayet ettiği bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ بَلَغَهُ عَنِ اللَّهِ شَيْءٌ فِيهِ فَضِيلَةٌ فَأَخَذَ بِهِ إِيْمَانًا بِاللَّهِ وَرَجَاءً تَوَابِهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ ذَلِكَ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ كَذَلِكَ، وَإِنْ كَانَ الَّذِي حَدَّثَهُ كَاذِبًا.»

“Her kime, kendisinde Allâh-u Te’âlâ tarafından, fazîlet olan bir şey (le alakalı bir rivayet) ulaşır da Allâh-u Te’âlâ’ya inanarak ve sevabını umarak onunla amel ederse, o öyle olma (yıp onunla ilgili rivayet gerçek dışı ol)sa da, -o haberi ulaştıran kimse yalancı olsa da- Allâh-u Te’âlâ o kuluna (bu inancından dolayı) o sevabı verir.” (Ebû Muhammed el-Hallâl, no:19, sh:78; Hasen ibni ‘Arefe, sh:63; Hatîb, Târîh-u Bağdâd, 8/293; Ebu’s-Şeyh, Mekârimü’l-ahlâk; Deylemî, Müsnedü’l-Firdevs, no:5757, 3/559-560; İbni Abdilberr, Câmî’u beyânî’l-ilmî ve fadlih, İlim, no:93, 1/103;)

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan rivayet olunan bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا أَعْرِفَنَّ أَحَدًا مِنْكُمْ أَنَاهُ عَنِّي حَدِيثٌ وَهُوَ مُتَكَيِّفٌ عَلَيَّ أَرِيكَتِهِ يَقُولُ: أَتَلُوا عَلَيَّ بِهِ قُرْآنًا، مَا جَاءَكُمْ عَنِّي مِنْ خَيْرٍ قُلْتُمْ أَمْ لَمْ أَقُلْهُ فَأَنَا أَقُولُهُ وَمَا أَنَاكُمْ عَنِّي مِنْ شَرِّ فَأَنَا لَا أَقُولُ الشَّرَّ، مَا قِيلَ مِنْ قَوْلٍ حَسَنٍ فَأَنَا قُلْتُهُ.»

“Sakin sizden birini, kendisine benden bir hadis ulaştığında, koltuğuna yaslanmış vaziyette (lâubâlî bir şekilde): ‘Bu hususta bana Kur’an (dan bir âyet) okuyun’ derken rastlamayayım. Size benden gelen (rivayet) iyi bir amelse -ben onu söylemiş olayım ya da olmayayım- işte ben onu söylüyorum. Şerle alakalı bir şey size benden ulaşırsa (iyi bilin ki) ben şer söylemem. Güzel sözden ne söylenmişse, ben onu demişimdir.” (Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:8809, 3/297; İbni Mâce, Mukaddime:2, no:21, 1/9-10)

İbni Ömer (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayet olunan bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ بَلَغَهُ شَيْءٌ مِنَ الْأَحَادِيثِ الَّتِي يُرْجَى فِيهَا الْخَيْرُ فَقَالَ يَنْوِي بِهِ مَا بَلَغَهُ أُعْطِيَهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ.»

“Her kime, kendisinde hayır ümit edilen hadislerden bir şey ulaşır da, kendisine ulaşan fazilete erişmek niyetiyle onu söyler (ve tatbik eder)se, böyle bir şey olmasa da, o (umduğu hayır) kendisine verilir.” (Mürhibî, Fadlu’l-ilm; Süyûtî, el-Le’âlî’l-masnû’a, Kitâbu’l-ilm, 1/215)

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا حَدَّثْتُمْ عَنِّي بِحَدِيثٍ يُؤَافِقُ الْحَقَّ تَعْرِفُونَهُ وَلَا تُنْكِرُونَهُ فَخُذُوا بِهِ حَدَّثْتُ بِهِ أَوْ لَمْ أَحَدِّثْ بِهِ.»

“Size benden, hakka uygun -meşrû göreceğiniz ve reddetmeyeceğiniz- bir hadis bildirildiği zaman -ben onu söylemiş olayım veya olmayayım- siz onu kabul edin.” (‘Ukaylî, Kitâbu’l-du’afâ, 1/33; Süyûtî, el-Le’âlî’l-masnû’a, Kitâbu’l-ilm, 1/213; en-Nüketü’l-bedî’ât, no:23, sh:48; Hakîm-i Tirmizî, Nevâdiru’l-usûl, sh:59; Hatîb, Târîh-u Bağdâd, 11/390; Ali el-Muttakî, Kenzü’l-ummâl, no:29210, 10/229-230)

Ebû Humeyd (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا جَاءَكُمْ الْحَدِيثُ عَنِّي يَلِينُ قُلُوبَكُمْ فَأَنَا أَمَرْتُكُمْ بِهِ.»

“Size benden kalplerinizin yumuşayıp kabûl ettiği bir hadis gelirse, ben size onu emretmişimdir.” (Buhârî, et-Târîhu’l-Kebîr, no:1349, 5/415; Süyûtî, en-Nüketü’l-bedî’ât, no:23, sh:50)

Hamza ibni Abdilmecid (Kuddise Sirruhû) şöyle anlatmıştır:

عَنْ حُمْزَةَ بْنِ عَبْدِ الْمُجِيدِ قُدِّسَ سِرُّهُ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي النَّوْمِ فِي الْحَجْرِ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّهُ قَدْ بَلَغَنَا عَنْكَ أَنْتَ قُلْتَ: مَنْ سَمِعَ حَدِيثًا فِيهِ ثَوَابًا فَعَمِلَ بِذَلِكَ الْحَدِيثِ رَجَاءَ ذَلِكَ الثَّوَابِ أَعْطَاهُ اللَّهُ ذَلِكَ الثَّوَابَ وَإِنْ كَانَ الْحَدِيثُ بَاطِلًا فَقَالَ: «وَيْي! وَرَبِّ هَذِهِ الْبَيْتَةِ إِنَّهُ لَمَنِّي وَأَنَا قُلْتُهُ.»

“Bir kere Hıcr (Ka'be'ye bitişik 'Hatîm' denen yer)de uyurken **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)i rüyamda gördüm ve kendisine: 'Ey Allâh-u Te'âlâ'nın Rasûlü! Anam, babam sana feda olsun! Senden bize: 'Her kim kendisinde sevab bulunan bir hadis duyar da o sevaba kavuşma arzusuyla, o hadisle amel ederse, hadis bâtil da olsa, Allâh-u Te'âlâ ona o sevabı verir' buyurduğunuza dâir bir rivayet ulaştı' diye sorunca, **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): 'Bu mukaddes binânın Rabbi'ne yemin ederim ki bu söz bendendir. Onu söyleyen benim' buyurdu.” (Süyûtî, el-Leâli'l-masnû'a, Kitâbu'l-ilm, 1/215)

Enes (Radiyallâhu Anh)dan rivayetle **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ «مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ فَقَدْ رَأَى؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَتَحَيَّلُ بِي.»

“Beni rüyada gören gerçekten beni görmüştür, çünkü şeytan benim sûretimde görünmez” (Buhârî, Ta'bîr:10, no:6593, 6/2568) şeklinde beyanı varken, bu mübarek zâtın, hem de Ka'be'nin içinde gördüğü bu rüyâya nasıl itiraz edilebilir?! Artık bu hadis-i şerifleri iyi anlayarak düşünenler, güzel bir itikat ile kendilerine ulaşan rivayetlere hüsnü zanda bulunarak, Âşûrâ günü gibi faziletli zaman dilimlerinde kılınması teşvik edilen ve kılanlara sevap vaadedilen namazları kılanlara ve bunda büyük faziletler arayanlara itiraz edemezler. Nitekim ulemâ bu hadislerden yola çıkarak: “**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)den nakledilen hayırlı amellerin doğru olup olmadığını araştırmadan, onlarla amel etmek câizdir” hükmüne varmışlardır.

3) Bir rivayete göre Âşûrâ günü kişi bir selamla altı rekât kılar. Her rekatta Fâtiha Sûresi'nden sonra Şems Sûresi, Duha Sûresi, Zelzele Sûresi, İhlas Sûresi ve Felak-Nas Sûrelerini okur.

Namazdan sonra secde eder ve secdede yedi kere Kâfirun Sûresi okur. Sonra hangi duayı ederse etsin duası kabul olunur. Sonra da şu duayı okur:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِمَّنْ دَعَاكَ فَأَجَبْتَهُ وَأَمَّنْ بِكَ فَهَدَيْتَهُ وَرَغِبَ إِلَيْكَ فَأَعْطَيْتَهُ وَتَوَكَّلَ عَلَيْكَ فَكَفَيْتَهُ وَأَقْتَرَبَ مِنْكَ فَأَذْنَيْتَهُ، اللَّهُمَّ امدُدْ لِي عَيْشِي مَدًّا وَاجْعَلْ لِي فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ وُدًّا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْإِيمَانَ بِكَ وَأَسْأَلُكَ الْفُضْلَ مِنَ الرِّزْقِ وَأَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ مِنَ الْبَلَاءِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَسْأَلُكَ حُسْنَ الْعَاقِبَةِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.»

“Ey Allâh! Sen beni Sana dua edip kabul ettiğin, Sana iman edip hidayet ettiğin, Senden isteyip lütfettiğin, Sana tevekkül edip her işine kifâyet ettiğin ve Sana yakınlaşmaya çalışıp Kendine yakın ettiğin kullarından eyle. Ey Allâh! Geçimimi benim için bollaştır, müminlerin kalplerinde benim sevgimi halk eyle. Ey Allâh! Ben senden Sana hakikî manada iman isterim, bolca rızık isterim, dünya ve âhiret belâlarından âfiyet dilerim ve dünya-âhiret güzel son ve âkıbet niyaz ederim.” (Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:48-50)

4) “Şerhu Şir'ati'l-İslâm” isimli kıymetli eserin müellifi **Seyyid Ali Zâde** (Rahimehullâh)ın beyanı vechile; “Kişi kıyâmet gününde hasım (düşman)larını razı etmek niyetiyle Âşûrâ günü dört rekât namaz kılıp, birinci rekatta Fâtiha'dan sonra on bir kere İhlas Sûresi, ikinci rekatta Fâtiha'dan sonra üç kere Kâfirûn ve on bir İhlas Sûresi, üçüncü rekatta Fâtiha'dan sonra bir kere Tekâsür, on bir kere de İhlas Sûresi, dördüncü rekatta Fâtiha'dan sonra üç kere Âyete'l-Kürsî ve yirmi beş kere İhlas Sûresi okursa Allâh-u Te'âlâ onu kabrin şiddetlerinden kurtarır ve dâvâlılarını kıyâmet günü ondan razı kılar.”

“er-Risâletü'z-zevkıyye” isimli eserde zikrolunduğuna göre bu namaz **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)den naklolunmuştur ve çok faziletleri vardır. Bu namaz senenin altı günü; Âşûrâ günü, terviye günü, arefe günü, kurban bayramı günü, şa'banın on beşinci (beraat) günü ve ramazanın son cuma günü kılınır. (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:217)

5) Ebû Hureyre (Radyallâhu Anh)dan gelen bir hadîs-i şerîfe göre:

رُوي عن النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «يُصَلِّي يَوْمَ عَاشُورَاءَ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ بِسَلِيمَتَيْنِ؛ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَاحِدَةً، وَإِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زَلْزَالَهَا» مَرَّةً، وَقُلَّ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» مَرَّةً، وَقُلَّ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» مَرَّةً، وَيُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْعِينَ مَرَّةً.»

“Âşûrâ günü iki selamla dört rekat kılar; her rekatta bir Fâtiha, bir İzâ Zülzile, bir Kâfirûn, bir de İhlâs sûrelerini okur. Namazı bitirince de Nebî (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e yetmiş defa salevât okur.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/88)

ÂŞÛRÂ GÜNÜ OKUNACAK DUALAR

10 Muharrem 1435 / 13 Kasım Çarşamba 2013

1) Şeyh Muhammed ibni Abdilhayy ed-Dâvûdî el-Kattân (Rahimehullâh)ın “Mecmû'a”sında zikredildiği üzere; Şeyh Ebu'l-Bekâ el-Ömerî (Rahimehullâh)ın, İbni Ferhûn (Rahimehullâh)ın “el-Mesâilü'l-melfûza” isimli eserinden nakline göre, ayrıca Mâu'l-'Ayneyn (Rahimehullâh)ın beyanı vechile; Âşûrâ günü yetmiş kere:

«حَسْبِيَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ.»

“Allâh bana yeter! Ne güzel Vekil'dir! Ne güzel Mevlâ ve ne güzel yardımcıdır!” duasını zikrettikten sonra, aşağıda yazılan zikirleri yedi kere okuyan kişi o sene ölmez, eceli gelen ise okumaya muvaffak edilmez:

«سُبْحَانَ اللهِ مِلْءَ الْمِيزَانِ وَمُنْتَهَى الْعِلْمِ وَمَبْلَغَ الرِّضَا وَزِنَةَ الْعَرْشِ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَا مِنَ اللهِ إِلَّا إِلَيْهِ، سُبْحَانَ اللهِ عَدَدَ الشَّفْعِ وَالْوَتْرِ وَعَدَدَ كَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا، أَسْأَلُكَ السَّلَامَةَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، وَهُوَ حَسْبِيَ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ، وَصَلَّى اللهُ وَسَلَّمَ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.»

“Allâh-u Te'âlâ'yı mîzân dolusunca, ilminin sonsuzluğunca, rızasına ulaşıncaya kadar ve Arş'ının tartısınca tesbih ederim. Allâh-u Te'âlâ'dan başkasına sığınılıp kaçılmaz, O'ndan yine ancak O'na sığınılır. Allâh-u Te'âlâ'yı çiftlerin ve teklerin sayısınca ve tastamam olan kelimelerinin tamamının adedince tesbih ederim. Ey acıyanların en merhametlisi! Senden rahmetinle (bütün belâlardan) selâmet isterim. O yüce ve büyük olan Allâh'ın yardımı olmadan hiçbir gûnahtan dönüş ve hiçbir ibadete kuvvet olamaz. O bana yeter. Ne güzel Vekil'dir. O ne güzel Mevlâ ve ne güzel yardımcıdır. Allâh-u Te'âlâ, mahlûkatının en hayırlısı olan Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e ve âl-i ashâbının tamamına salât ve selâm eylesin.” (Muhammed Ebu'l-Yûsr 'Âbidîn, el-Evrâdû'd-dâime, sh:92; Mâu'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât, sh:166)

2) Âşûrâ günü bu duayı yetmiş kere okuyanı Allâh-u Te'âlâ mağfîret buyurur:

«حَسْبِيَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ.»

“Allâh bana yeter! Ne güzel Vekil'dir! Ne güzel Mevlâ ve ne güzel yardımcıdır!” (Muhammed ibni Hatîruddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:50)

3) Şihâbüddîn es-Sühreverdi (Kuddise Sirruhû)dan nakledildiğine göre: “Âşûrâ günü:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، اَللّهُمَّ اَنْتَ الْاَبَدِيُّ الْقَدِيمِ، الْحَيُّ الْكَرِيمُ، الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ، وَهَذِهِ سَنَةٌ جَدِيدَةٌ، اَسْأَلُكَ فِيهَا الْعِصْمَةَ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَأَوْلِيَائِهِ، وَالْعَوْنَ عَلَى هَذِهِ النَّفْسِ الْأَمَّارَةِ بِالسُّوءِ، وَالِاسْتِغَالَ بِمَا يُفَرِّبُنِي إِلَيْكَ يَا كَرِيمُ! يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَصَلَّى اللهُ تَعَالَى وَسَلَّمَ عَلَى سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ أَجْمَعِينَ.»

'Bütün hamdler, âlemlerin **Rabbi** olan **Allâh**'a âittir! Salât-ü selâm, **Efendimiz Muhammed**'in ve âl-i ashâbının tamamının üzerine olsun! Ey **Allâh**! Sen Ebedî'sin, Kadîm'sin (başlangıcın ve sonun yoktur)! Hayy'sın, Kerîm'sin (hakikî hayat sahibi de, iyilik sahibi de ancak Sensin)! Hannân'sın, Mennân'sın (son derece acıyan ve çokça lütuflarda bulunan Rabbimizsin)!

İşte bu yeni senedir! Ben bu sene Senden dilerim ki beni kovulmuş şeytandan ve onun dostlarından koruyasın, kötülüğü çokça emreden bu nefse karşı bana yardım edesin ve beni Sana yaklaştıran amellerle meşgul edesin. Ey kerem sâhibi! Ey celâl ve ikrâm sahibi! Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle kabul eyle. **Allâh-u Te'âlâ, Efendimiz ve Peygamberimiz Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e, âl-i ashâbının ve Ehl-i Beyt'inin tamamına salât ve selâm eylesin!' duasını üç kere okuyan kişi o sene ölmekten emin olur. Zira eceli takdir edilen kişiye o gün bu duayı bu şekilde okumak nasip olmaz." (Mâü'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât, sh:166)

4) Âşûrâ günü şu duanın okunması müstehap görülmüştür:

«اللَّهُمَّ يَا قَابِلَ تَوْبَةِ آدَمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَا رَافِعَ إِدْرِيسَ إِلَى السَّمَاءِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَا مُسْكِنَ سَفِينَةَ نُوحٍ عَلَى الْجُودِيِّ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَا غِيَاثَ إِبْرَاهِيمَ مِنَ النَّارِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَا جَامِعَ شَمْلٍ يَعْقُوبَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَا كَاشِفَ ضَرْأِ أَيُّوبَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَا فَارِجَ كَرْبَةَ ذِي التُّونِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَا سَامِعَ دَعْوَةَ مُوسَى وَهَارُونَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَا نَاصِرَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَا خَالِقَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَا خَالِقَ جَبْرَيْلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ وَعَزْرَائِيلَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَيَا خَالِقَ الْعَرْشِ وَالْكُرْسِيِّ وَاللُّوحِ وَالْقَلَمِ وَالسَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، أَفْضِ حَاجَتِي وَادْفَعْ عَنِّي السَّيِّئَاتِ وَالْبَلِيَّاتِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا مَالِكَ يَوْمَ الدِّينِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.»

"Ey **Âdem** (Aleyhisselâm)ın tevbesini âşûrâ gününde kabul eden **Allâh**! Ey **İdris** (Aleyhisselâm)ı âşûrâ gününde semâya yükselten! Ey **Nûh** (Aleyhisselâm)ın gemisini âşûrâ gününde Cûdî Dağı'na yerleştiren! Ey **İbrâhîm** (Aleyhisselâm)ı âşûrâ gününde ateşten kurtaran! Ey **Ya'kûb** (Aleyhisselâm)ın dağınık ailesini âşûrâ gününde bir araya getiren! Ey **Eyyûb** (Aleyhisselâm)ın hastalığını âşûrâ gününde gideren! Ey **Yûnus** (Aleyhisselâm)ın sıkıntısını âşûrâ gününde açan! Ey **Mûsâ** ve **Hârûn** (Aleyhisselâm)ın dualarını âşûrâ gününde kabul eden! Ey **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) e âşûrâ günü yardım eden! Ey cenneti ve cehennemi âşûrâ gününde halk eden! Ey **Cibril**, **Mikâil**, **İsrâfil** ve **'Azrâil** (Aleyhimüsselâm)ı âşûrâ gününde var eden!

Ey Arş'ı, Kürsi'yi, Levh'i, Kalem'i, gökleri ve yerleri âşûrâ gününde yaratan **Allâh**! Dileğimi yerine getir, benden kötülükleri ve belaları savuştur. Yâ Hayyü! Yâ Kayyûm! (Ey gerçek hayat sahibi ve her şeyi ayakta tutan!) Ey celal ve ikram sahibi! Ey ceza gününün yegâne mâliki! Ancak Sana ibadet ederiz ve ancak Senden yardım dileriz. **Allâh-u Te'âlâ** mahlûkâtının en hayırlısı olan **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e ve âl-i ashâbının cümlesine salât eylesin!"

Daha sonra da yetmiş kere şu duayı okur:

«اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي كَمَالَ الْحُسْنَى وَسَعَادَةَ الْعُقْبَى وَخَيْرَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى.»

"Ey **Allâh**! Bana mükemmel bir güzellik, âhiret saadeti ve dünya-âhiretin tüm hayırlarını nasib et." (Abdülaziz Ahmed Balûğun, Du'âu'l-ğâyeti'l-maksûdeti'l-kübrâ, sh:104)

ÂŞÛRÂ GÜNÜ İMKAN DAHİLİNDE ŞU YIRMI BEŞ HASLET İŞLENİR

1) Tevbe istiğfarda bulunmak. Nitekim **Ali** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «فِيهِ يَوْمٌ تَابَ فِيهِ عَلَى قَوْمٍ، وَيَثُوبُ فِيهِ عَلَى قَوْمٍ آخَرِينَ.»

“O (muharrem ayı)nda öyle bir gün vardır ki Allâh-u Te’âlâ o (Âşûrâ) gün(ün)de (Âdem (Aleyhisselâm)ın tevbesini kabul ettiği gibi Yûnus ve Mûsâ (Aleyhimesselem)ın ümmeti gibi) bir kavmin tevbesini (de) kabul etmiştir ve yine o (Âşûrâ) gün(ün)de (ümmet-i Muhammed’den o günün kıymetini bilip amellerini ifâ eden) başka toplulukların da tevbesini kabul ede(cekti)r.”
(Tirmizî, Savm:40, no:741, 3/117; Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:1335, 2/448)

Bununla âmil olmak için en azından 25 veya 27 kere şu istiğfârı okumakta çok fayda vardır. Nitekim Şeyh **Ali ibni Ebî Bekr es-Sekaf** (Rahimehullâh) **“Me’âricü'l-hidâye”** isimli eserinde şöyle demiştir: **“Meşhur olan istiğfâr çeşitlerinden biri de, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) den rivayet edilen:**

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ قَالَ: أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ رَبِّ اغْفِرْ لِي، حَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً، وَفِي رَوَايَةٍ سَبْعًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً بَعْدَ الصُّبْحِ وَبَعْدَ الْعَصْرِ لَمْ يَرَفِ فِي نَفْسِهِ وَلَا فِي أَهْلِهِ وَلَا فِي دَارِهِ وَلَا فِي الْبَلَدِ الَّذِي هُوَ فِيهِ مَا يَكْرَهُ.»

“Her kim sabahtan ve ikindiden sonra yirmi beş kere, diğer bir rivayette yirmi yedi kere:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ رَبِّ اغْفِرْ لِي»

‘Kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan, O Rahmân ve Rahîm, O Hayy-ü Kayyûm olan, O hiç ölmeyecek Allâh’tan mağfîret talep ediyorum ve O’na tevbe ediyorum. Ey Rabbim! Beni affet’ derse, ne canında, ne ailesinde, ne evinde, ne de bulunduğu şehirde istemediği bir şey görmez.” (Habîb Zeyn, en-Nücümü’z-zâhira, sh:144; Seyyid Muhammed ‘Alevî el-Mâlikî, Ebvâbü'l-ferac, sh:221; Muhhu'l-'ibâde sh:724; Şercî, el-Fevâid, Ali ibni Hasen el-'Attâs, el-Kirtâs, 2/248) hadîs-i şerîfnde geçen istiğfârdır. O halde sabah-akşam bu istiğfâra devam etmek lazımdır. Meşâyıhtan bir cemaat, aralarında bu istiğfârı vasiyetleşirler ve bunda gördükleri büyük fayda, üstün bereket ve kıymetli muhâfazadan dolayı bunu talebelerine, çocuklarına ve arkadaşlarına tavsiye ederlerdi.

2) (Farz namazlar dışında nâfile) namaz (kılmak). (O gün kılınacak bazı namazların tarifleri geride -sh:83-84- zikredildi.)

3) Oruç tutmak. (Bu husustaki faziletler geride -sh:78-81- zikredildi.)

4) Sıla-i rahim (akrabayı arayıp sormak). **Bu hususta Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in** şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ كَانَ قَاطِعًا لِلرَّحِمِ فَوَصَلَهُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ نَصِيبًا فِي ثَوَابِ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا وَعِيسَى عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَكَانَ مَعَهُمَا فِي الْجَنَّةِ كَهَاتَيْنِ.» وَشَبَّكَ بَيْنَ السَّبَابَةِ وَالْوَسْطَى.

“Her kim akrabasıyla ilişkisini kesmiş (bir durumda) olur da, Âşûrâ günü o akrabalık ilişkisini yeniden kur(mak için o kişiyi arayıp sor)arsa, Allâh-u Te’âlâ onun için Zekeriya oğlu Yahyâ ve İsâ (Aleyhimesselem)ın sevabından nasip ayırır ve bu kişi o peygamberle cennette şu ikisi gibi (birbirlerine yakın) olurlar.”Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bu hadîs-i şerîfin sonunda baş parmağı ile orta parmağını birbirine birleştirmiş (ve Âşûrâ gününde ilişkisini kestiği akrabasıyla barışan kişinin cennette zikri geçen peygamberlerle o kadar yakın olacağını ifade etmiş)tir. (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir’ati'l-İslâm, sh:217)

5) Sadaka vermek. Kütüb-ü semâviyyede şöyle yazıldığı rivayet olunmuştur:

«مَنْ تَصَدَّقَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ فَكَأَنَّمَا لَمْ يَتْرُكْ سَائِلًا إِلَّا أَعْطَاهُ، مَنْ أَكْرَمَ فِيهِ مَسْكِينًا أَكْرَمَهُ اللَّهُ يَوْمَ يُوَضَّعُ فِي قَبْرِهِ.»

“Her kim Âşûrâ gününde sadaka verirse, sanki (sadaka) isteyen hiç kimseyi (geride) bırakmamış da hepsine sadaka vermiş gibidir. Her kim o günde bir fakire ikram ederse, Allâh-u Te’âlâ da kabre koyulduğu günde ona yardım eder.” (Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/157)

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in bu konuda şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ تَصَدَّقَ فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ بِقَدْرِ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الثَّوَابِ مِثْلَ جَبَلِ أَحَدٍ وَكَانَ فِي مِيزَانِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.»

“Her kim Âşûrâ gününde zerre miktarınca sadaka verirse, Allâh-u Te’âlâ ona Uhud Dağı miktarınca sevap verir ve bu sevap kıyamet gününde o kişinin mîzanında bulunur.” (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir’ati’l-İslâm, sh:217)

Selef-i sâlihinden bazıları şöyle demiştir:

«رُوِيَ عَنْ بَعْضِ السَّلَفِ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ تَصَدَّقَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ أَذْرَكَ مَا فَاتَهُ مِنْ صَدَقَةِ السَّنَةِ»

“Her kim Âşûrâ gününde sadaka verirse, bütün sene boyunca (vermeyip de sevabını) kaçırmış olduğu sadakaları vermiş gibi olur.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/89)

Âşûrâ günü sadaka vermeyen bir âlimin mahrumiyeti hakkında şöyle bir kıssa zikredilmektedir; bir Âşûrâ günü fakirin biri Rey (şimdiki Tahran) kadısına gelerek: “Bu günün hakkına Allâh için bana bir şey ver” demiş fakat kadı efendi onun tarafına bakmamış, bu durumu gören bir Nasrânî (Hıristiyan) o fakire istediğini vererek onu memnun etmiş.

O gece kadı efendi rüyasında biri altından, biride de kırmızı yakuttan olmak üzere iki saray görmüş ve onların kime ait olduklarını sormuş, kendisine: “Âşûrâ günü o fakirin ihtyacını görseydin, bunlar senin olacaktı fakat sen hayra mâni olunca bu köşkler falan Hıristiyana nasip oldu” denilmiş. Bu rüya üzerine dehşet içerisinde uyanan kadı efendi tanıdığı o Hıristiyana giderek ona: “Dün fakire yaptığın iyiliğin sevabını yüz bin akçe karşılığında bana sat” demiş ama o Nasrânî: “Sen o iki köşkün değil kendilerine, eşiklerine karşılık yüz bin akçe verecek olsan da, bunu sana vermem” dedikten sonra kelime-i şehâdet getirerek kendisine Âşûrâ günü sadaka vermesi vesilesiyle iman nasip olduğunu ve Müslüman olduktan sonra bu köşklere nâil kılındığını beyan etmiş.

Yine nakledildiği üzere Mısır’da bir elbiseden başka hiçbir şeyi olmayan bir adam varmış. Âşûrâ günü sabah namazında Amr ibni Âs camisindeymiş. Kadınların dua için o camiye girmesine ancak Âşûrâ günü müsaade edilirmiş. Bir kadın bu zâta: “Allâh için bana bir şey ver de çocuklarıma bakabilmek için ondan faydalanayım” demiş. O zat da üzerindeki elbiseden başka bir şeyi bulunmadığı için o fakir kadını evinin kapısına kadar peşi sıra getirmiş, eve girdiğinde bir peştemale sarılarak üzerindeki elbiseyi kapının aralığından o fakir kadına vermiş, kadın da ona: “Allâh sana cennet hullelerinden giydirsin” diye dua etmiş.

O zat o gece rüyasında yanında çok hoş kokulu elma bulunan pek güzel bir hûri kızı görmüş, elindeki elmayı böldüğünde içinde bir cennet elbisesi bulmuş, o hûriye kim olduğunu sorunca o: “Ben senin cennetteki Âşûrâ adındaki zevcenim” demiş. Bu zat rüyanın etkisiyle uyandığında hânesinin çok hoş bir kokuyla kaplandığını farketmiş ve hemen abdest alarak iki rekât namaz kıldıktan sonra: “Ey Allâh! Eğer bu rüya hak olup benim cennette böyle bir eşim varsa, beni hemen huzuruna al” diye dua etmiş. Allâh-u Te’âlâ da duasını kabul etmiş ve bu zat o anda ruhunu teslim etmiş. (Safûrî, Nüzhetü’l-mecâlis, 1/158)

6) Gusül (boy abdesti) almak. Bununla alakalı olarak **İbni Abbâs** (Radiyallâhu Anhüma)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ لَمْ يَمْرُضْ مَرَضًا إِلَّا مَرَضَ الْمَوْتِ.»

“Her kim Âşûrâ gününde gusül abdesti alırsa, ölüm hastalığından başka bir hastalık görmez.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/88)

Eserlerde **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ صَارَ عِنْدَ اللَّهِ طَاهِرًا مِنَ الذُّنُوبِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.»

“Her kim Âşûrâ gününde gusül abdesti alırsa, Allâh-u Te’âlâ’nın katında annesinin onu doğurduğu günkü gibi günahlardan arınmış olur.” (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir’ati’l-İslâm, sh:218)

Ayrıca bir haberde şöyle vârid olmuştur:

جَاءَ فِي الْخَبَرِ: «مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ مَرَّتَيْنِ لَمْ تَزَمَدْ عَيْنَاهُ أَبَدًا.»

“Her kim Âşûrâ gününde iki kere gusül abdesti alırsa, ebediyen gözleri hastalanmaz.” (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir’ati’l-İslâm, sh:218)

7) Sürme çekmek. Bugünde sürme çekmenin faydası hakkında **İbni Abbâs** (Radyallâhu Anhümâ) dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ اِكْتَحَلَ بِالْإِثْمِدِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ لَمْ يَزَمَدْ أَبَدًا.»

“Her kim Âşûrâ gününde ismid (sürme taşı) ile (gözlerine) sürme çekerse, asla göz hastalığı çekmez.” (Beyhakî, Şu’abü’l-îmân, no:3797, 3/367)

İmâm-ı Safûrî (Rahimehullâh)ın beyanı vechile; **Nûh** (Aleyhisselâm) gemisine binenler aylarca gemide kalıp Âşûrâ günü Cûdî Dağı’na indiklerinde suyun rutûbetinden dolayı gözleri kamaşmış, bu nedenle **Allâh-u Te’âlâ Nûh** (Aleyhisselâm)a o gün gözüne sürme çekmesini vah-yetmiştir. (Safûrî, Nüzhetü’l-mecâlis, 1/157)

8) Bir âlimi ziyaret etmek, Bu konuda **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ أَتَى إِلَى مَجْلِسِ عَالِمٍ أَوْ إِلَى بُعْعَةٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَعَالَى وَجَلَسَ مَعَهُمْ سَاعَةً فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ.»

“Her kim Âşûrâ gününde bir âlimin meclisine ya da Allâh-u Te’âlâ’yı zikredenlerin bulunduğu bir yere gider de onlarla bir an beraber oturursa, o kişiyi cennete koymak Allâh-u Te’âlâ üzerine bir hak olur.” (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir’ati’l-İslâm, sh:217)

9) Bir hastayı ziyaret etmek. Bu hususta **İbni Abbâs** (Radyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ عَادَ مَرِيضًا يَوْمَ عَاشُورَاءَ فَكَأَنَّمَا عَادَ وَلَدًا.»

“Her kim Âşûrâ gününde bir hastayı ziyaret ederse, sanki bütün Âdemoğlunu ziyaret etmiş gibidir.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/88)

10) Yetim başı sıvazlamak. Tevrat-ı Şerif’te buyrulmuştur ki:

مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ: «وَمَنْ مَسَحَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ عَلَى رَأْسِ يَتِيمٍ أَعْطَاهُ اللَّهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ شَجْرَةَ فِي الْجَنَّةِ، عَلَيْهِ مِنَ الْحُلِيِّ وَالْحَلَلِ مَا لَا يَعْلَمُهُ إِلَّا اللَّهُ تَعَالَى.»

“Her kim Âşûrâ günü bir yetimin başını sıvazlarsa Allâh-u Te’âlâ ona (yetimin başındaki) her tüyün karşılığında cennette bir ağaç verir. O ağacın üzerindeki takılar ve zinetler ancak Allâh-u Te’âlâ bilebilir.” (Safûrî, Nüzhetü’l-mecâlis, 1/157)

İbni Abbâs (Radyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ مَسَحَ بِيَدِهِ عَلَى رَأْسِ يَتِيمٍ يَوْمَ عَاشُورَاءَ رَفَعَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ دَرَجَةً فِي الْجَنَّةِ.»

“Her kim Âşûrâ gününde eliyle bir yetimin başını okşarsa, Allâh-u Te’âlâ bu yaptığı iş vesilesiyle (o yetimin başındaki) her bir saç tanesine karşılık, o kişiye cennette bir derece verir.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/87; Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir’ati’l-İslâm, sh:218)

11) Çoluk çocuğa bolluk yapmak. İbni Mes'ûd (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ وَسَّعَ عَلَى عِيَالِهِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ لَمْ يَزَلْ فِي سَعَةِ سَائِرِ سَنَتِهِ.»

“Her kim Âşûrâ gününde ailesine genişlik yapar (da ikramlarda bulunur)sa, senenin geri kalanında da hep (rızik bakımından) genişlik içerisinde olur.” (Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, no:10007, 10/77; Beyhakî, Şu'abü'l-îmân, no:3792, 3/365)

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَفْتَرَضَ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ صَوْمُ يَوْمٍ فِي السَّنَةِ وَهُوَ يَوْمُ عَاشُورَاءَ الْعَاشِرُ مِنَ الْمُحَرَّمِ، فَصَوْمُوهُ وَوَسَّعُوا فِيهِ عَلَى عِيَالِكُمْ، وَمَنْ وَسَّعَ عَلَى عِيَالِهِ مِنْ مَالِهِ فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ سَائِرِ سَنَتِهِ.»

“Benîsrâîl'e senede bir gün oruç tutmak farz kılındı, o da muharremin onuncu günü olan Âşûrâ günüdür. Öyleyse siz de o günde oruç tutun ve o günde ailenize genişlik (bolluk) yapın. Her kim malından (vererek) ailesine o günde genişlik yaparsa, Allâh-u Te'âlâ da senenin diğer günlerinde ona genişlik yapar.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/89)

Süfyân ibni 'Uyeyne (Radiyallâhu Anh) : “Biz bunu elli senedir denedik, bolluktan başka bir şey görmedik” demiştir. (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/89)

12) Bir kişiye su içirmek. İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ سَقَى شَرْبَةً مِنْ مَاءِ يَوْمِ عَاشُورَاءَ فَكَأَنَّمَا لَمْ يَعْصِ اللَّهَ طَرْفَةَ عَيْنٍ.»

**“Her kim Âşûrâ gününde (bir Müslümana) bir yudum su içirirse, sanki o kişi göz açıp ka-
payıncaya kadar bile Allâh-u Te'âlâ'ya isyan etmemiş sayılır.”** (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/88)

13) Tırnak kesmek. 14) Bir mümini iftar ettirmek. İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ فَطَّرَ مُؤْمِنًا لَيْلَةَ عَاشُورَاءَ فَكَأَنَّمَا أَفْطَرَ عِنْدَهُ جَمِيعَ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَشْبَعَ بِطُونُهُمْ.»

“Her kim Âşûrâ gecesinde bir mümini iftar ettirirse, sanki onun yanında bütün ümmet-i Muhammed iftar etmiş ve onların hepsinin karnını doydurmuş gibi (sevaba nâil) olur.” (Ebulleys es-Semerkindî, Tenbihü'l-ğâflîn, sh:331; Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/87)

15) Bin kere İhlâs Sûresi okumak. Bu konuda Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

رَوَى عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَلْفَ مَرَّةٍ يَوْمَ عَاشُورَاءَ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ بِعَيْنِ رَحْمَتِهِ وَكُتِبَ مِنَ الصَّالِحِينَ.»

“Âşûrâ günü İhlas Sûresi'ni bin kere okuyana Allâh-u Te'âlâ rahmet nazarı ile bakar ve o kişi sıddıklardan yazılır.” (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:217-218)

16) En az on Müslümana selam vermek. Bu hususta Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

رَوَى عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ سَلَّمَ عَلَى عَشْرَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ، فَكَأَنَّمَا سَلَّمَ عَلَى جَمِيعِ الْخَلْقِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ.»

“Her kim Âşûrâ gününde on Müslümana selam verirse, sanki o kişi mahlukat içerisindeki bütün müminlere selam vermiş gibidir.” (Safûrî, Nüzhetü'l-Mecâlis, 1/156)

17) Yolunu kaybetmişe yol göstermek. Kütüb-ü semâviyyede şöyle rivayet olunmuştur:

«مَنْ أَرَشَدَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ ضَالًّا مَلَأَ اللَّهُ قَلْبَهُ نُورًا.»

“Her kim Âşûrâ gününde yolunu kaybetmiş birine yol gösterirse, **Allâh-u Te'âlâ** o kişinin kalbini nurla doldurur.” (Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/157)

18) Sinirine hâkim olmak. Semâvî kitapların birinde şöyle yazıldığı rivayet olunmuştur:

«مَنْ كَظَمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ غَيْظًا كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الرَّاضِينَ»

“Her kim Âşûrâ gününde sinirini bastırırsa, **Allâh-u Te'âlâ** onu (Kendi kazâsına ve kaderine) razı olan (bahtiyar)lardan yazar.” (Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/157)

19) Müslümanların yolundan eziyet veren şeyleri kaldırmak, **20)** Ehl-i İslâm arasını sulh etmek (darginları barıştırmak), **21)** Bir Müslümanın cenazesine katılmak, **22)** Müslümanlarla güler yüzle musâfaha etmek.

Bu son zikrettiğimiz dört hasleti **İmâm-ı Zendûsî** (Rahimehullâh) “er-Ravza” isimli eserinde nakletmiştir. (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:218)

23) Bir Sene Boyunca Hasta Olmamak İçin Yapılacak Bir Amel: Âşûrâ günü bir miktar gül suyuna her birinin başında besmele çekilerek ve suya bakılarak yedi Fâtiha okunup sonra o gül suyu başa ve yüze sürülürse o kişi bir dahaki seneye kadar illet ve dert görmez. Bu husus tecrübeye sâbit olmuştur. (Muhammed Ebu'l-Yüsür Âbidîn, el-Evrâdü'd-dâime, sh:93)

24) Muhammed Hakkî Hazretleri'nin nakline göre: “Her kim Âşûrâ günü yüz kere Âyete'l-Kürsî, yüz kere de İhlâs-ı Şerîf okuduktan sonra (ölmüş) anne babası için duacı olursa, onlar müşrik dahi olsalar **Allâh-u Te'âlâ** azaplarını hafifletir.” (Muhammed Hakkî en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:43)

Ya bir de günahkâr mümin iseler demek ki onlardan azâbı tamamen kaldırır, sâlih mümin iseler derecelerini artırır.

25) Âşûrâ çorbası pişirmek: Âşûrâ günü, Âşûrâ çorbası pişirmek ve konu komşuya ikram etmek de Nûh (Aleyhisselâm)dan kalma güzel bir sünnettir. “el-Mevridü'l-'Azâb” isimli eserde nakledildiği üzere Nûh (Aleyhisselâm)ın gemisi Âşûrâ günü Cûdî Dağı'na yerleştiği zaman o yüce peygamber (Aleyhisselâm):

«اجْمَعُوا مَا مَعَكُمْ مِنَ الزَّادِ.»

“Yanınızda olan rızıkları bir araya getirin” buyurdu. Bunun üzerine biri bir avuç arpa, bir başkası buğday, bir diğeri bakla, bir başkası da mercimek getirmiş. O zaman Nûh (Aleyhisselâm):

«أَطْبَحُوهَا جَمِيعًا فَقَدْ هَبَّتُمْ بِالسَّلَامَةِ.»

“Bunların hepsini birlikte pişirin, muhakkak ki siz (kâfirleri boğan tûfandan) kurtulma şerefine erdiniz. Gününüz mübarek olsun” demiştir ki, o gün bugün Müslümanlar Âşûrâ gününde hububat pişirmeyi âdet edinmişlerdir. (Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/157)

HAZRETİ HÜSEYİN'İN ÂŞÛRÂ GÜNÜ ŞEHİT EDİLMESİ, ONUN MÂTEM GÜNÜ İLAN EDİLMESİNİ İCAP ETMEZ

Abdülkâdir el-Geylânî (Rahimehullâh) bu konuda özel bir bap açmış ve adını “Âşûrâ gününün faziletlerinden biri de Hüseyin ibni Ali (Radiyallâhu Anhümâ)nın onda şehit olmasıdır” diye belirlemiştir. Hüseyin (Radiyallâhu Anh)ın şehit edileceği daha önce Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e bildirilmiş, kendisi bu yüzden çok mahzun olmuşsa da kazâya rıza göstermişti. Nitekim Şa'bi (Radiyallâhu Anh)dan nakledildiğine göre:

عَنِ الشَّعْبِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ مَرَّ عَلَيَّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ بِكَرْبَلَاءَ عِنْدَ مَسِيرِهِ إِلَى صَفِينٍ فَوَقَفَ وَسَأَلَ عَنِ اسْمِ هَذِهِ الْأَرْضِ فَقِيلَ: كَرْبَلَاءُ فَبَكَى حَتَّى بَلَ الْأَرْضُ مِنْ دُمُوعِهِ ثُمَّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَهُوَ يَبْكِي فَقَالَ: كَانَ عِنْدِي جَبْرِيلُ أَنفَأَ وَأَخْبَرَنِي أَنَّ وَلَدِي الْحُسَيْنَ يُقْتَلُ بِسَاطِئِ الْفُرَاتِ بِمَوْضِعٍ يُقَالُ لَهُ كَرْبَلَاءُ ثُمَّ قَبَضَ جَبْرِيلُ قَبْضَةً مِنْ تُرَابِ أَسْمِنِي إِيَّاهَا فَلَمْ أَمْلِكْ عَيْنِي أَنْ فَاضَتْ.

Bir kere **Ali** (Radiyallâhu Anh) Siffîn'e giderken Kerbelâ'ya uğradı, orada durarak o bölgenina adını sordu. Kendisine: "Kerbelâ" denince, gözyaşlarından toprak ıslanincaya kadar ağladı ve sonra: "Bir kere **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in yanına girdiğimde kendisi ağlıyordu, bana yönelerek: 'Biraz önce yanımda Cibril vardı ki, bana Hüseyin oğlumun Fırat kenarında Kerbelâ nâmında bir yerde öldürüleceğini bildirdi. Sonra Cibril oranın toprağından bir avuç alarak onu bana koklattı, ben de gözlerime mâlik olamayıp ağladım' buyurdu" diye anlattı.

(İsmâ'il Hakki el-Bursevî, Rûhu'l-beyân, 4/88)

Ümmü Seleme (Radiyallâhu Anhâ) şöyle anlatmıştır: "Bir kere **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) benim odamdayken **Hüseyin** (Radiyallâhu Anh) onun yanına girdi, ben onları kapıdan seyrediyordum. Hüseyin (Radiyallâhu Anh) **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in göğsünün üzerinde oynarken **Nebî** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in elinde bir parça toprak bulunuyordu, bir yandan da göz yaşları akıyordu. **Hüseyin** (Radiyallâhu Anh) çıkınca ben yanına girdim ve: 'Anam babam ssna fedâ olsun yâ **Rasûlellâh!** Senin elinde bir toprak verken ağlamanın hikmeti neydi?' diye sordum. O zaman bana:

«لَمَّا فَرَحْتُ بِهِ وَهُوَ عَلَى صَدْرِي يَلْعَبُ، أَنَانِي جَبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَنَاوَلَنِي الطَّيْبَةَ الَّتِي يُقْتَلُ عَلَيْهَا فَلِذَلِكَ بَكَيتُ.»

'O benim göğsümde oynarken ben onunla mesrur olmuştum ki, tam o anda Cibril (Aleyhis-selâm) gelerek bana onun, üzerinde öldürüleceği toprak parçasını uzattı da onun için ağladım' buyurdu." (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/92, İbnü'l-Cevzi, Bustânü'l-vâ'izin, No:412, Sh: 261)

Rivayet olunduğuna göre **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) o toğrağı bir şişeye koymuş ve **Ümmü Seleme** (Radiyallâhu Anhâ) vâlidemize:

رَوِيَ: أَنَّ تِلْكَ التُّرْبَةَ جَعَلَهَا رَسُولُ اللَّهِ فِي قَارُورَةٍ وَقَالَ لِأُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا: «إِنَّ هَذَا مِنْ تُرْبَةِ الْأَرْضِ الَّتِي يُقْتَلُ بِهَا الْحُسَيْنُ فَمَتَى صَارَ دَمًا فَاعْلَمِي أَنَّهُ قَدْ قُتِلَ»، قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا: فَلَمَّا كَانَ لَيْلَةَ قَتْلِ الْحُسَيْنِ سَمِعْتُ قَاتِلًا يَقُولُ:

أَيُّهَا الْقَاتِلُونَ جَهْلًا حُسَيْنًا
أَبْشِرُوا بِالْعَذَابِ وَالتَّذَلُّيلِ
قَدْ لَعْنْتُمْ عَلَى لِسَانِ ابْنِ دَاوُدَ
مُوسَى وَحَامِلِ الْإِنجِيلِ
قَالَتْ: فَبَكَيتُ وَفَتَحْتُ الْقَارُورَةَ، فَإِذَا التُّرْبَةُ قَدْ جَرَتْ دَمًا.

"İşte bu, Hüseyin'in kendisinde öldürüleceği topraktır. Bu ne zaman kan haline dönüşürse, bil ki Hüseyin şehid edilmiştir" buyurmuştur.

Ümmü Seleme (Radiyallâhu Anhâ) şöyle anlatmıştır: "Hüseyin'in şehid edildiği gece bir hâtifin:

'Ey câhilce **Hüseyin**'i öldürenler! Müjde olsun size azap ve zilletler.

Dâvûd'un oğlunun (Süleyman (Aleyhisselâm)in) lisânıyla da, **Mûsâ**'nın ve İncil'in hâmilinin (İsâ'nın) diliyle de lanetlendiniz sizler.' diye söylendiğini duydum. Ağlayarak o şişeyi açtığımda topraktan kan aktığını gördüm." (Rûhu'l-beyân, 4/88)

Dabbe oğullarından bir adam ve **Esbağ ibni Nübâte** (Radiyallâhu Anhümâ) şöyle anlatmıştır:

عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي صَبَّةَ وَعَنْ أَصْبَغَ بْنِ نُبَاتَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَا: شَهِدْنَا عَلِيًّا حِينَ نَزَلَ كَرْبَلَاءَ فَاِنطَلَقَ فَقَامَ فِي نَاحِيَةِ قَاوْمًا بِيَدِهِ فَقَالَ: مُنَاحُ رِكَابِهِمْ أَمَامَهُ وَمَوْضِعُ رِحَالِهِمْ عَنْ يَسَارِهِ، فَضَرَبَ بِيَدِهِ إِلَى الْأَرْضِ فَأَحَدَ مِنَ الْأَرْضِ قَبِيضَةً فَسَمَّهَا فَقَالَ: وَاهِي وَاحْبَدَا الدِّمَاءَ تَسْفِكُ فِيهِ، فَنِيَّةٌ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقْتَلُونَ بِهَذَا الْعَرَضَةِ تَبْكِي عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ.

"Kerbelâ toprağında konakladığı zaman **Ali** (Radiyallâhu Anh)in yanında bulunmuştuk. Yürüyüp bir kenara gitti ve sonra eliyle ön tarafına doğru işaret ederek: 'Burası bineklerinin çökeceği yerdir', solunu göstererek de: 'Burası da eşyalarının konacağı yerdir' dedi. Sonra elini toprağa vurarak bir avuç alıp kokladı ve:

'Aah, aah! Burada ne kanlar dökülecek. **Muhammed** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Ehl-i Beyt'inden bir takım gençler bu arsada şehit edileceklerdir ki, gök ve yer onlara ağlayacaktır' dedi." (İbni Râhûye, Süyûtî, Câmi'u'l-ehâdis, 33598, 30/483; Ebû Nu'aym, Delâilü'n-Nübüvve, no:530, 2/581)

Hüseyin (Radiyallâhu Anh)ın şehâdeti elbette çok büyük bir hâdise olmuştur. Melekler dahi ona ağlamışlar, gök ve yer dahil her şey ona ağlamıştır. Hatta o şehid edildiğinde gökyüzü kızarmıştır. **Ca'fer-i Sâdik** (Radiyallâhu Anh): “Şehit olduğu gün **Hüseyin ibni Ali** (Radiyallâhu Anhümâ)nın kabrine 70 bin melek indi ki, onlar kıyâmet gününe kadar ona ağlayacaklardır” demiştir. (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/93)

Hamze ez-Zeyyât (Radiyallâhu Anh): “Rüyada **Nebî** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ile **İbrâhîm el-Halîl** (Aleyhisselâm)ın **Hüseyin ibni Ali** (Radiyallâhu Anhümâ)nın kabri üstünde onun cenaze namazını kıldıklarını gördüm” demiştir. (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/93)

Nebî (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) elbette torununa hâinlik edenlere kızgın, onun dirisine yahut ölüsüne değer verenlerden ise râzıdır. Nitekim “**Ravzatü'l-ahbâr**” isimli eserde zikredildiğine göre: “Sâlihlerden biri **Nebî** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)i mana âleminde görerek: ‘Yâ **Rasûlellâh!** Anam babam sana fedâ olsun. Ümmetinin yaşadığı fitneleri (iç savaşları) nasıl karşılıyorsun?’ dediğinde, **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

«زَادَهُمُ اللَّهُ فِتْنَةً قَتَلُوا الْحُسَيْنَ وَلَمْ يَحْفَظُونِي وَلَمْ يَرَوْا حَقِّي فِيهِ.»

‘**Allâh onların fitnesini (kargaşalarını) artırsın. Hüseyin’i öldürdüler de benim hürmetimi hiç korumadılar ve benim hakkımı onda gözetmediler**’ (diye beddua) buyurdu.” (İsmâ’îl Hakkı el-Bursevî, Rûhu'l-beyân, 4/88)

O günden, bugüne hâlâ Irak topraklarında kan ve gözyaşının durmaması acep nedendir? Yoksa o milletin ataları olan Şî'a'nın **Hazreti Hüseyin** (Radiyallâhu Anh)ı evvela bîat için çağırıp, sonra **Yezîd** pislîğinin ordusunu görünce korkup onu yardımsız bırakarak orada Ehl-i Beyt katliamına seyirci kalmalarından olabilir mi?

Nitekim **İbni Abbâs** (Radiyallâhu Anhümâ) şöyle demiştir:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: أَوْحَى اللَّهُ إِلَيَّ نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَنْتِي قَتَلْتَ يَحْيَى بْنَ زَكَرِيَّا سَبْعِينَ أَلْفًا وَأَنْتِي قَاتِلٌ بِابْنِ ابْنَتِكَ سَبْعِينَ أَلْفًا وَسَبْعِينَ أَلْفًا.»

“**Allâh-u Te'âlâ sizin peygamberiniz** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e: ‘**Şüphesiz ben Zekeriyya oğlu Yahyâ** (nın kanı) **mukâbilinde yetmiş bin kişiyi katlettim ve yine şüphesiz ki ben senin kızının oğlu** (Hüseyin’in kanı) **karşılığında yetmiş bin kere yetmiş bin** (dört milyar, dokuz yüz milyon zâlim) **kişiyi katledeceğim**’ diye vahyetti.” (Hâkim, el-Müstedrek, no:3147, 2/319; Deylemî, el-Firdevs, no:4515, 3/187)

Öte yandan Emevî hükümdarlarından **Süleyman ibni Abdilmelik**’in **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in iltifatına mazhar olması nasıl izah edilebilir?

Hasen-i Basrî (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır: “**Süleyman ibni Abdilmelik** bir kere rüyasında **Nebî** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in kendisini müjdelediğini ve ona lütufla muâmelede bulunduğunu görmüş, sabah olduğunda bana bunu tâbirini sorunca ben de: ‘Herhalde sen **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Ehl-i Beyt’inden birine iyilik yapmışsın’ dedim. O: ‘Evet, **Hüseyin ibni Ali** (Radiyallâhu Anhümâ)nın başını **Yezid**’in hazine deposunda buldum. Onu beş kat ipekle kefenledim. Bazı adamlarımla birlikte cenaze namazını kıldım, sonra da onu bir kabre yerleştirdim’ diye anlatınca ben: ‘İşte bu nedenle **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) senden râzı olmuş’ dedim. O da bu tâbirimden çok memnun kalarak bana ikramlarda bulundu.” (el-Geylânî, el-Ğunye, 2/92-93)

Demek ki cezâ ferdîymiş, kişi atalarının iyiliklerinden faydalanabilir ama kötülüklerinden mesul olmaz ve **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Ehl-i Beyt’ine yapılan en ufakbir ikrâmı dahi karşılıksız bırakmaz.

Bazı Şî'a fırkaları: “**Hüseyin** (Radiyallâhu Anh)ın öldürüldüğü gün oruç tutulmaz, mâtem tutulur. Bu musibet bütün Müslümanlarca daima taze tutulmalıdır.

Ehl-i Sünnet bugünü çoluk çocuğa bolluk ve fakirlere sadak günü ittihaz ederek bayram günü gibi kutlamak sûretiyle **Hazreti Hüseyin** (Radiyallâhu Anh)ın hatırasına karşı haksızlık yapmaktadırlar” şeklinde hezeyan savurmaktadırlar.

Oysa onların bu görüşleri hatalı ve çirkindir. Çünkü **Allâh-u Te’âlâ Nebîsi** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in torununun şehit olması için günlerin en şerefisini ve Kendi katında en değerli olanını tercih etmiştir ki bu sûretle o yüce şehidin kendi mertebesine izâfeten, onu fazladan olarak birçok dereceye hatta hepsi de şehit olan dört büyük halife (Radiyallâhu Anhüm Ecma’in)in mertebesine ulaştırmak istemiştir.

Eğer onun ölüm gününü mâtem günü yapmak câiz olsaydı, ilk başta pazartesi günlerini mâtem günü kabul etmemiz lazım gelirdi. Çünkü **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) o gün rûh-u şerîfini Refîk-i E’lâ’ya teslim etti.

Ebû Bekr es-Siddik (Radiyallâhu Anh) da o gün vefat etti. Hatta **Hişâm ibni Urve** (Radiyallâhu Anh) ın nakline göre **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ) şöyle anlatmıştır: “Bir kere babam **Ebû Bekr** (Radiyallâhu Anh) **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in hangi gün vefat ettiğini sordu. Ben: ‘Pazartesi günü’ deyince:

«إِنِّي أَرَجُو أَنْ أَمُوتَ فِيهِ.»

‘Ben de o gün öleceğimi ummaktayım’ dedi.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/93)

Şimdi iyi düşünelim! **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ile **Ebû Bekr** (Radiyallâhu Anh)ın kaybı, diğer herkesin kaybindan daha büyük değil midir?!

Oysa bütün ümmet pazartesi gününün faziletli, orucunun sünnet olduğu, bir de amellerin o gün Rabbimize arz edilip, perşembe günlerinde refedildiği (kabul makamına yükseltildiği) konusunda ittifak halindedir.

Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in vefat günü musibet günü kabul edilemezken, **Allâh-u Te’âlâ**’nın bunca peygamberi düşmanlarından kurtardığı, gökler ve yerler gibi birçok şerefli eşyayı kendisinde yarattığı, **Âdem** babamızı, dolayısıyla hepimizin aslını kendisinde halkettiği, kendisini oruçlu geçirenlere birçok sevap hazırladığını bildirdiği bir gün, nasıl mâtem günü edinilebilir?! Kendisinde günahların bağışlandığı, kötülüklerin silindiği bir gün, elbette bu ümmet hakkında cuma, arefe ve bayram günleri gibi şerefli tutulacaktır.

Sonra zaten bugünü mâtem günü kabul etmek câiz olsaydı, elbette **Hazreti Hüseyin** (Radiyallâhu Anh)a bizden daha yakın ve saygılı olan sahabe ve tâbi’in de bunu yaparlardı. Oysa bugünde oruç tutma ve çoluk çocuğa bolluk yapma rivayetleri bize onlardan ulaşmıştır. Özellikle **Ali** (Radiyallâhu Anh) Âşûrâ orucunu mühim sayardı. **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ): “Size Âşûrâ orucunu kim emrediyor?” diye sorduğunda “**Ali** emrediyor” cevabını alınca:

«أَمَّا إِنَّهُ أَعْلَمُ مَنْ بَقِيَ بِالسُّنَّةِ.»

“Oysa tamam, zira sünneti en iyi bilen o kaldı” demiştir. (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 2/94)

Üç günden fazla yas tutulmasına cevaz vermeyen dinimizde **Hazreti Hüseyin** için de olsa bin seneyi aşkın bir zamandır mâtem tutulmasının câiz olacağını kimse söyleyemez.

Ama Âşûrâ günü Kur’ân-ı Kerîm tilâveti, Yâsîn ve Fâtiha tilâveti, oruçluya iftar ettirmek ve fakirlere yardım gibi sâlih ameller işlense de sevabı Hüseyin Efendimiz’le Kerbelâ şehitlerine ihdâ edilse, işte benim bu teklifime de kimse karşı çıkmaz sanırım.

Hem böylece o aziz şehitlerimizin hatırasını canlı tutmuş oluruz, hem de geride kalan gariplere hayır yapmış oluruz. Herhalde Ehl-i Beyt şühedâsi, insanların kendileri için sırtlarını kamçılamasındansa, onlar adına hayır yapmalarını daha çok beğeneceklerdir.

ESMÂULLÂHİ'L-HÜSNÂ ELLİNCİ İSM-İ ŞERİF «الْبَاعِثُ» İSM-İ ŞERİFİ

İmâm-ı Zerrûk, Mâu'l-'Ayneyn, İmâm-ı Şebrâvî ve Yûsuf-u Nebhânî (Rahimehumüllâh)ın be-yanları vechile; «الْبَاعِثُ» ism-i şerîfi “Kıyamet gününde mahlûkata (ilk yaratıldıkları zaman can verdiği gibi) yeniden can veren, böylece kabirlerdeki diriltlen ve gönüllerdeki gizlileri açığa çıkarıcı” demektir.

İmâm-ı Râzî (Rahimehullâh) da bu ism-i şerîfin manası hakkında şöyle demiştir: “Allâh-u Te’âlâ tevhid mertebelerinde terakkî etmeleri (yükselmeleri) için himmetleri (kullarının azim ve iradelerini) yücelten (yüksek tutan) ve kulunu (nefsin) zulmet karanlıklarından arındıran demektir.”

Bu ism-i şerîf Kur’ân-ı Kerîm’de fil haliyle geçmektedir. Nitekim Allâh-u Te’âlâ şöyle bu-yurmaktadır:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾

“Ancak O’dur O Zât ki, sizi(n ruhlarınızın bedendeki tasarrufunu) **geceleyin** (uyurken) ta-mamen almaktadır, **gündüzleyin yapmış olduğunuz şeyleri de bilmektedir.**

Sonra (her kulun dünyada ne kadar kalacağı hakkında) **belirlenmiş bir süre bitirilsin diye sizi o (gündüzün ışığı)nda diriltmektedir.** (Öldürülüp diriltilmenizden) **sonra dönüşünüz an-cak O’na olacaktır ve sonunda O,** (gece-gündüz) **yapmakta bulunmuş olduklarınızı size ta-mamen haber verecektir.”** (En’âm Sûresi:60)

Bir diğer âyet-i kerîmede de şöyle buyrulmuştur:

﴿وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ﴾

“**Ve o (kıyâmet) an(ı) mutlaka gelecektir, kendisinde hiçbir şüphe yoktur. Bir de gerçekten Allâh kabirlerde bulunanları diriltecektir.** (Allâh-u Te’âlâ sözünü bozmayan bir Hakîm olarak bunları vaad etmiştir. Artık O’nun bu sözünü tutması kaçınılmazdır.)” (Hacc Sûresi:7)

Allâh-u Te’âlâ başka bir âyet-i kerîmesinde ise yarın âhirette kâfirlerin inanmadıkları “Öl-dükten sonra dirilme” hakikatiyle karşılaştıkları zaman söyleyecekleri şu sözleri, ilm-i ezeli-siyle bizlere şimdiden bildirmektedir:

﴿قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾

“**O (mahşerin dehşetine nispetle kabir azabını uyku sana)nlar: ‘Ey bizim helâkimiz! (Nere-desin? Gel! Şimdi tam senin zamanın!) Bizi uyuduğumuz yerden kim diriltti?’ derler.**

(O zaman melekler:) **‘İşte bu, Rahmân’ın vaad etmiş olduğu şeydir, gönderilen (peygam-ber)ler de(diriltip hesaba çekileceğinizi bildirirlerken) doğru söylemiştir (değil mi?)’ (der-ler.)”** (Yâsîn Sûresi:52)

Bu ism-i şerîf ruh vermek (diriltmek), bedenleri yeniden diriltmek, peygamber göndermek ve akla düşünceler vermekle ilgili bir isimdir. Bu yönüyle anlamı; gönderen, ortaya çıkarıcı ve yaratan kelimelerine yakındır.

Bâ’is ism-i şerîfi Allâh-u Te’âlâ’nın filî sıfatları arasında yer alır.

Diriltme mefhûmu mâlum olan diriltmeden başka mana da ifade edebilir. Mesela Allâh-u Te’âlâ uykuda uyuyanların da ruhlarını alıp yeniden iade etmektedir.

Nitekim bu hakikati şu âyet-i kerîmesiyle ifade etmektedir:

﴿اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾

“Allâh, o (eceli gelmiş) canları ölümleri anında tamamen alır, o öl(üm vakitleri gel)memiş olanları da uykularında (alır. Ölüm ânında tamamen, uykudaysa kısmen o ruhların bedenleriyle olan alakalarını keser).

Böylece haklarında ölüm kararı vermiş olduklarını (halleri üzere) tutar (da, bedenlerine geri döndürmez). Diğerlerini ise (ölümleri için) adı konulmuş bir süreyle kadar (bedenlerine) salıverir.

İşte sana! (Allâh-u Te'âlâ'nın eşsiz fillerindeki üstün hikmetleri) iyice düşünmekte olan bir toplum için, gerçekten de bu (şekilde ruhların alınmasında, tutulmasında ve salınması)nda, (dirilmenin hak olduğuna dâir) elbette çok büyük ve pek çok âyetler vardır.” (Zümer Sûresi:42)

Bu ism-i şerîf göndermek manasında da kullanılır. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de **Allâh-u Te'âlâ** şöyle buyurmaktadır:

﴿هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾

“O'dur ancak O Zât ki, (melek ve cin türünden değil de, anlaşmaları kolay olsun için) kendileri (gibi Âdem nesli)nden olan değerli bir Rasûlü (okuma-yazma bilmeyen) ümmîler arasında göndermiştir ki, o onlar üzerine O (Allâh-u Sübhânehû)nun âyetlerini peş peşe okumaktadır, onları (maddî ve manevî pisliklerden) iyice arındırmaktadır, bir de kendilerine o (yüce) Kitab (olan Kur'ân)ı ve hikmeti (sünnet ve fikhî) öğretmektedir. Oysa şüphesiz onlar daha önce elbette apaçık bir dalâlet (ve sapıklık) içinde bulunmuşlardı.” (Cumû'a Sûresi:2)

Diğer bir âyet-i kerîmesinde de:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾

“Andolsun ki elbette Biz: '(Ey insanlar! Sadece) Allâh'a kulluk edin ve (sapıklığa çağıran her türlü insan ve cin şeytanlarını temsil eden) tâğüt(a uymak)tan sakının' (şeklindeki hükümümüzü, gönderildikleri kullara ulaştırırsınlar) diye her bir ümmet içerisinde gerçekten bir peygamber göndermişizdir” (Nahl Sûresi:36'dan) buyurmaktadır.

Şu bilinsin ki; **Allâh-u Te'âlâ'nın** diriltme sıfatının tecellisi bazen kudretini göstermek için dünyada da zâhir olabilir. Nitekim bu tecelliye mazhar olanlardan biri de **Uzeyr** (Aleyhisselâm) dir ki **Allâh-u Te'âlâ** onun hakkında şöyle buyurmaktadır:

﴿أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَىٰ قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّىٰ يُحْيِي هَٰذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِئَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِئَةَ عَامٍ فَانظُرْ إِلَىٰ طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانظُرْ إِلَىٰ حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانظُرْ إِلَىٰ الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

“Yahut o kimse gibisini (gördün mü) ki o, (tahribat neticesinde) kendisi(nin duvarları), tavanları üzerine düşmüş olan bir karyeye uğramış ve (Allâh-u Te'âlâ'nın diriltme gücünü takdir etmekle beraber yanı sıra, diriltme şeklini bilmekten acziyetini itiraf etmek üzere kendi kendine): ‘Ölümünün ardından Allâh işte bunu(n halkını) nasıl diriltecek (acaba)?’ demişti de, Allâh hemen onu (oracıkta öldürüp) yüz sene ölü bırakmış sonra kendisini diriltmişti.

O (anda Allâh-u Te'âlâ ona): '(Sen burada) **ne kadar kaldın?**' buyurmuş, o da: 'Bir gün yahut bir günün bir kısmı (kadar az bir zaman) **kaldım**' demişti.

O (Allâh-u Te'âlâ) da: '**Doğrusu sen** (burada) **yüz yıl** (ölü olarak) **kaldın. İşte yiyeceğine ve içeceğine bak**(ıp gör) **ki**, (uzun zaman geçmesine rağmen onlar) **hiç** (bozulup) **değişmemiştir. Bir de** (kemikleri dağılmış ve çürümüş haldeki) **merkebine bak. Böylece** (Bizim üstün gücümüzü anlayasın ve) **seni insanlar**(ın, öldükten sonra dirilmeye inanmaları) **için bir âyet** (ve ibret) **kılalım diye** (seni tekrar dirilttik). (Şimdi) **o** (merkebe âit) **kemiklere de bak ki, onları nasıl** (birleştirmek için üst üste) **kaldırıyoruz da sonra onlara bir et giydiriyoruz?**' buyurmuştu.

Artık (merkebi gözü önünde diriltilerek, Allâh'ın kudreti) **kendisine iyice belirince o:** '(Şimdi görerek de) **biliyorum ki şüphesiz Allâh** (öldürme ve diriltme dâhil) **her şeye** (hakkıyla gücü yeten bir) **Kadir'dir**' demişti." (Bakara Sûresi:259)

Kezâ (aynı şekilde) **Allâh-u Te'âlâ'nın** diriltme kudretine dünyadayken mazhar olanlardan biri de **Allâh-u Te'âlâ'nın** kendilerini üç yüz dokuz (309) sene mağarada uyutup sonra yeniden dirilttiği Ashâb-ı Kefh'tir. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de onlar hakkında şöyle buyrulmaktadır:

﴿أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿۲۵۹﴾ إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿۲۶۰﴾ فَضَرْبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿۲۶۱﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا ﴿۲۶۲﴾﴾

"(Habibim!) **Yoksa sen Kefh ve Rakîm** (adlı levhada isimleri yazılı bulunan mağara) **ashâbının** (uzun süre uyutulduktan sonra uyandırılmaları kıssasının), **gerçekten Bizim** (varlığımıza ve birliğimize delâlet eden) **âyetlerimiz arasından, çok şaşılacak bir şey olduğunu mu sandın?!**

(Halbuki toprak üzerinde bulunan bu kadar sayısız cinsleri ve türleri tek bir maddeden, farklı farklı özelliklerde ve şekillerde yaratıp canlandırmak, sonra tekrar kurutup toprağa döndürmek, daha sonra da tekrar yeşertmek, elbette ki Ashâb-ı Kefh'in ilginç kıssasından çok daha dikkat çekicidir.)

Hani o (zorba kâfir Dekyânûs tarafından şirke zorlanan, fakat ona boyun eğmeyen) **gençler** (şehirde imanlarını koruyamayacaklarını anlayınca) **o mağaraya sığınmış ve:** '**Ey Rabbimiz! Tarafından bize** (mağfaret, bol rızık ve düşmandan emniyet kazandıracak) **büyük bir rahmet ver ve** (hicretle alakalı bu) **işimizden ötürü bizim için** (selâmet sebeplerini hazırla ve maksadımıza ulaştıracak yolu bulmamıza) **tam bir isabet** (için gerekli olan vasıtaları) **hazırla**' demişlerdi.

Böylece Biz sayılı birçok seneler o mağarada onların kulakları üzerine (bir uyku perdesi) **vurduk** (bu nedenle onlar hiçbir sestem etkilenmeyecek şekilde yüzlerce sene uyudular).

Sonra da (içlerinden) **iki firkanın hangisinin, beklemiş oldukları o süreyi daha iyi saydığını bil**(diğimiz halde, bu mucizeyi herkese bildir)**elim diye onları** (nice yıllar sonra o derin uykularından) **uyandırdık.**" (Kefh Sûresi:9-12)

İbnü'l-Arabî (Rahimehullâh) der ki: "Bi'setin (diriltmenin) hakikati, bir şeye hayat vermek ve hareket etmesini sağlamaktır. Ölüleri diriltecek ve onlara hayat verecek olan, onları ilk kez var eden ve yaşamalarını sağlayan **Allâh-u Te'âlâ**'dır. İnsanları dinine davet etmesi için peygamberler gönderen, böylece kullarının Kendisine ibadet ve itaat etmesini sağlayan da ancak O'dur. İşte bütün bu eylemler hareket ettirmeye ve ortaya çıkarmaya dayanmaktadır. Sadece sebepler değişmektedir."

Bu ism-i şerîfin manasına inanan her Müslümanın **Allâh-u Te'âlâ'nın** kıyamet günü ölülere dirilteceğini, onlara yeniden hayat vereceğini ve tekrar yaratacağını bilmesi zorunludur. **Al-lâh-u Te'âlâ** Yâsin Sûresi'nde inkârcılarla inananların yeniden diriliş hakkındaki tavırlarını bize şöyle haber vermektedir:

﴿أَوَلَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿۲۰﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿۲۱﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿۲۲﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقَدُونَ ﴿۲۳﴾ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿۲۴﴾ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۲۵﴾ فَسُبْحَانَ الَّذِي فِي يَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾

“O insan (çürümüş bir kemiği elinde ufalayarak: ‘Yâ Muhammed! Allâh'ın bu kemiği dirilteceğini mi savunuyorsun?!’ derken) **görmedi mi ki, gerçekten Biz onu** (pislik kanalı olan tenâsül uzvundan çıkan âdî ve) **sâfi azıcık bir sudan yarattık da, sonra o** (cansız kemiklerden tekrar diriltileceğini inkâr ederek, kendisini cansız bir damla sudan yaratan Allâh-u Te'âlâ'ya karşı) **birdenbire pek açık ve çok büyük bir mücâdeleci** (kesilmiş)dir?”

O, kendisinin (bir damla sudan) **yaratılışını unutmuş ve** (dirilmeyi inkâr hususunda) **Bize bir örnek açıkla**(maya kalk) **muştır da** (unufak olmuş kemikleri göstererek) **demiştir ki: ‘Bu kemikleri diriltecek kimmiş? Oysa onlar çürümüş!’**

De ki: ‘Kendilerini ilk defa yoktan yaratmış olan O Zât onları diriltecektir. Zaten O, her yaratığı (hakkıyla bilen ve ölünün parçaları karalara, denizlere karışsa da, yakılıp külleri savrulsa da, onları bir araya getirip diriltme gücüne sahip olan bir) **Alîm’dir.**

O Zât ki; (çöllerdeki su damlatan) **yemyeşil ağaç(lar)dan** (kesilen iki dalın birbirine sürtülmesiyle) **sizin için** (çakmak gibi) **bir ateş meydana getirmiştir de, birdenbire siz ondan** (çıkan ateşle, yakmak istediğiniz şeyleri) **tutuşturunuz.’**

Göklerle yer (gibi büyük cisimler)i **yaratmış bulunan O Zât onların benzeri** (küçük ve basit insan nesli)ni (yeniden) **yaratmaya kesinlikle Kâdir değil midir?!**

Evet! (Elbette O, her şeye hakkıyla gücü yetendir. Tekrar tekrar yaratan ve mahlûkatı çok olan) **Hallâk da,** (her şeyi tüm yönleriyle bilen) **Alîm de ancak O’dur.**

(Allâh-u Te'âlâ'nın diriltme gücünü uzak görmenin hiçbir anlamı yoktur. Zira) **O bir şeyi**(n meydana gelmesini) **istediği zaman O'nun emri,** (harften ve sestem münezzeh olarak) **ona ancak: ‘Var ol’** buyurmasıdır, **böylece o da hemen meydana geliverir.**

(Diriltmekten âcizlik gibi bütün noksan sıfatlardan arılık, tenzih ve) **tesbîh O Zât’a ki, her şeyin** (görünen ve görünmeyen tüm yönleriyle) **gerçek mülkü O'nun** (kudret) **elindedir, siz de ancak O’na döndürüleceksiniz.”** (Yâsin Sûresi:77-83)

Hiç şüphesiz **Allâh-u Te'âlâ** kıyâmet günü bütün ölülere yeniden hayat verecek, kabirlerde olanları diriltecek ve onları yaptıklarından sorguya çekecektir.

Bu ism-i şerîfi bilmenin faydaları hakkında şunlar söylenebilir; kul **Allâh-u Te'âlâ'nın** bu ism-i şerîfini öğrenince, kendisini ve ailesini cehaletten kurtarmak için gerçek hayatı oluşturan ilim ve bilgiyi elde etmeye çalışması gerektiğini anlar. Böylece de kalbi yakîn (kesin bilgi) ile, dili zikirle, âzâları da sâlih amellerle hayat bulur.

Nitekim **Allâh-u Te'âlâ** Kur’ân-ı Kerîm’de iman sahibi olanlarla, olmayanları dirilerle ölülere benzetirken şöyle buyurmaktadır:

﴿أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا﴾
كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

“O kimse ki (kâfırlık döneminde) ölü (gibi) **birirken Biz** (iman nasip ederek) **onu diriltmişiz ve ona** (yakîni) **bir** (iman) **nur(u) vermişizdir ki, o onunla birlikte insanlar arasında** (güvenli ve aydınlatıcı bir şekilde) **dolaşmaktadır.**

(Böyle biri) **hiç o kimseye benzer mi ki, onun durumu** (kâfırlık, cehâlet ve basîret körlüğü gibi türlü türlü) **öyle büyük karanlıklar içerisinde** (bocalayıp kalmış kişinin hali gibi) **dir ki, o onların içinden asla çıkacak biri değildir.**

İşte sana! (Müminlere iman güzel gösterildiği gibi) **yapmakta bulunmuş oldukları** (kötü) **şeyler** (de, yaratılmak itibarıyla Allâh tarafından, sebep olma yönünden ise şeytan tarafından) **böylece kâfırlara süslü gösterilmiştir.”** (En’âm Sûresi:122)

Her kim **Allâh-u Te’âlâ’nın** Bâ’is olduğunu bilirse, dirilmeye olan imanı artar ve **Allâh-u Te’âlâ’ya** kulluğu becerdiği takdirde rızkının hiç ummadığı taraftan kendisine geleceğini bilir. Çünkü bu işin müfâdı gereği “Gönderen” ancak O’dur.

Kuşkusuz, bir kimseyi cehaletten kurtarıp ilim sahibi yapmak, ona yeniden hayat vermek ve daha güzel bir hayata kavuşturmak demektir. Nitekim:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾

“**Ey iman etmiş olan kimseler! Allâh’a ve sizi** (madden ve mânen) **diriltecek olan** (cihat, ilim ve şehitlik gibi güzel) **şeylere sizi çağırdığında o Rasûle** (güzelce boyun eğip, bu çağrıyı teslimiyetle karşılayarak) **tam manasıyla icâbet edin”** (Enfâl Sûresi:24’dan) âyet-i kerîmesinde geçen “Size hayat veren şey” ifadesi bazı müfessirlere göre “İlim” manasına gelmektedir.

İnsanlara ilmiyle faydalı olan ve onları **Allâh-u Te’âlâ’ya** davet eden herkesin bir nebze de olsa bu tür diriltmede payı bulunmaktadır. Ancak bu vasfın kemâli peygamberlerin ve onların gerçek vârisleri olan âlimlerin ulaştığı bir mertebedir. Bu açıktır ve bu konuda herhangi bir ihtilaf yoktur. Sonra insan, aklına gelen doğru düşünceleri kabul etmeli, yanlış düşünceleri ise reddetmelidir ki ilminden istifade edebilsin ve gerçek hayata erişsin.

İmâm-ı Râzî (Rahimehullâh) da bu konuda şöyle söyler: “Kul, öğrenmek için çaba harcayınca sanki ruhu, ölümden sonra yeniden dirilmektedir. İلمي cahil kimselere öğretince de, sanki onların ruhlarını ölümden sonra tekrar diriltmektedir.”

Bu ism-i şerîfle alâkalanmak babından kulun bu ism-i şeriften nasibi, kendisine vaad olunanla memnun olup kendi taksimatına razı olmasıdır.

Bu ism-i şerîfle ahlâklanmak yönünden kulun bu ism-i şeriften nasibi ise kendisinden istenilen şeylerle amel ederek nefsinin dirilmesi ve **Allâh-u Te’âlâ’nın** muradı olan şeyleri yüklenmesiyle olur. (İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:85; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü’l-izzî’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:60-61; eş-Şeyh Mâu’l-Ayneyn, Fâtiku’r-ratık alâ Râtikî’l-fetk, sh:332; Yûsuf en-Nebhânî, Sa’âdetü’l-dâreyn, sh:516; Hâmid Ahmed et-Tâhir, el-Câmi’u li esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:37-38; Ali Hicâzî, en-Nûru’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:528)

«الْبَاعِثُ» İSM-İ ŞERİFİNİN BAZI HAVÂSSİ

1) Bu ism-i şerîfi her gün beş yüz yetmiş üç (573) kere okuyan kişi bu zikrin bereketiyle devamlı **Allâh-u Te’âlâ’nın** dinini gözetip takvaya riayet eder, kendisi hakkında takdir edilen kazâyâ rıza gösterir ve gaflette ise gafletinden, sıkıntıda olan da sıkıntısından kurtulur.

2) Her kim uyumadan önce, bu ism-i şerîfi elini göğsünün üzerine koyarak yüz (100) kere ya da yüz bir (101) kere okursa, **Allâh-u Te’âlâ** o kişinin kalbini nurlandırarak onu ilim, hikmet ve marifet nasip eder.

3) Bu ism-i şerîfi Fettâh ism-i şerîfiyle birlikte «! يَا بَاعِثُ يَا فَتَّاحُ» “Yâ Bâ'is! Yâ Fettâh!” şeklinde zikreden kişi bütün isteklerine kavuşur.

(Yûsuf ibni İbrâhîm, Kazâu'l-hâcât ve teysîrû'l-mühimmât bi zikri esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:40-41; eş-Şeyh Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-ratk alâ Râtiki'l-fetk, sh:332; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:85; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l 'izzî'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:60-61; Yûsuf en-Nebhânî, Sa'âdetü'd-dâreyn, sh:516; Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü'l-havâs, 1/117; Ali Hicâzî, en-Nûru'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:528)

ESMÂ-İ HÜSNÂ MANZÜMELERİ VE HAVÂSSİ

AHMED ED-DERDİR HAZRETLERİ'NE AİT ESMÂ-İ HÜSNÂ MANZÜMESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

8. Beyt-i Şerif

وَيَا مُؤْمِنٌ هَبْ لِي أَمَانًا وَبَهْجَةً
وَجَمَلٌ جَنَانِي يَا مُهَيِّمِنُ بِالْمُنَى

“Ey Mü'min! Sen bana güvence ve sevinç bahşet,
Ey Müheymin! Arzular (ima kavuşmak)la kalbimi hoş et.”

Bu Beyt-i Şerifin Bazı Havâssı

Bu beyt-i şerif mutlu olmak, korkudan emin (güvence içinde) olmak ve isteklerin gerçekleşmesi için 145 kere okunur.

9. Beyt-i Şerif

وَجُدْ لِي بِعِزِّي يَا عَزِيزُ وَقُوَّةَ
وَبِالْجَبْرِ يَا جَبَّارُ بَدِّدْ عَدُوَّنَا

“Ey Aziz! Sen bana izzet ve güç-kuvvet lütfet.
Ey Cebbâr! Kahrınla düşmanımızı paramparça et.”

Bu Beyt-i Şerifin Bazı Havâssı

Bu beyt-i şerif dünya ve âhîret izzetine kavuşmak, ibadetlere güç kuvvet bulmak ve düşmanlardan kurtulmak için 206 kere okunur. (Ahmed es-Sâvî, Şerhu'l-Manzûmeti'd-Derdîriyye, sh:117-118; es-Seyyid Muhammed Alevî el-Mâlikî, Ebvâbü'l-ferac, sh:215)

ABDÜLKÂDİR EL-GEYLÂNÎ HAZRETLERİ'NİN ESMÂ-İ HÜSNÂ MANZÜMESİ

8. Beyt-i Şerif

عَزِيزٌ أزلَ عَن نَفْسِي الذَّلَّ وَاحْمِنِي
بِعِزِّكَ يَا جَبَّارُ مِنْ كُلِّ مُغْضَلَا

“Ey Aziz! Nefsimden (onu) zillet(e düşürecek huyları) izâle et.
Ey Cebbâr! Her türlü müşkilâttan beni izzetinle himâye et.”

Bu Beyt-i Şerifin Bazı Havâssı

1) Bu beyt-i şerif doksan dört (94) kere zikreden kişiye, Allâh-u Te'âlâ her konuda izzet verir, o kişi arkadaşları arasında aziz ve heybetli olur, ayrıca o kişinin istekleri hâsıl olur.

2) Bu beyt-i şerîfi kırk gün, kırk bir (41) kere sabah namazından sonra güneş doğmadan önce okuyan kişiyi **Allâh-u Te'âlâ** zengin ve azîz eder, onu hiçbir şeye muhtaç bırakmaz.

3) Bu beyt-i şerîfi seferde veya evdeyken kırk bir (41) kere okuyan kişi zalimlerin şerrinden korunur.

4) Her kim bu beyt-i şerîfi her gün yirmi bir (21) kere okursa **Allâh-u Te'âlâ** onu her zalimin şerrinden emin kılar, hapisteki birisi okursa **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle hapisten kurtulur, eğer üzüntülü kişi okursa üzüntüsü zâil olur.

5) Bu beyt-i şerîfi her gün ya da her farz namazın peşine iki yüz altı (206) kere okuyana hiçbir zalim güç yetiremez, eğer evvelce bu kişiye zulmetmişse ondan intikam alınır.

9. Beyt-i Şerîf

وَضَعُ جُمْلَةَ الْأَعْدَاءِ يَا مُتَكَبِّرُ
وَيَا خَالِقُ خُذْ لِي عَنِ الشَّرِّ مَعْزِلًا

"Ey Mütekebbir! Cümle düşmanları alçak et,
Ey Yaratıcı! Beni şerlerden bir kenara çek."

Bu Beyt-i Şerîfin Bazı Havâssı

1) Maksatlarına ve hayırlı isteklerine ulaşmak isteyen bu ism-i şerîfi altı yüz altmış iki (662) kere okursa, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle isteklerine nâil olur.

2) Her kim bu beyt-i şerîfi devamlı zikretmeyi kendine âdet edinirse kıymeti artar ve hiçbir kimse kendisine her hangi bir şekilde muhâlefet edemez.

3) Bu beyt-i şerîfin bir özelliği de, kendisini zikredeni zorba kimselerden koruması ve onlara karşı sözlerini tesirli kılmasıdır.

4) Bu beyt-i şerifte bağlama ve çözme sırrı bulunduğu için açıkça kötü işler yapan kimse üzerine, onu o işlerden engellemek niyetiyle on (10) kere okunursa o kişi kötülükten bağlanır.

5) Her kim bu beyt-i şerîfi her gün yüz (100) kere olmak üzere yedi gün peş peşe okursa âfetlerden korunur, hatta kabrin onu sıkmasından bile kurtarılır.

6) Bu beyt-i şerîf kalbin mâsivâdan arınması için geceleri yedi yüz otuz bir (731) kere okunur.

7) İsteklerin kabul edilmesi için bu beyt-i şerîfin havâssı tecrübe edilmiştir. Bu niyetle yedi yüz otuz bir (731) kere okunursa, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle istenilen şey ele geçer.

(Seyyid Muhammed Ali en-Nakşebendî el-Kâdirî, et-Tâil mine'l-füyûzât ve'd-delâil, sh:209)